Bu gösterge seti kullanıcılara Türkiye Ekonomisinin değişik alanları ile ilgili güncel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu dosya her haftanın ilk günü itibarıyla güncellenmektedir.

Son güncelleme tarihi: 2 Eylül 2019

TÜRKİYE EKONOMİSİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

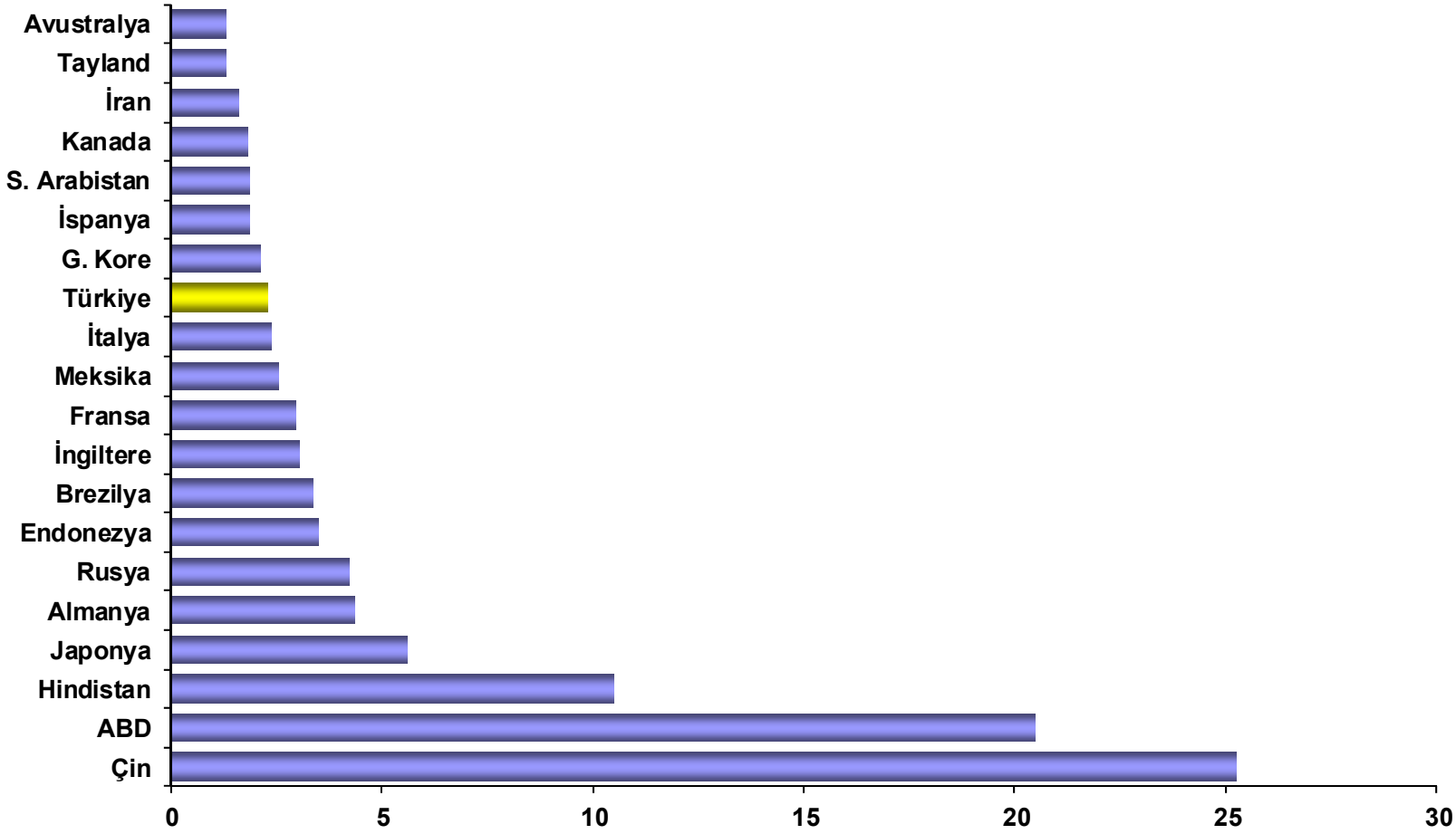
Eylül 2019

İÇİNDEKİLER

- Türkiye Ekonomisinin Dünyadaki Yeri.....4
- Türkiye'nin Demografik Yapısı.....7
- Büyüme.....11
- İstihdam.....27
- Enflasyon.....39
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi.....50
- Kamu Maliyesi.....70
- Borç Yönetimi.....79
- Mali Sektör.....113
- Piyasa Göstergeleri.....125
- Yatırım Ortamı.....136
- IMF ve AB ile İlişkiler.....142
- Sosyal Güvenlik.....145
- İşgücü Piyasası.....154
- AR-GE.....166
- Enerji Sektörü.....181

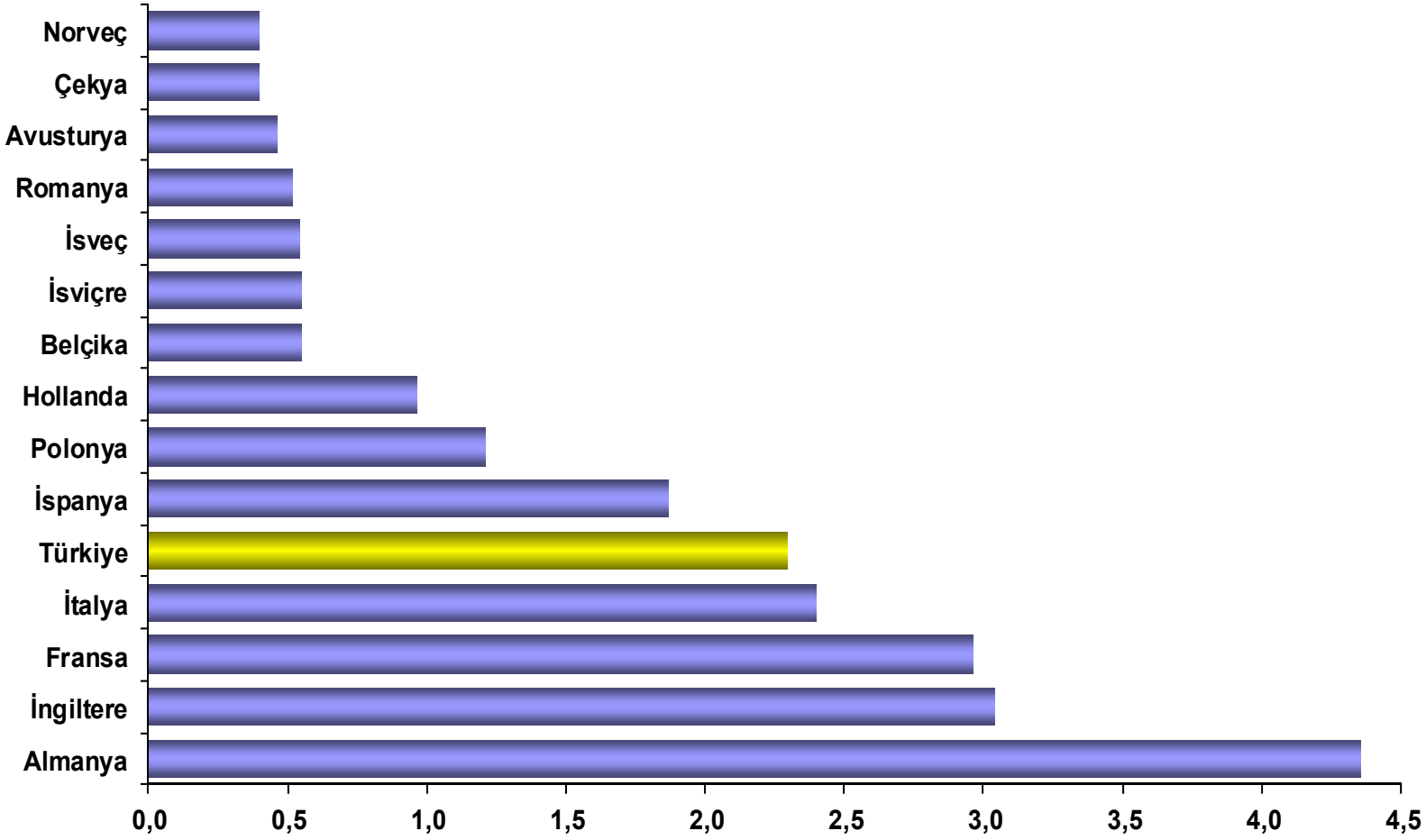
TÜRKİYE EKONOMİSİNİN DÜNYADAKİ YERİ

Dünyanın En Büyük Ekonomileri
(Satın Alma Gücü Paritesine Göre GSYH, Trilyon Dolar, 2018)

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, Nisan 2019

Avrupa'nın En Büyük Ekonomileri
(Satın Alma Gücü Paritesine Göre GSYH, Trilyon Dolar, 2018)

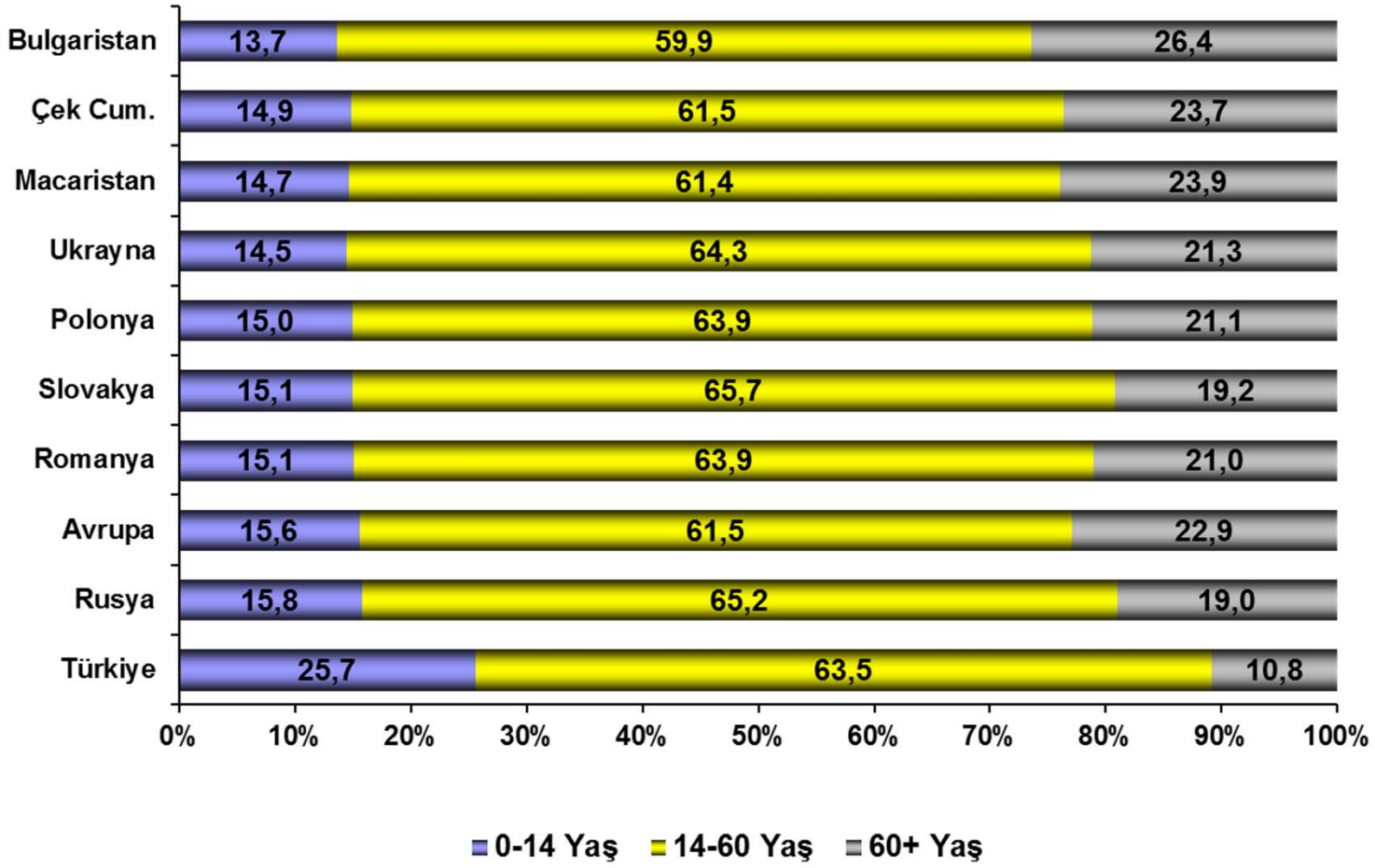

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, Nisan 2019

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK YAPISI

Demografik Avantaj

Ülkelerin Demografik Profili* (Yüzde Pay, 2013 Yılı)

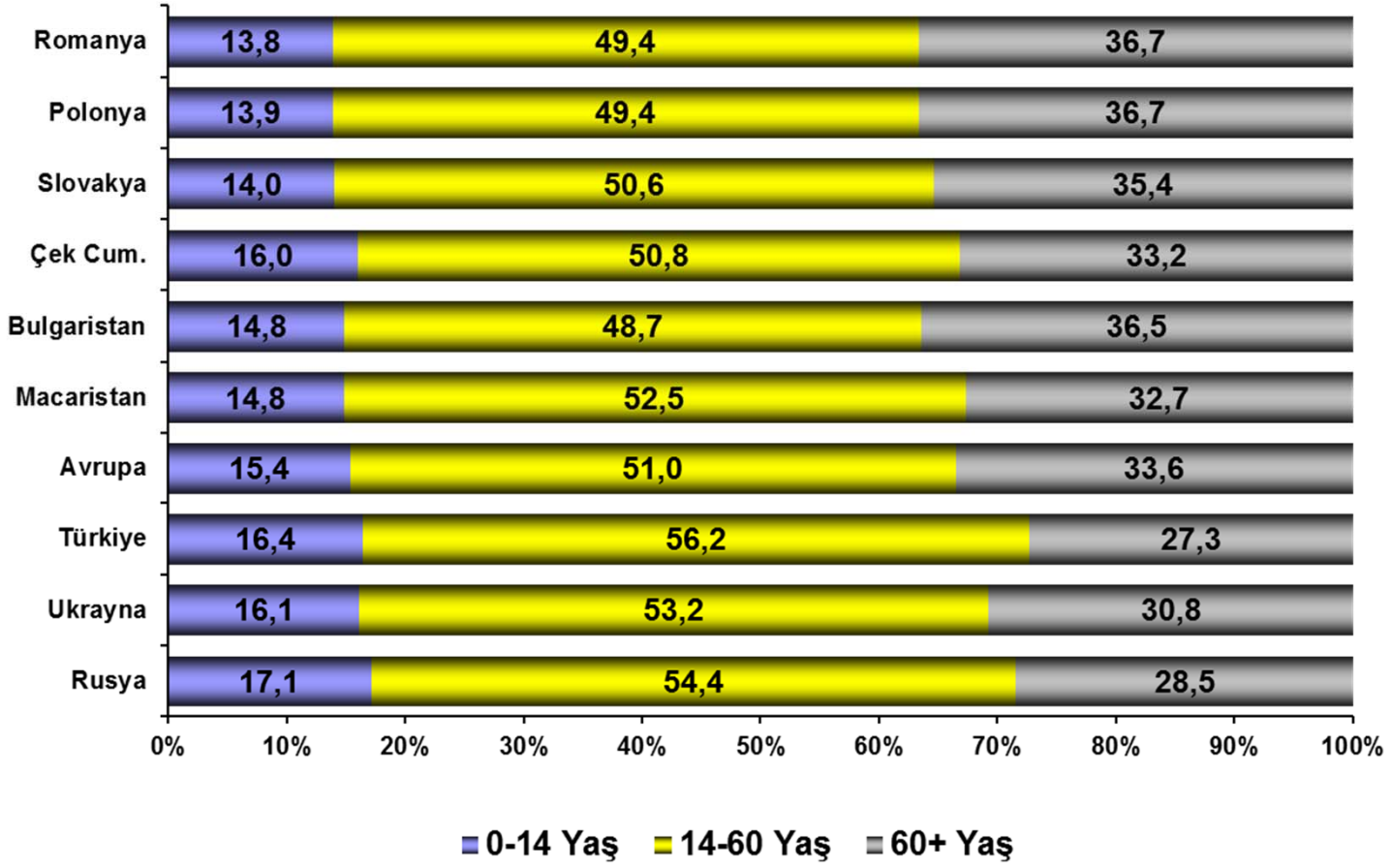

(*) Tahmin

Kaynak: BM

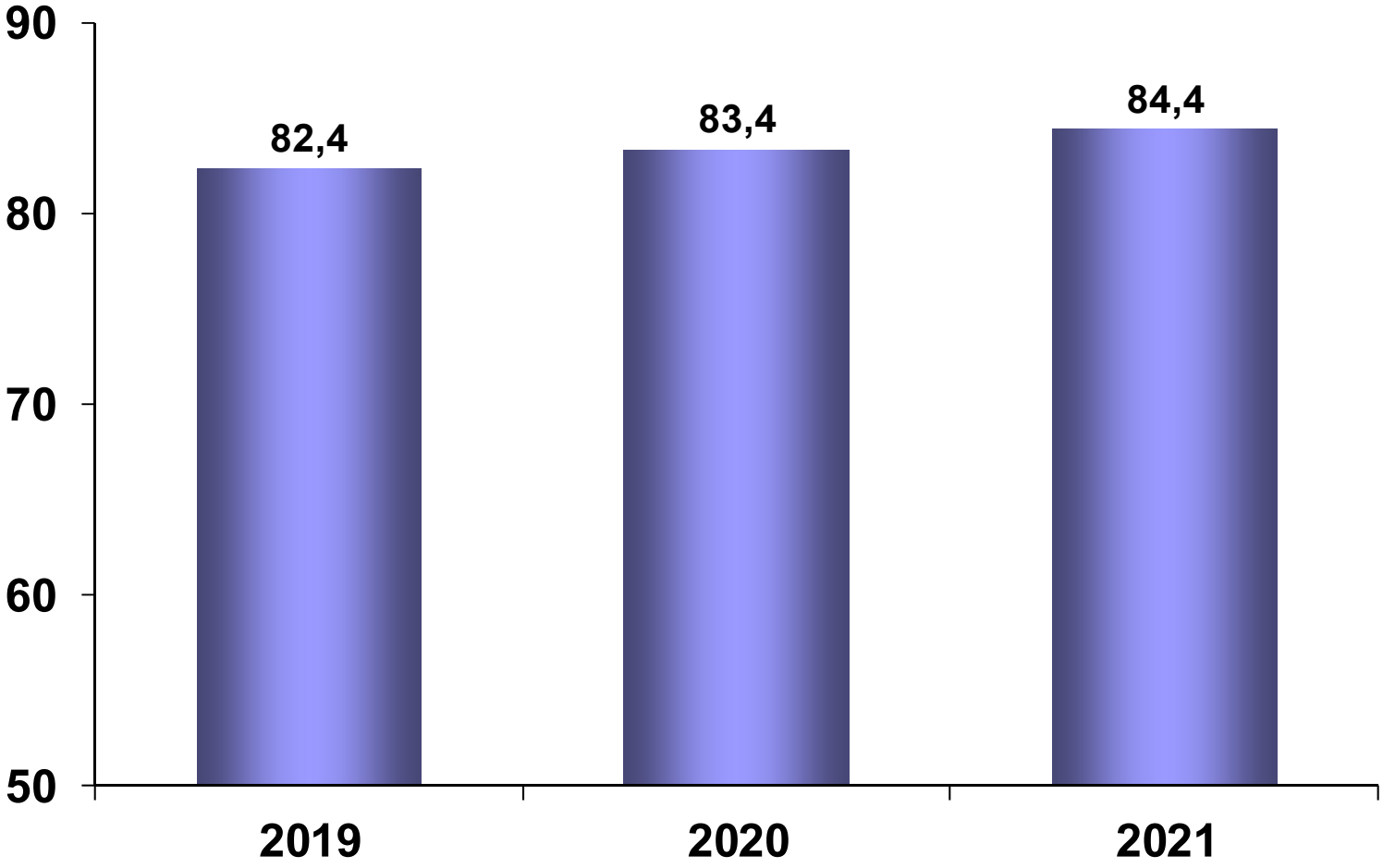
Demografik Avantaj

Ülkelerin Demografik Profili (Yüzde Pay, 2050 Tahminleri)

Kaynak: BM

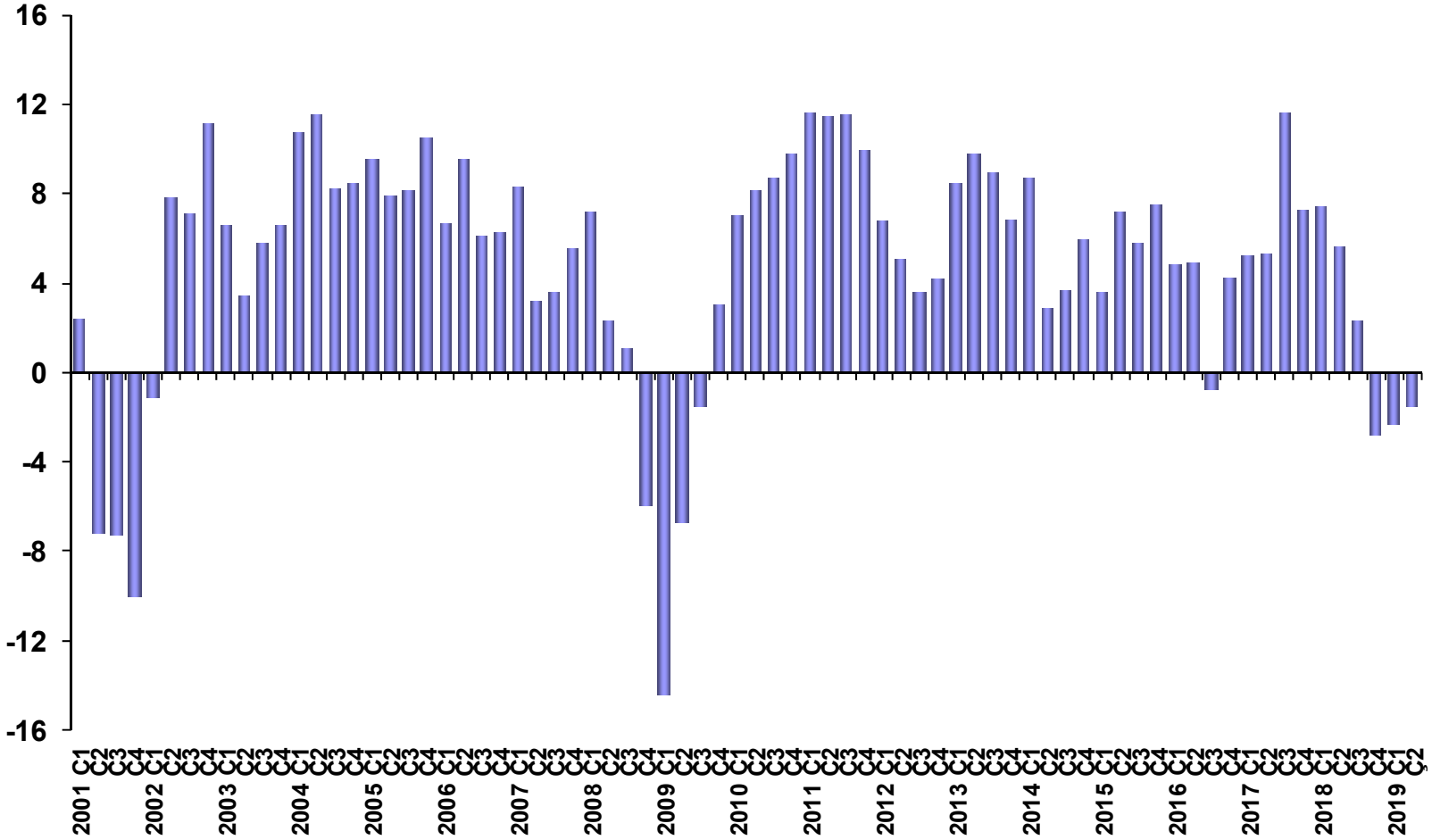
Türkiye: Nüfus Öngörüleri (Milyon Kişi)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı

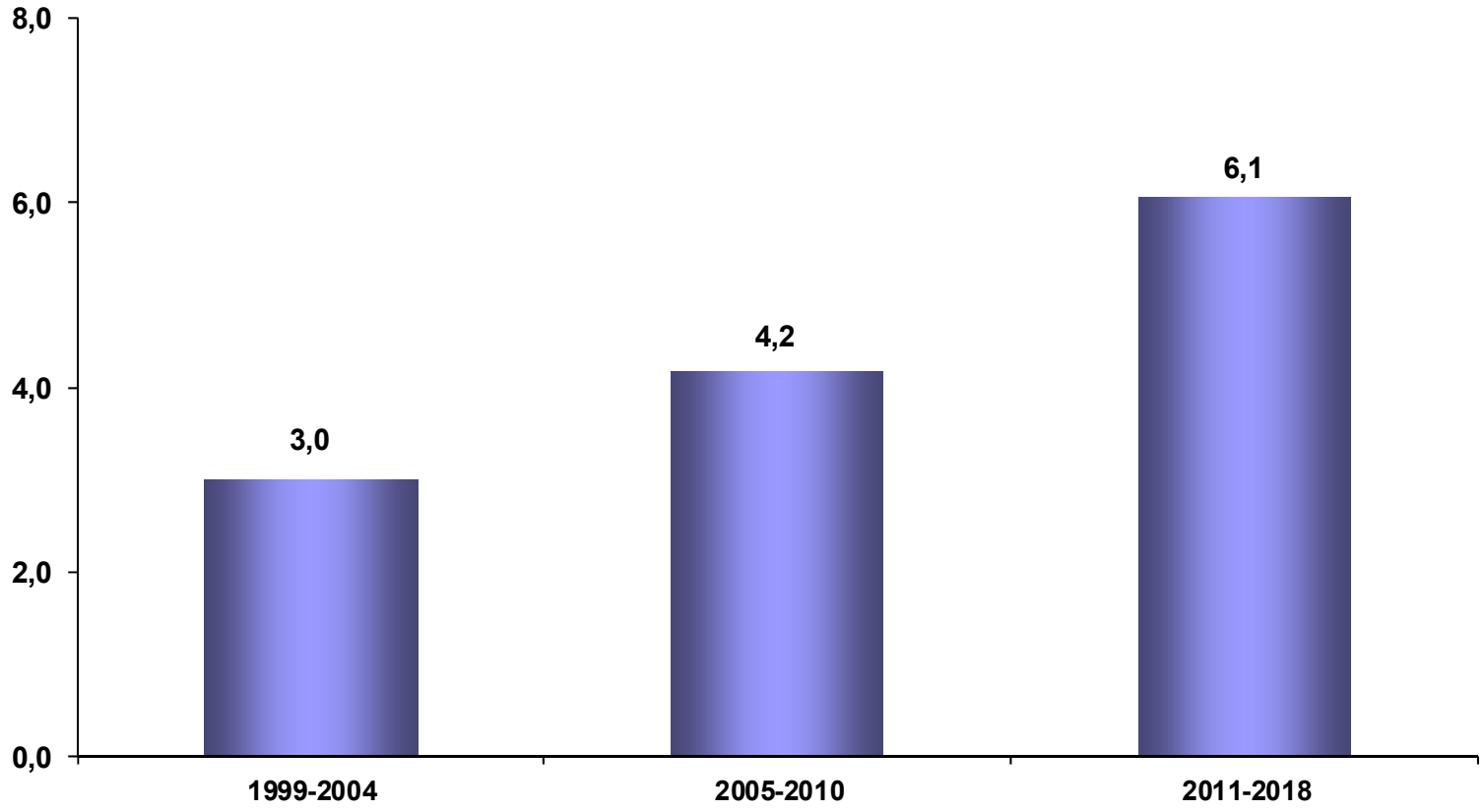
BÜYÜME

GSYH Büyüme Oranları (Yıllık % Değişim)

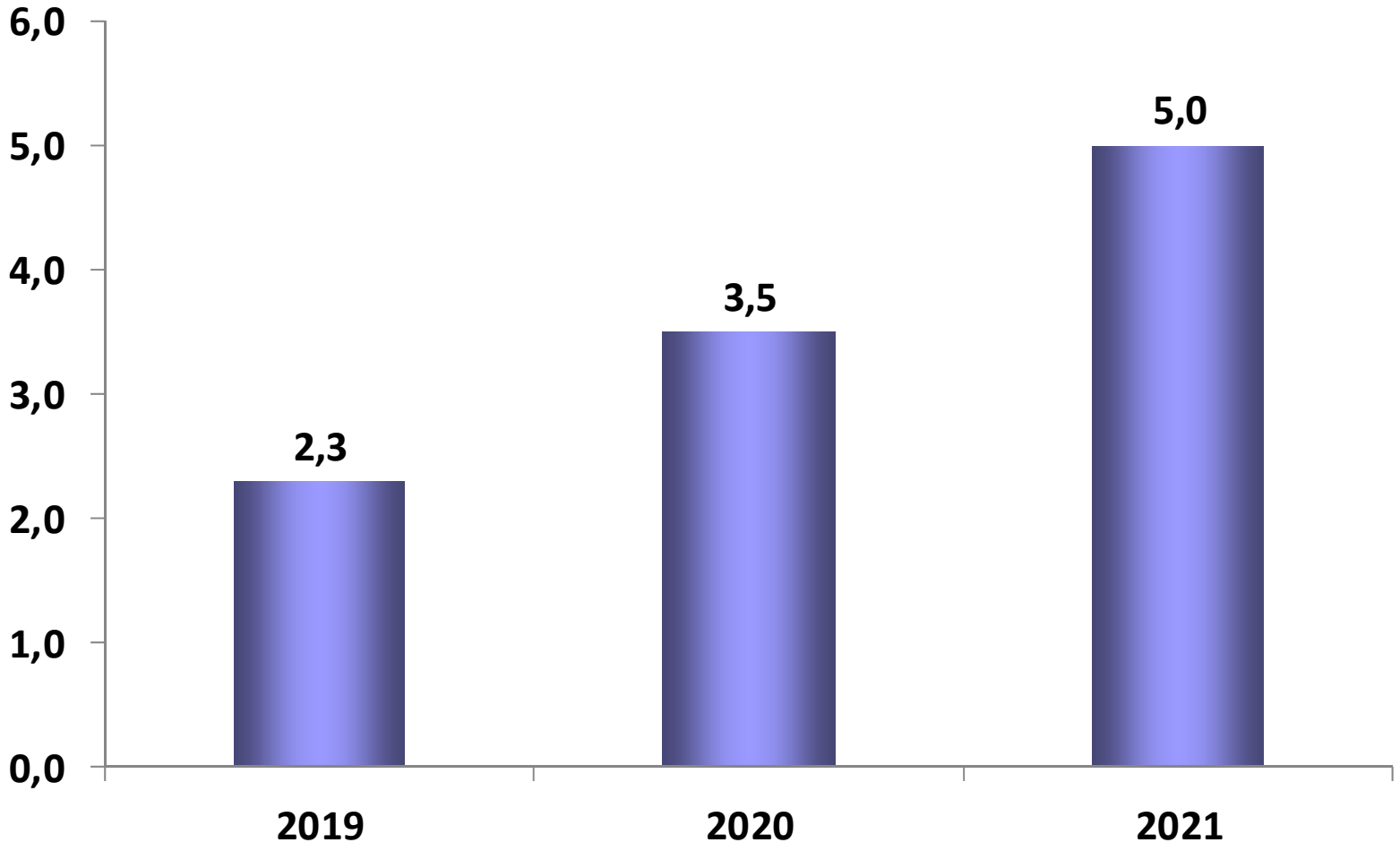
Kaynak: TÜİK

GSYH Büyüme Oranı (Dönem Ortalaması, %)

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

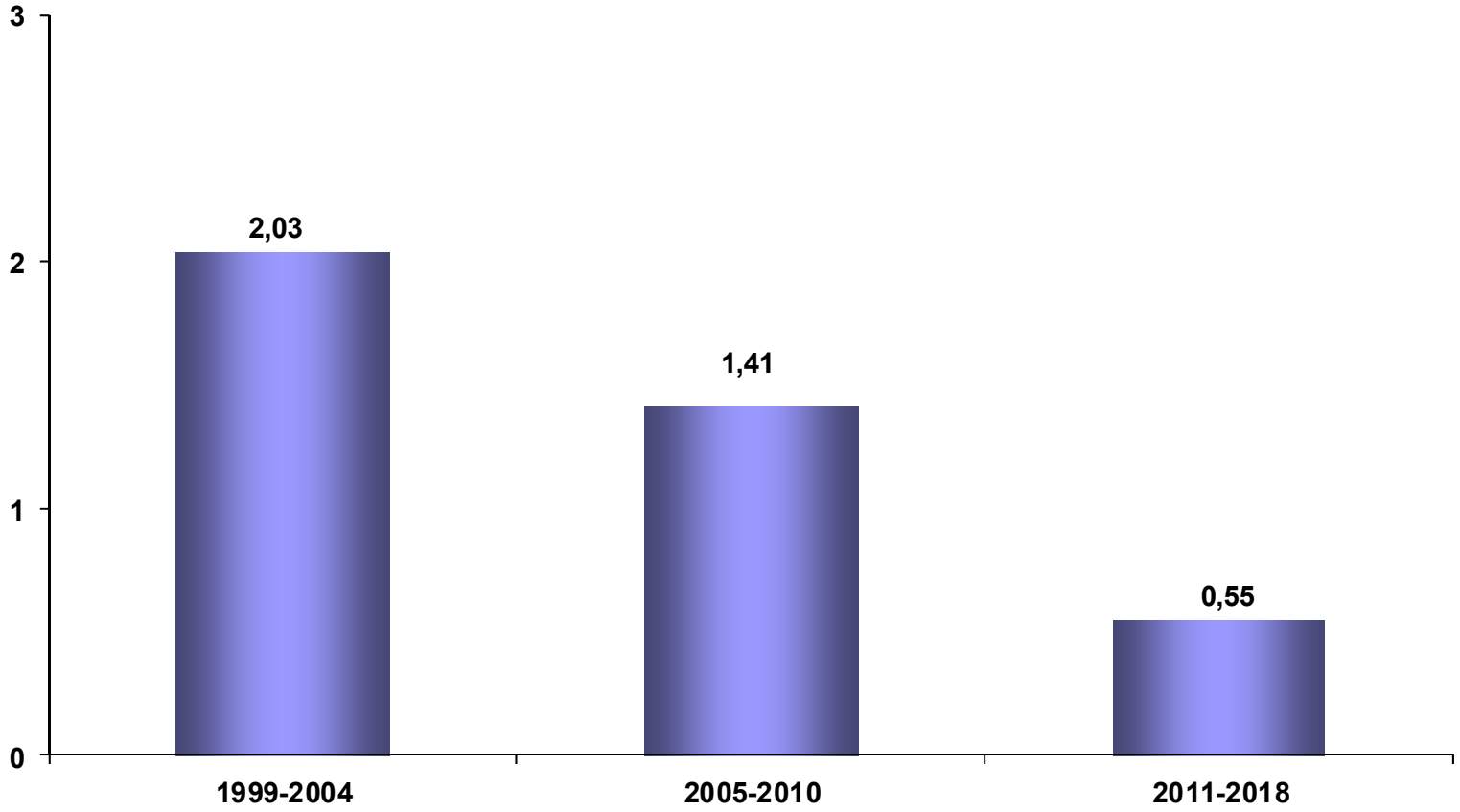
Büyüme Hedefleri (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı

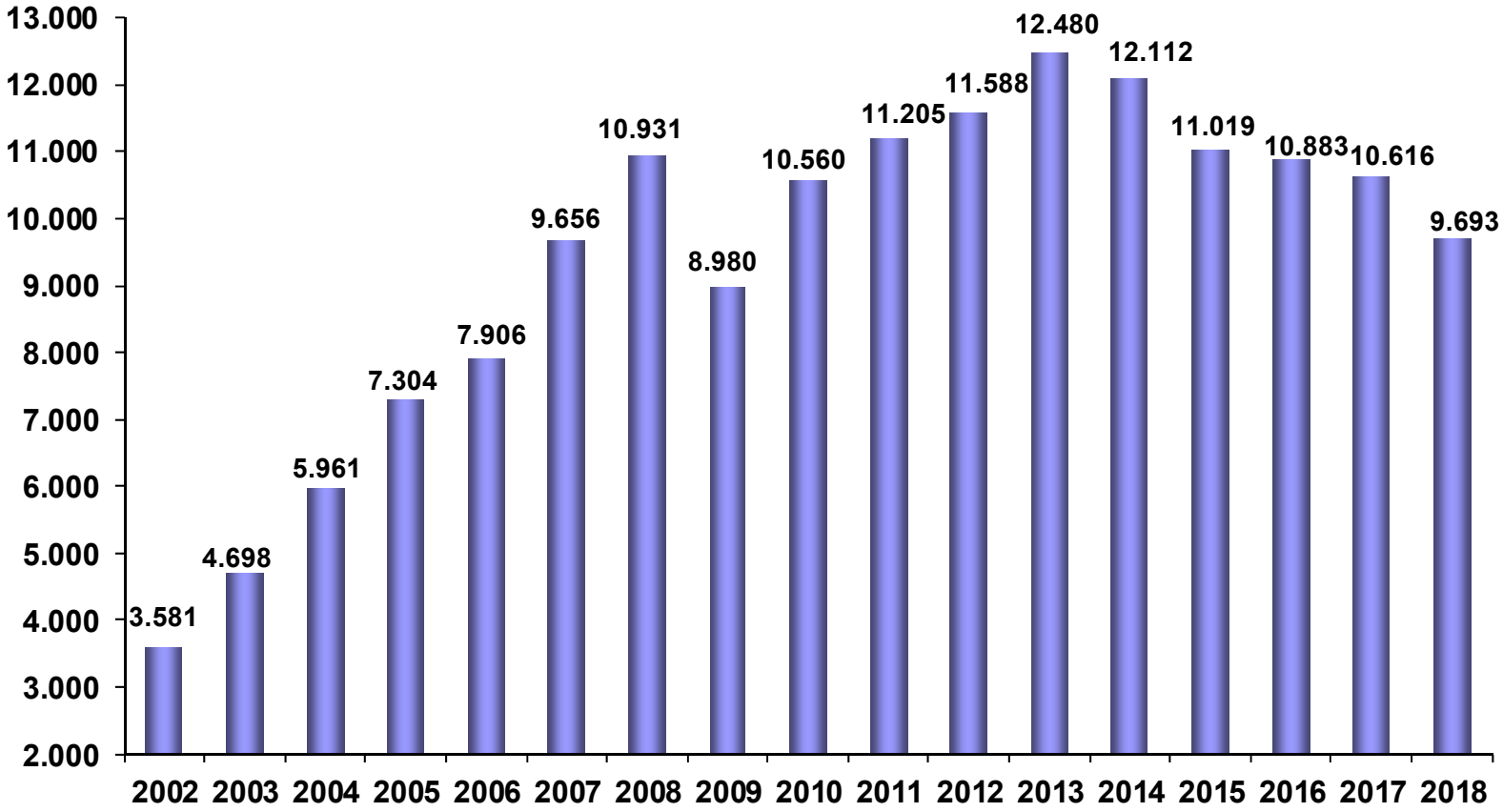
Büyümenin Oynaklığı

(Reel Büyüme Oranlarının Oynaklık Katsayısındaki Değişim)

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

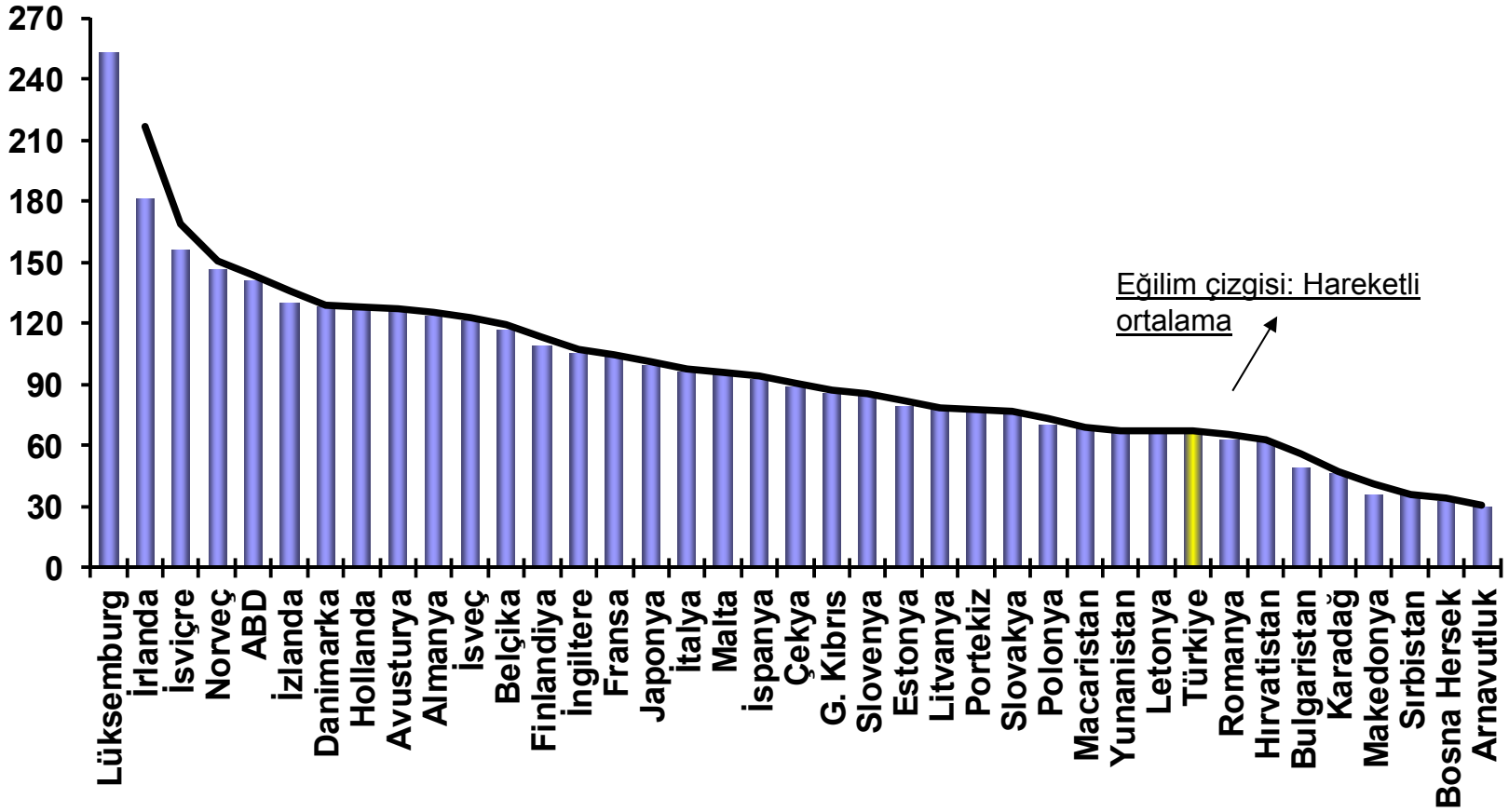
Kişi Başına Düşen GSYH (ABD Doları)

Kaynak: TÜİK

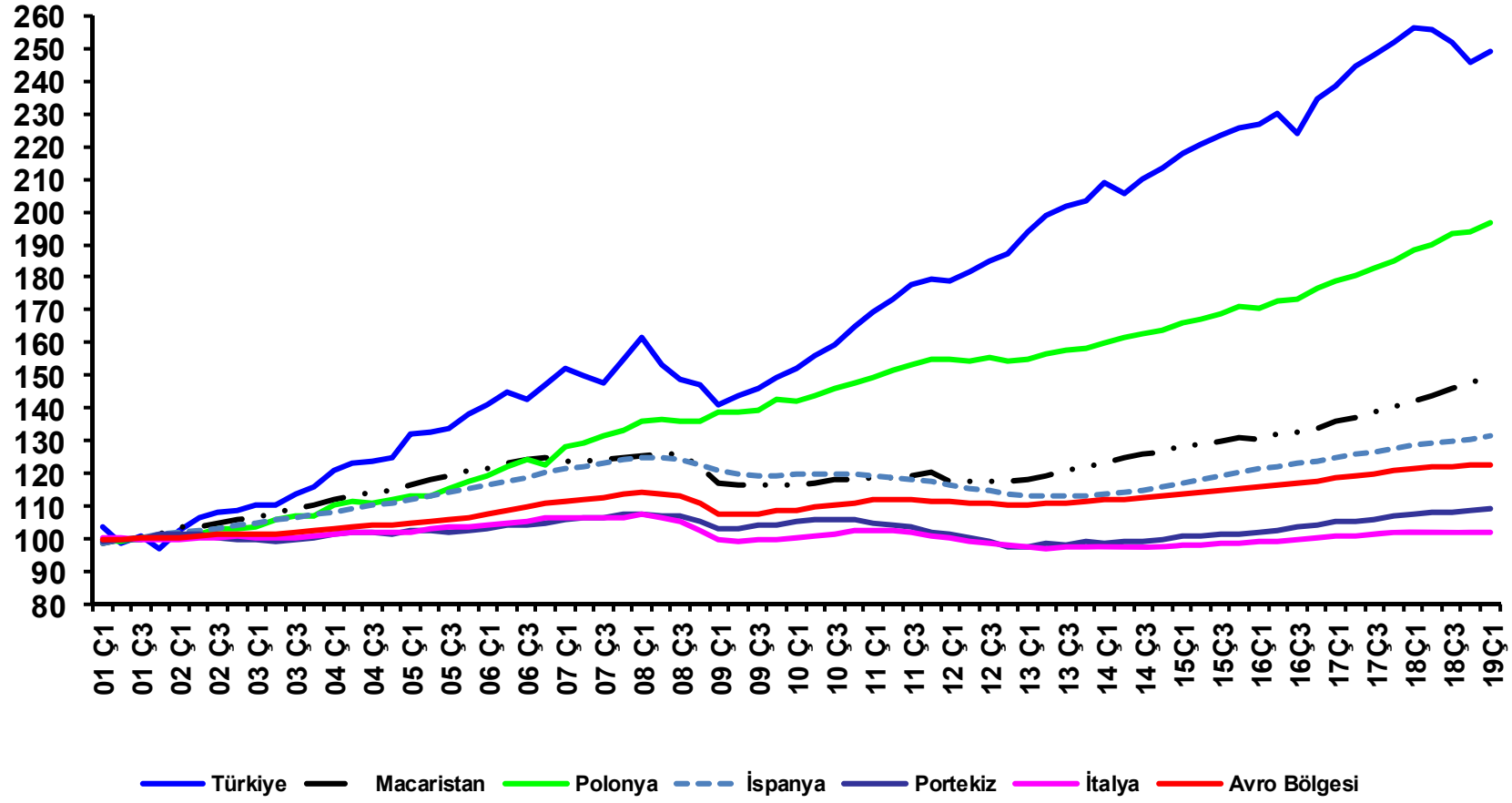
Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, 2017

(Satın Alma Gücü Standardı, AB-27=100)

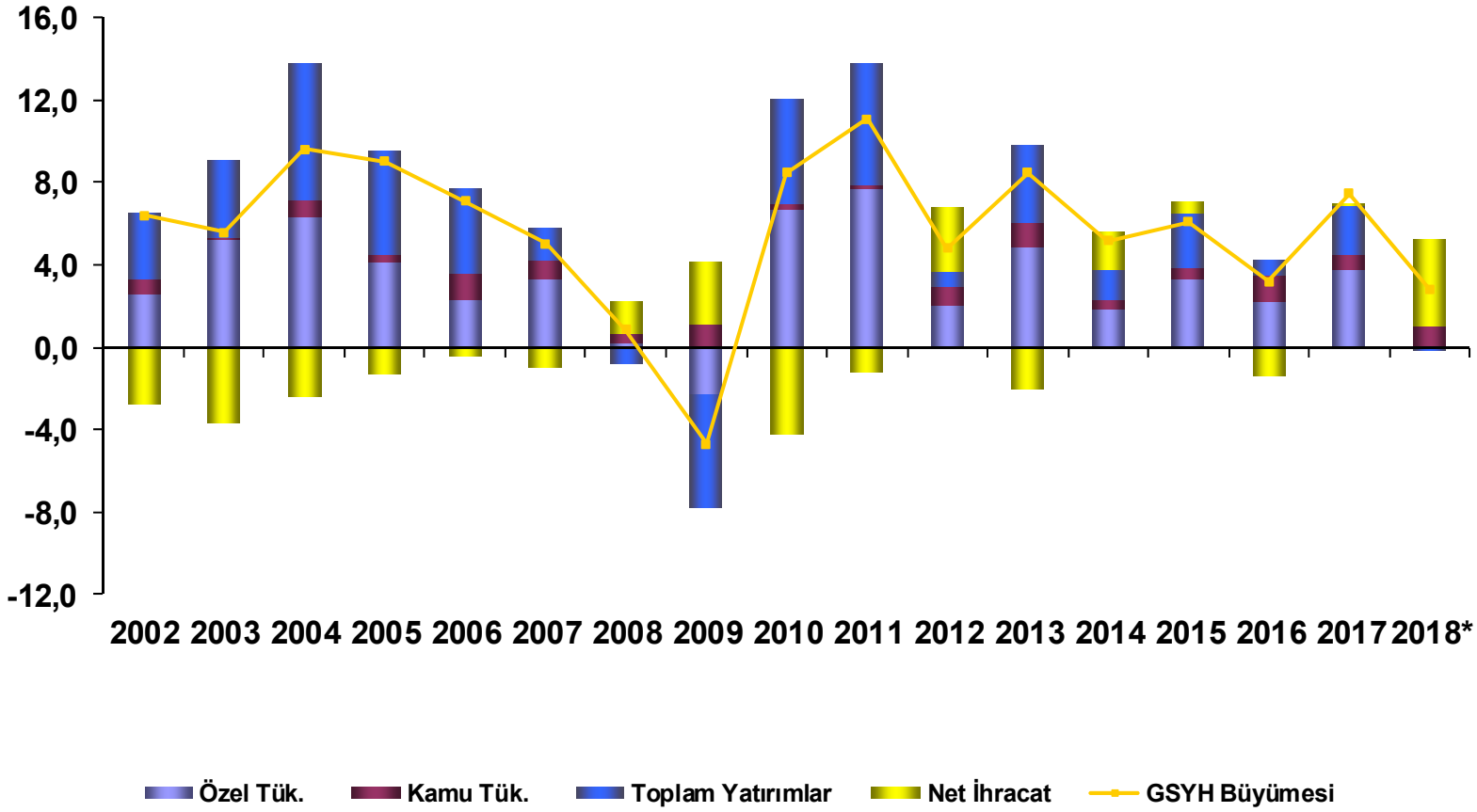
Kaynak: Eurostat

AB Ülkeleri ve Türkiye Reel GSYH (2001=100) Karşılaştırması

Kaynak: OECD, 2019 yılı birinci çeyrek itibarıyladır.

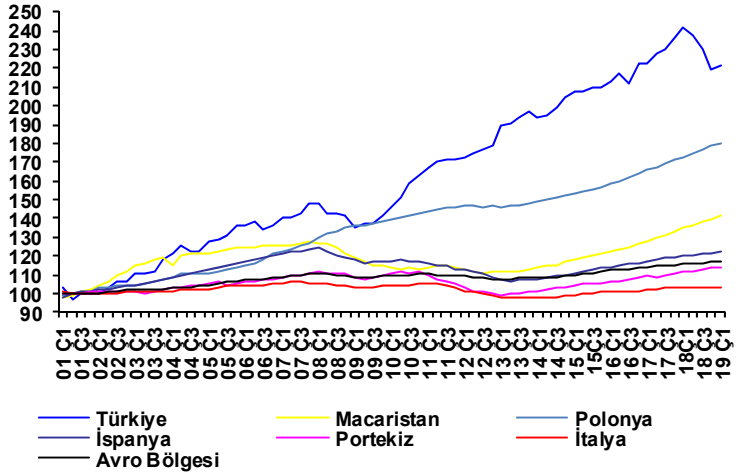
GSYH Büyümesine Katkılar (%)

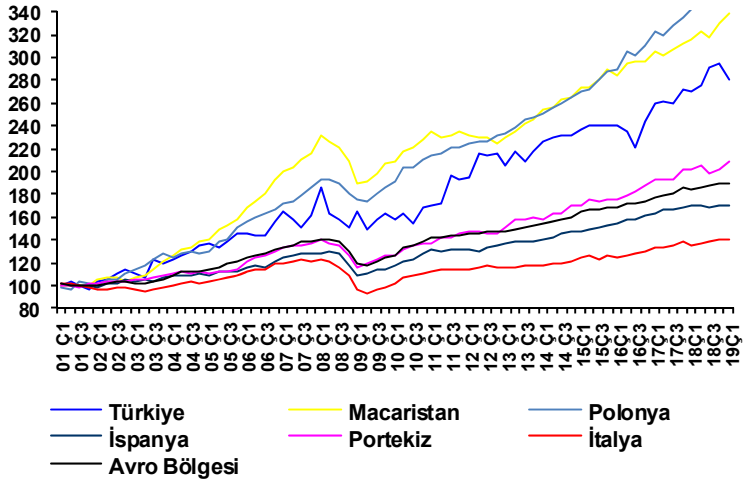
Kaynak: TÜİK
*Zincirlenmiş hacim endeksi ile uyumlu katkı hesaplanmıştır.

AB Ülkeleri ve Türkiye'de Talebin Bileşenleri (2001=100)

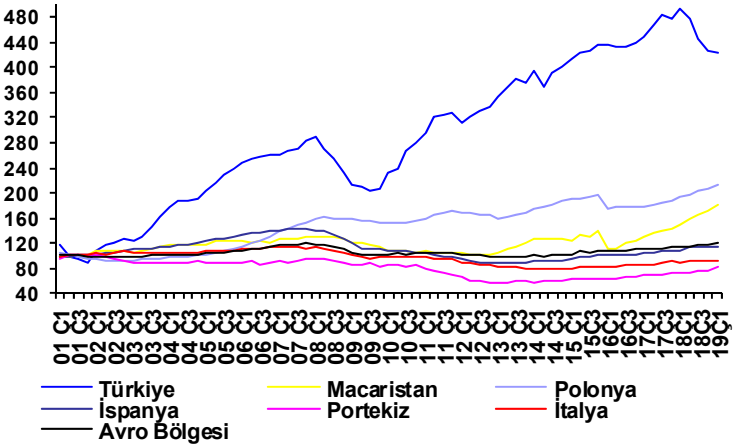
Özel Tüketim

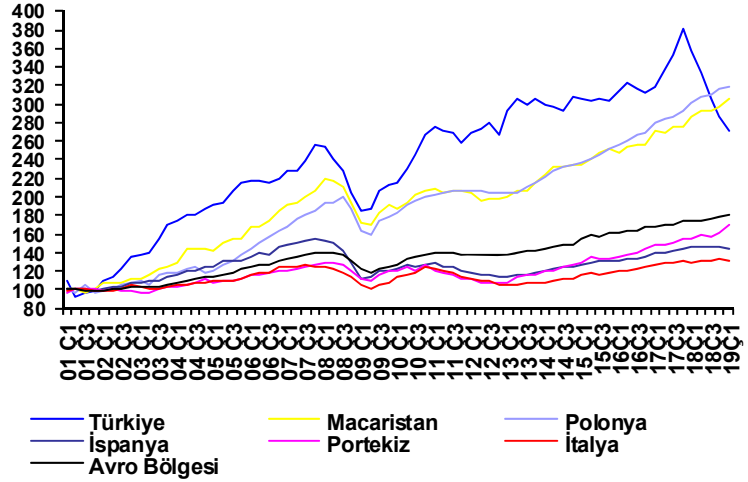
İhracat

Toplam Yatırımlar

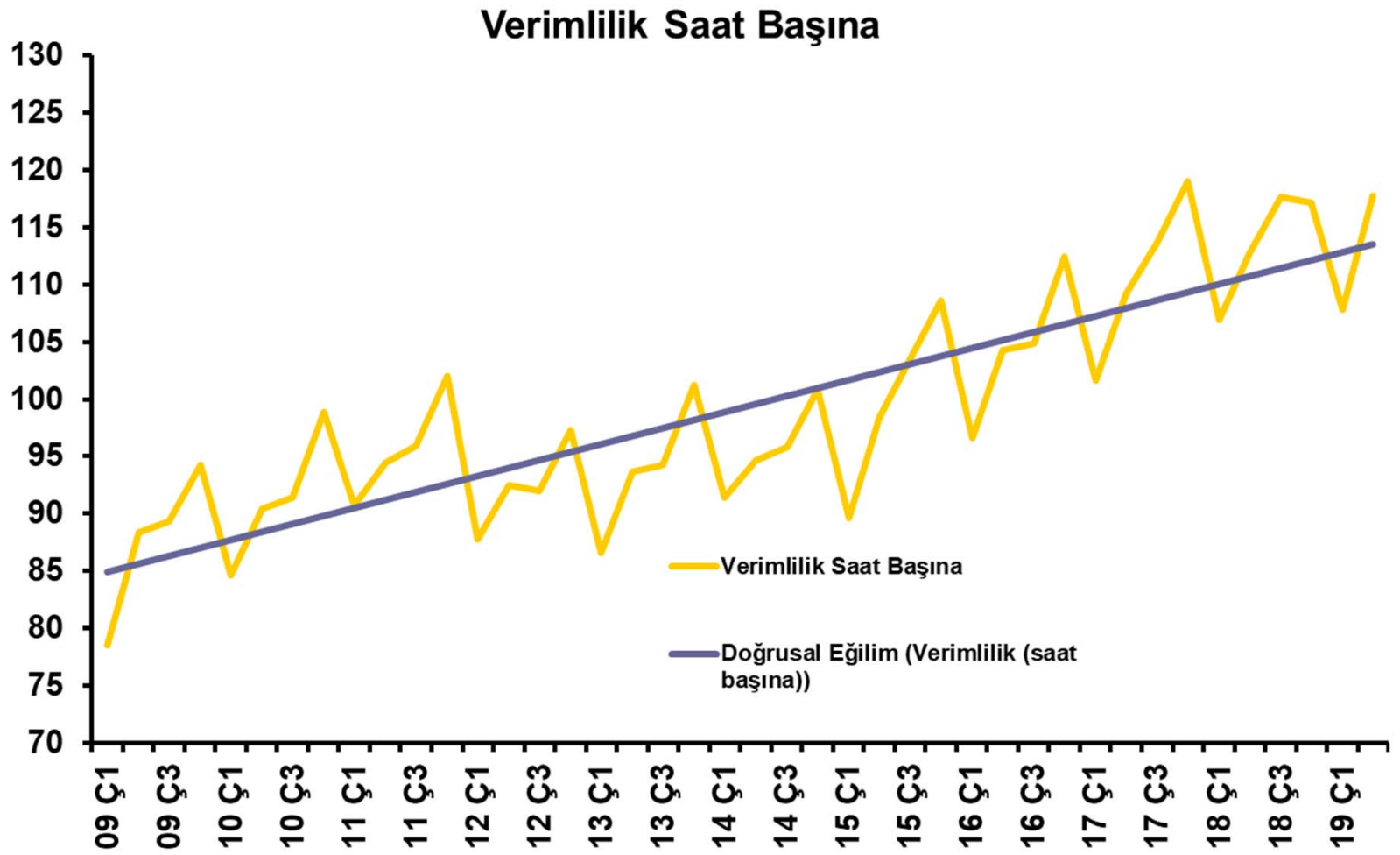

İthalat

Kaynak: OECD

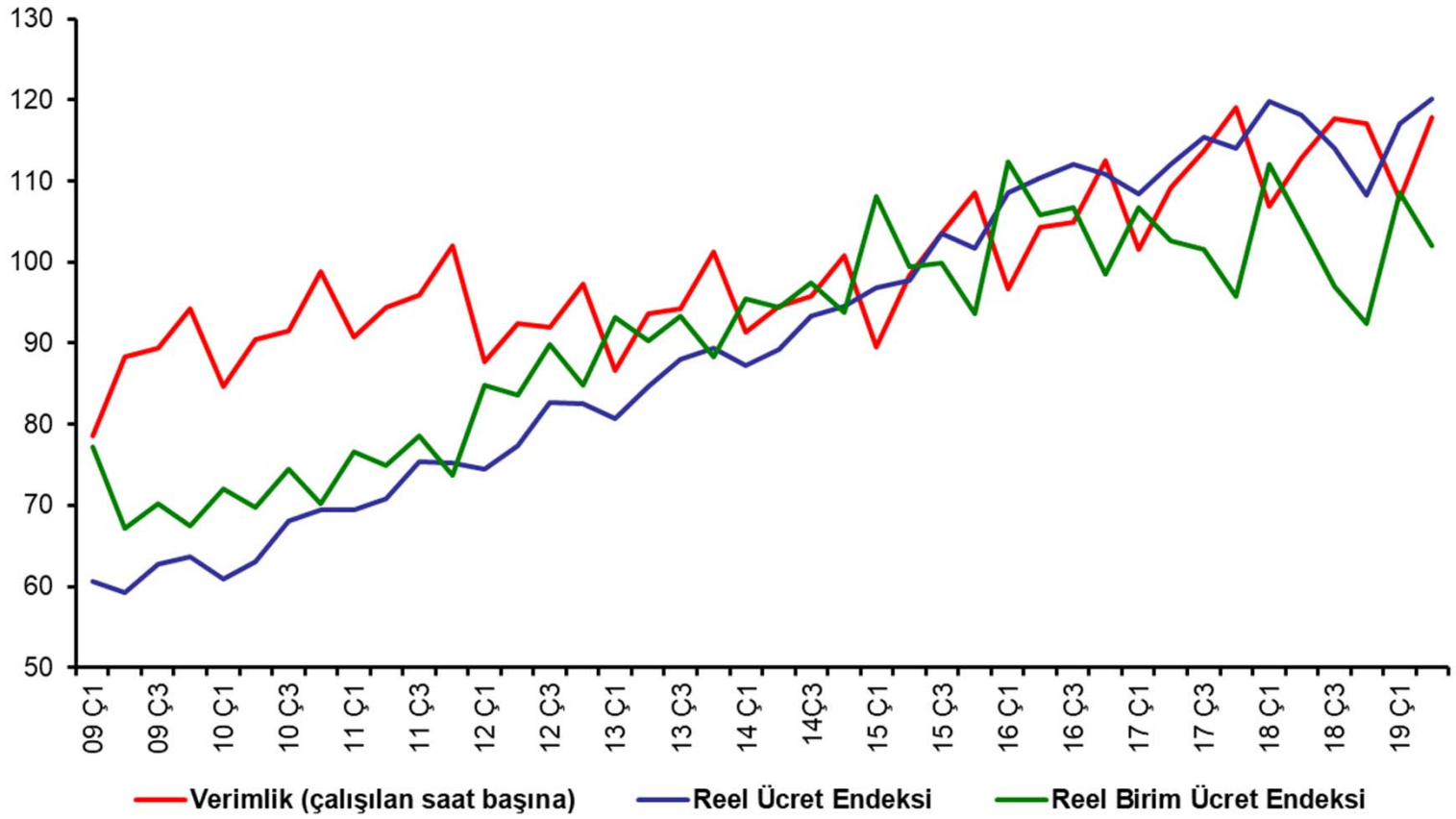
Toplam Sanayi Verimlilik Endeksi

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

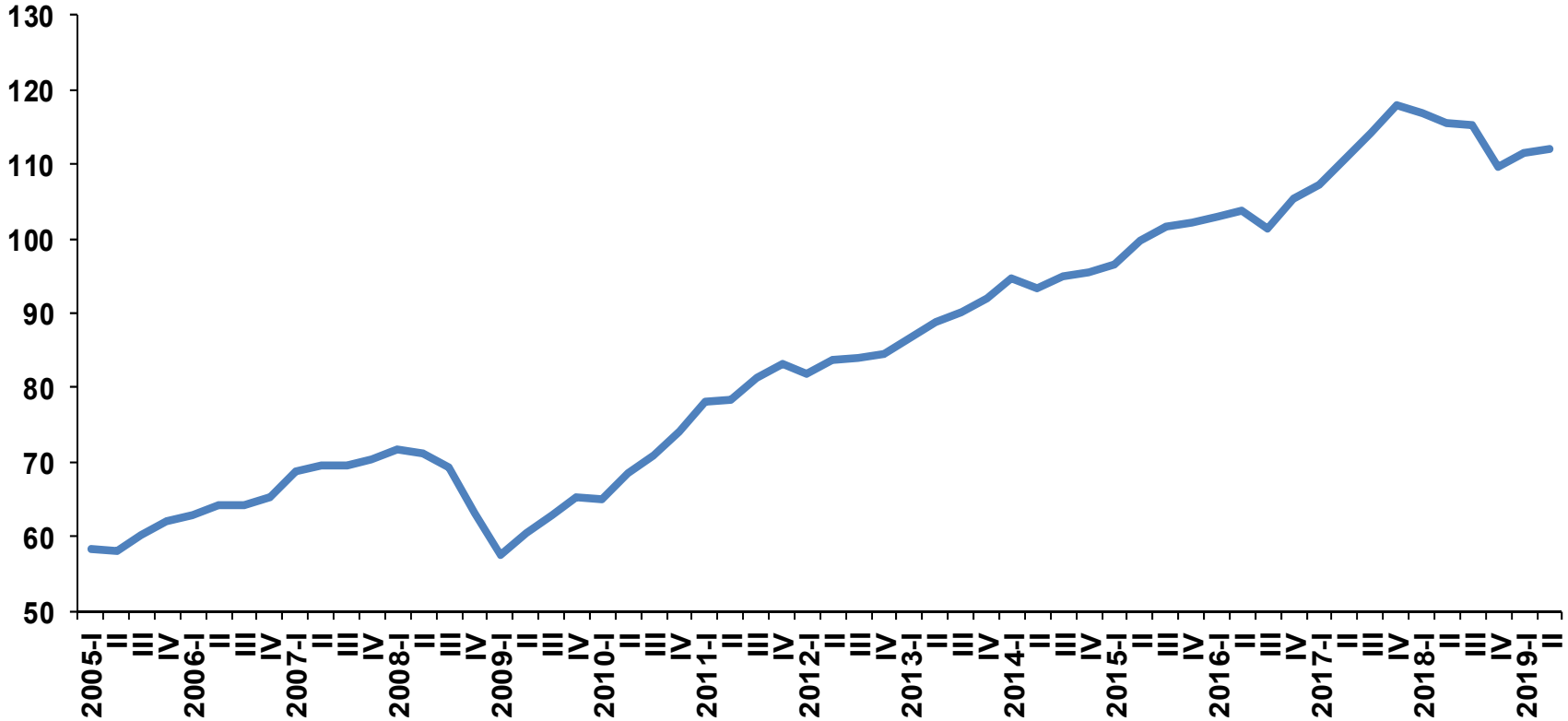
Toplam Sanayi Sektöründe Verimlilik ve Ücretler

(Çalışılan Saat Başına)

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

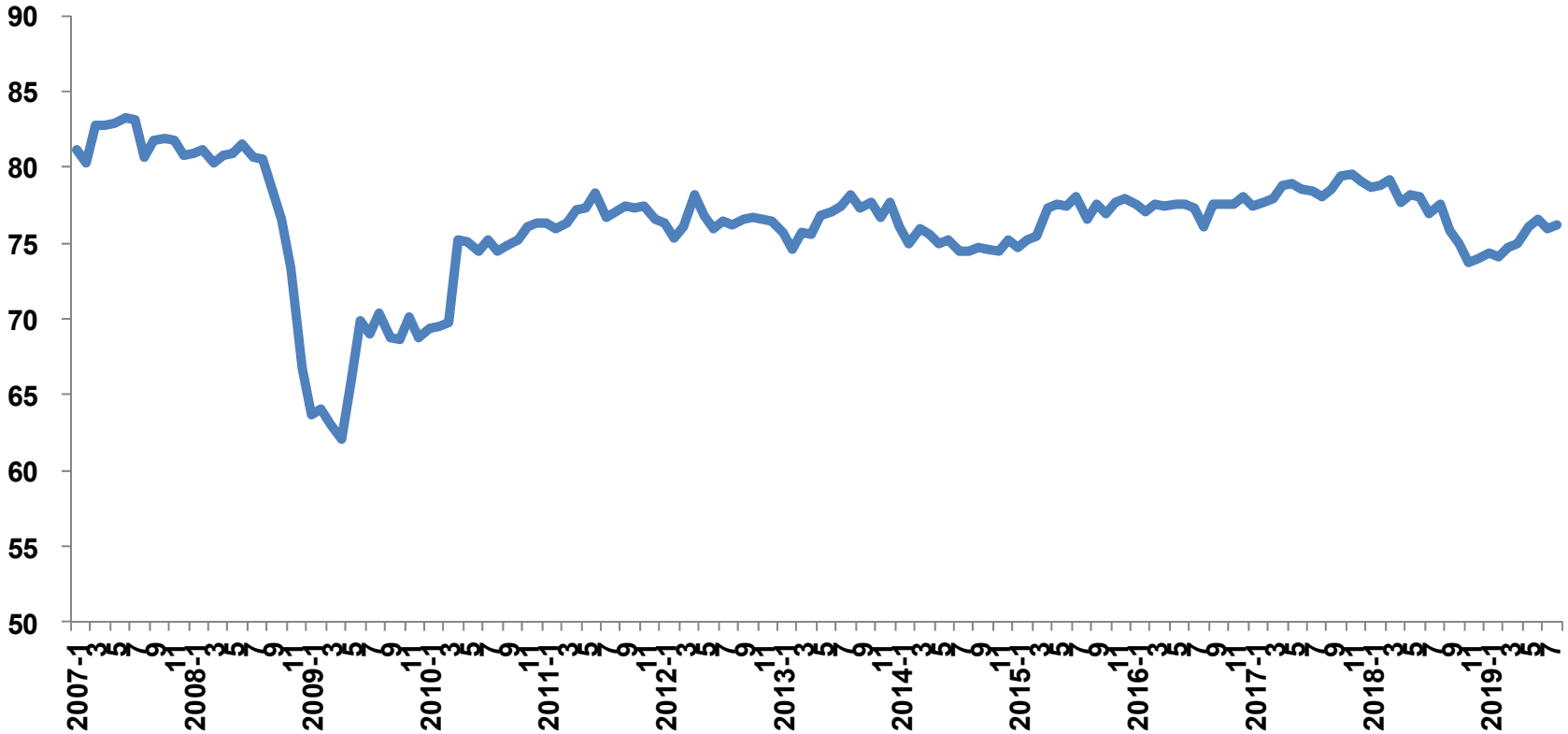
Sanayi Üretim Endeksi (Mevsimsel Düzeltilmiş)*

*Haziran ayı itibarıyladır. Sanayi Üretim Endeksinde Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2018 Ocak ayı ile birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi, TÜİK de 2015=100 temel yıllı Sanayi Üretim Endeksi sonuçlarını NACE Rev.2'ye dayalı olarak üretmeye başlamıştır. 2005-2017dönemine ait sonuçlar ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

Kaynak: TÜİK

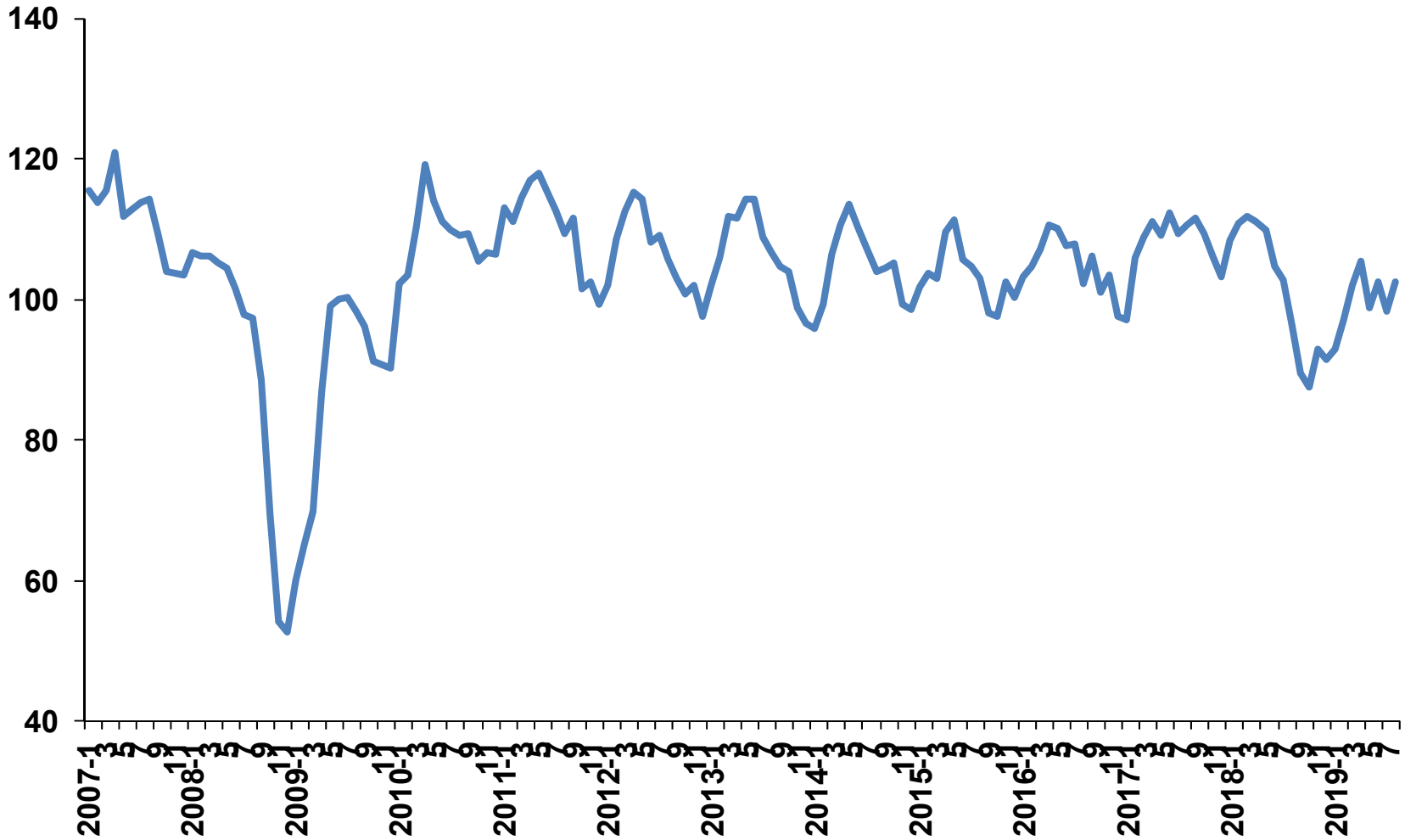
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (Mevsimsel Düzeltilmiş, %)

Ağustos ayı itibarıyladır.

Kaynak: TCMB

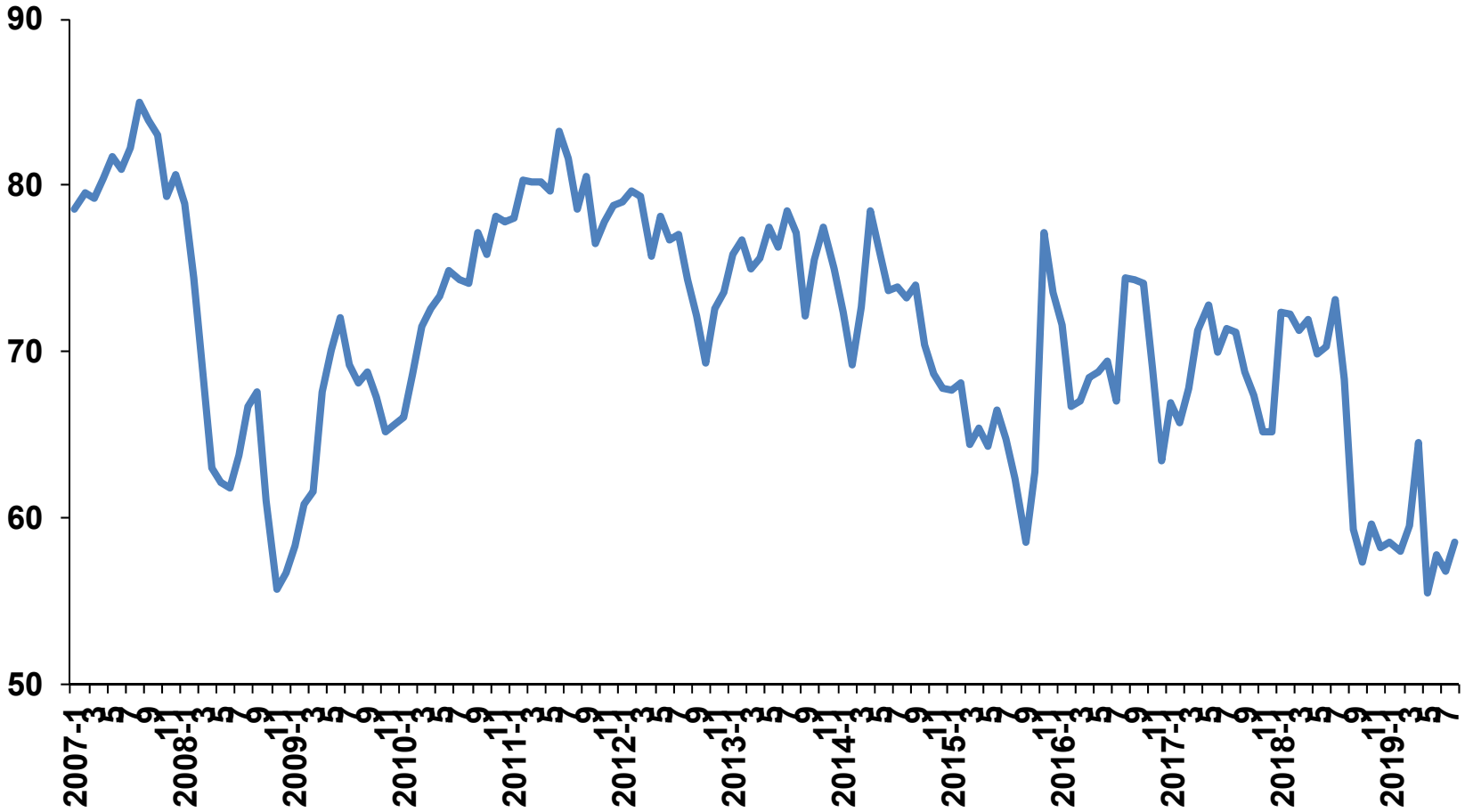
Reel Kesim Güven Endeksi

Ağustos ayı itibarıyladır.

Kaynak: TCMB

Tüketici Güven Endeksi

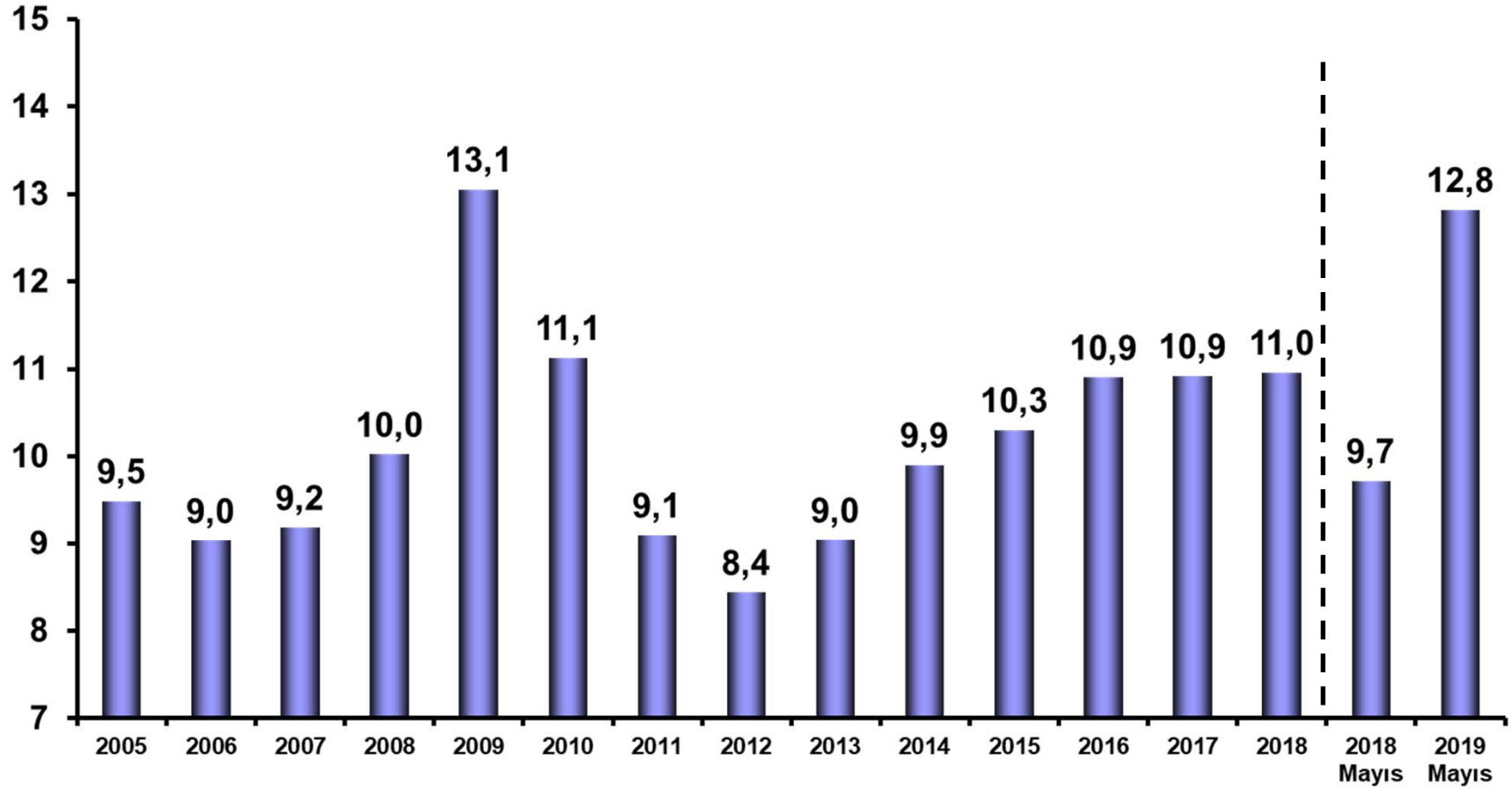

Ağustos ayı itibarıyladır.

Kaynak: TÜİK

İSTİHDAM

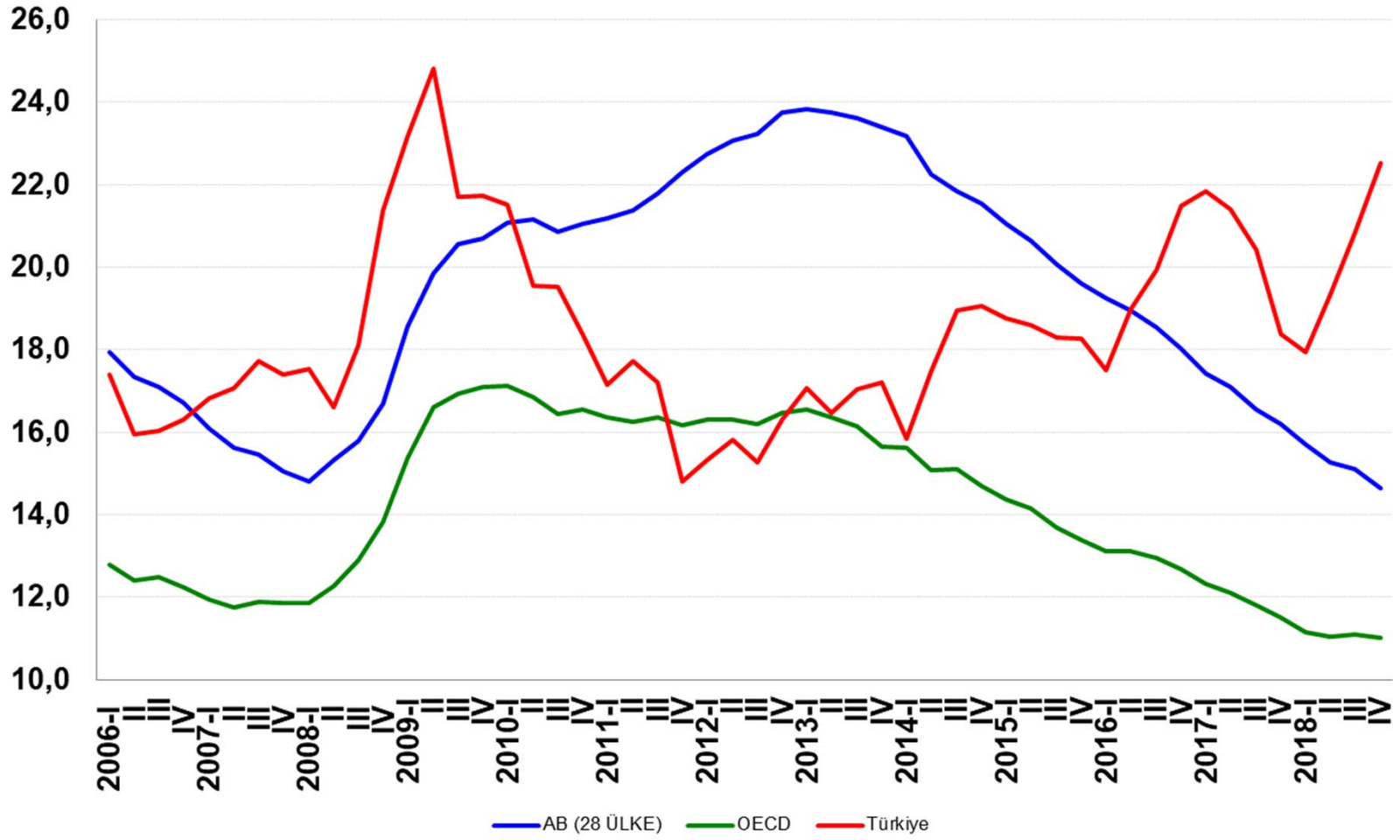
İşsizlik Oranı * (%)

* Hanehalkı işgücü araştırmasında Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2014 Şubat dönemiyle birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, 2005-Ocak 2014 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

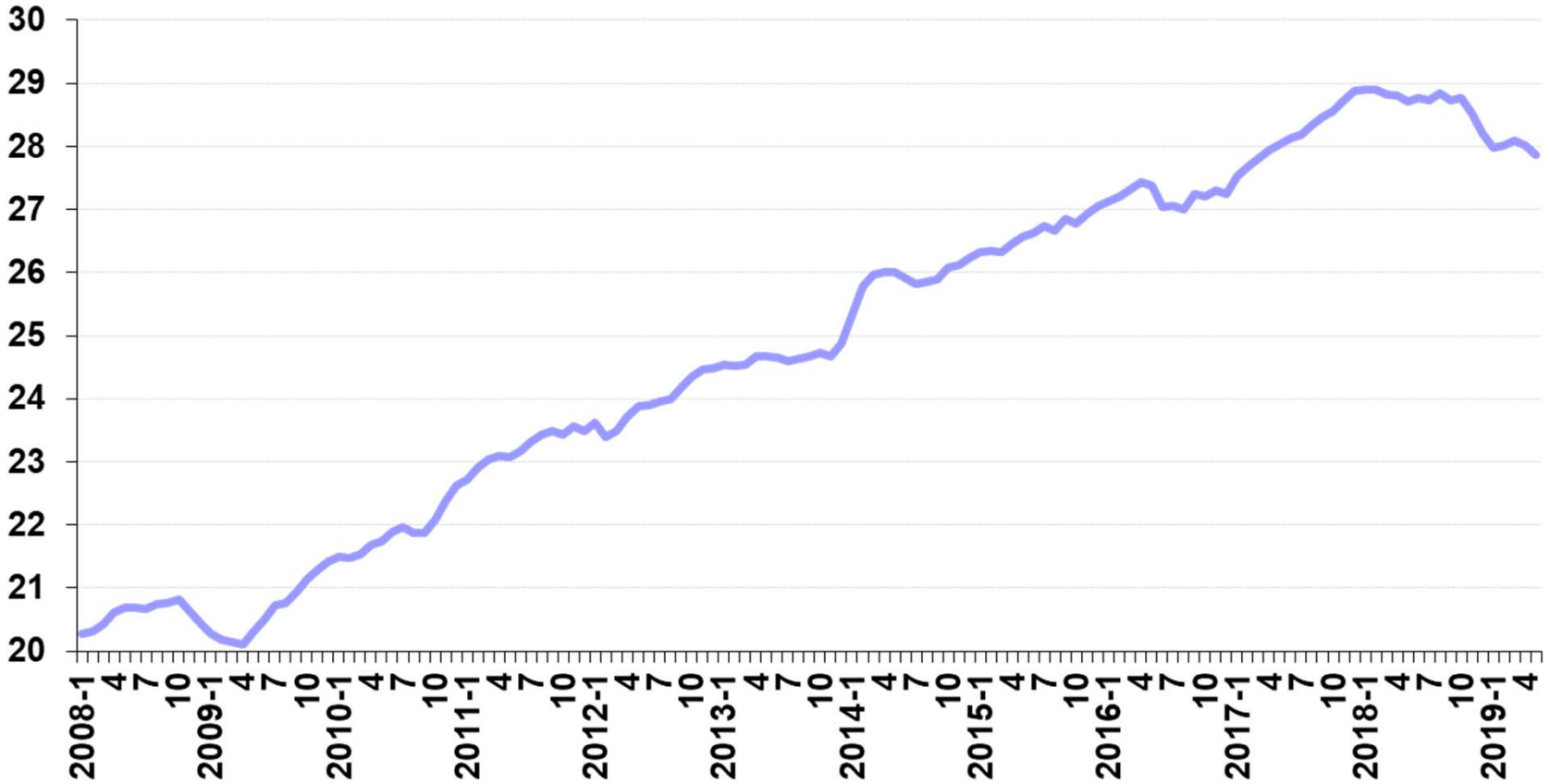
Kaynak: TÜİK

Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (Mevsimsel Düzeltilmiş, %)

Kaynak: OECD

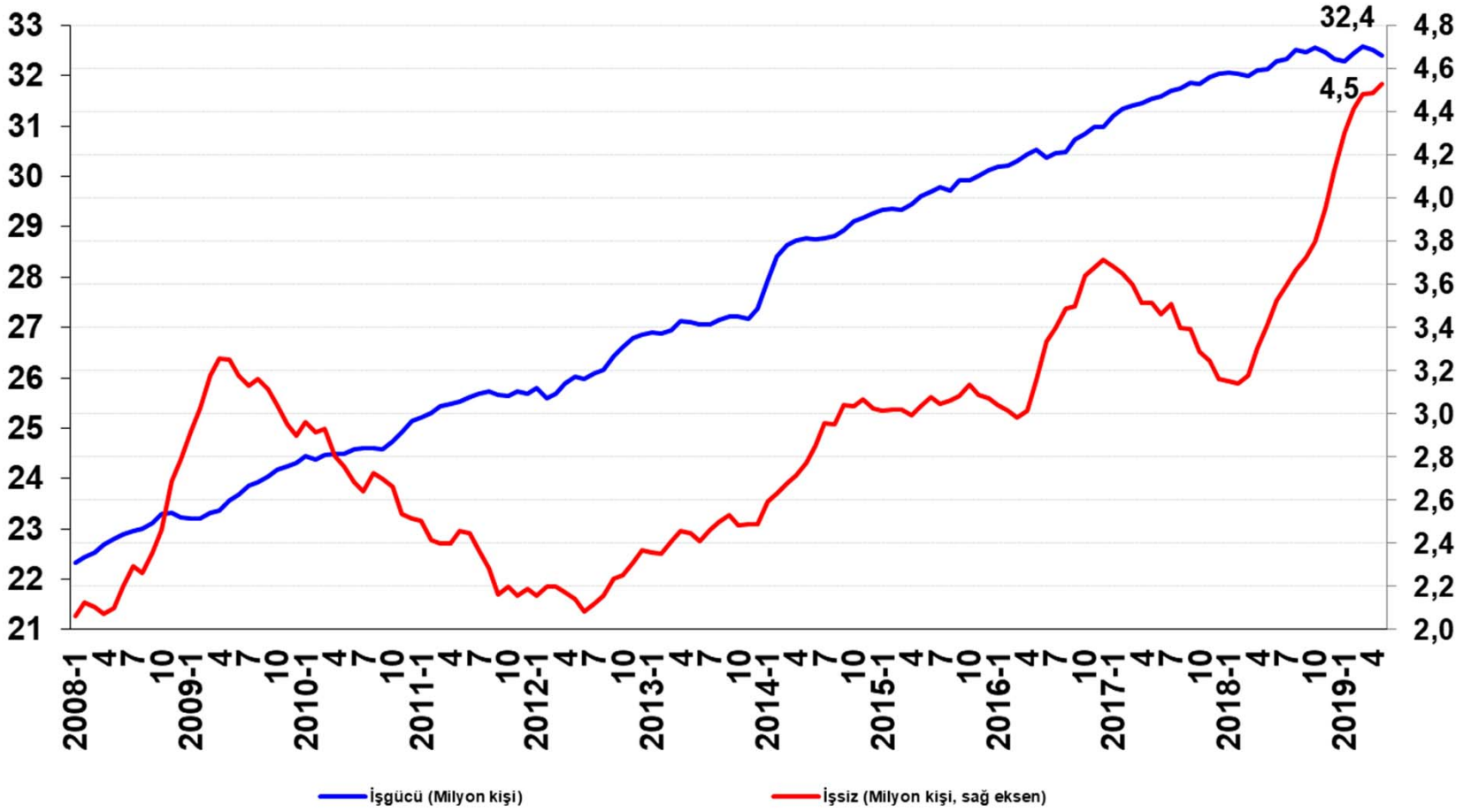
İstihdam * (Mevsimsel Düzeltilmiş, Milyon Kişi)

*Mayıs 2019 itibarıyladır. Hanehalkı işgücü araştırmasında Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2014 Şubat dönemiyle birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, 2005-Ocak 2014 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

Kaynak: TÜİK

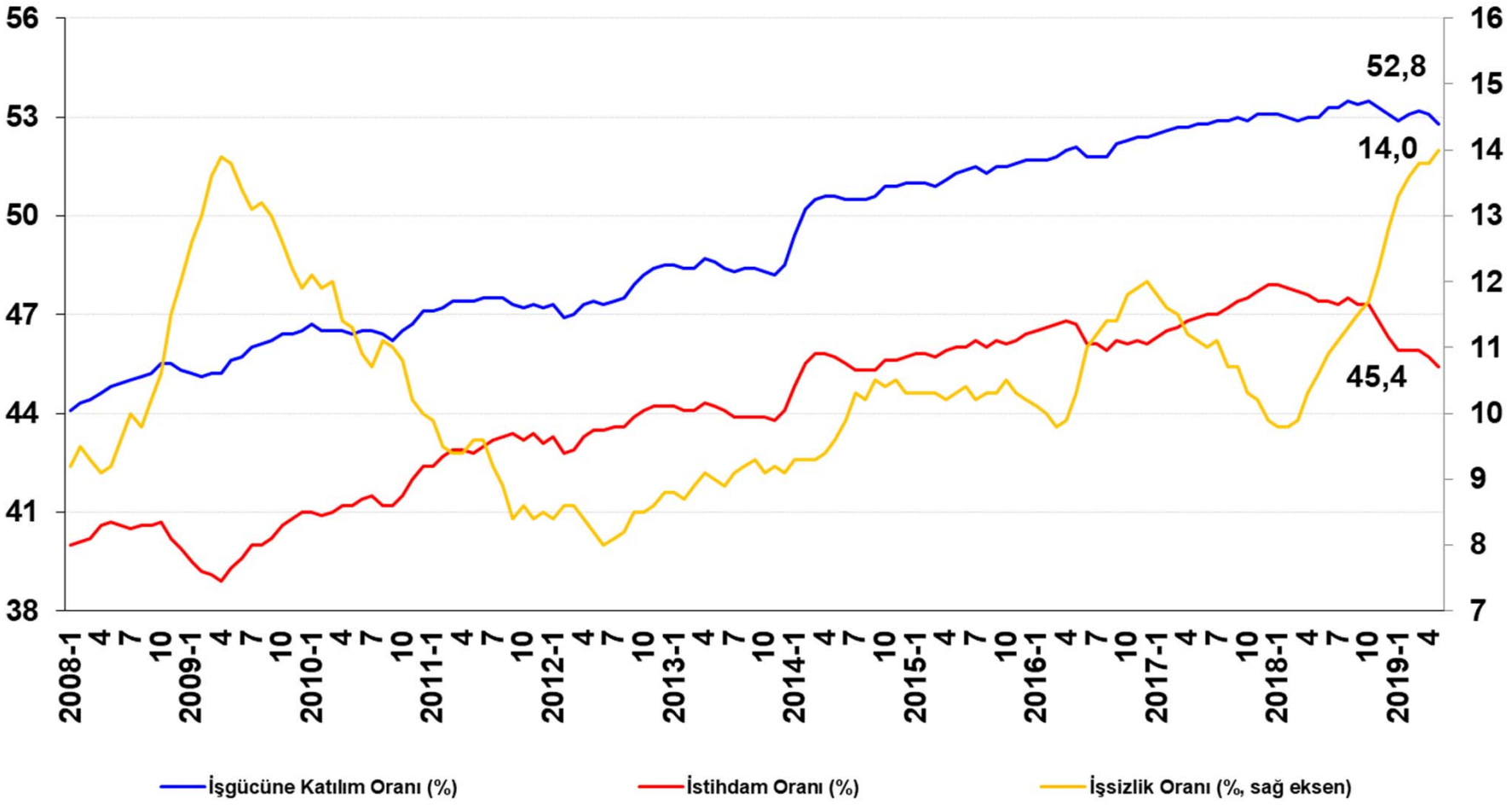
İşgücü Göstergeleri * (mevsimsel düz.)

*Mayıs 2019 itibarıyladır. Hanehalkı işgücü araştırmasında Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2014 Şubat dönemiyle birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, 2005-Ocak 2014 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

Kaynak: TÜİK

İşgücü Göstergeleri * (mevsimsel düz.)

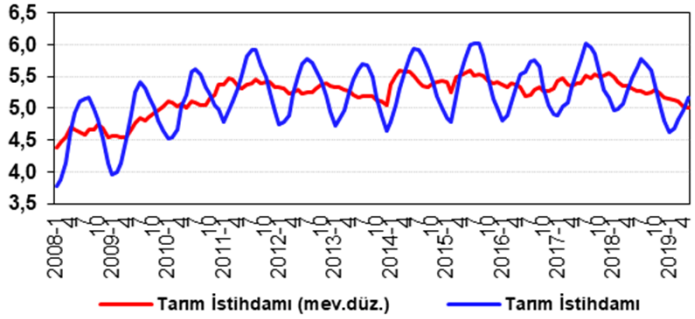

*Mayıs 2019 itibarıyladır. Hanehalkı işgücü araştırmasında Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2014 Şubat dönemiyle birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, 2005-Ocak 2014 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

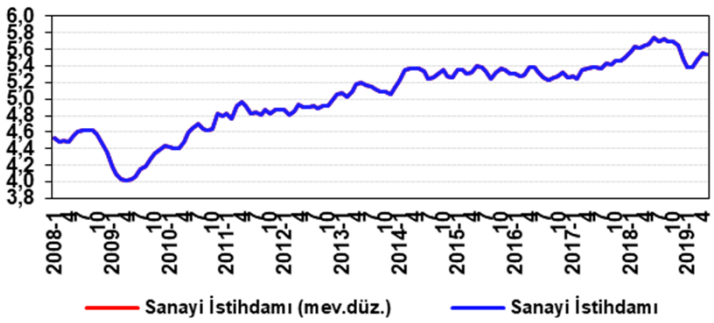
Kaynak: TÜİK

Sektörlere Göre İstihdam Gelişmeleri *

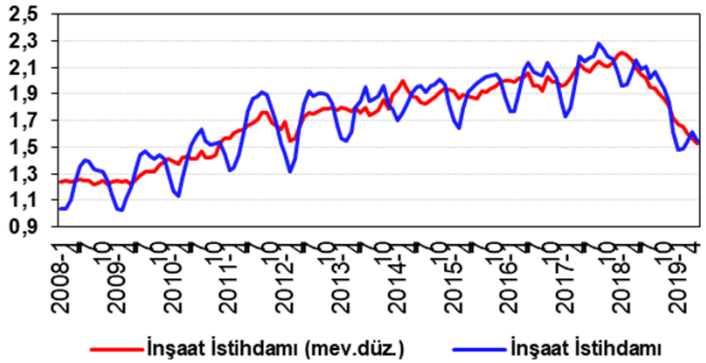
Tarım (milyon kişi)

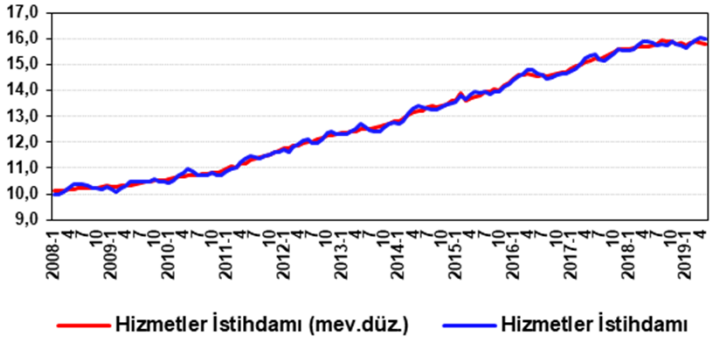
Sanayi (milyon kişi)

İnşaat (milyon kişi)

Hizmetler (milyon kişi)

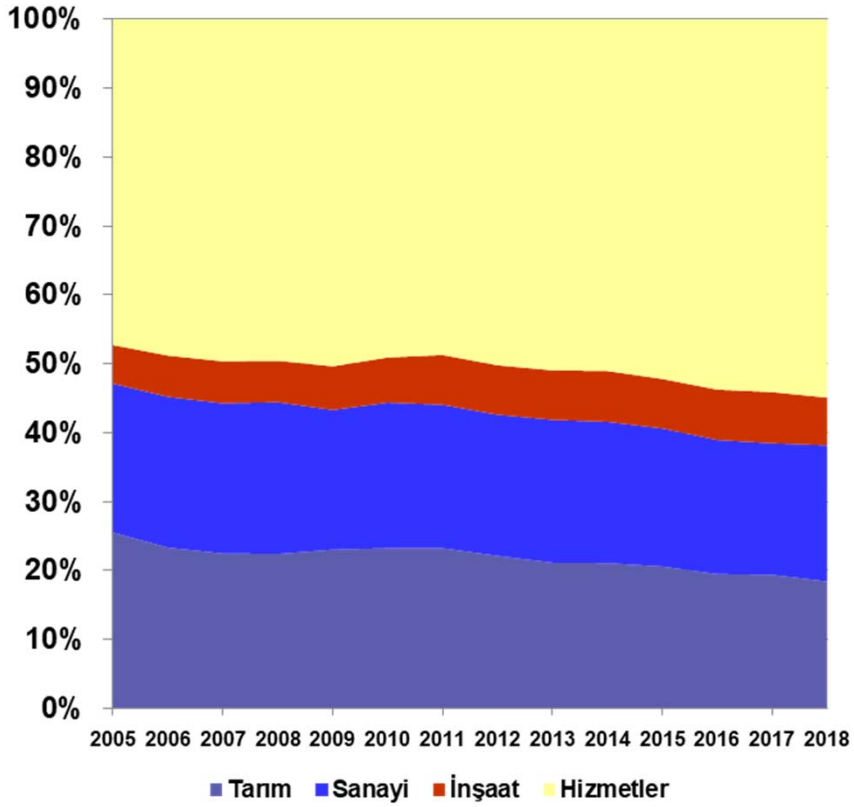

*Mayıs 2019 itibarıyladır. Hanehalkı işgücü araştırmasında Avrupa Birliğine tam uyum amacıyla 2014 Şubat dönemiyle birlikte yeni seri veriler açıklanmaya başlanmış olup, 2005-Ocak 2014 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

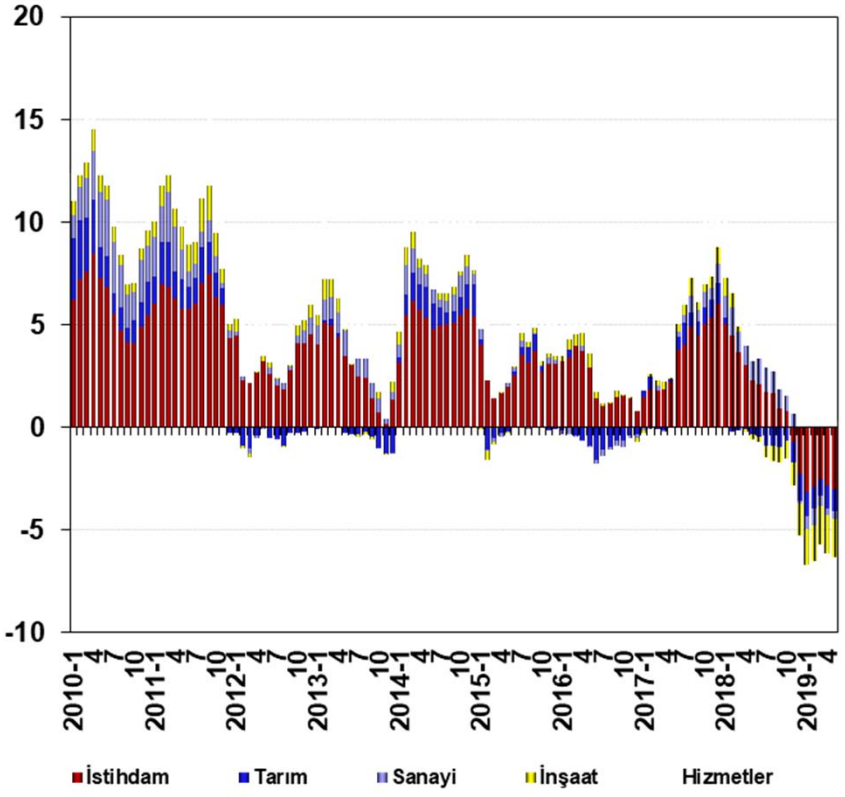
Kaynak: TÜİK

İstihdamın Sektörel Değişimi

Sektörlerin Toplam İstihdam İçindeki Payları (%)

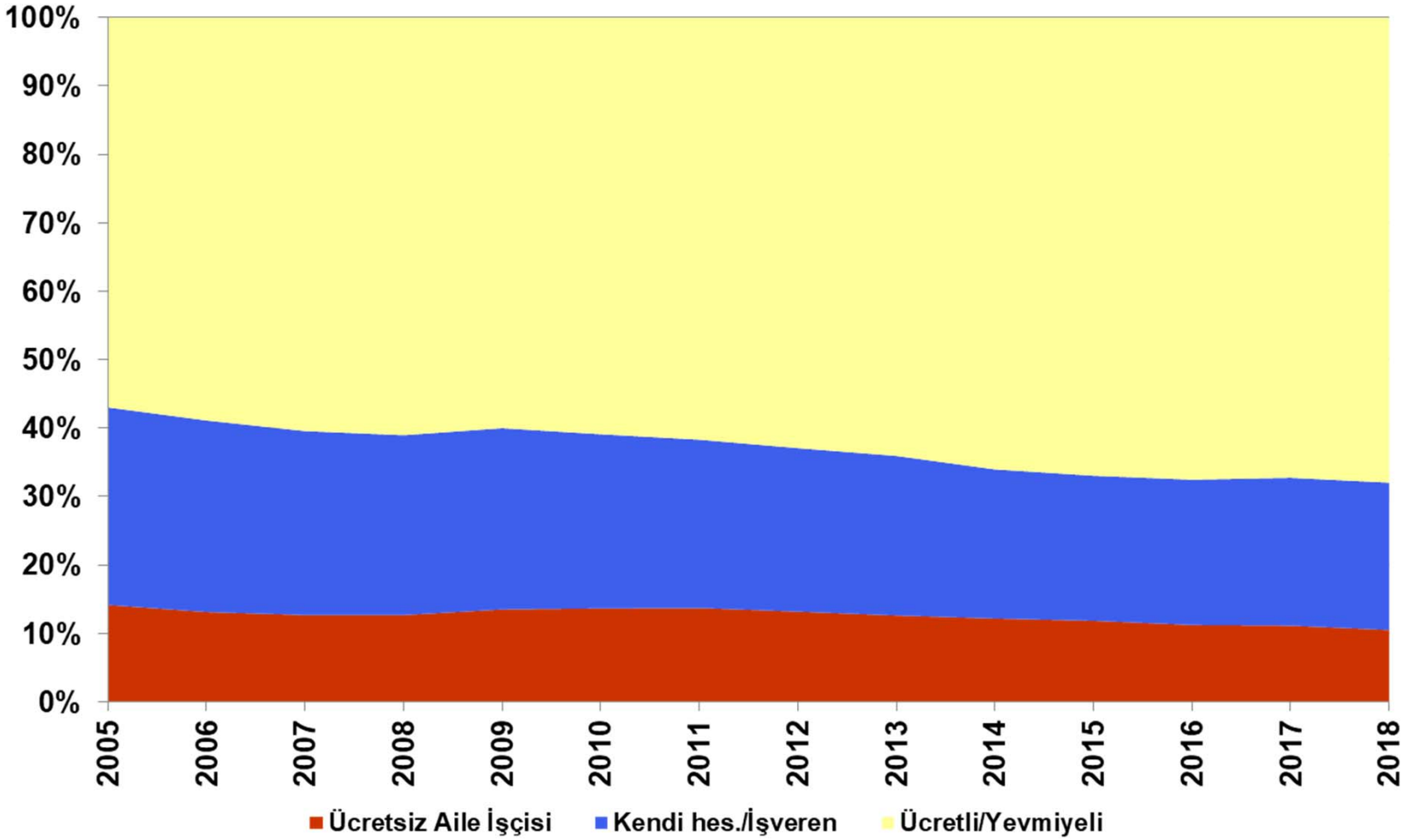

İstihdam Değişimine Sektörlerin Katkısı (% puan)

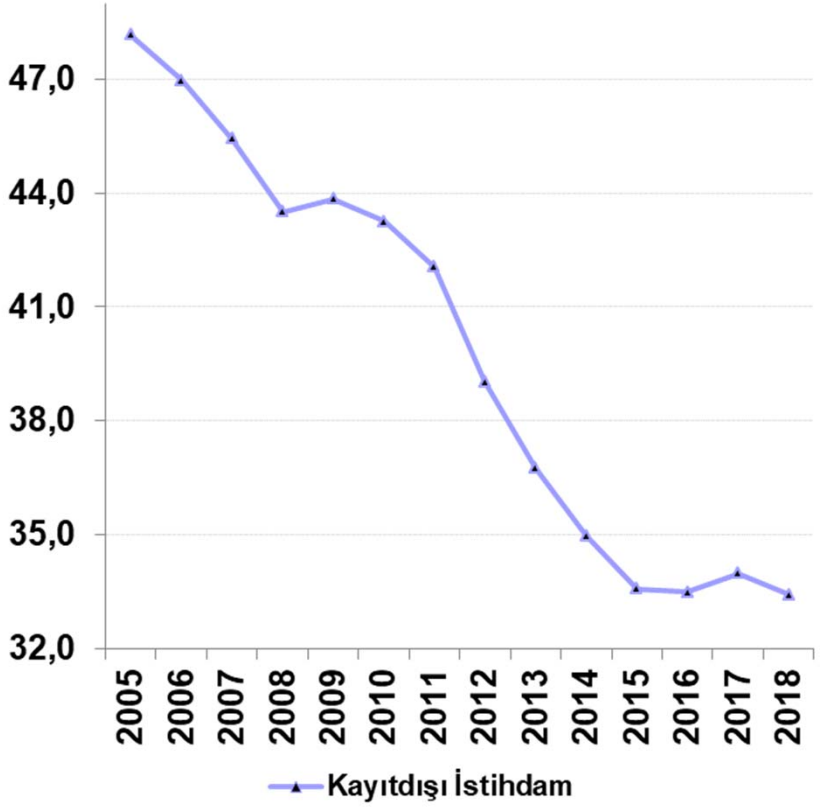
Kaynak: TÜİK

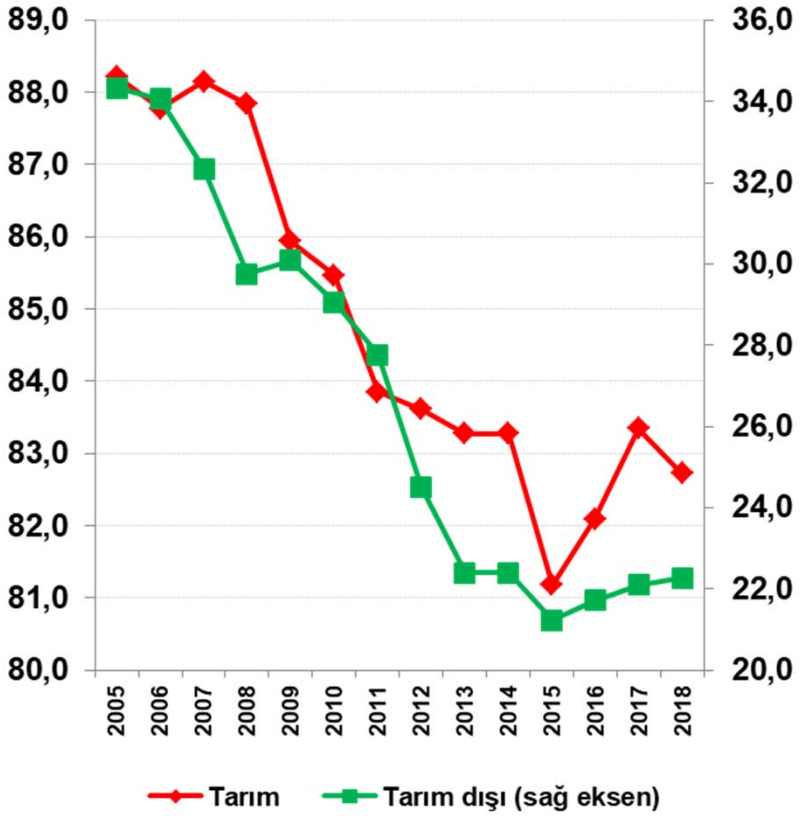
İşteki Duruma Göre İstihdam Edilenler (%)

Kaynak: TÜİK

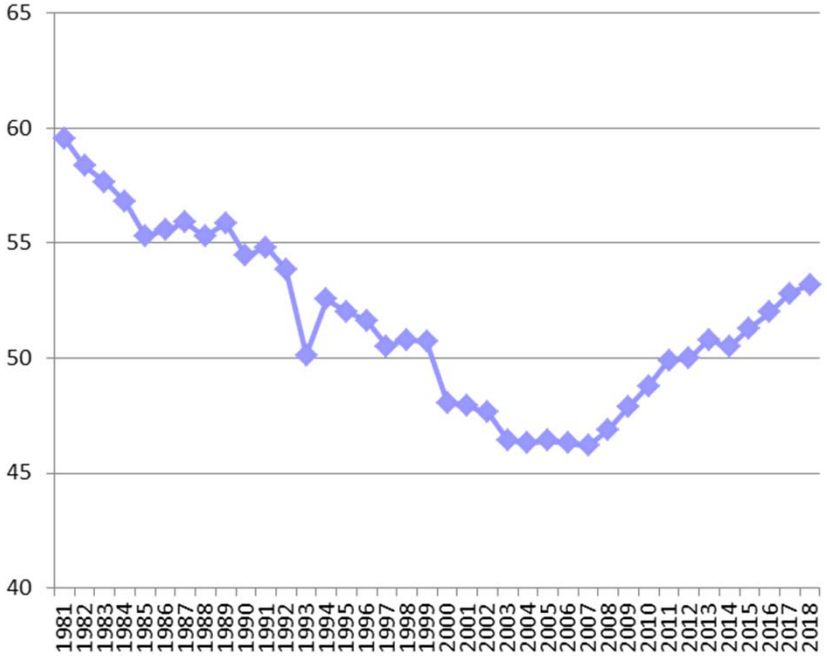
Kayıt Dışı İstihdam Oranı (%)

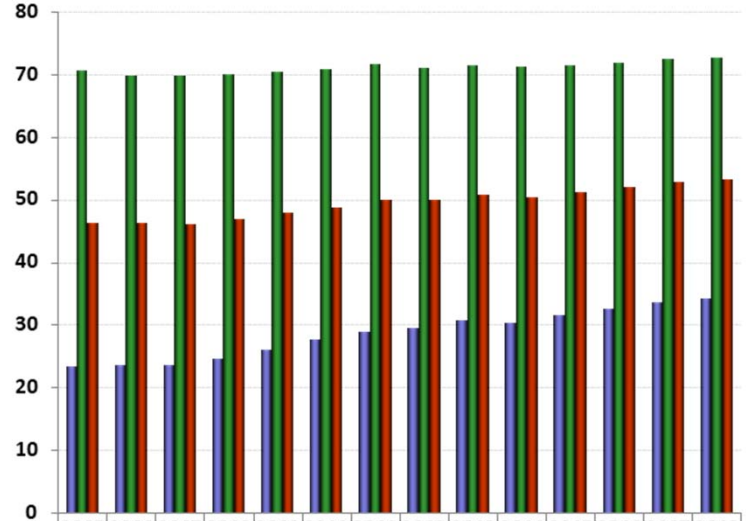

Kaynak: TÜİK

İşgücüne Katılım Oranı (%)

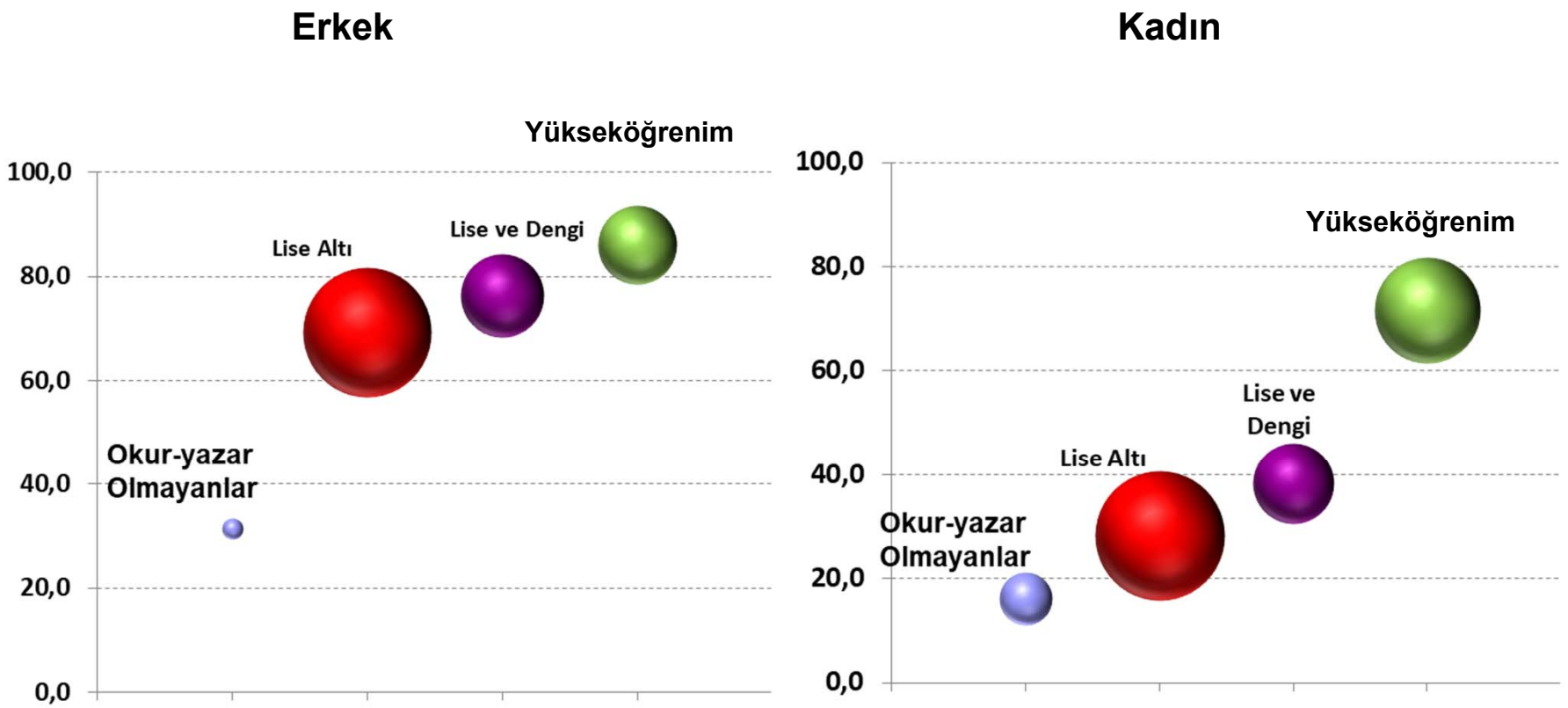

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kadın	23,3	23,6	23,6	24,5	26	27,6	28,8	29,5	30,8	30,3	31,5	32,5	33,6	34,2
Erkek	70,6	69,9	69,8	70,1	70,5	70,8	71,7	71	71,5	71,3	71,6	72	72,5	72,7
Toplam	46,4	46,3	46,2	46,9	47,9	48,8	49,9	50	50,8	50,5	51,3	52	52,8	53,2

Kaynak: TÜİK

Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılım Oranı (2018, %)

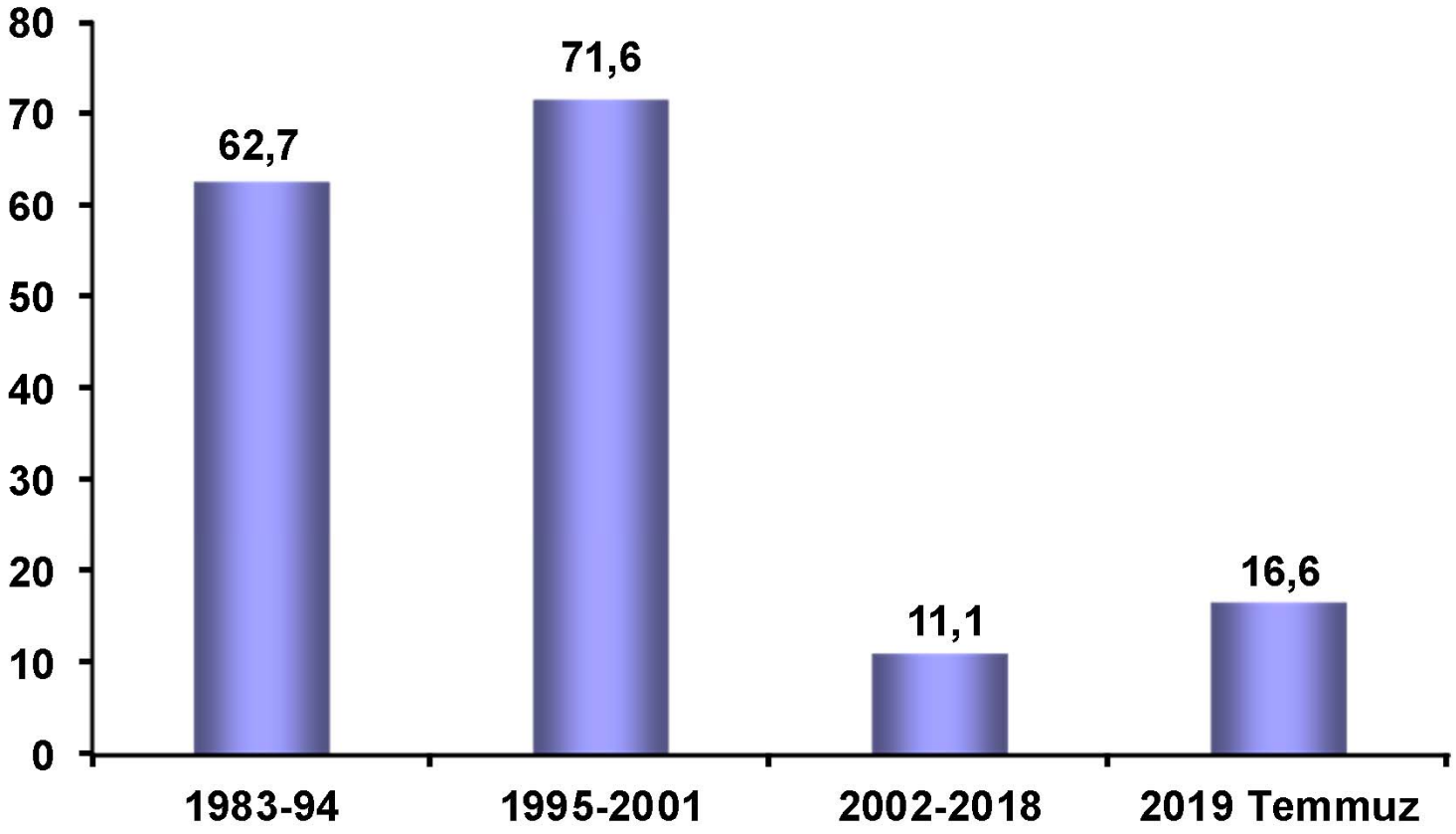

Not: Balonun büyüklüğü her bir grubun ilgili cinsiyete göre işgücü içerisindeki payını göstermektedir.

Kaynak: TÜİK

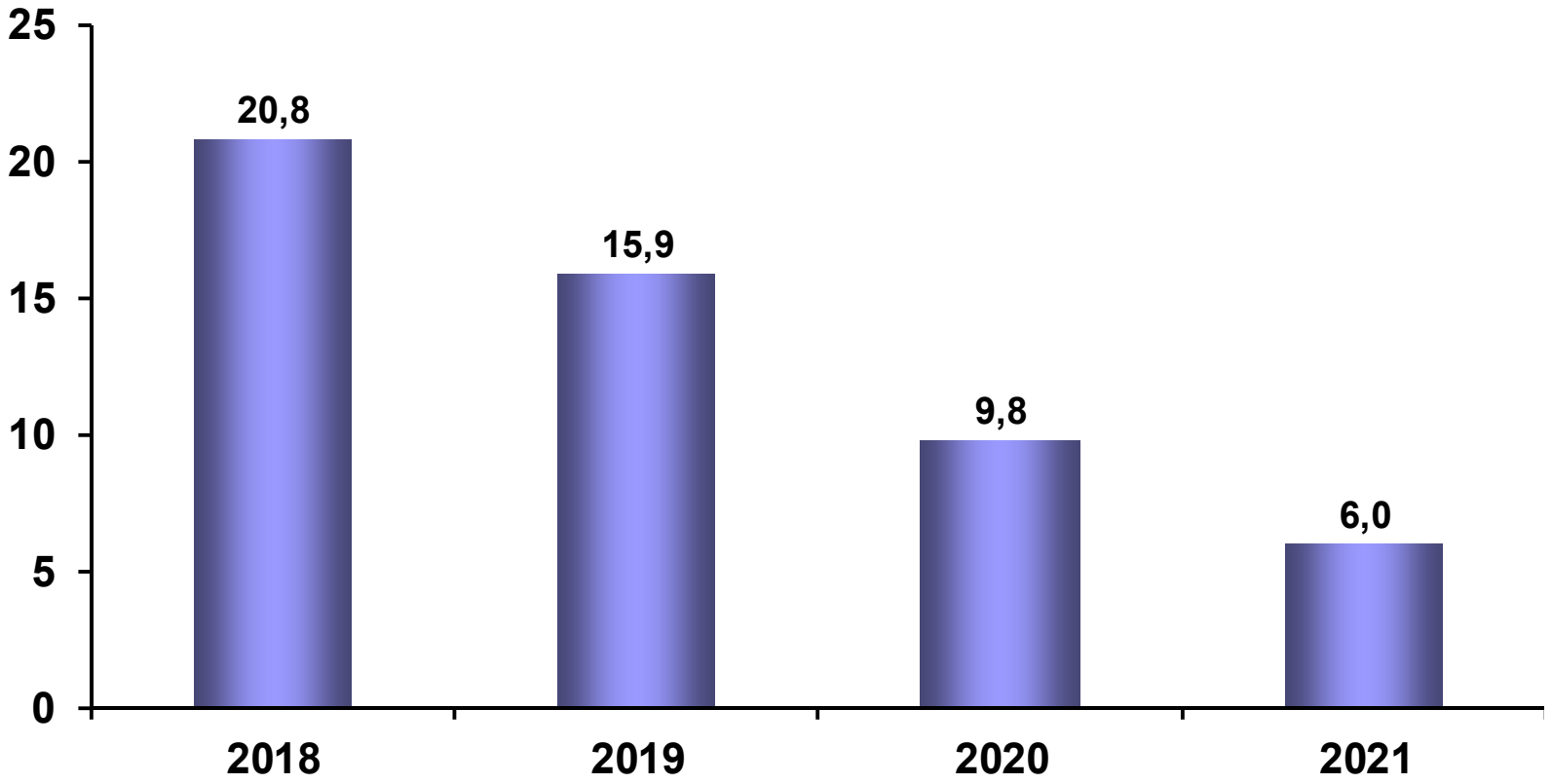
ENFLASYON

Ortalama Enflasyon Oranı (%)

Kaynak: TÜİK

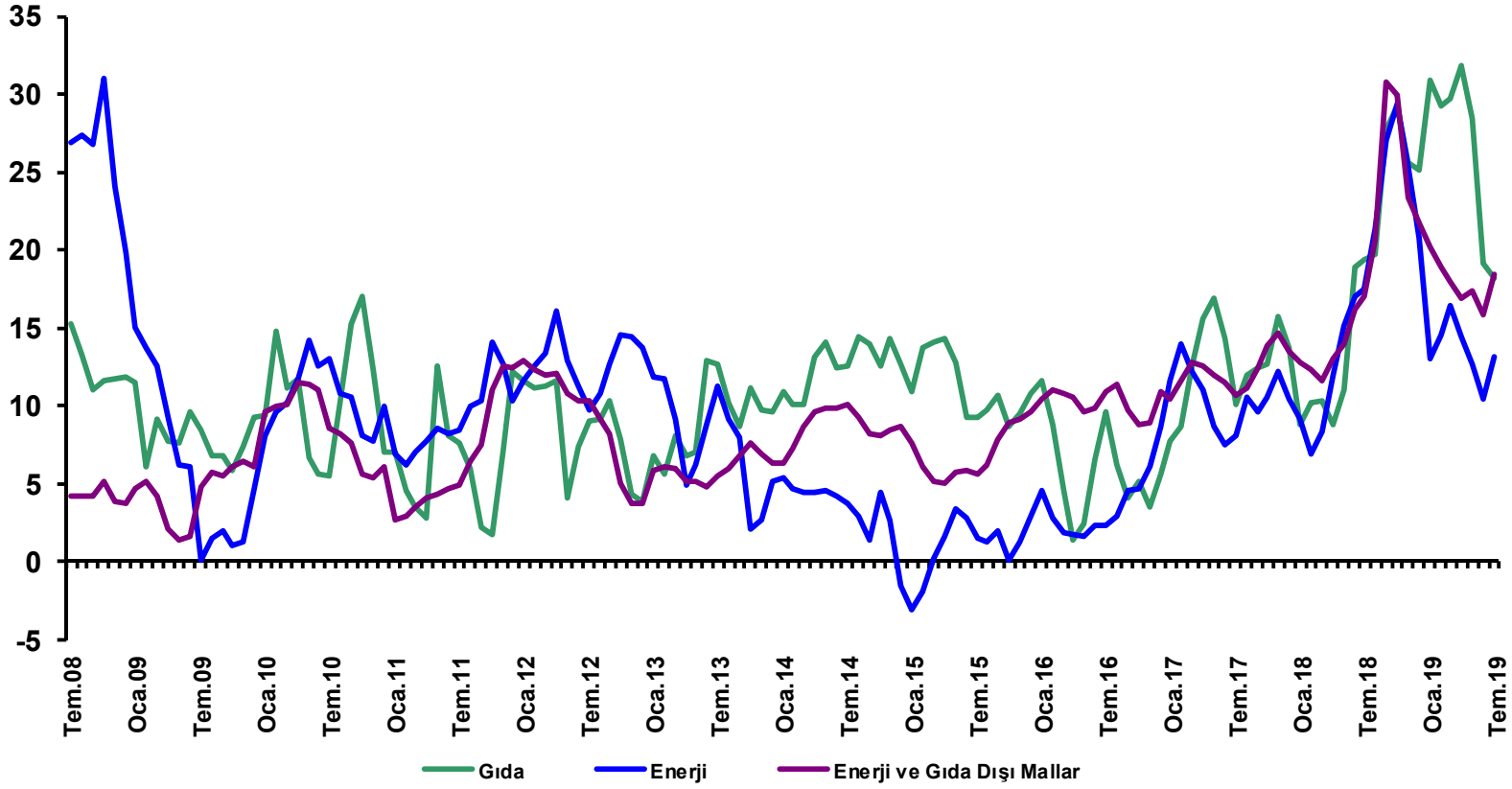
2019-2021 Enflasyon Tahminleri (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı, Eylül 2018.

Enflasyon Gelişmeleri

Gıda, Enerji ve Çekirdek Enflasyon
(Temmuz 2008 – Temmuz 2019, yıllık % değişim)

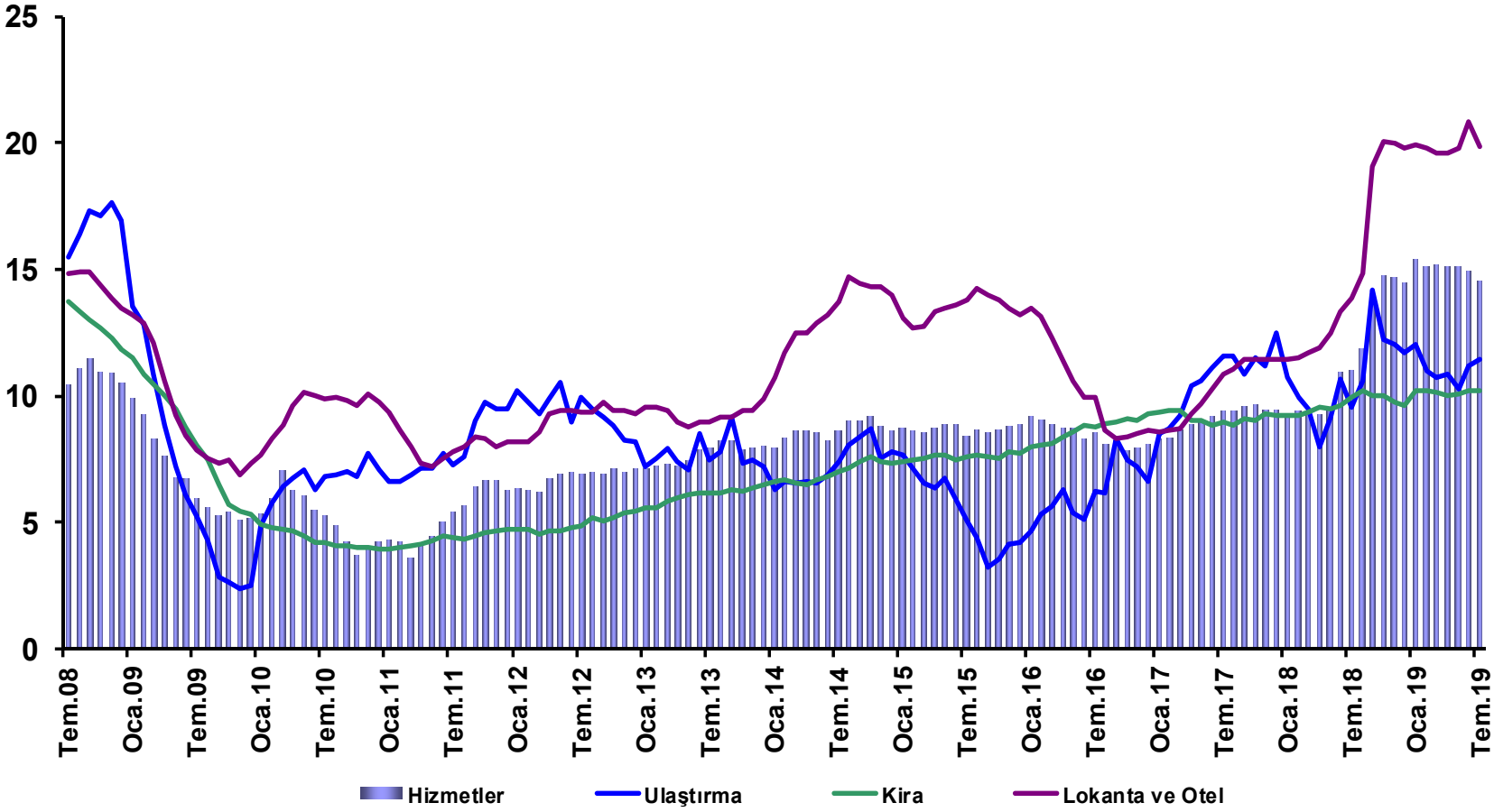

Kaynak: TÜİK

Enflasyon Gelişmeleri

Hizmetler ve Bazı Alt Kalemler

(Temmuz 2008 – Temmuz 2019, yıllık % değişim)

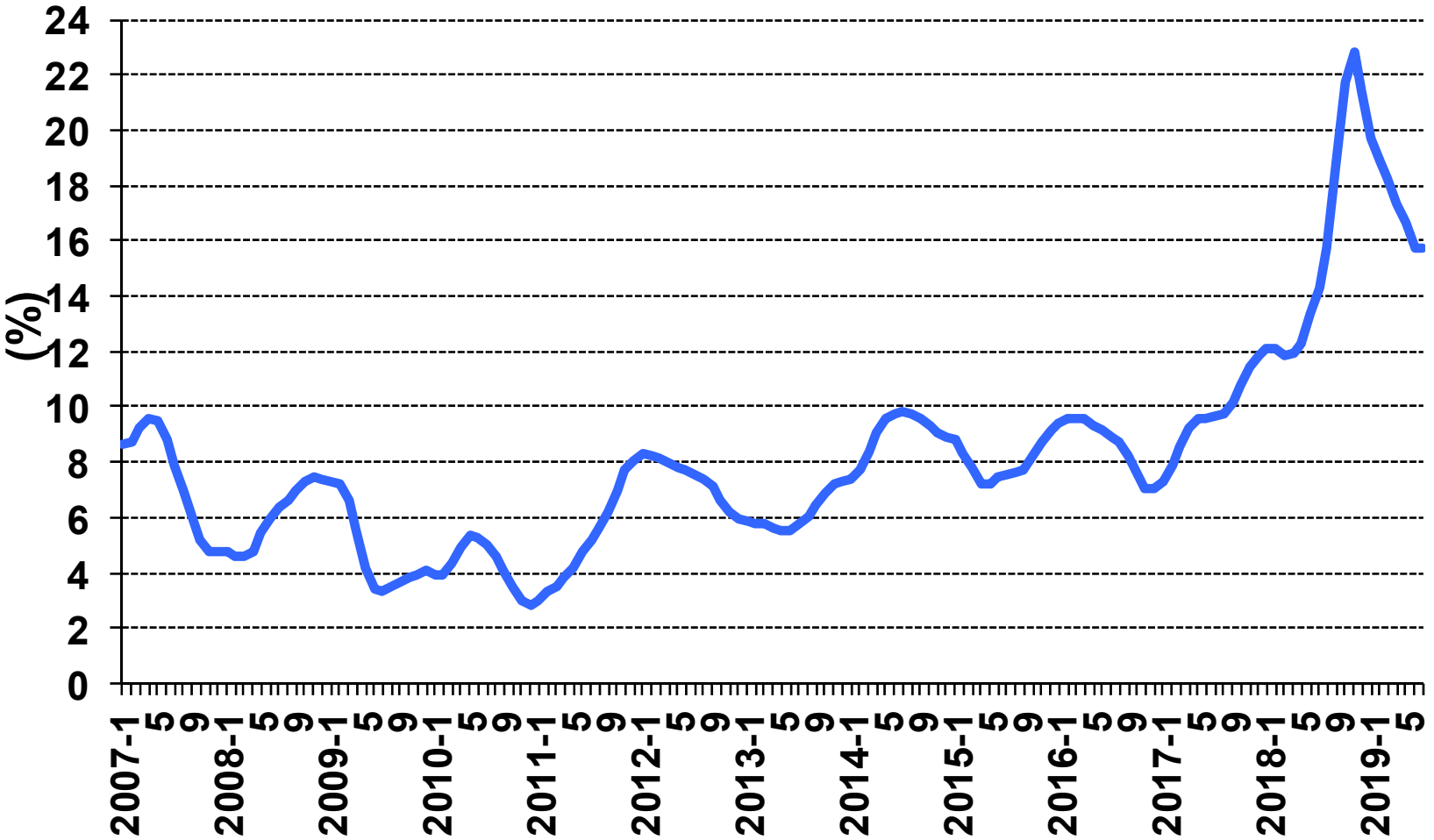

Kaynak: TÜİK

Enflasyon - Genel Eğilim*

Enflasyon Eğilimi

(Ocak 2007 – Temmuz 2019, yıllık % değişim)

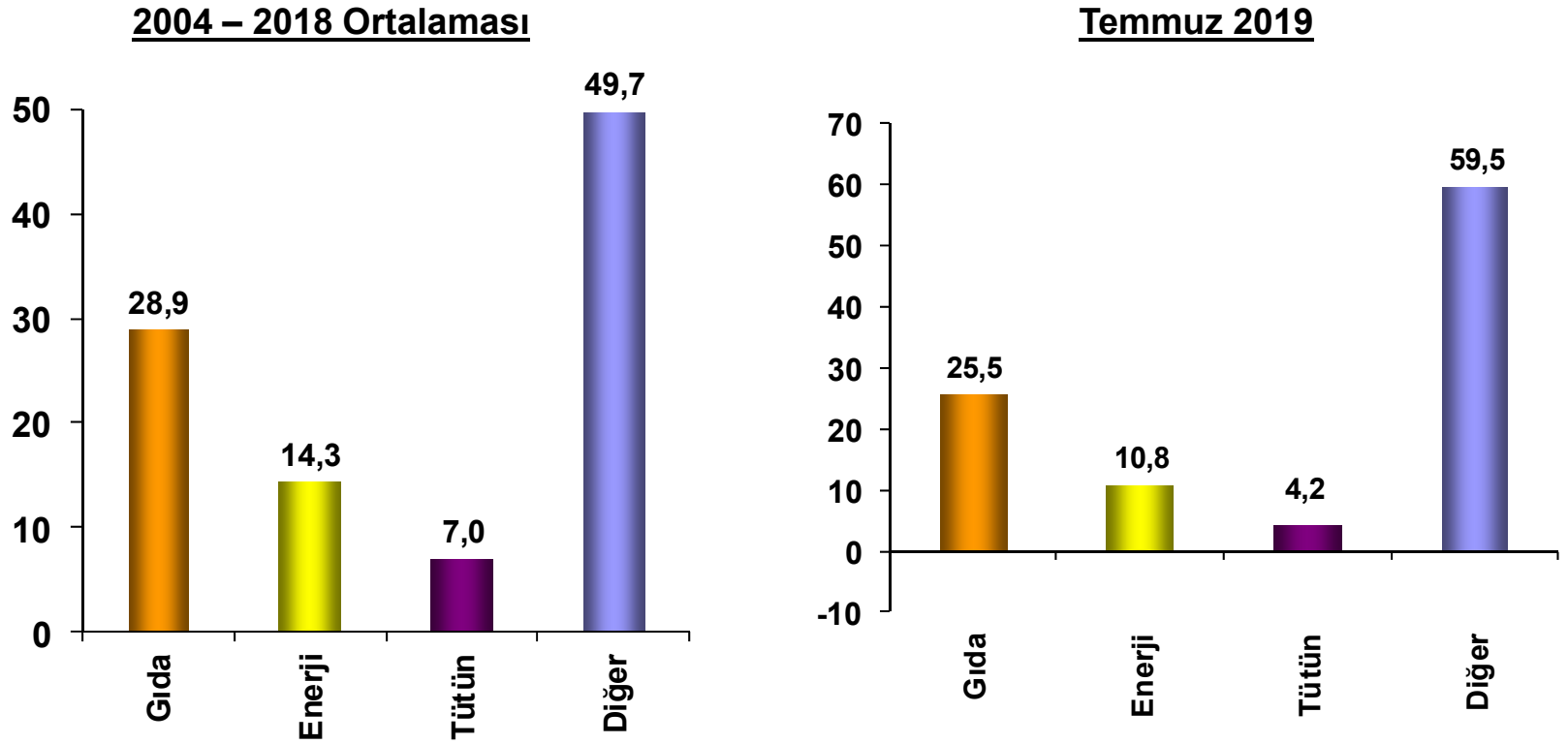

(*) Temmuz 2019 itibarıyladır. Aylık mevsimsel düzeltilmiş ÖKTG-C endeksi (3 aylık hareketli ortalama)

Kaynak: TÜİK, TCMB

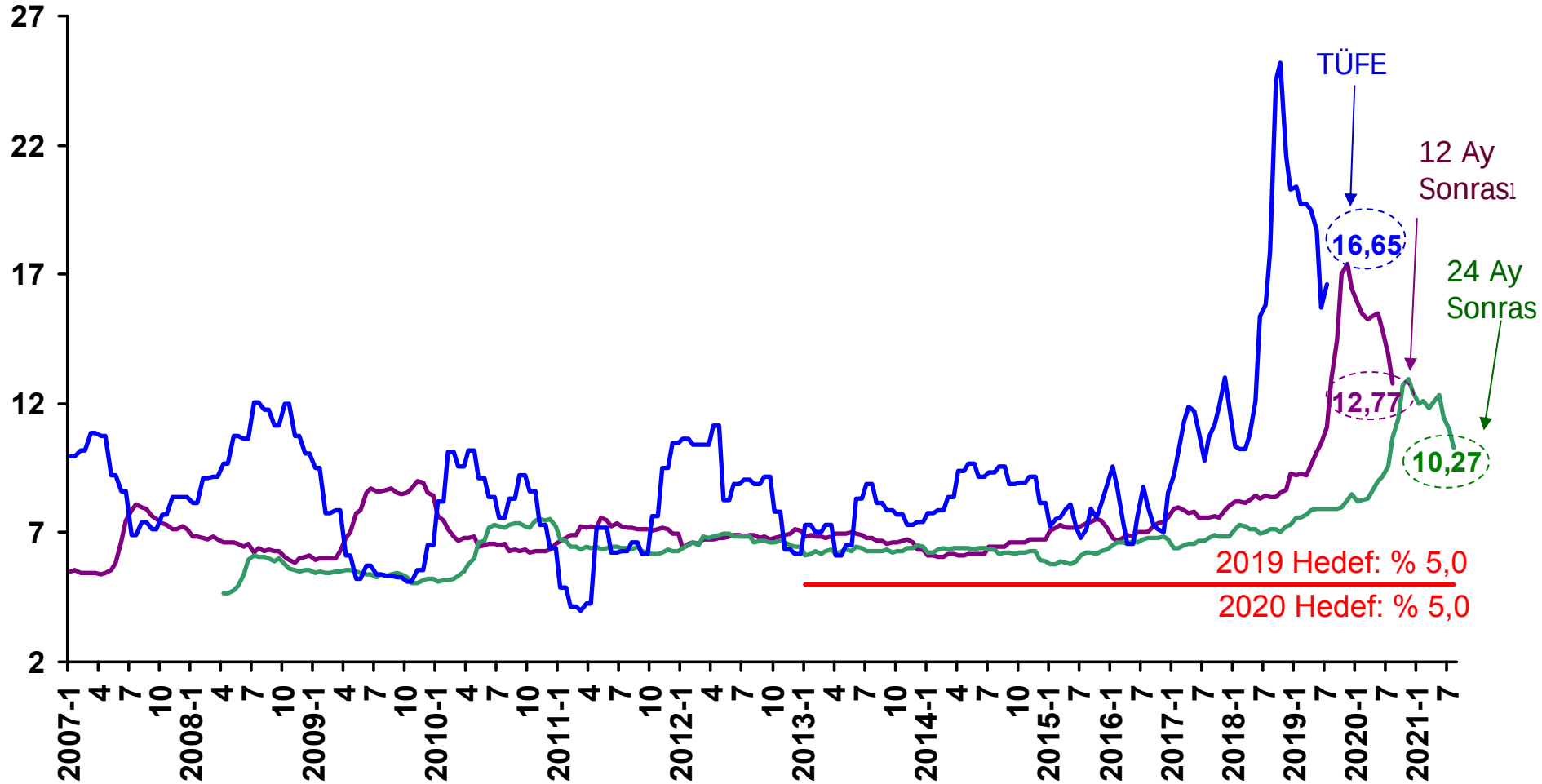
Enflasyon - Temel Bileşenleri

Enflasyonun Bileşenleri
(yüzde katkı)

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Enflasyon ve Enflasyon Beklentileri* (Yıllık % Değişim)

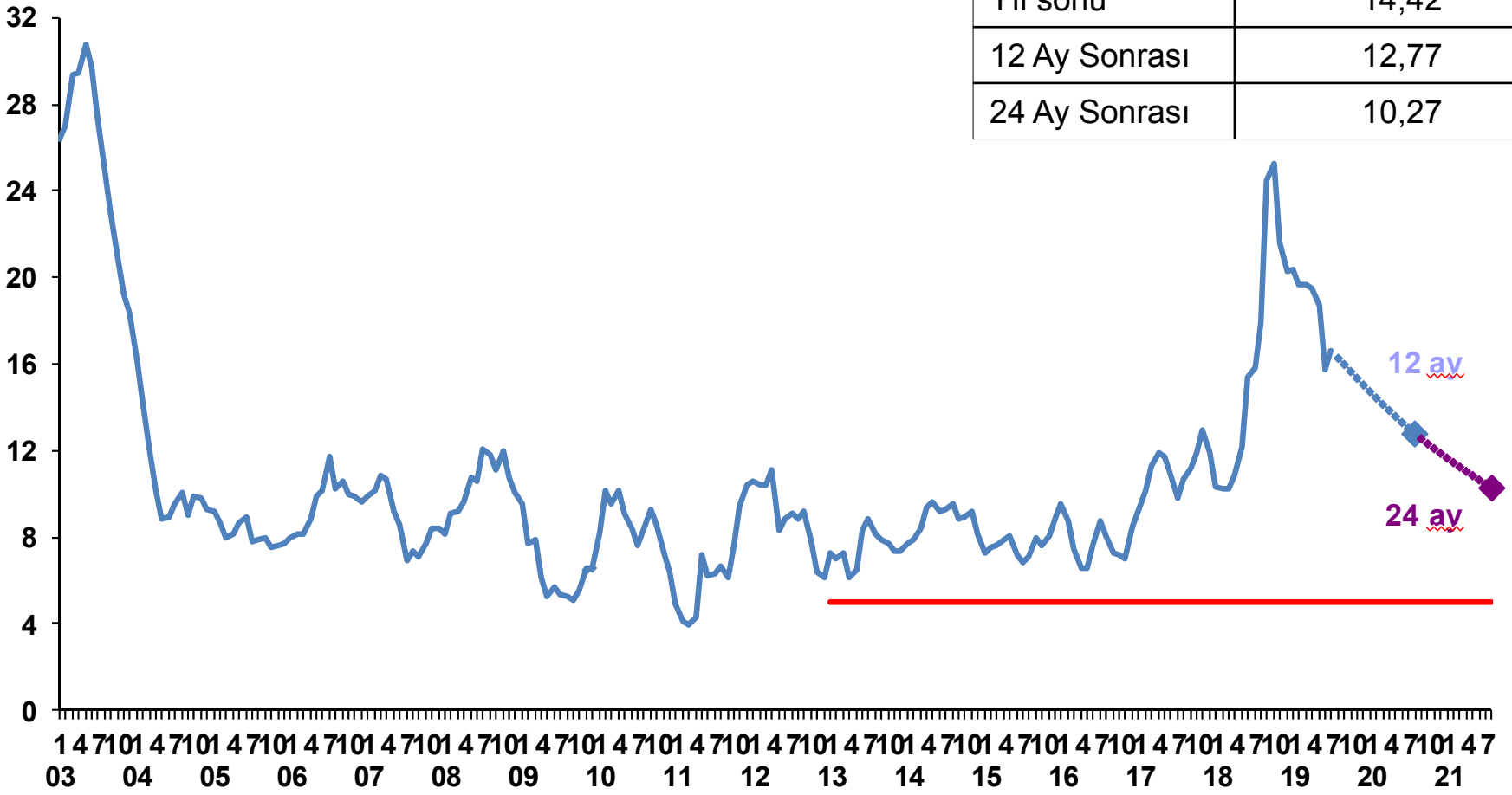

(*) TCMB Beklenti Anketi – Ağustos 2019
TCMB Beklenti Anketi, 2013 yılı Ocak ayından itibaren ayda bir defa yayınlanmaktadır.

Kaynak: TÜİK, TCMB

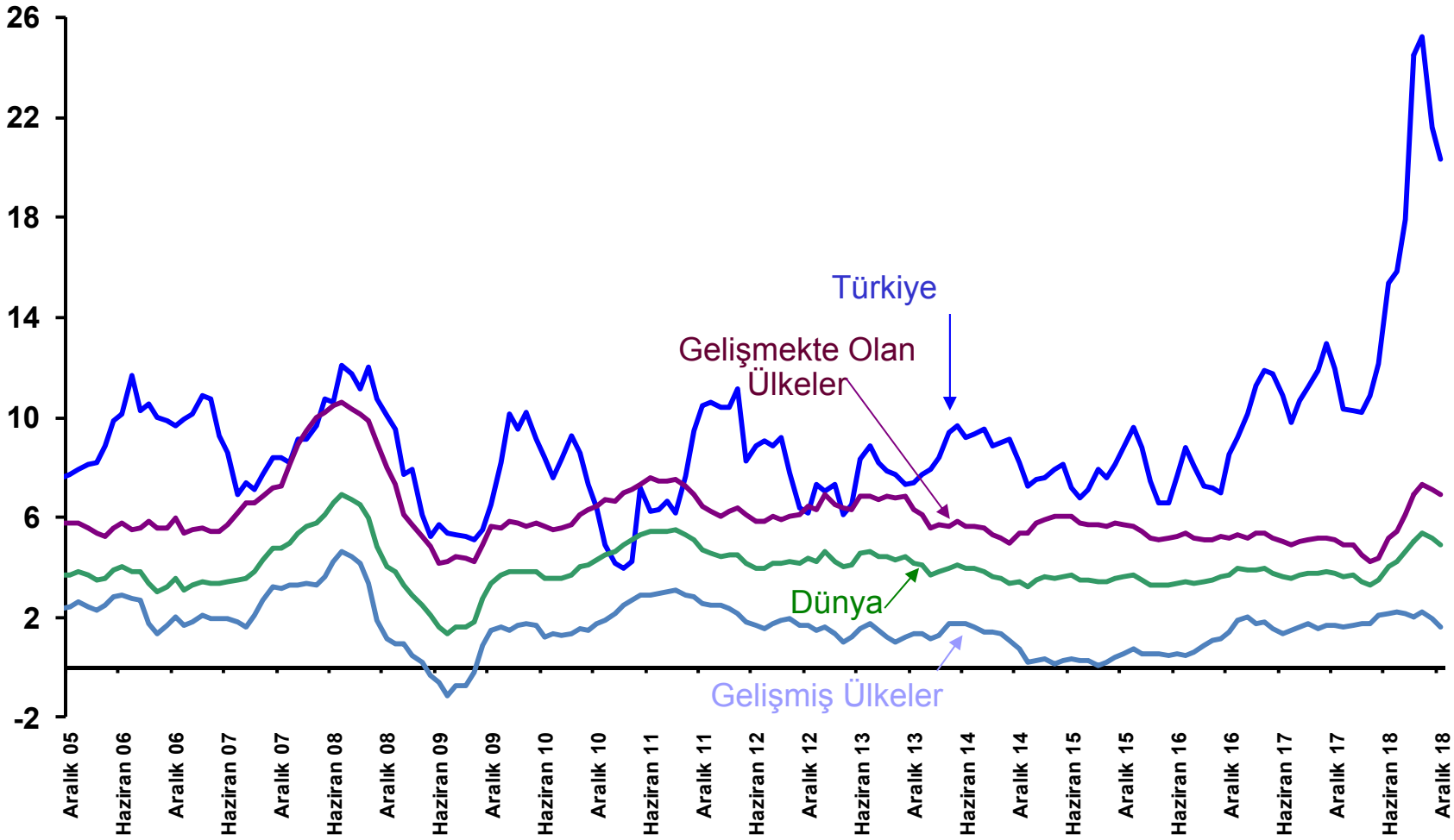
Yıllık Enflasyon Oranı ve Beklentiler (%)

Enflasyon Beklentileri (Ağustos 2019)	
Yıl sonu	14,42
12 Ay Sonrası	12,77
24 Ay Sonrası	10,27

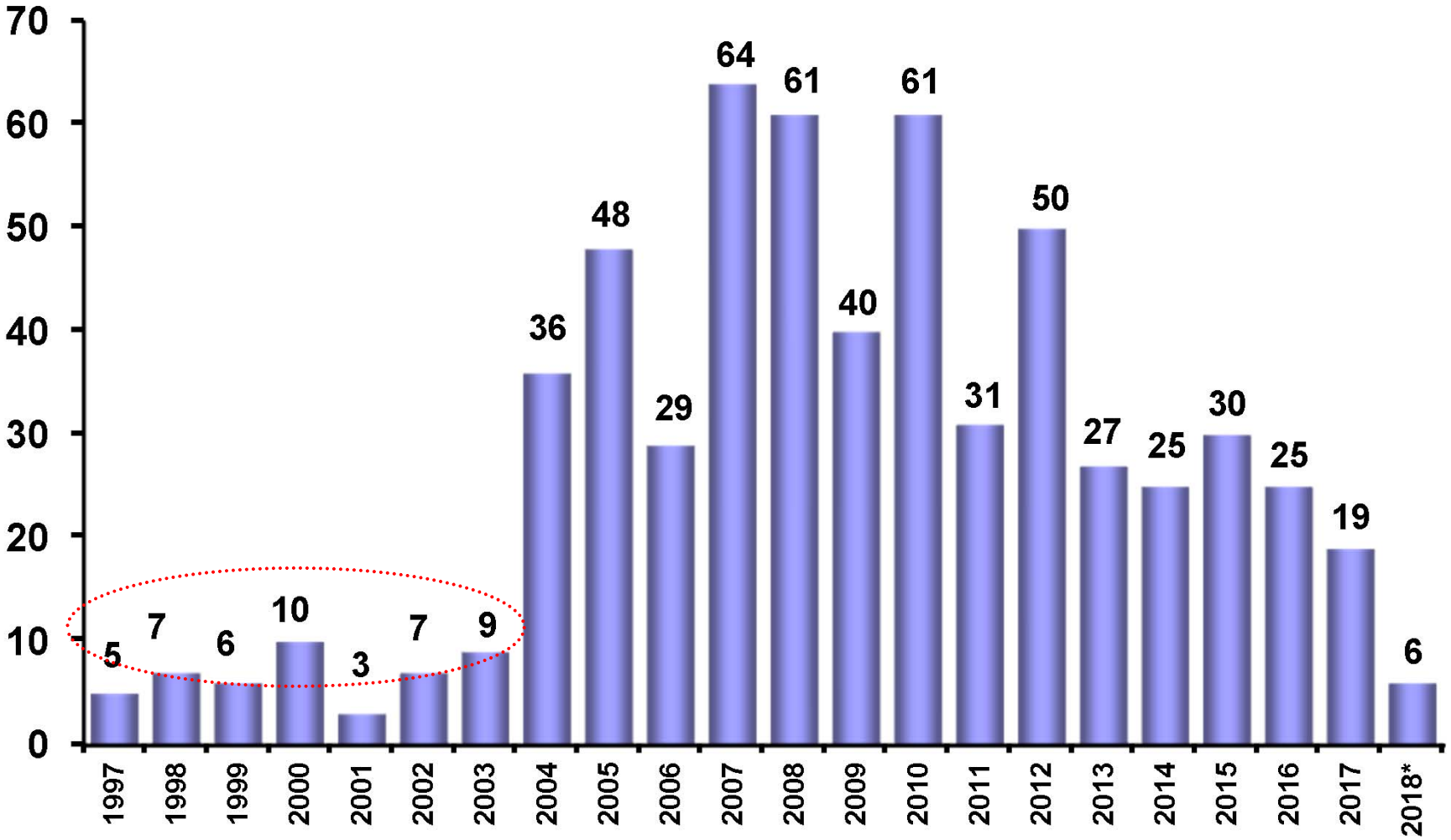
Kaynak: TCMB Beklenti Anketi

Dünyada Enflasyon Gelişmeleri

Kaynak: IMF, TÜİK

Türkiye'nin Enflasyon Sıralamasında Dünyadaki Yeri

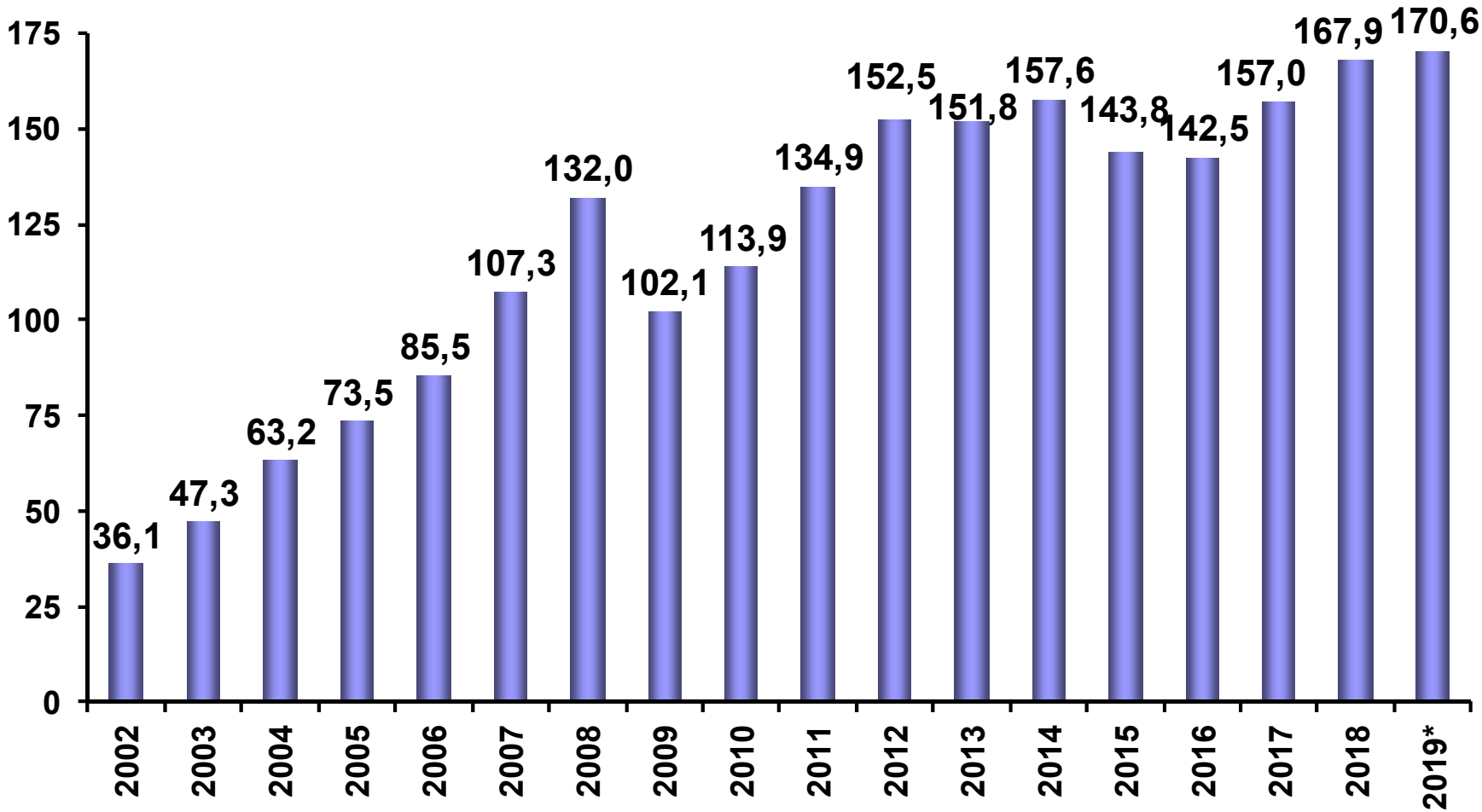

* Toplam ülke sayısı 177 olup sıralama büyükten küçüğe doğrudur.

Kaynak: IMF

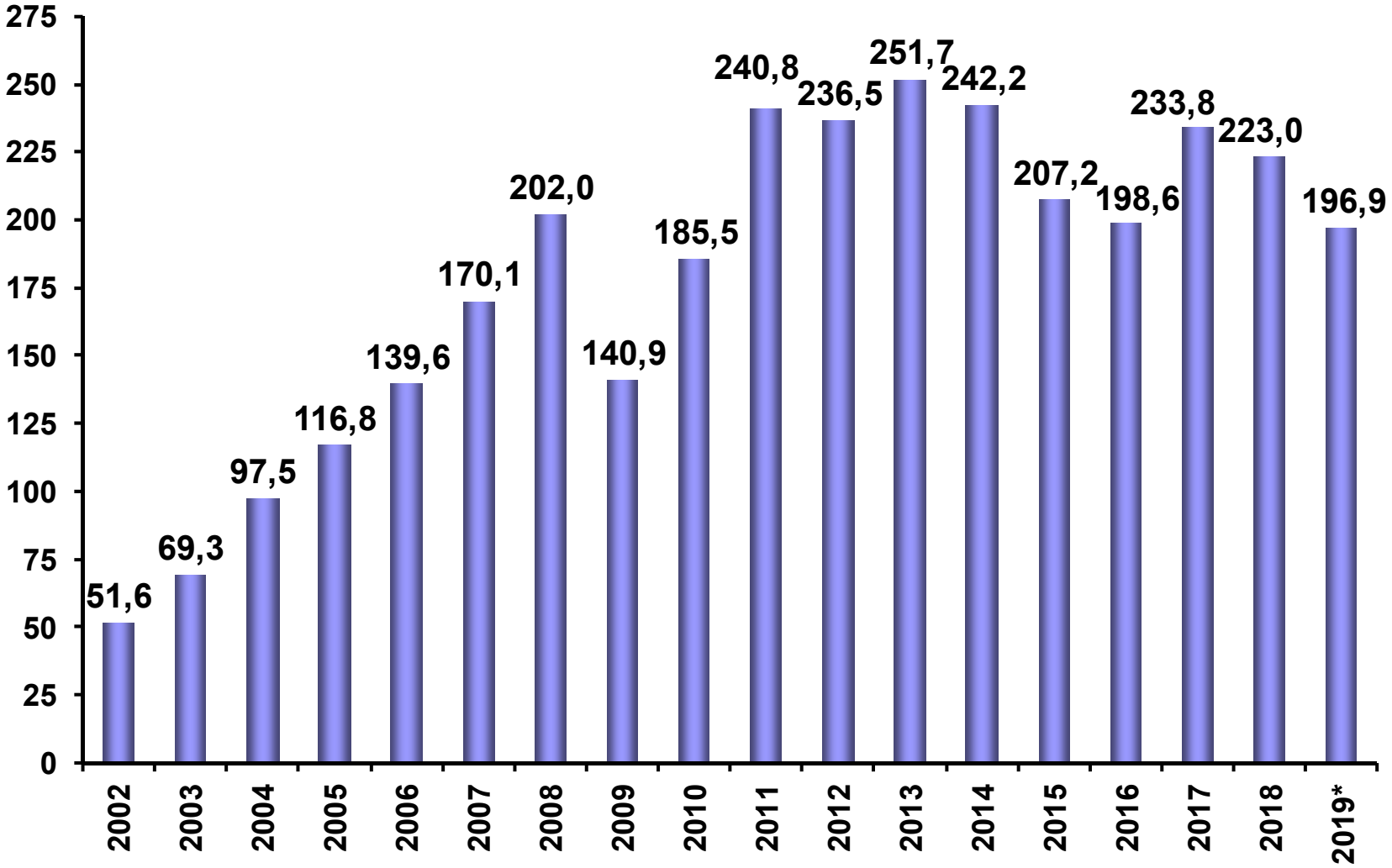
DIŞ TİCARET ve ÖDEMELER DENGESİ

Yıllık İhracat (Milyar Dolar)

Kaynak: TÜİK
(*) Temmuz ayı itibarıyla yıllıklandırılmış

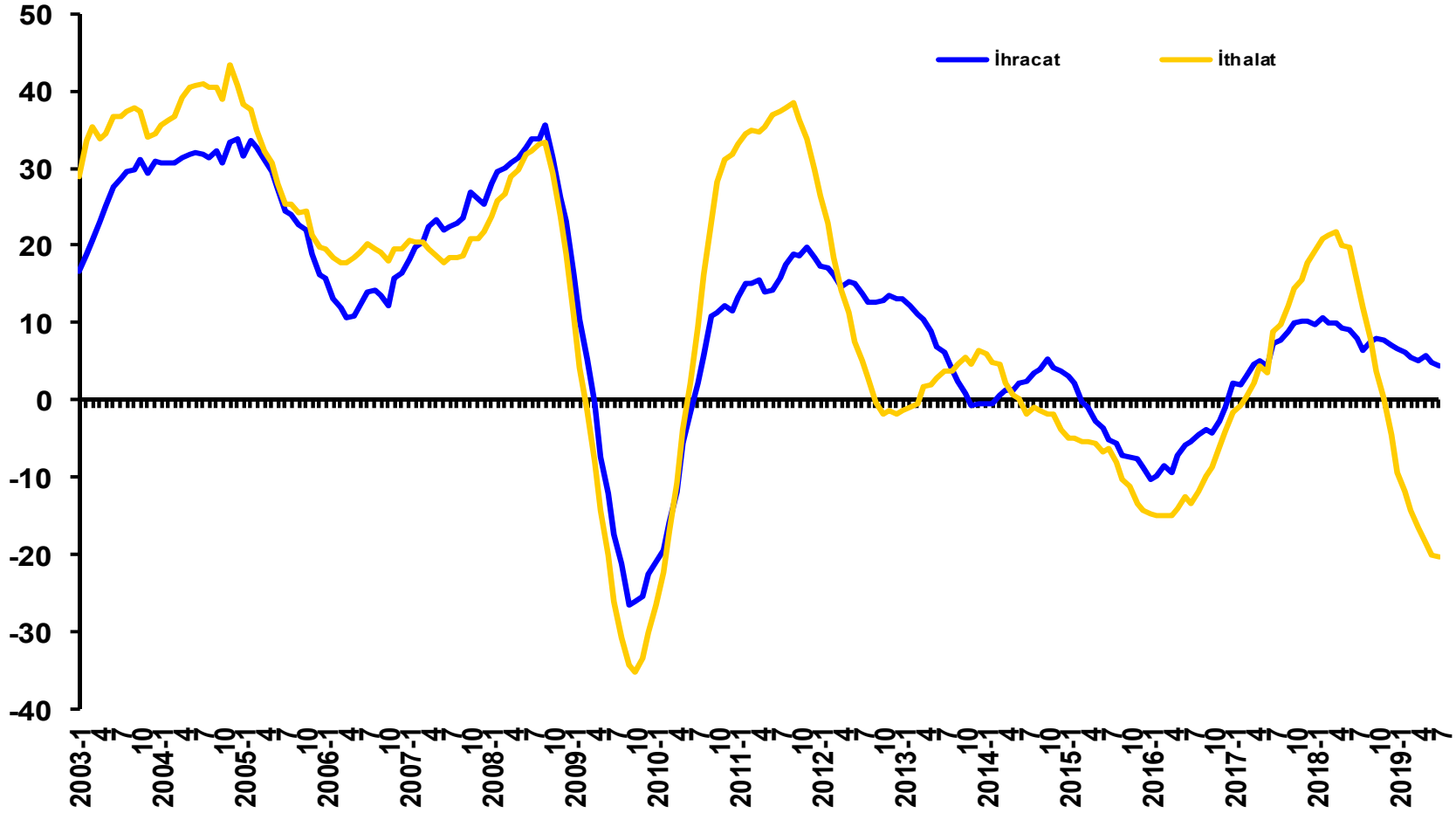
Yıllık İthalat (Milyar Dolar)

(*) Temmuz ayı itibarıyla yıllıklandırılmış

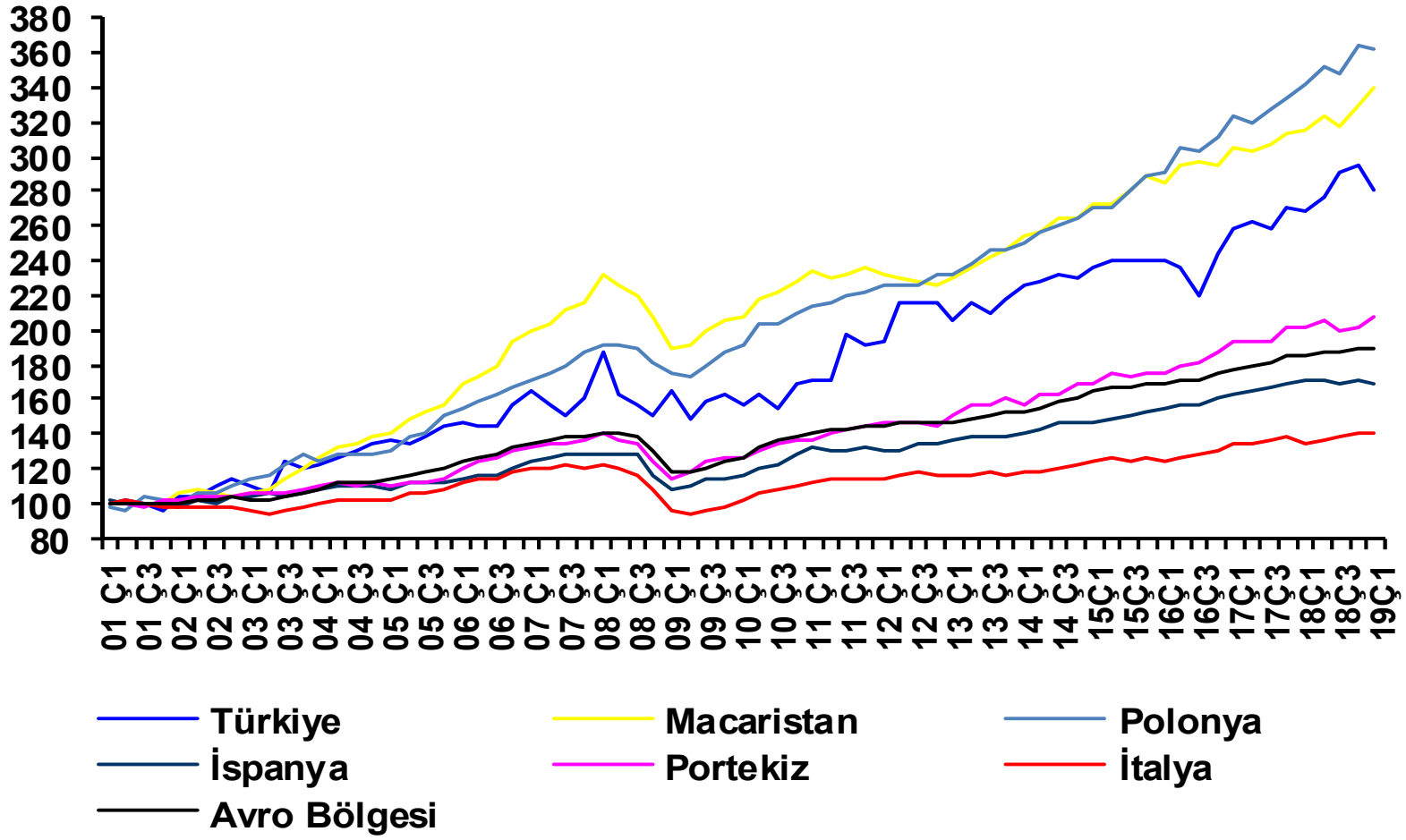
İhracat ve İthalat Büyüme Oranları

(Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yıllıklandırılmış Yüzde Değişim)

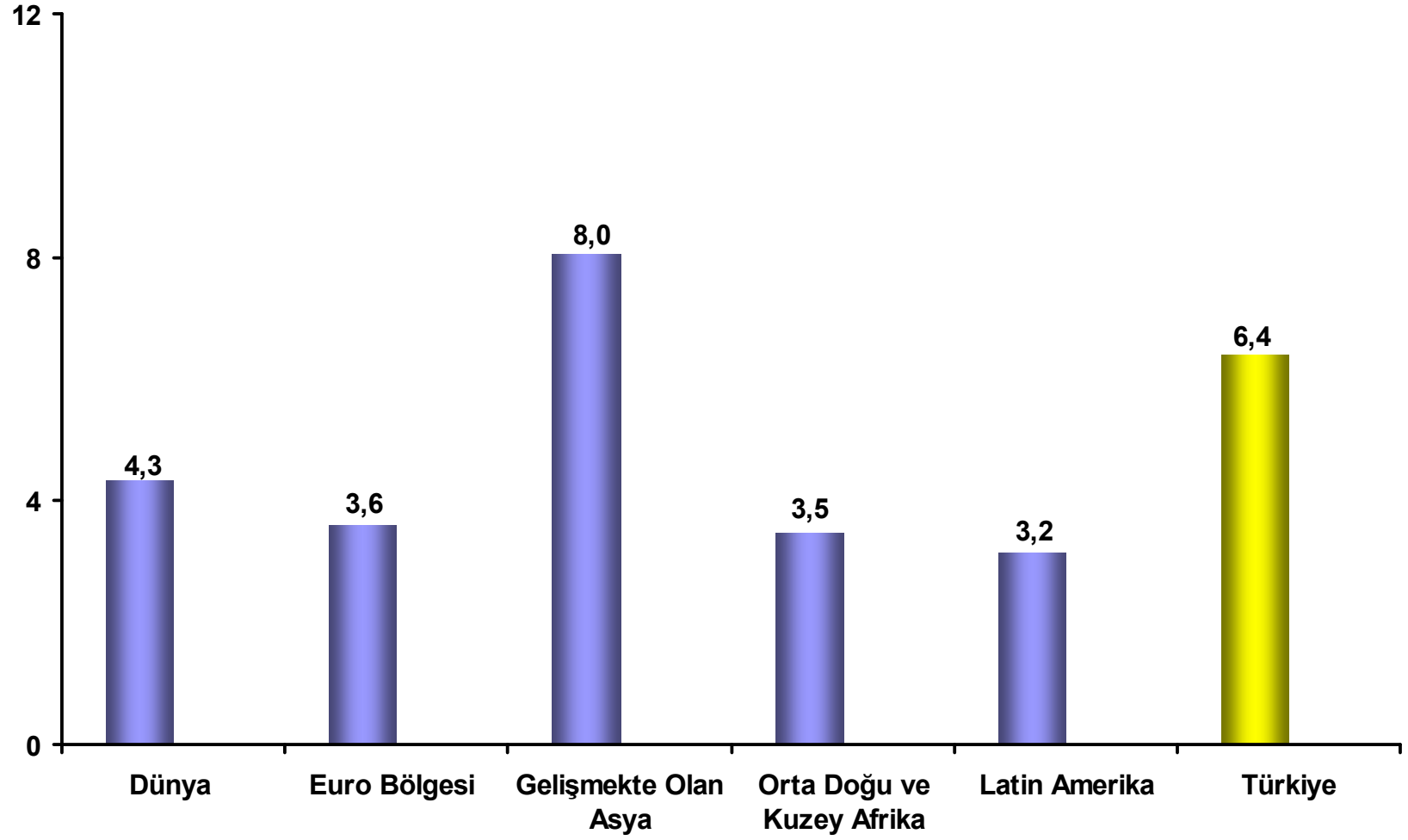
Kaynak: TÜİK

AB Ülkeleri ve Türkiye'de İhracat (2001=100)

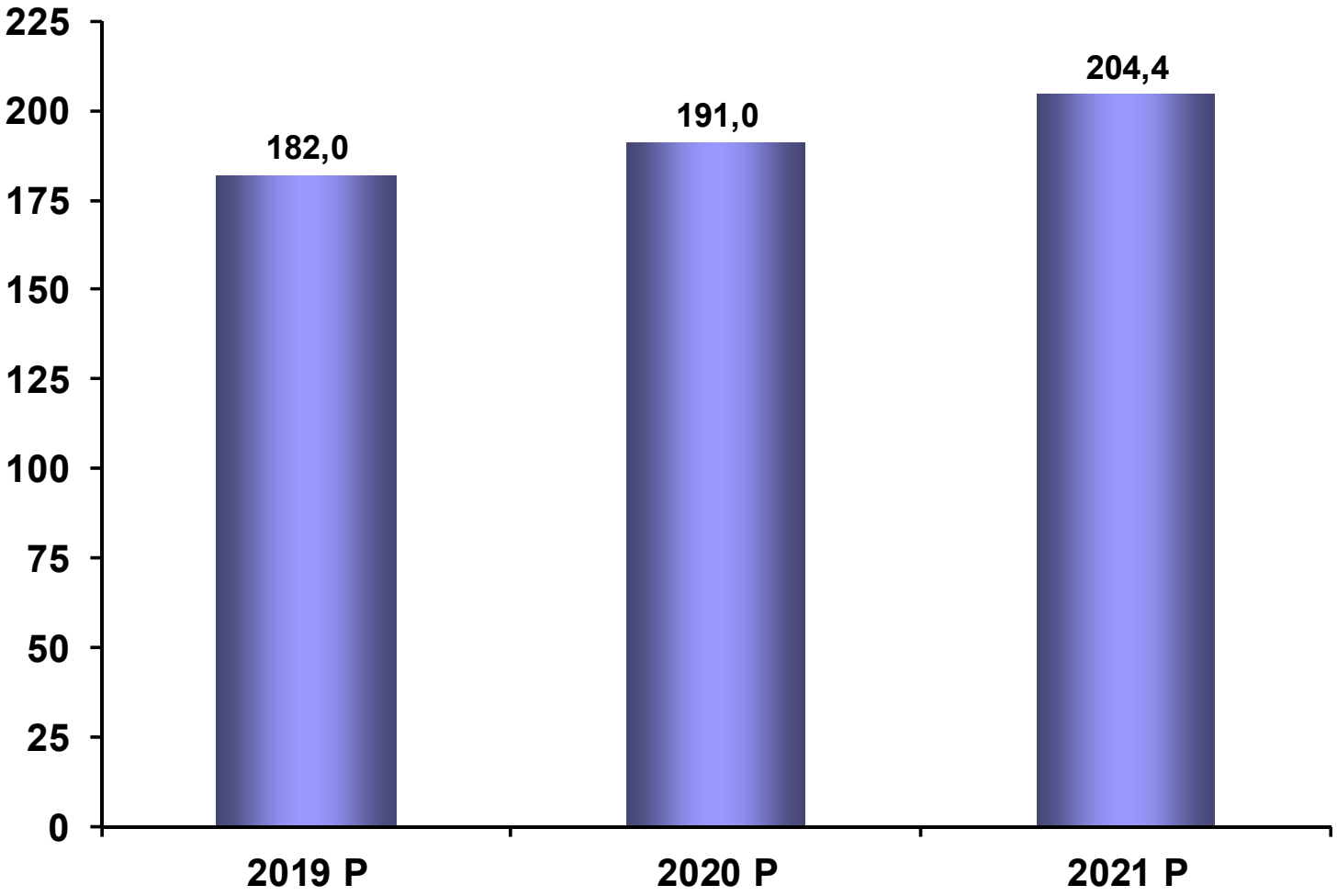
Kaynak: OECD

İhracat Performansı (Yıllık Ortalama Değişim, 2005-2018)

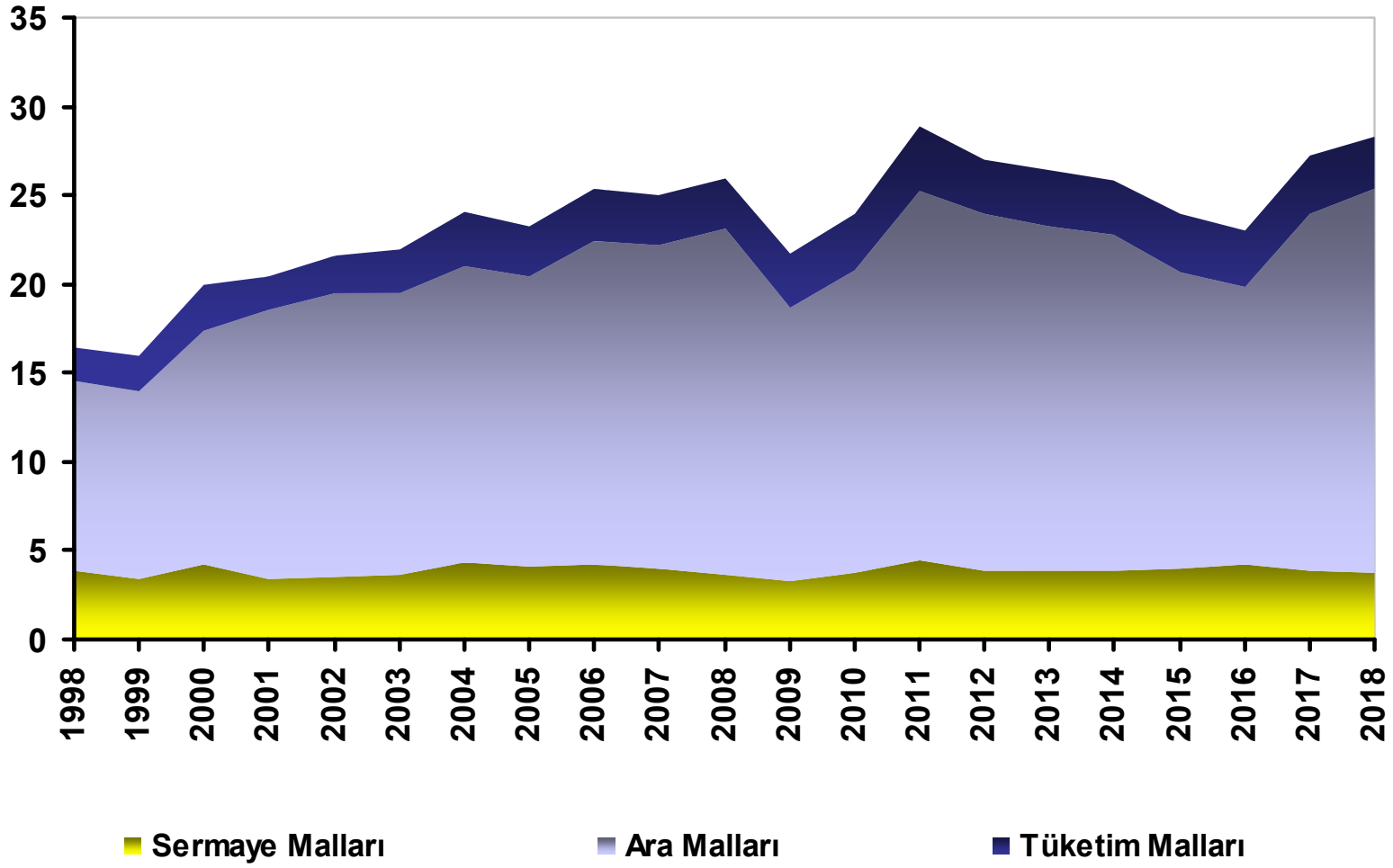
Kaynak: TÜİK, IMF Dünya Ekonomik Görünümü Nisan 2019

İhracat Hedefleri (FOB, Milyar Dolar)

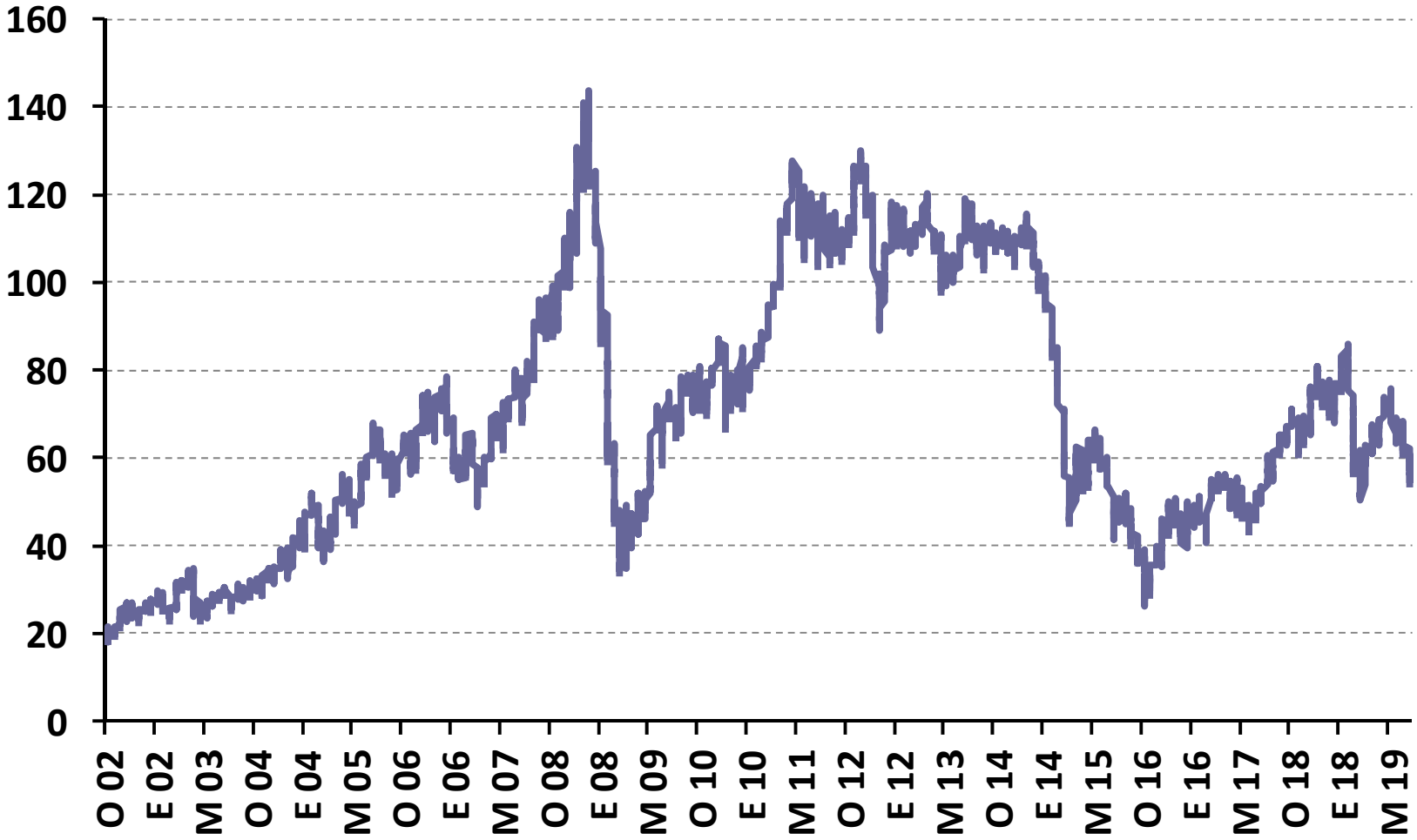
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı, Eylül 2018.
P: Program

İthalat (% GSYH)

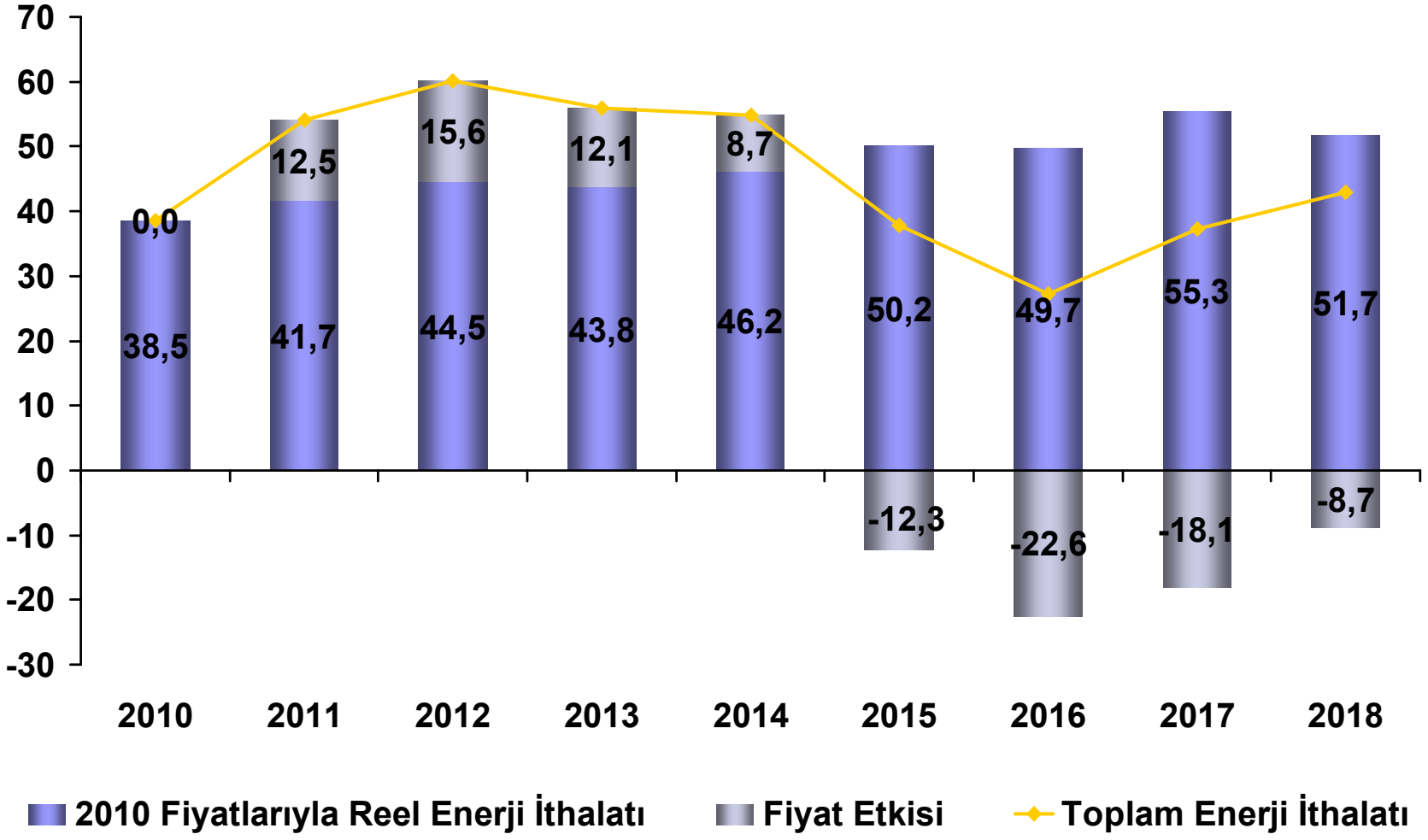
Kaynak: TÜİK

Brent Petrol Fiyatı (ABD Doları, varil)

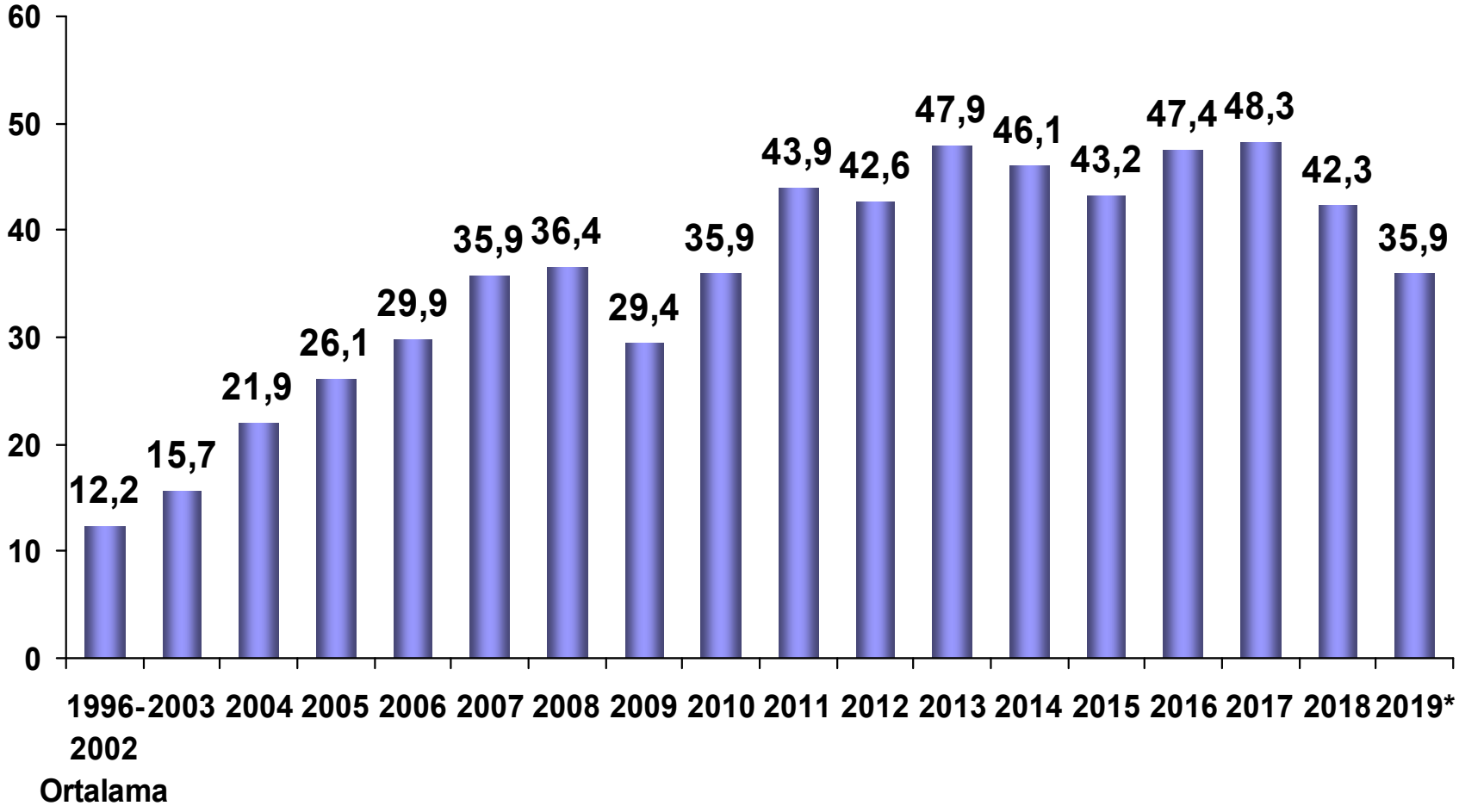
Kaynak: Reuters

Enerji Fiyatlarının Enerji İthalatına Etkisi (Milyar Dolar)

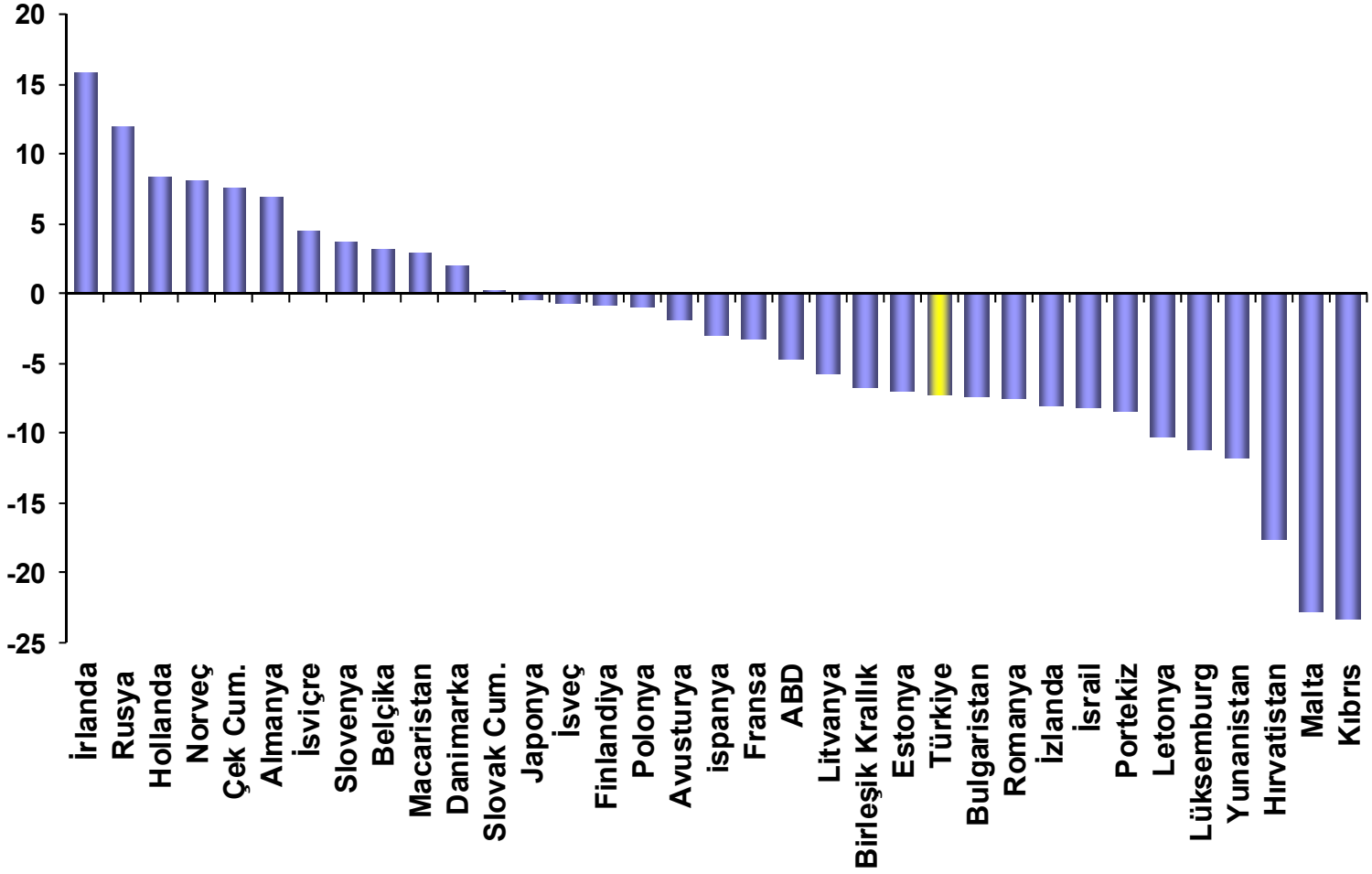
Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Makine ve Teçhizat İthalatı (Milyar Dolar)

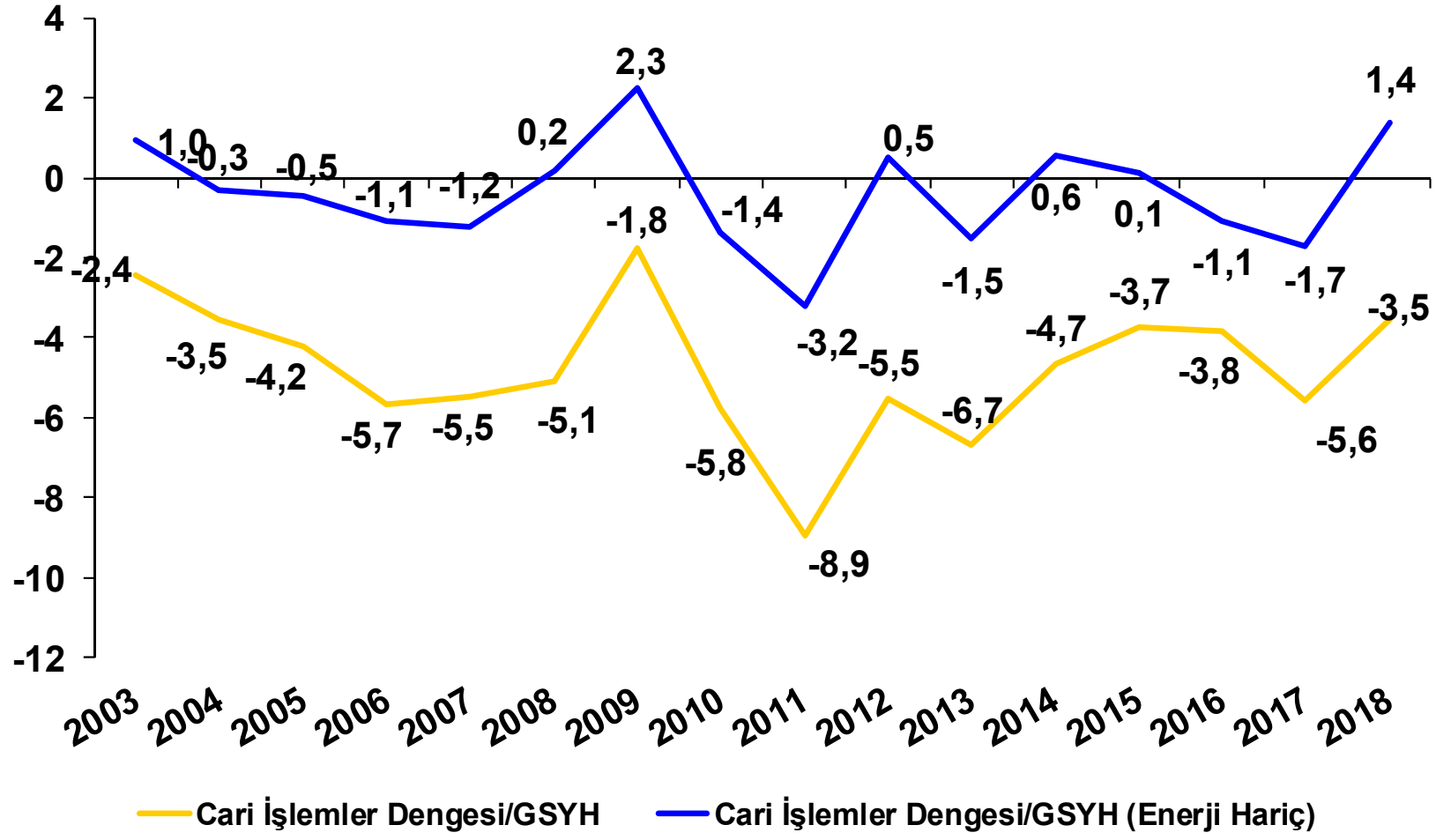
Kaynak: TÜİK
(*) Temmuz ayı itibarıyla yıllıklandırılmış

Dış Ticaret Dengesi / GSYH (%), 2018

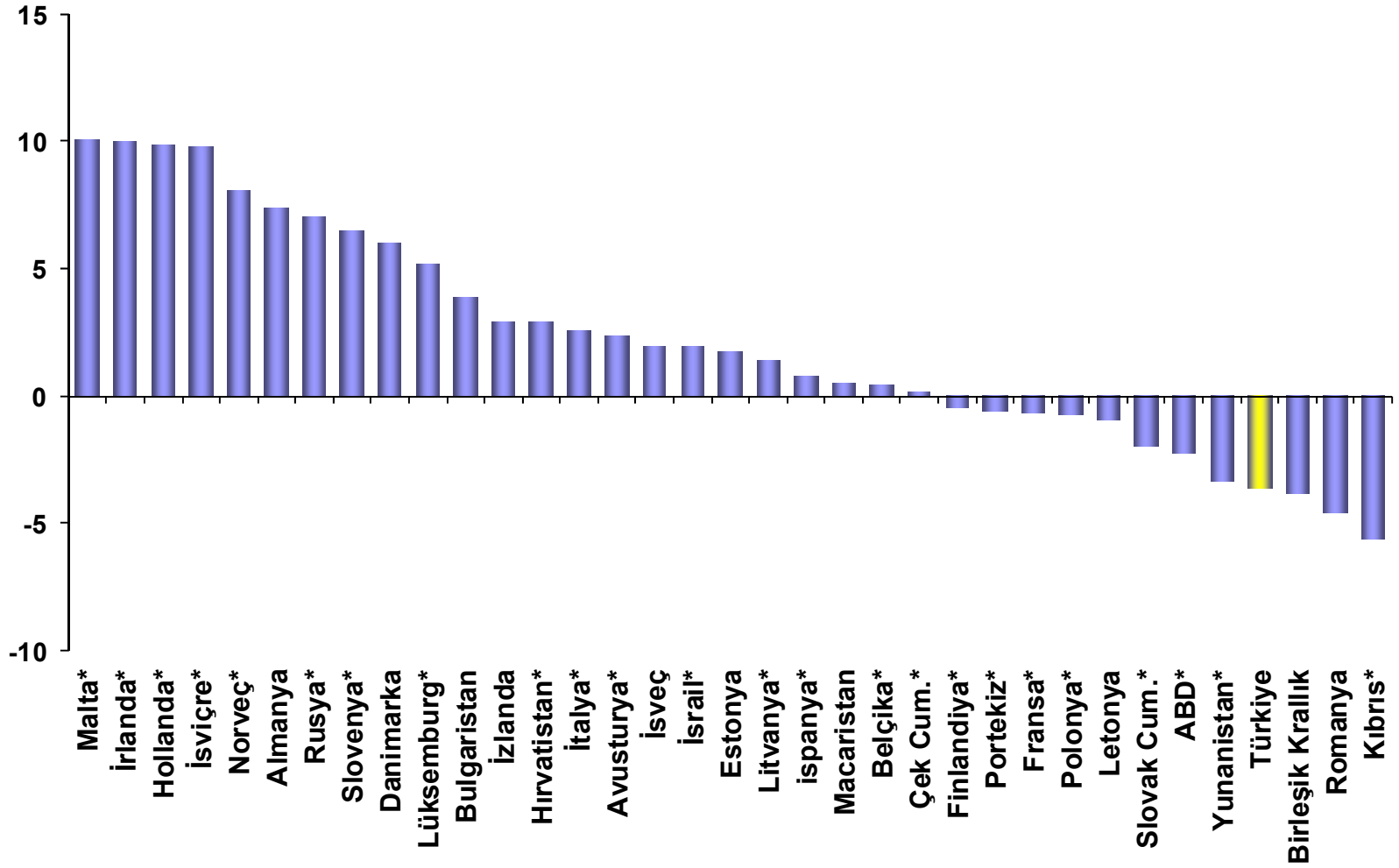
Kaynak: DTÖ, IMF Dünya Ekonomik Görünümü Nisan 2019

Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)

Kaynak: TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%), 2018

(*) Rakamlar IMF tahmin değerleridir.

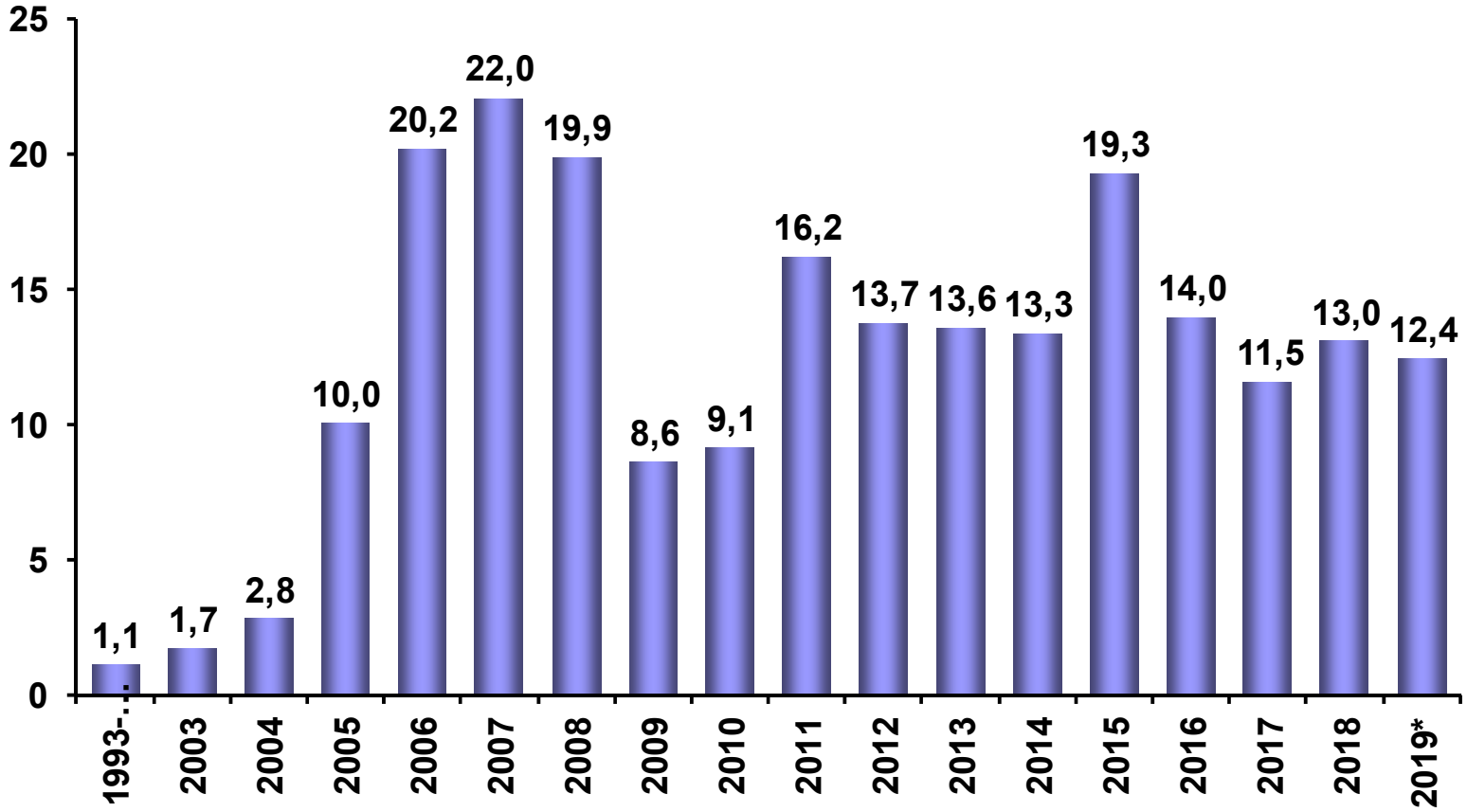
Kaynak: IMF Dünya Ekonomik Görünümü Nisan 2019

Cari İşlemler Açığının Finansmanı (Milyar Dolar)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 O-H	2019 O-H
Cari İşlemler Dengesi	**-36,9**	**-39,4**	**-11,4**	**-44,6**	**-74,4**	**-48,0**	**-63,6**	**-43,6**	**-32,1**	**-33,1**	**-47,3**	**-27,3**	**-31,0**	**-3,3**
Sermaye Girişleri (Rezerv Hariç)	**48,8**	**49,7**	**-3,5**	**49,1**	**51,4**	**69,4**	**68,0**	**42,9**	**26,0**	**28,2**	**42,1**	**5,2**	**12,5**	**8,8**
Yurtiçinde Doğrudan Yatırımlar	22,0	19,9	8,6	9,1	16,2	13,7	13,6	13,3	19,3	14,0	11,5	13,0	5,3	4,6
Bankacılık Dışı Özel Sektörün Net Kredi Kullanımı	29,3	26,4	-13,0	-2,8	8,3	6,9	4,4	6,3	11,0	11,7	6,2	8,0	6,1	6,0
Diğer (Net)	-2,5	3,5	0,9	42,8	26,9	48,8	50,0	23,3	-4,3	2,6	24,4	-15,9	1,1	-1,8
Net Hata ve Noksan	**-0,3**	**2,0**	**2,3**	**-0,5**	**8,3**	**-1,8**	**1,0**	**0,5**	**9,5**	**11,1**	**0,6**	**19,0**	**9,6**	**-0,2**
Bankaların ve Özel Sektörün Efektif ve Mevduatı	3,5	13,3	-12,7	-8,8	-12,9	-1,2	-4,5	0,3	15,1	5,4	3,6	7,3	-1,2	7,0
Rezerv Değişimi	**8,0**	**-1,1**	**0,1**	**12,8**	**-1,8**	**20,8**	**9,9**	**-0,5**	**-11,8**	**0,8**	**-8,2**	**-10,4**	**-7,8**	**-1,6**

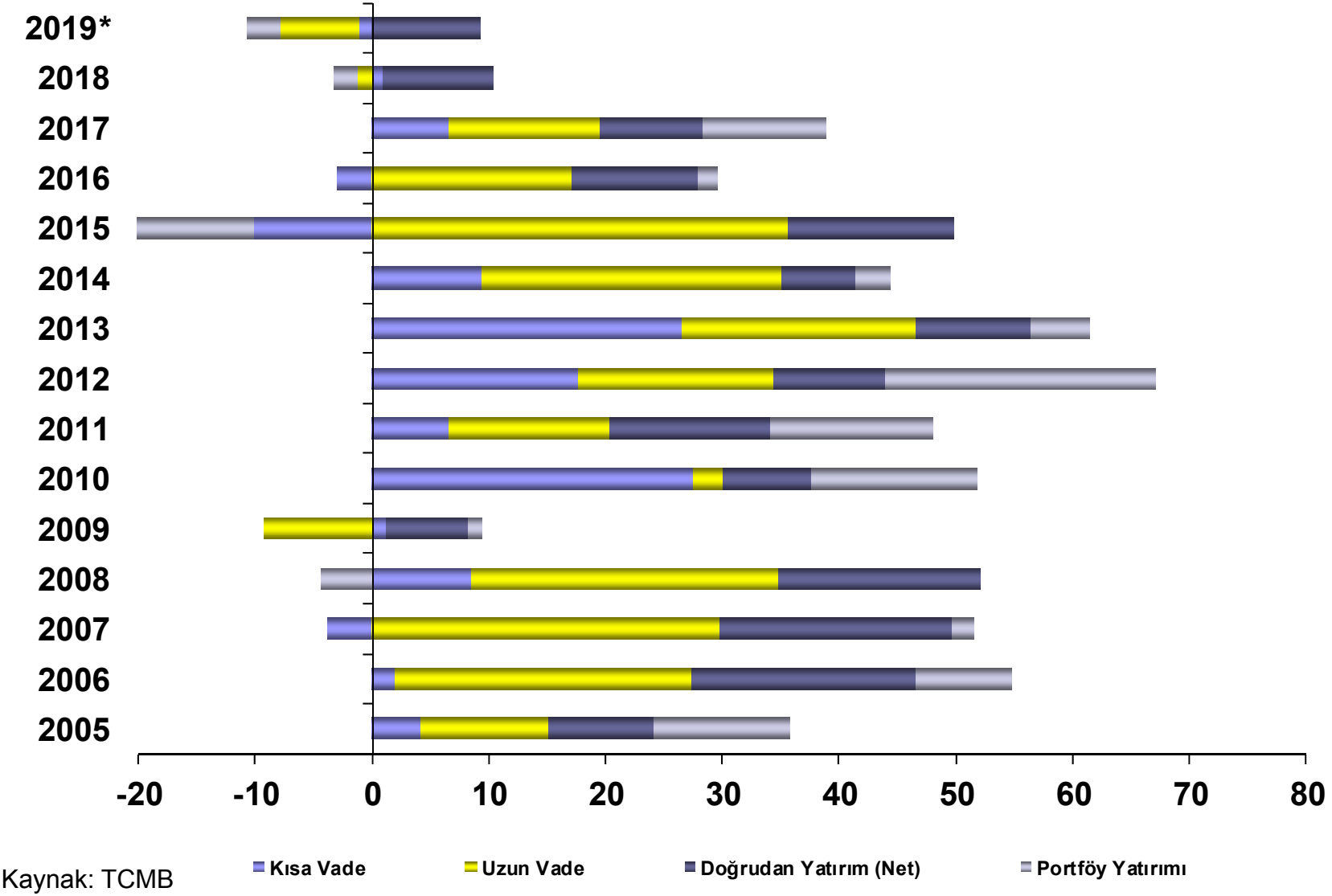
Kaynak: TCMB

Yurtiçinde Doğrudan Yabancı Sermaye Girişi (Milyar Dolar)

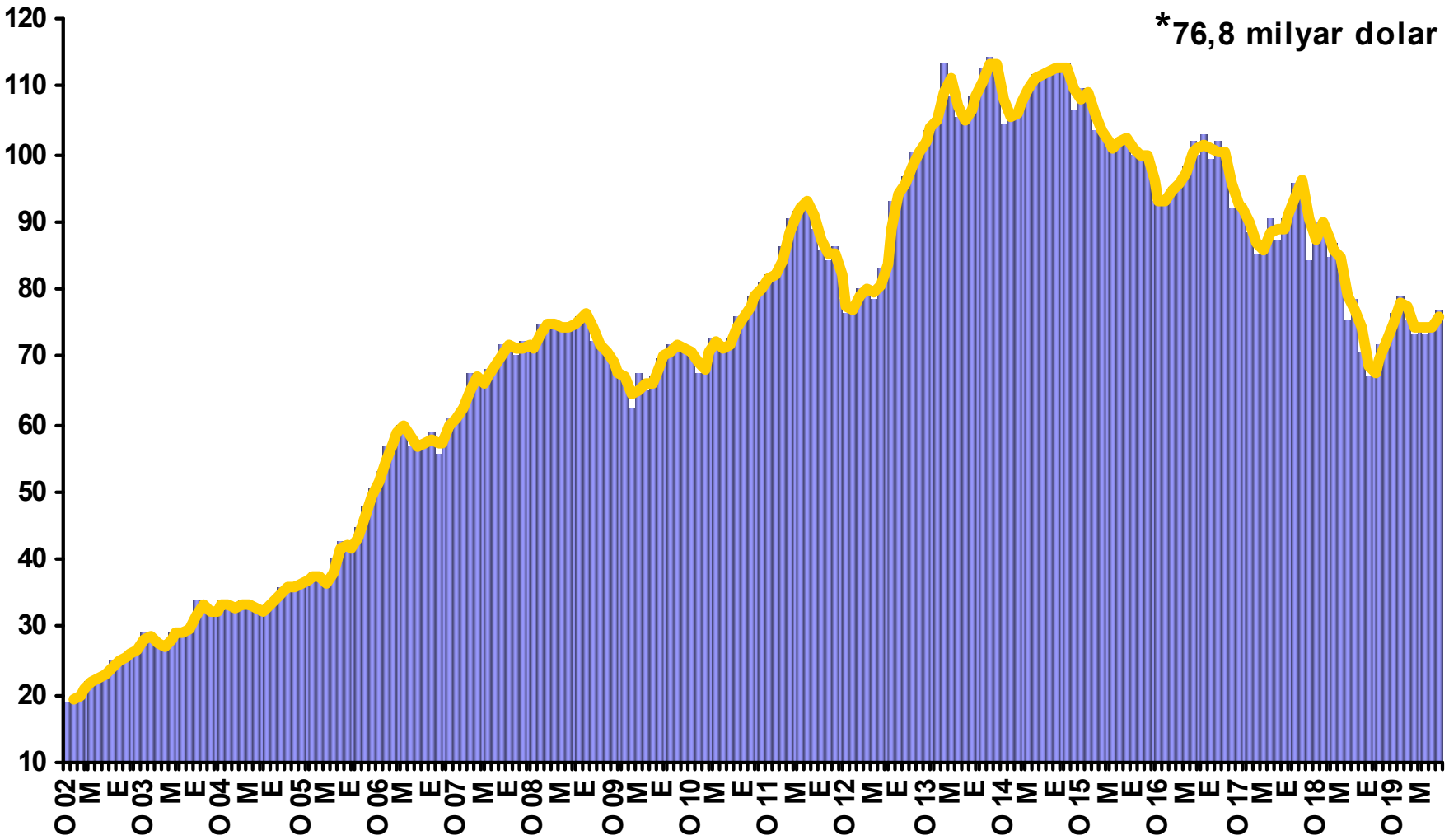
Kaynak: TCMB
(*) Haziran ayı itibarıyla yıllıklandırılmış

Sermaye Girişi (Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB
(*) Haziran itibarıyla yıllıklandırılmış

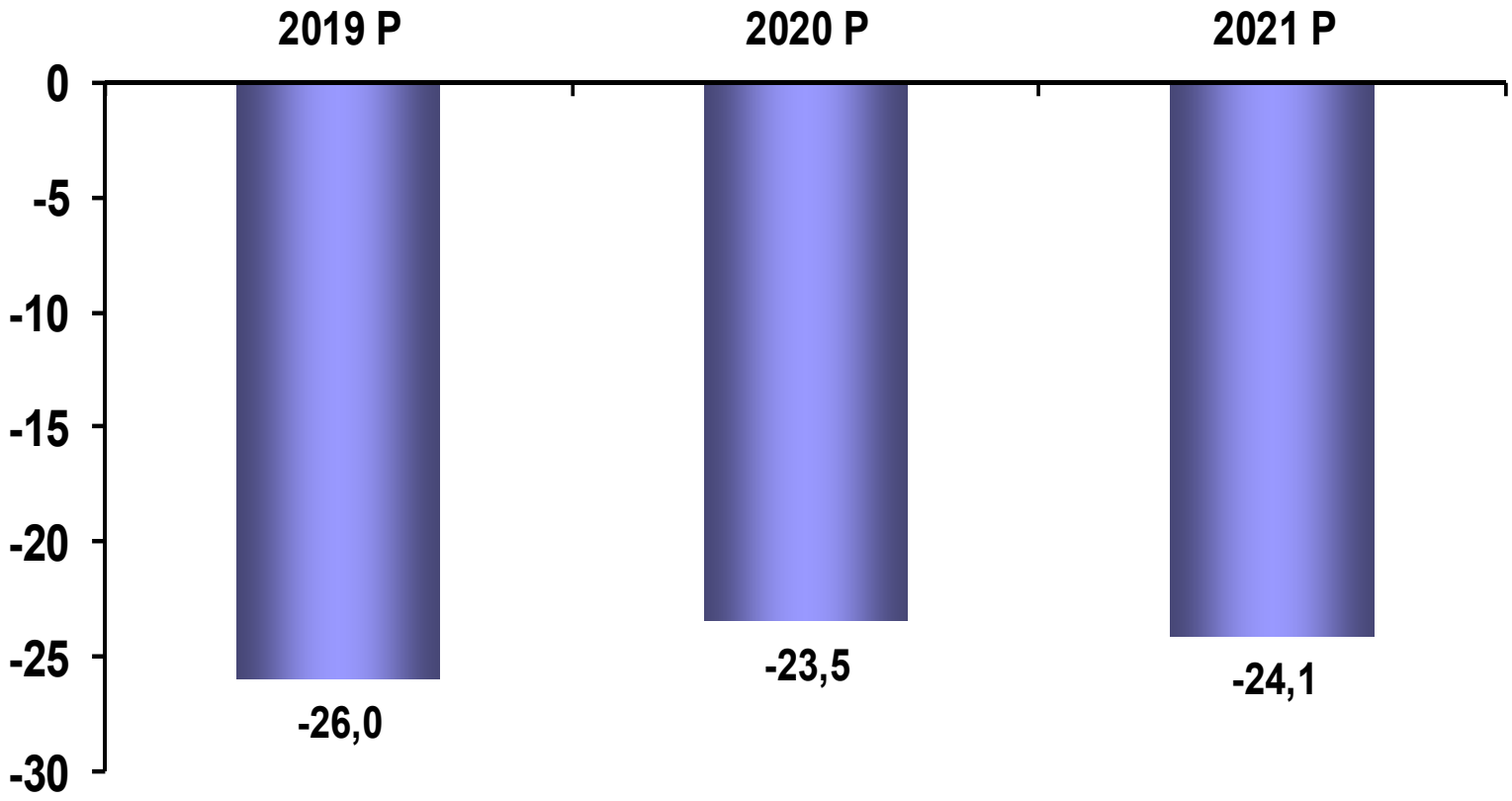
Merkez Bankası Brüt Döviz Rezervleri (Milyar Dolar)

(*) 23 Ağustos 2019 itibarıyla

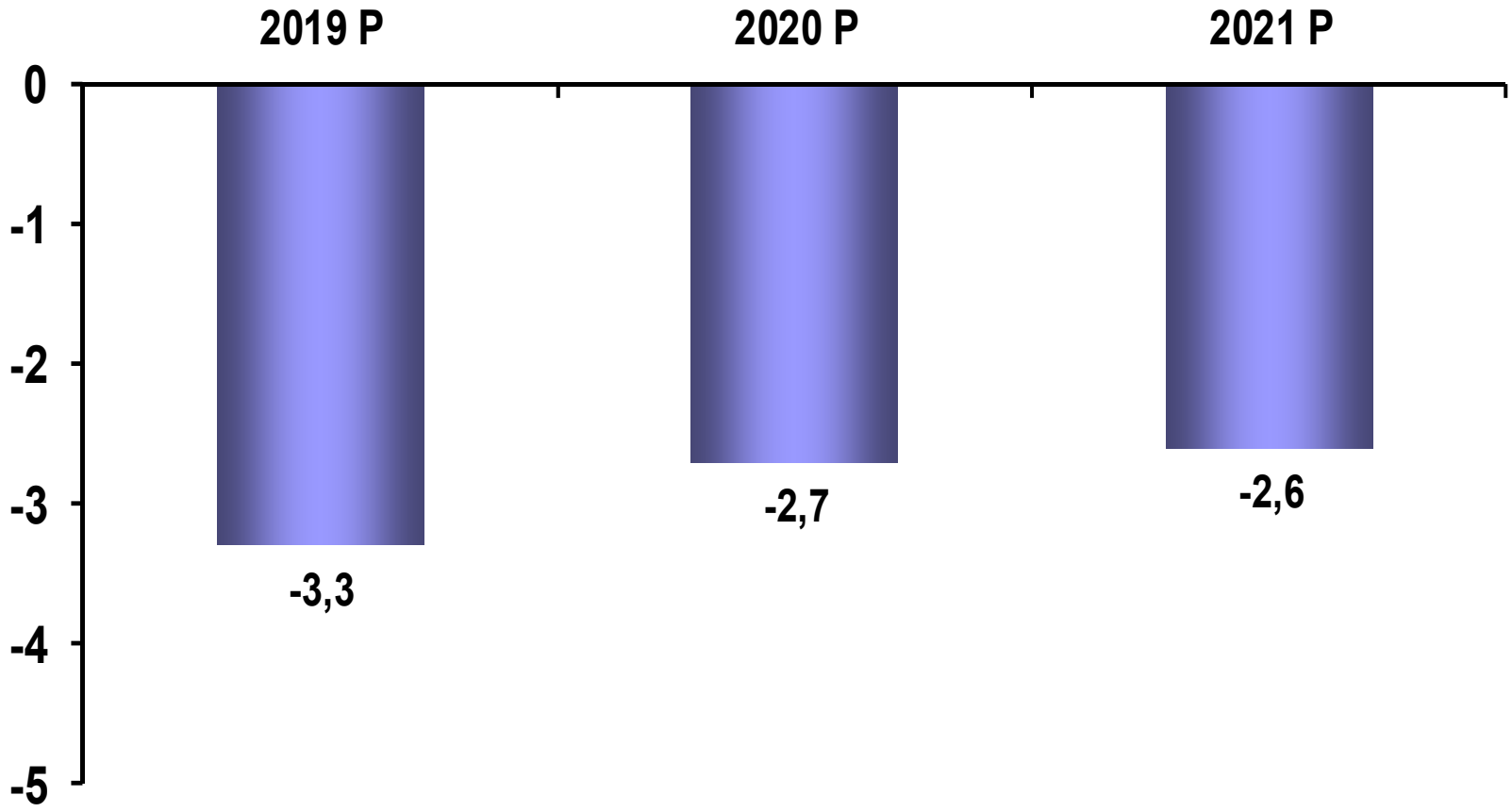
Kaynak: TCMB

Cari İşlemler Dengesi Tahminleri (Milyar Dolar)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı, Eylül 2018.
P: Program

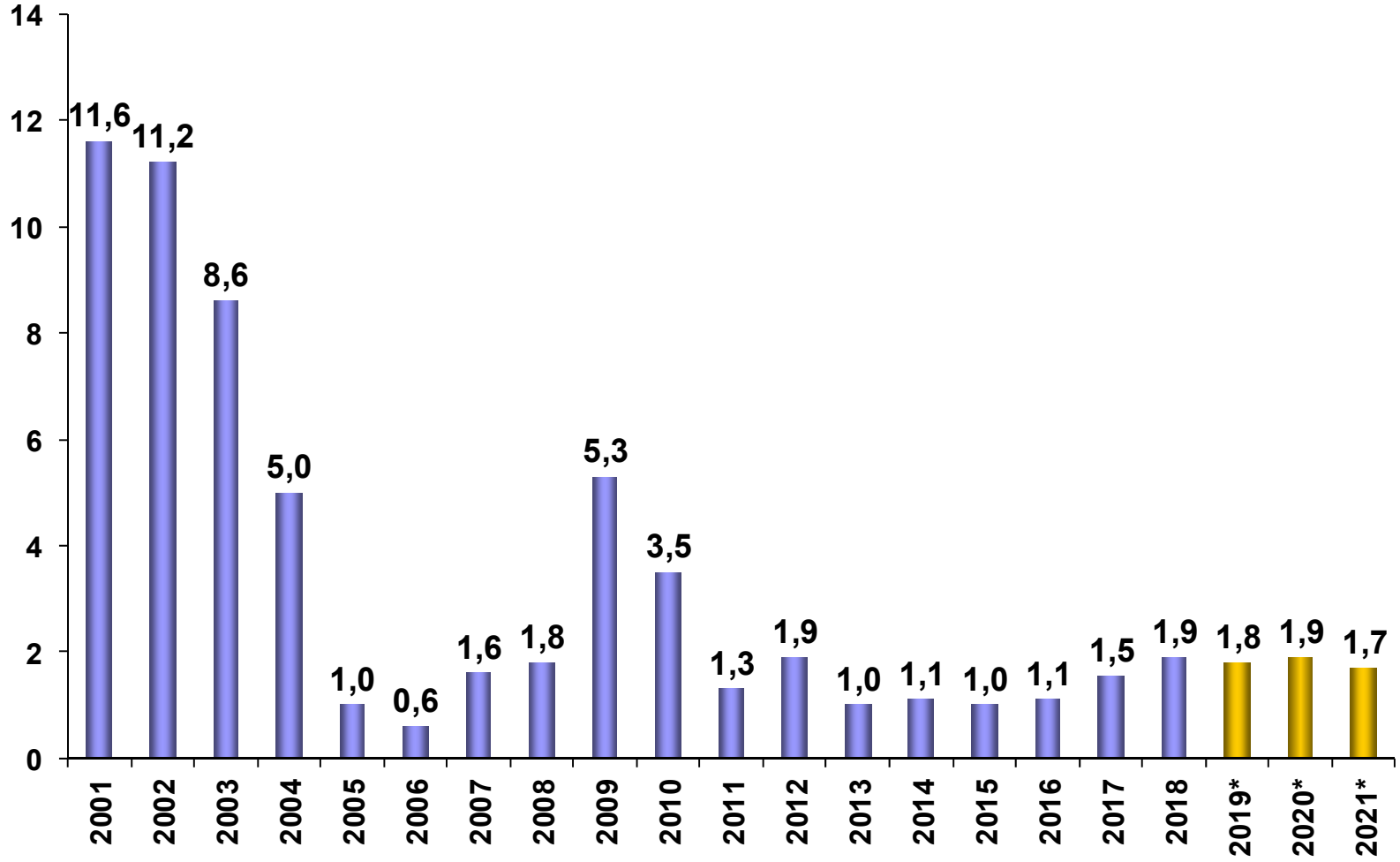
Cari İşlemler Dengesi Tahminleri / GSYH (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı, Eylül 2018.
P: Program

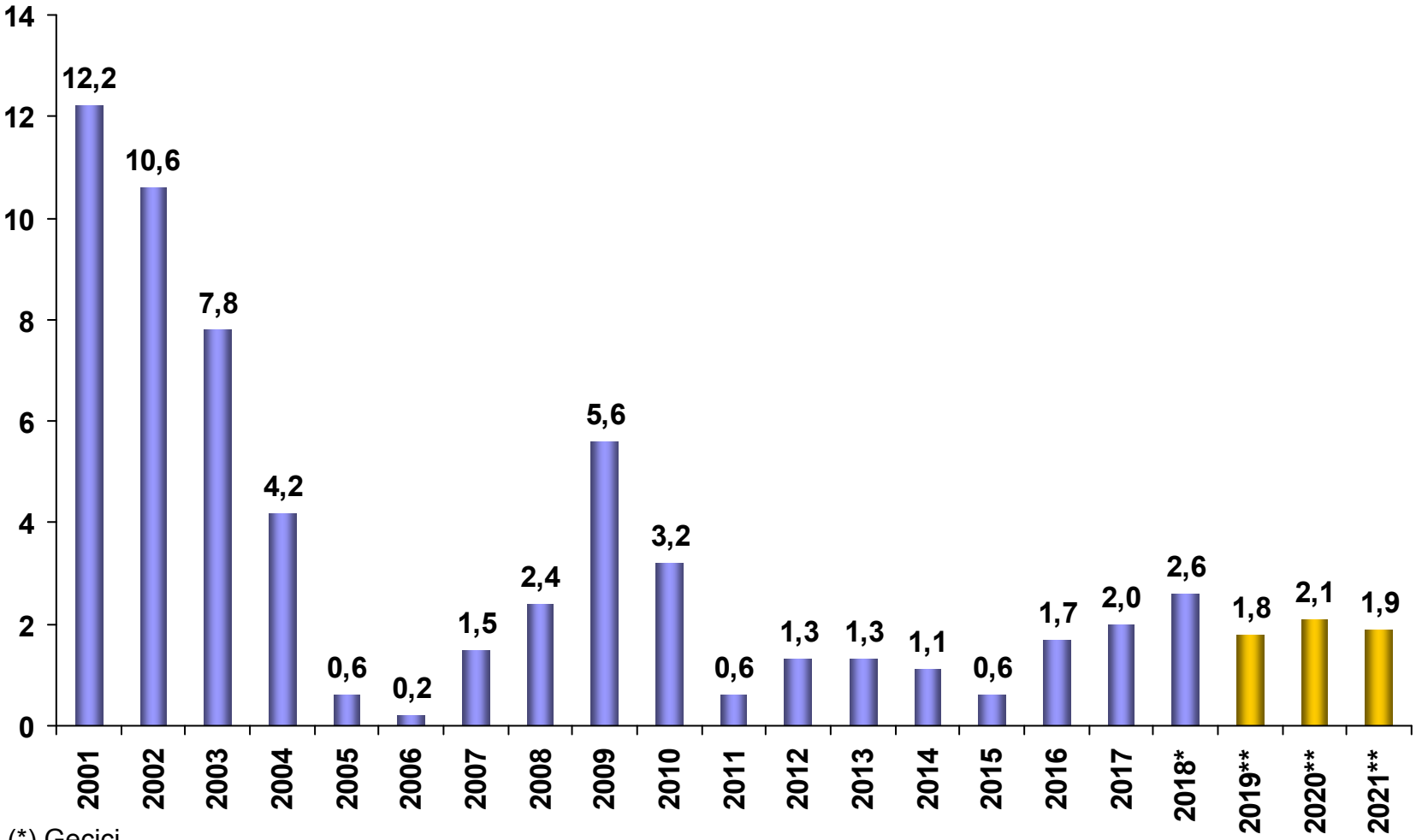
KAMU MALİYESİ

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%)

(*) 2019-2021: Yeni Ekonomi Programı hedeflerini göstermektedir.
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2019-2021 YEP

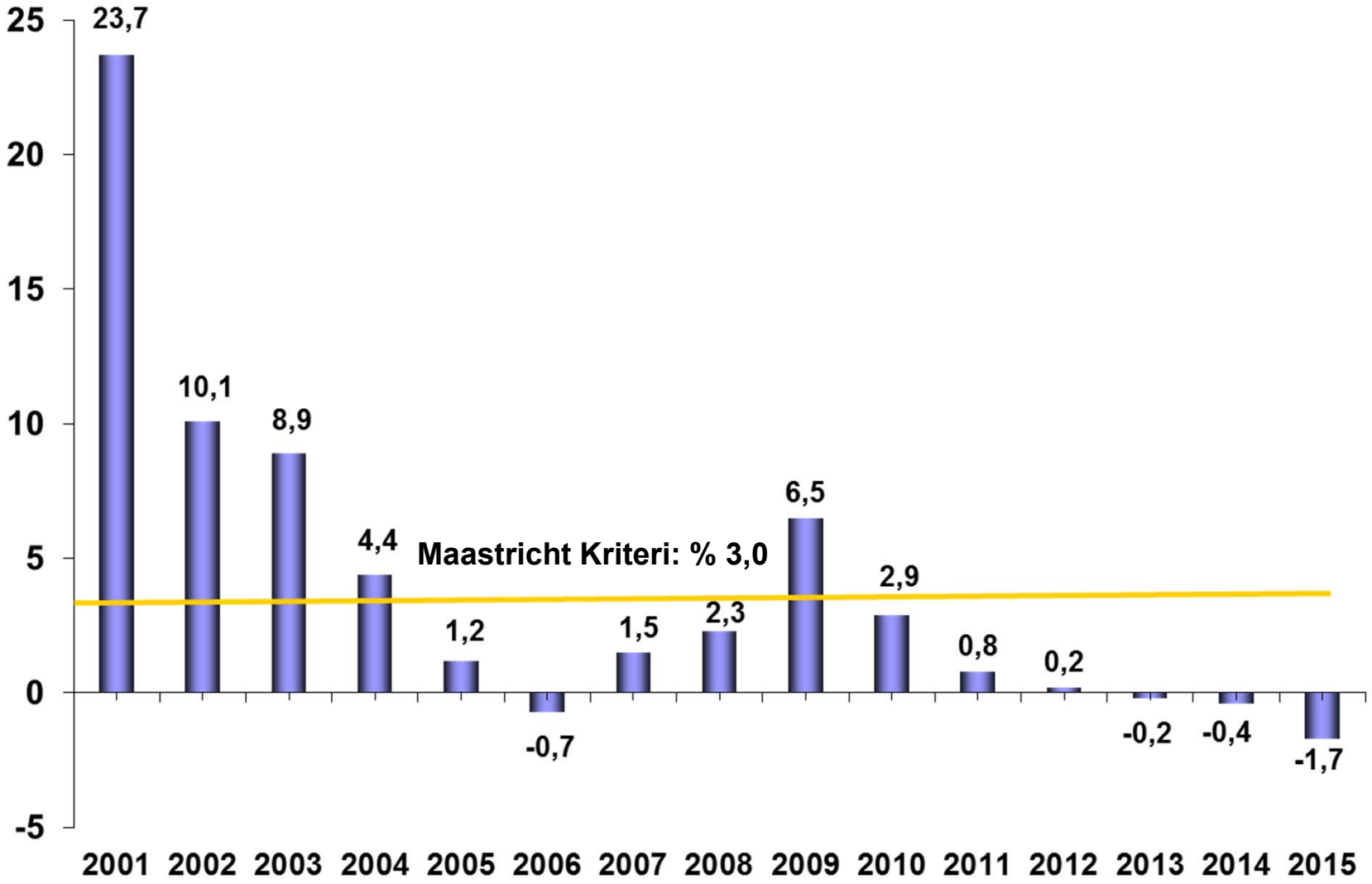
Genel Yönetim Bütçe Açığı (Özelleştirme Hariç) / GSYH (%)

(*) Geçici
(**) 2019-2021: Yeni Ekonomi Programı hedeflerini göstermektedir.

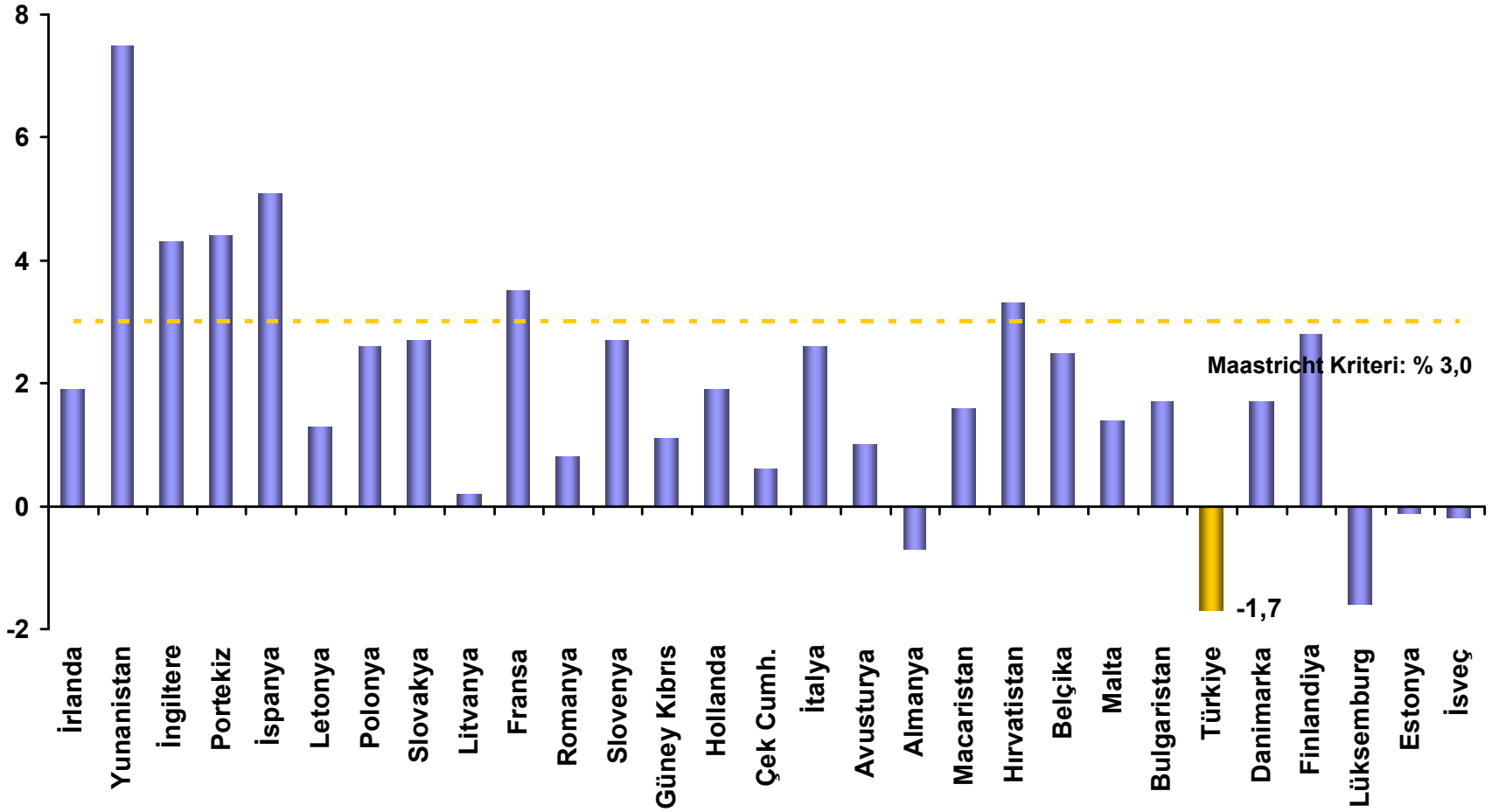
Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 YEP

AB Tanımlı Genel Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%)

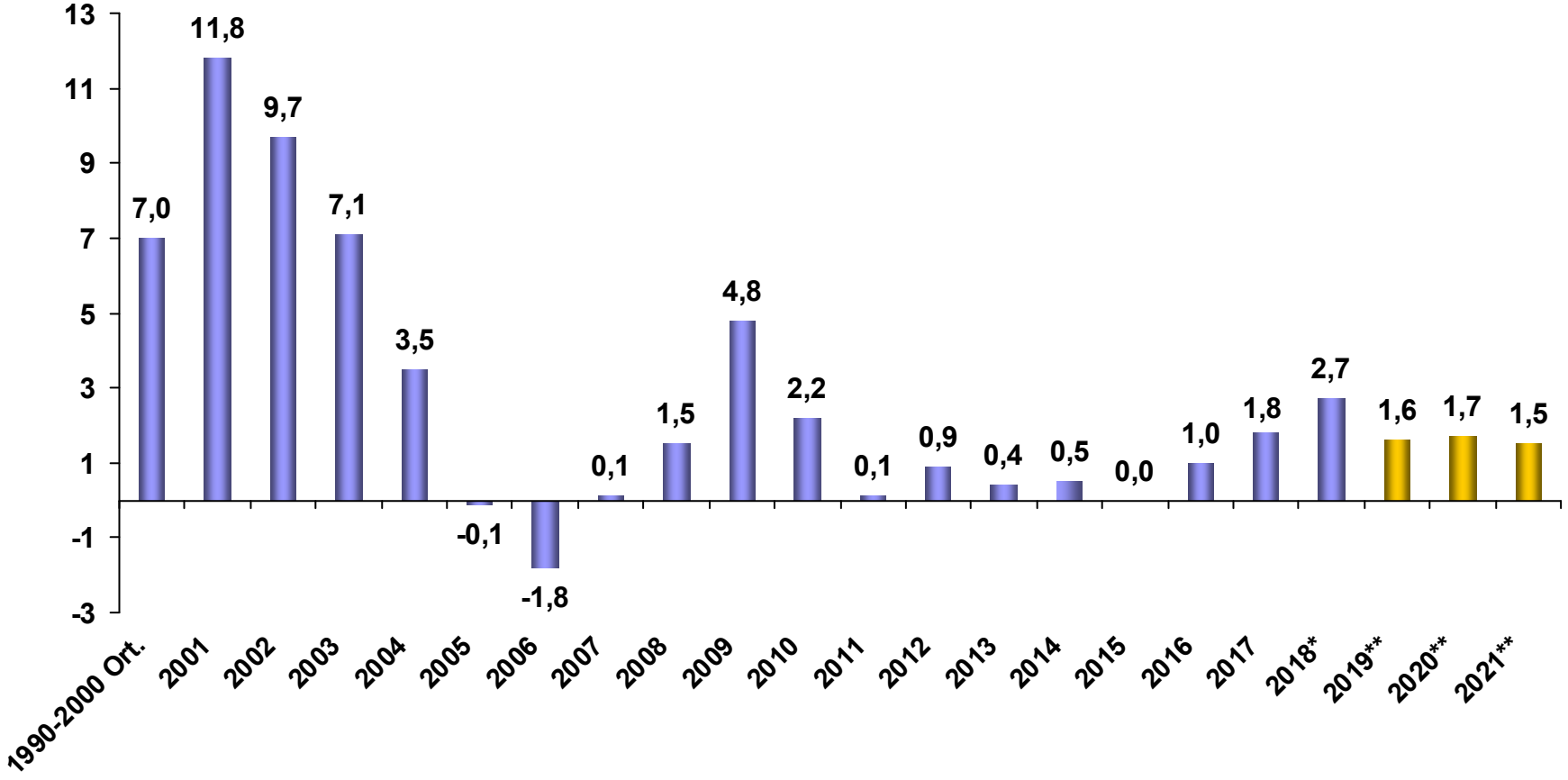
Kaynak: EUROSTAT

Genel Yönetim Bütçe Açığı (2015 Yılı, % GSYH)

Kaynak: Eurostat

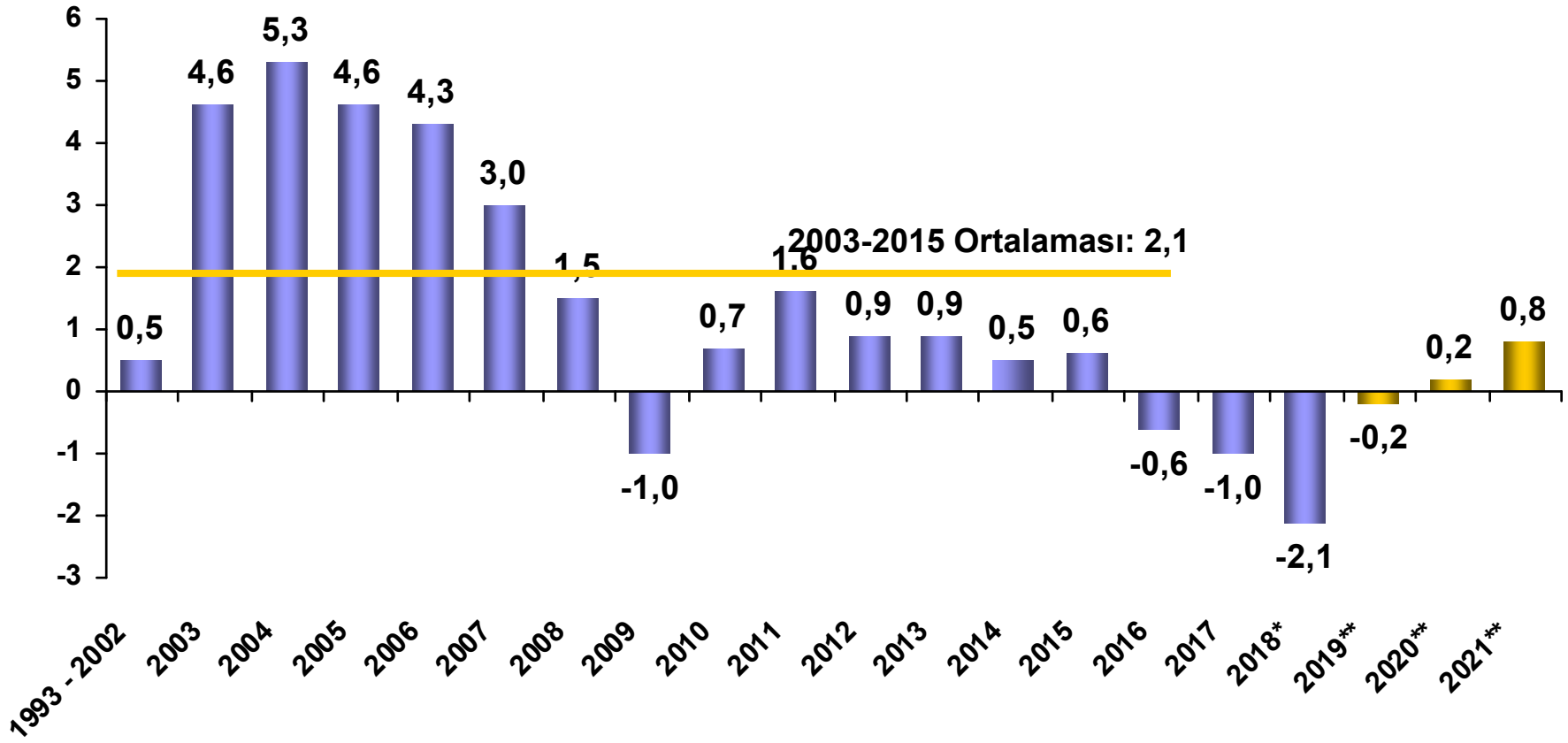
Kamu Kesimi Borçlanma Gereği (GSYH %)

(*) Geçici
(**) 2019-2021: Yeni Ekonomi Programı hedeflerini göstermektedir.

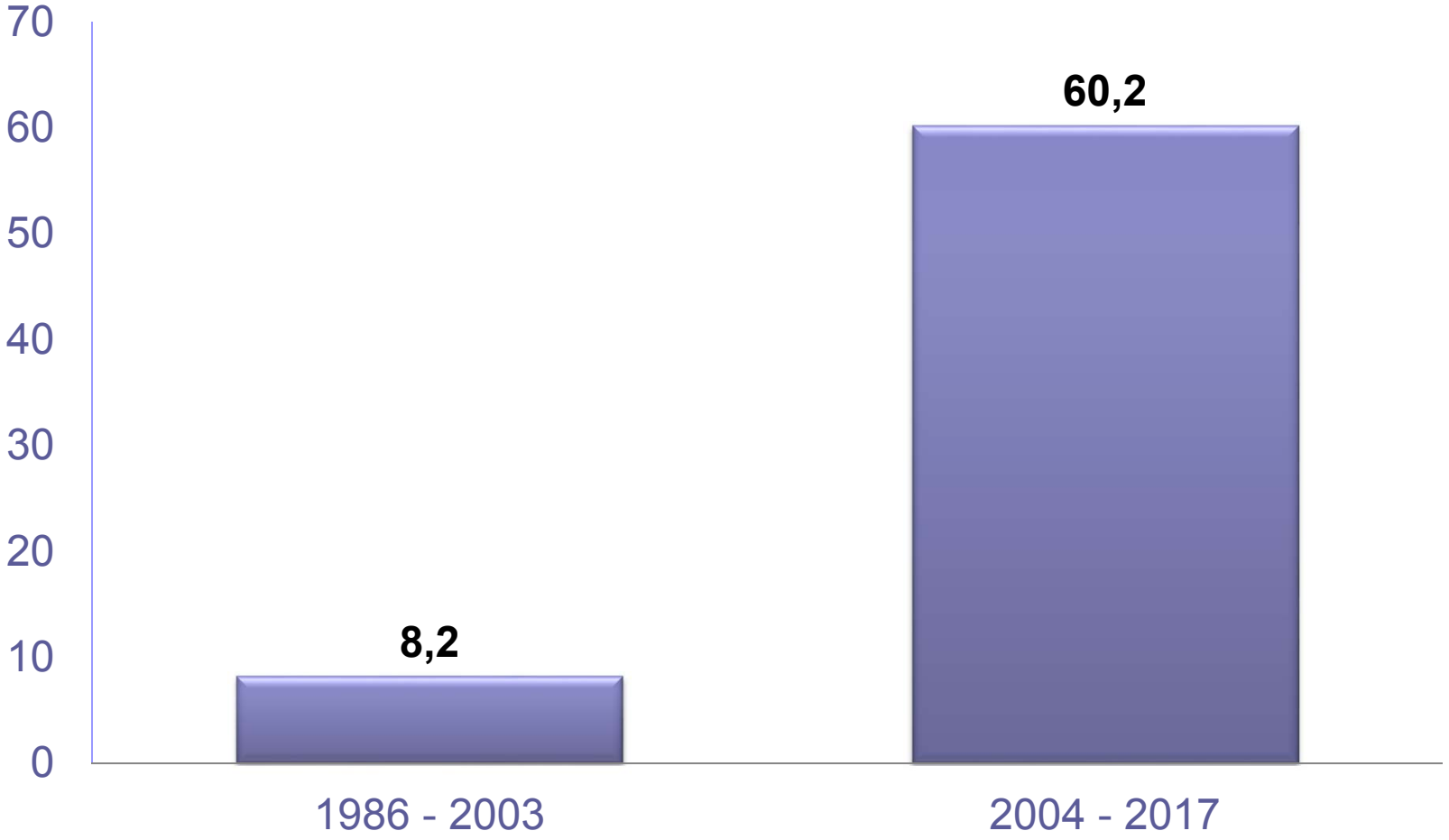
Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 YEP

Kamu Kesimi Faiz Dışı Fazlası (Program Tanımlı, % GSYH)

(*) Geçici
(**) 2019-2021: Yeni Ekonomi Programı hedeflerini göstermektedir.
Kaynak: 2012 öncesi veriler için Hazine Müsteşarlığı, 2012 ve sonrası veriler ise Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hesaplanmaktadır.

Özelleştirme Uygulamaları (Milyar $)

Kaynak: Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

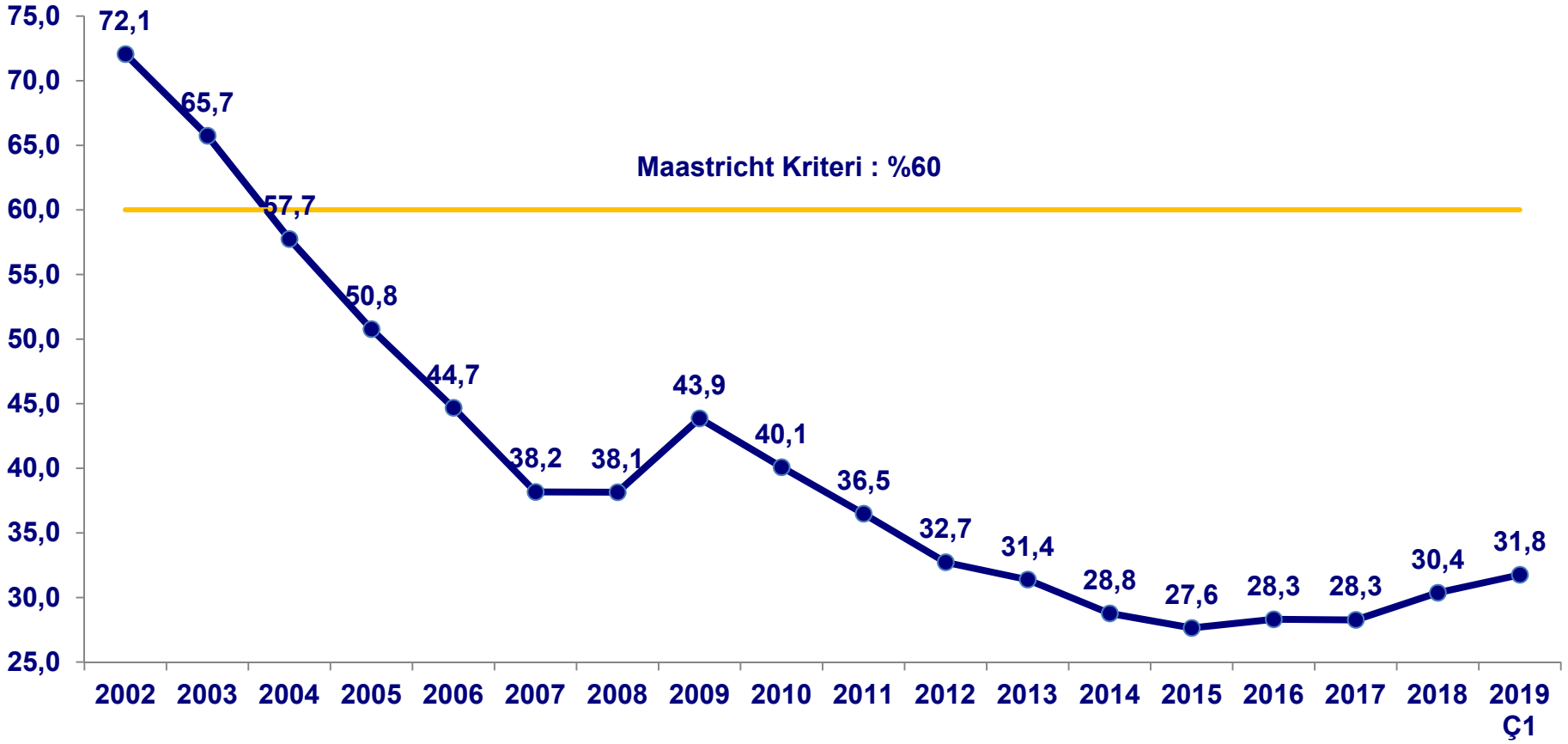
Yeni Ekonomi Programı Büyüklükleri (% GSYH)

	2018	2019	2020	2021
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	**-1,9**	**-1,8**	**-1,9**	**-1,7**
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri	20,0	19,8	19,7	19,7
Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları	22,0	21,6	21,6	21,4
MYB Faiz Dışı Dengesi (Program Tanımlı)	**-1,0**	**0,0**	**0,3**	**0,8**
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Program Tanımlı)	18,9	18,9	19,1	19,3
Merkezi Yönetim Faiz Dışı Harcamaları (Program Tanımlı)	19,9	19,0	18,7	18,5
Toplam Kamu Faiz Dışı Dengesi (Program Tanımlı)	**-2,1**	**-0,2**	**0,2**	**0,8**

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2021 Yeni Ekonomi Programı

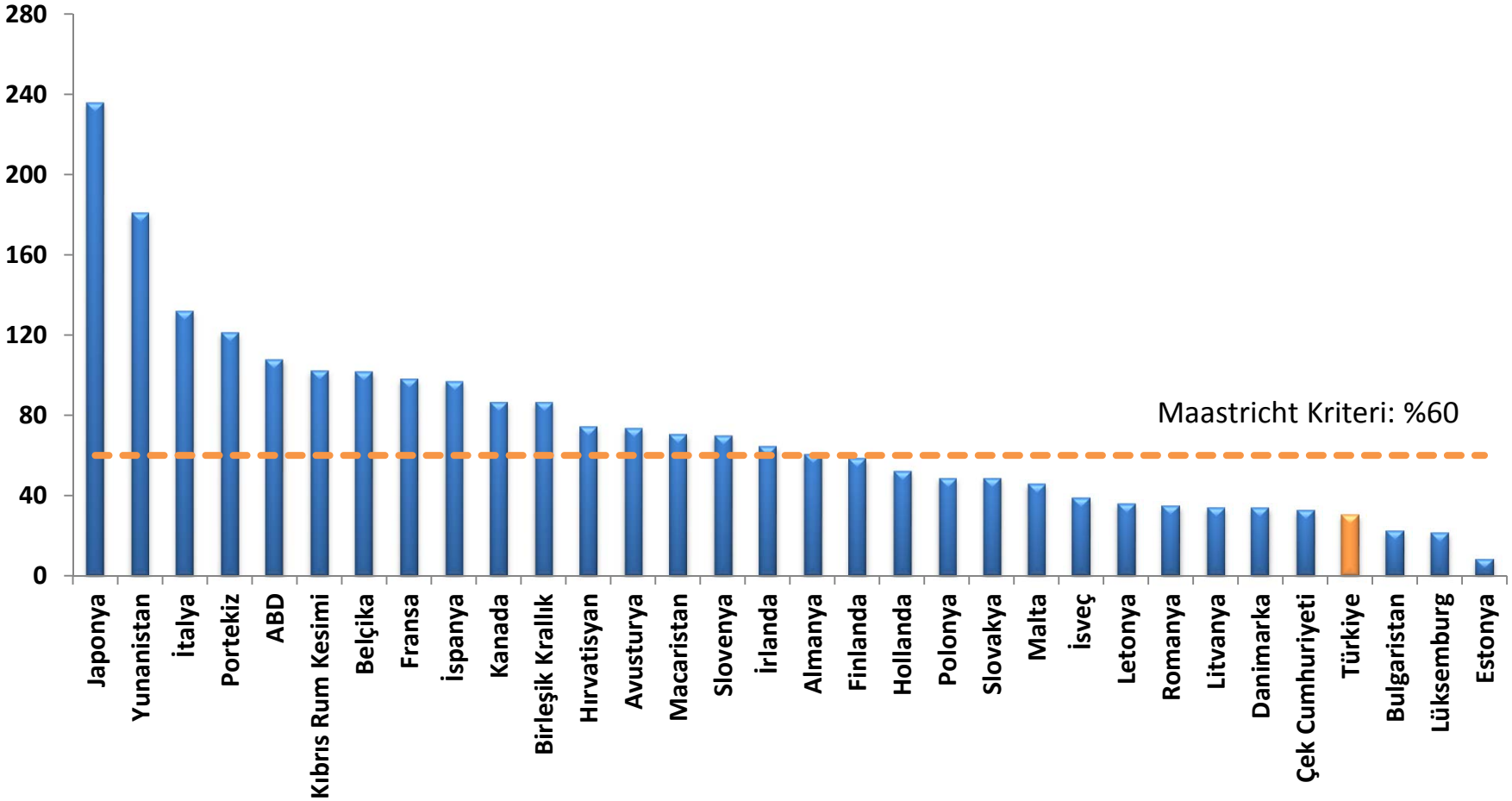
BORÇ YÖNETİMİ

AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku (% GSYH)

Kaynak:Hazine ve Maliye Bakanlığı

Genel Yönetim Borç Stoku (% GSYH, 2018 Ç4)

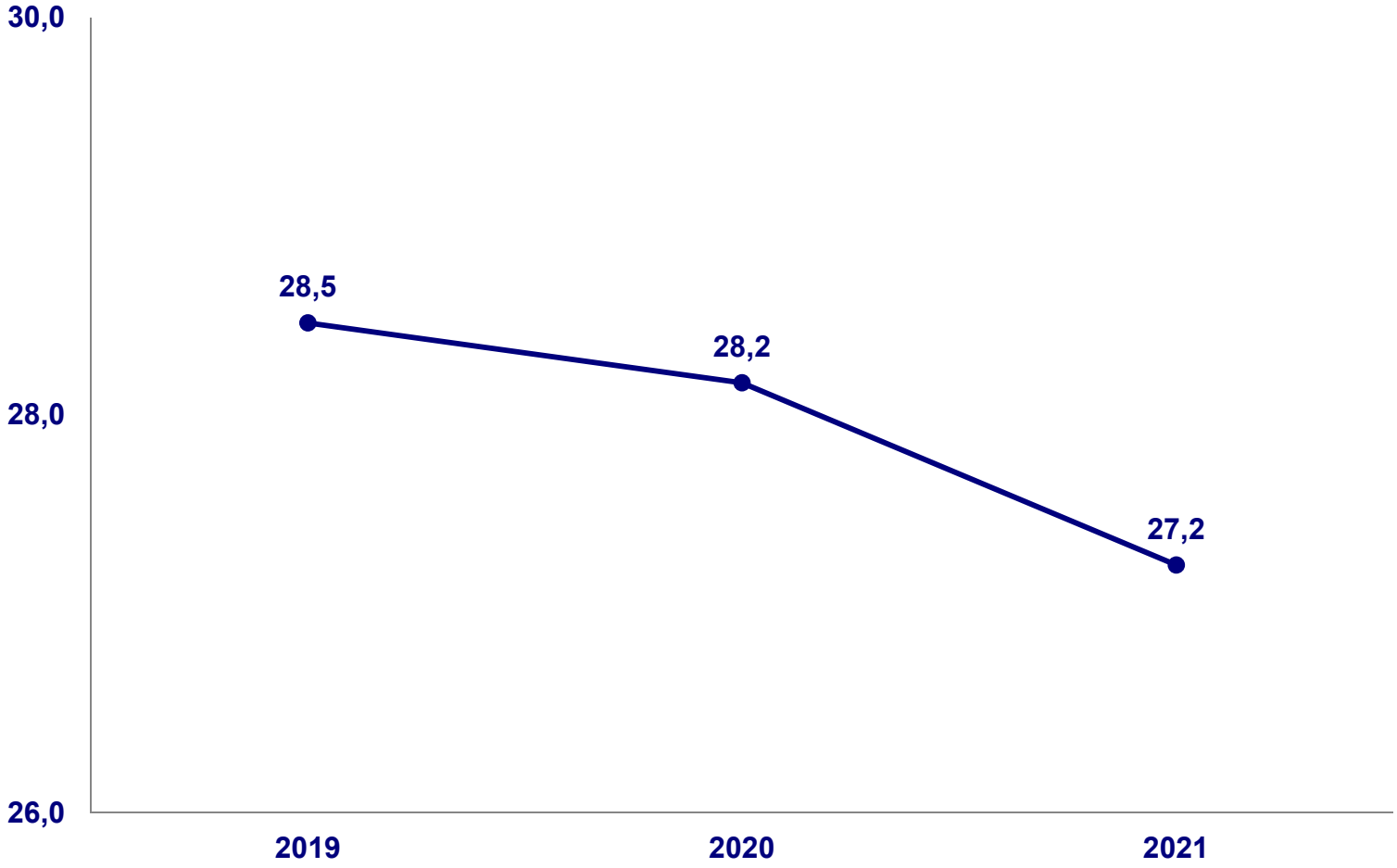
Kaynak: Eurostat, (Güncelleme Tarihi: 27.04.2019); Hazine ve Maliye Bakanlığı, (Güncelleme Tarihi: 28.06.2019)
ABD, Kanada ve Japonya için 2018 yılı tahminleri; IMF Dünya Ekonomik Görünümü (Temmuz 2018)

AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku / GSYH (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Ç4
AB-28	81,6	84,0	85,8	86,6	84,6	83,4	81,7	80,0
Euro Bölgesi-19	86,9	89,9	91,8	92,0	90,1	89,2	87,1	85,1
Yunanistan	172,1	159,6	177,4	178,9	175,9	178,5	176,2	181,1
İtalya	116,5	123,4	129,0	131,8	131,6	131,4	131,4	132,2
Portekiz	111,4	126,2	129,0	130,6	128,8	129,2	124,8	121,5
Belçika	102,6	104,3	105,5	107,5	106,4	106,1	103,4	102,0
Fransa	87,8	90,6	93,4	94,9	95,6	98,0	98,4	98,4
İspanya	69,5	85,7	95,5	100,4	99,3	99,0	98,1	97,1
İngiltere	80,8	84,1	85,2	87,0	87,9	87,9	87,1	86,8
Avusturya	82,4	81,9	81,3	84,0	84,7	83,0	78,2	73,8
Macaristan	80,5	78,4	77,2	76,7	76,7	76,0	73,4	70,8
Almanya	79,4	80,7	78,2	75,3	71,6	68,5	64,5	60,9
Hollanda	61,7	66,2	67,7	67,9	64,6	61,9	57,0	52,4
Türkiye	36,5	32,7	31,4	28,8	27,6	28,3	28,3	30,4

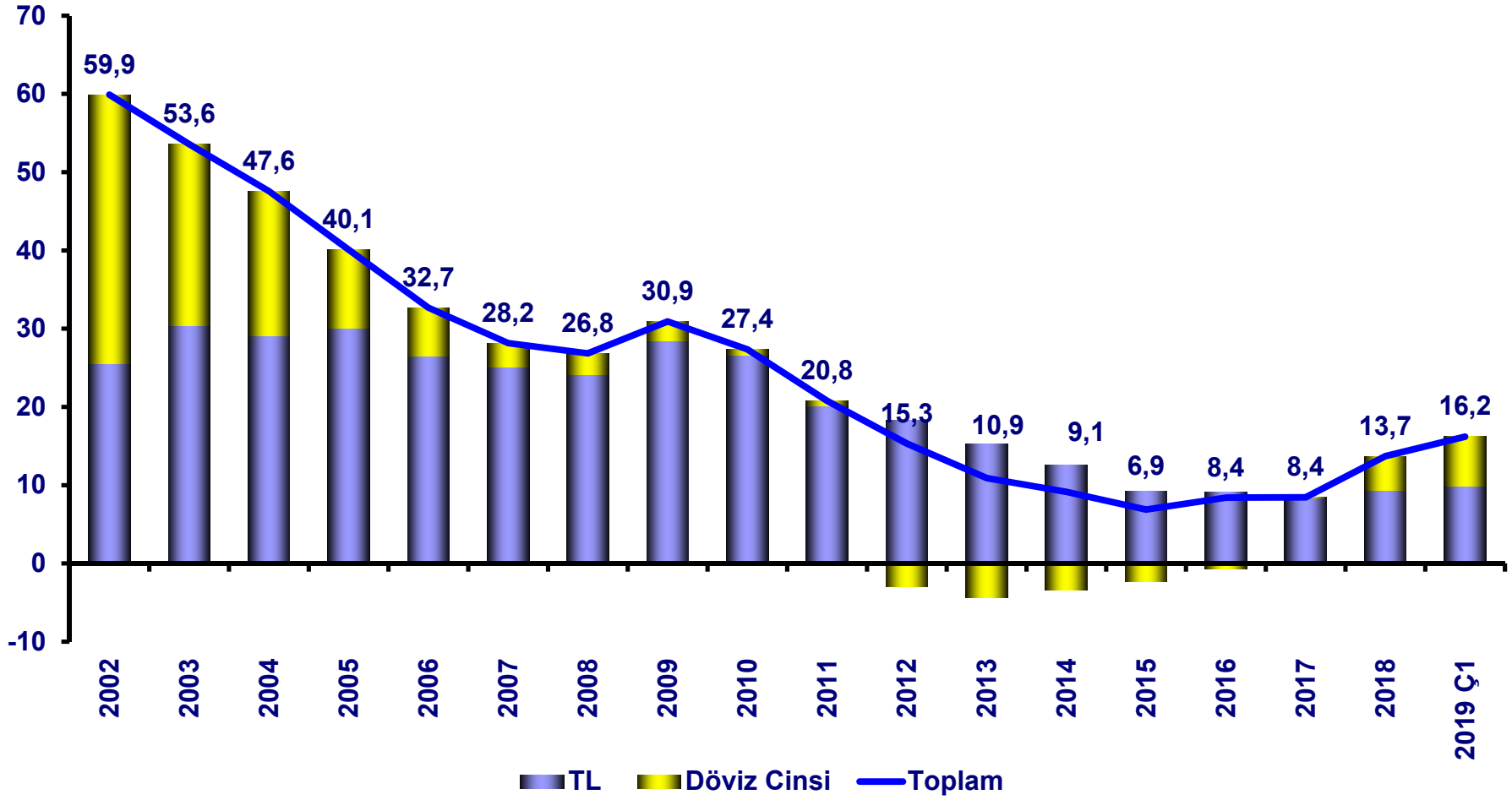
Kaynak: Eurostat, (Güncelleme Tarihi: 27.04.2019); Hazine ve Maliye Bakanlığı, (Güncelleme Tarihi: 28.06.2019)

AB Tanımlı Borç Stoku Hedefleri (% GSYH)

Kaynak: Yeni Ekonomi Programı, Eylül 2018

Kamu Net Borç Stoku / GSYH (%)

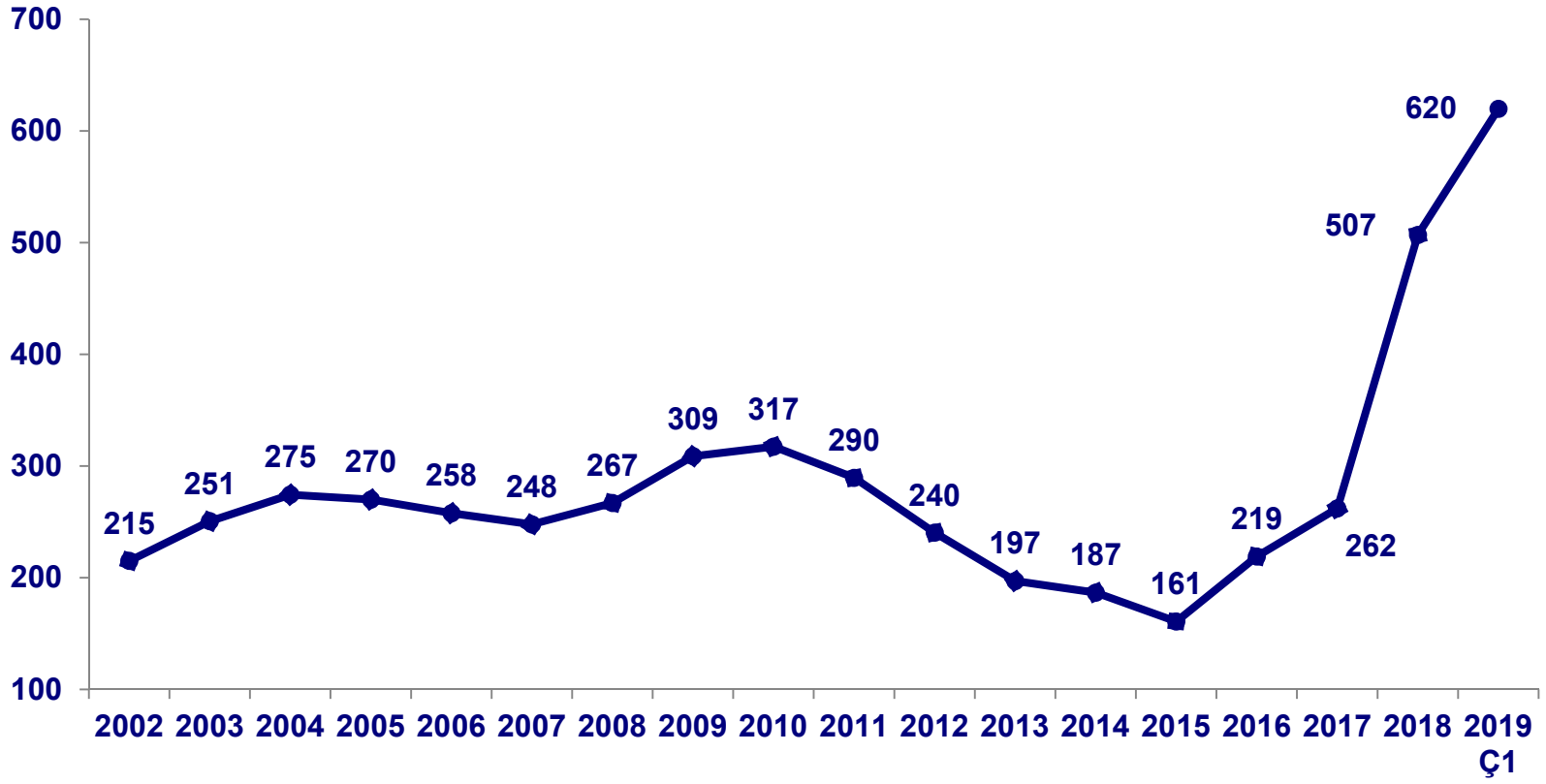
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Kamu Net Borç Stoku

Milyar TL	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Ç1
I- Toplam Kamu Brüt Borç Stoku	**257**	**297**	**333**	**351**	**366**	**355**	**407**	**465**	**497**	**546**	**563**	**623**	**650**	**722**	**820**	**955**	**1.170**	**1.265**
• Merkezi Yönetim	243	283	317	332	346	334	381	442	474	519	533	586	613	678	760	876	1.067	1.162
• Diğer Kamu	14	14	16	19	20	21	26	23	23	27	30	37	37	44	60	78	103	103
II- Varlıklar ve Kamu Mevduatı	**42**	**47**	**58**	**81**	**108**	**107**	**140**	**156**	**179**	**256**	**322**	**426**	**463**	**561**	**601**	**692**	**663**	**645**
• Merkez Bankası Net Varlıkları	25	25	28	31	46	42	60	66	86	143	190	271	304	376	397	445	426	388
• Kamu Mevduatı	11	13	17	32	38	35	42	48	47	60	72	84	77	92	100	130	109	126
• İşsizlik Sigortası	5	9	13	18	24	31	38	42	46	54	61	70	81	93	103	117	128	131
III- Kamu Net Borç Stoku	**215**	**251**	**275**	**270**	**258**	**248**	**267**	**309**	**317**	**290**	**240**	**197**	**187**	**161**	**219**	**262**	**507**	**620**

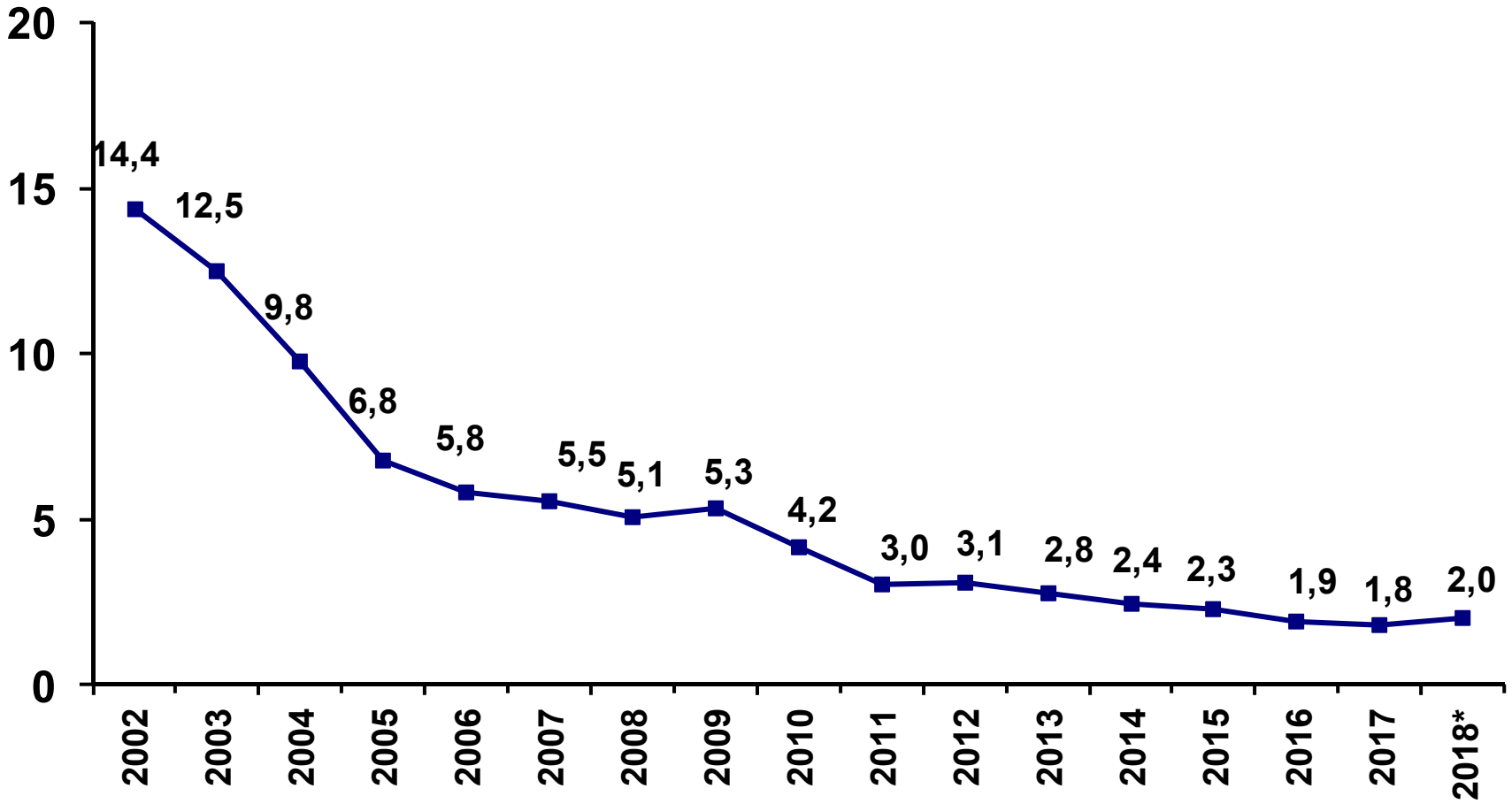
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Kamu Net Borç Stoku (Milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

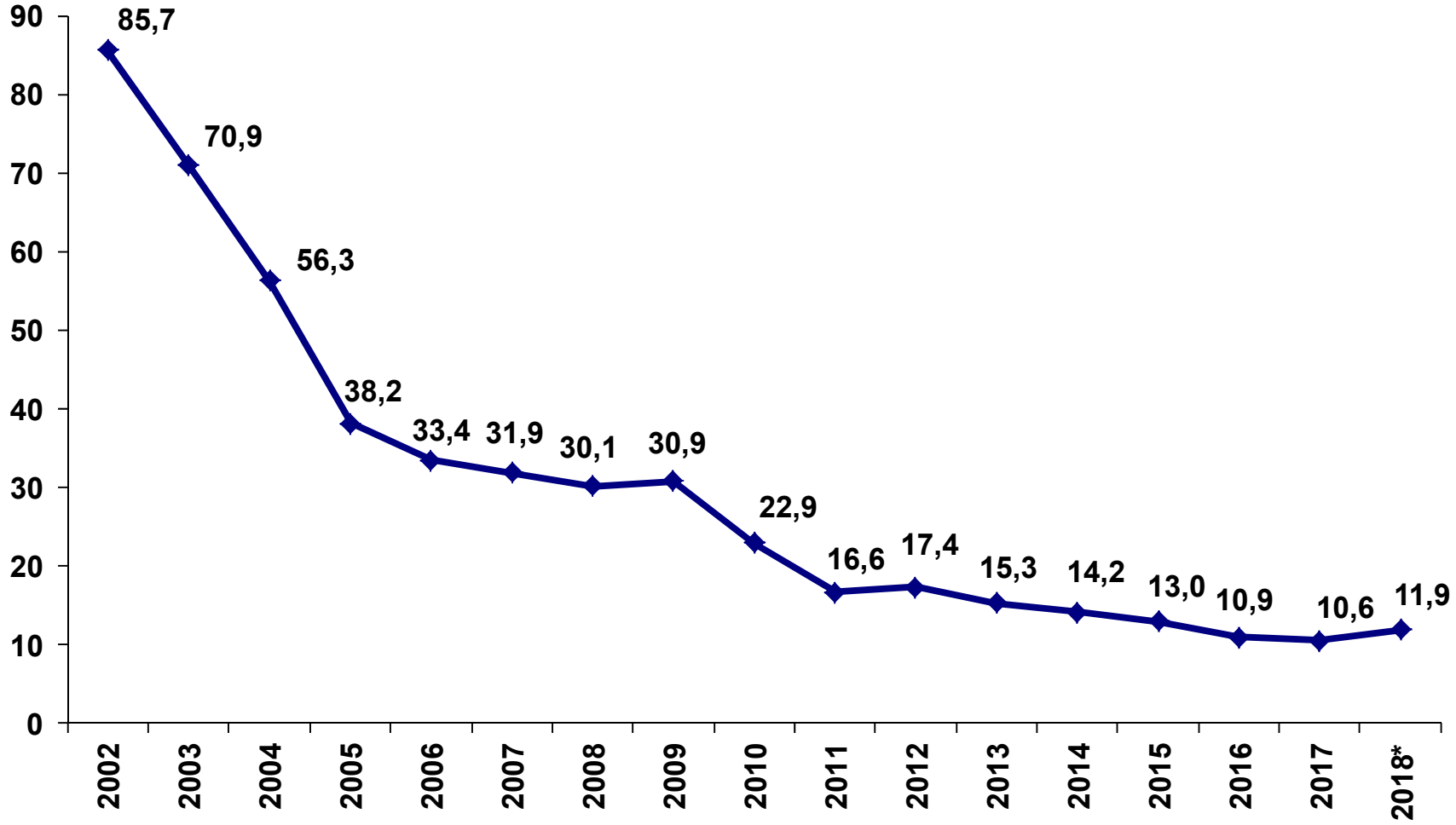
Merkezi Yönetim Faiz Harcamaları / GSYH (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

(*) Geçici

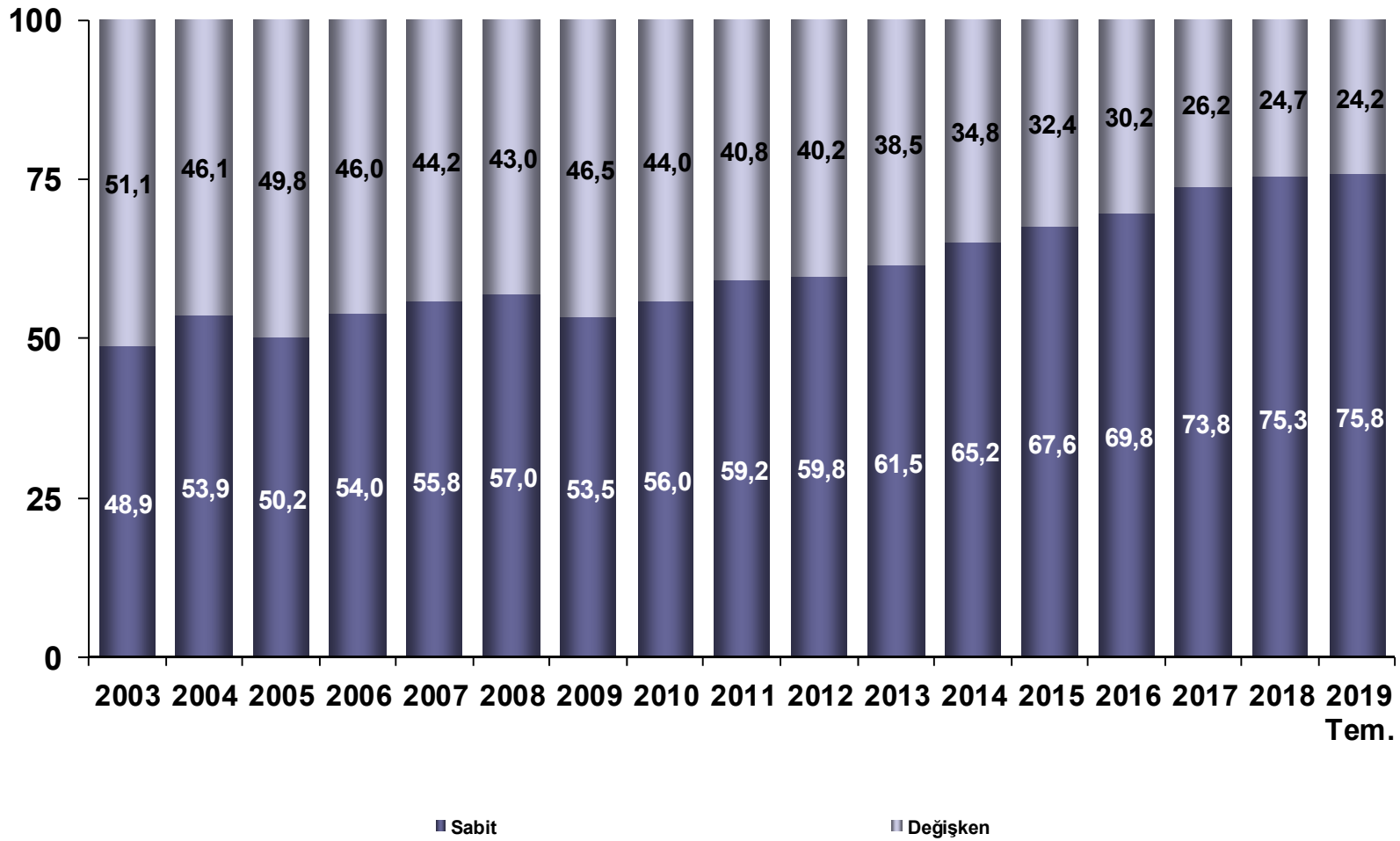
Merkezi Yönetim Faiz Harcamaları / Vergi Gelirleri (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

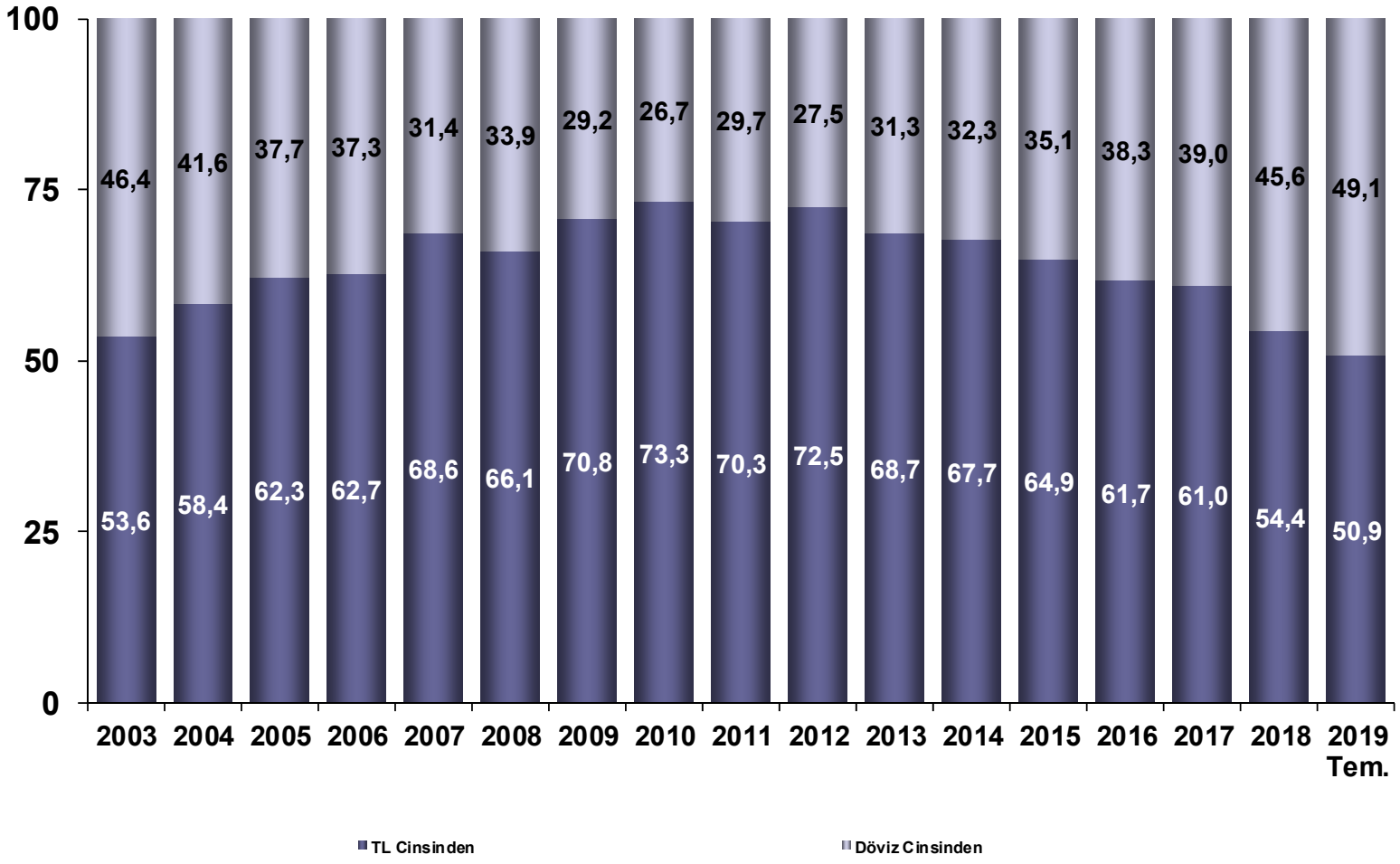
(*) Geçici

Merkezi Yönetim Brüt Borç Stoku Faiz Dağılımı (%)

Kaynak : Hazine ve Maliye Bakanlığı

Merkezi Yönetim Brüt Borç Stoku Döviz Dağılımı (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

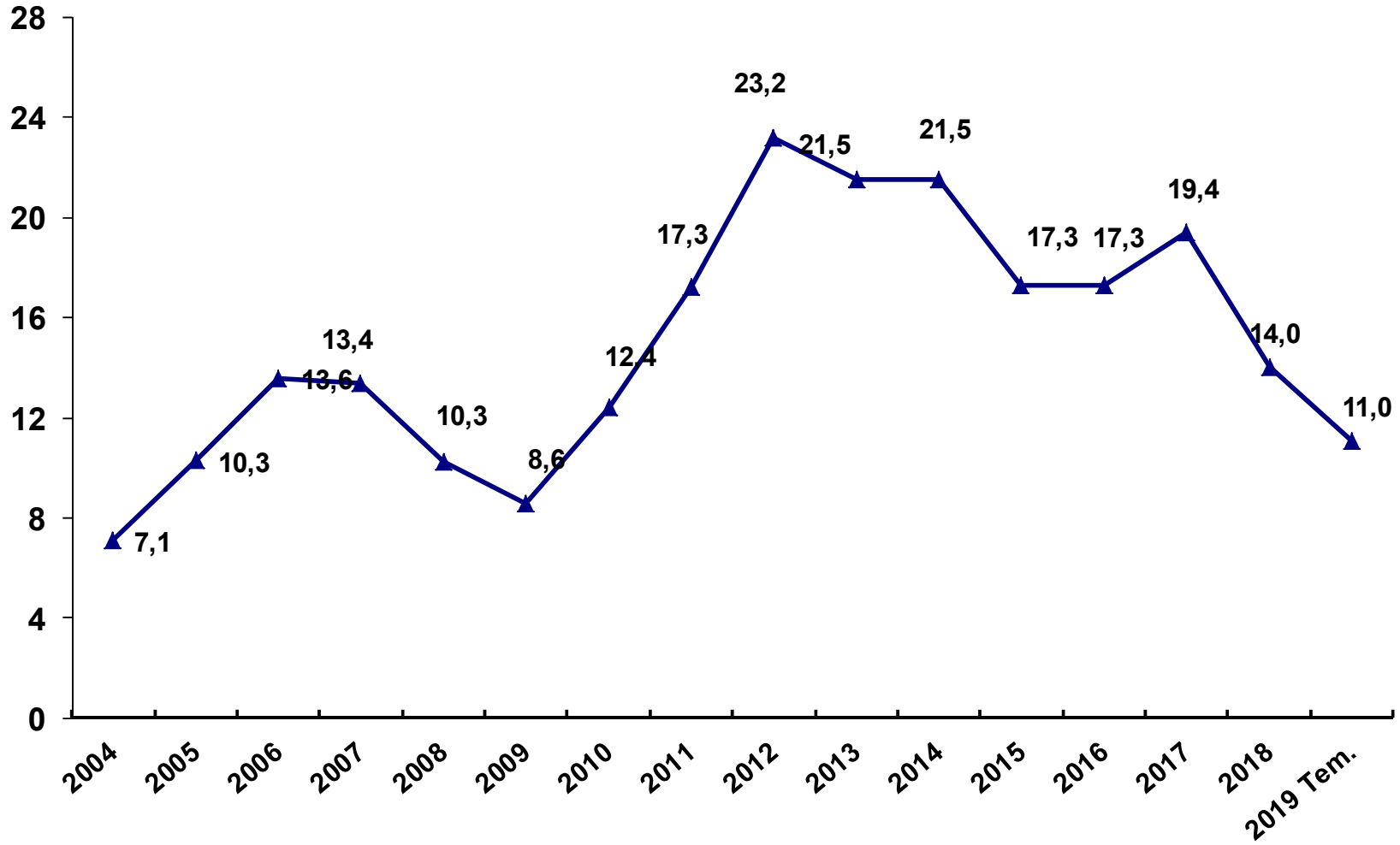
Genel Yönetim Borç Stokunun GSYH'ye Oranındaki Değişim

	2001	2018
TL'nin yüzde 5 değer kaybı/kazancı	+ / - 2,1 Puan	+ / - 0,7 Puan
TL faiz seviyesinde 500 baz puanlık değişim	+ / - 1,6 Puan	+ / - 0,8 Puan
GSYH büyümesinde 2 puanlık değişim	+ / - 1,6 Puan	+ / - 0,6 Puan

Not: 2001 ve 2018 yıl sonu gerçekleşme rakamları kullanılarak senaryoların baz senaryoya göre AB tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku / GSYH oranında yol açabileceği etkiyi göstermektedir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

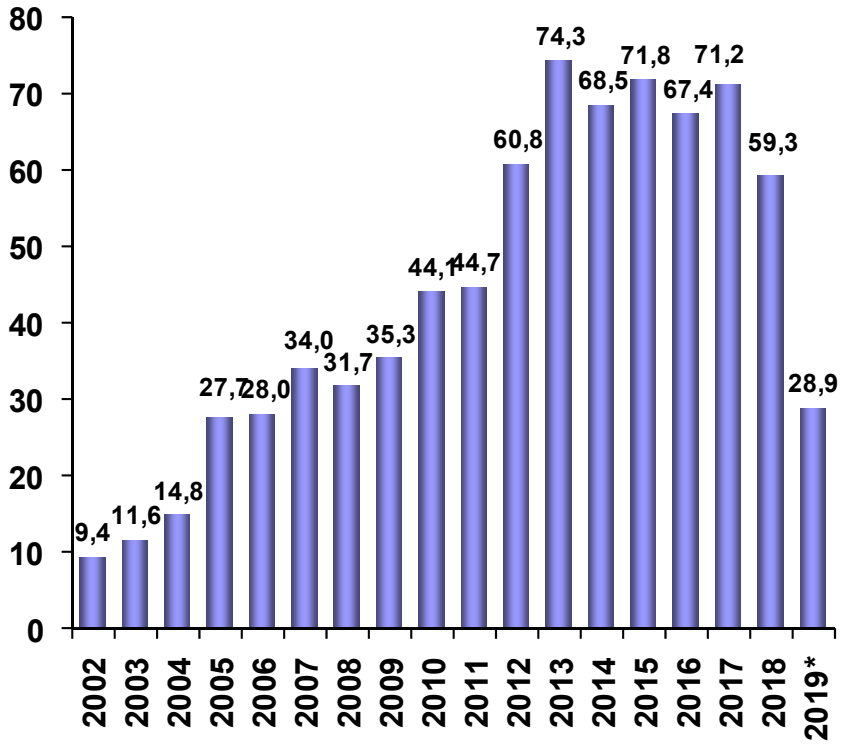
Yurtdışı Yerleşiklerin İç Borç Stoku İçerisindeki Payı (%)

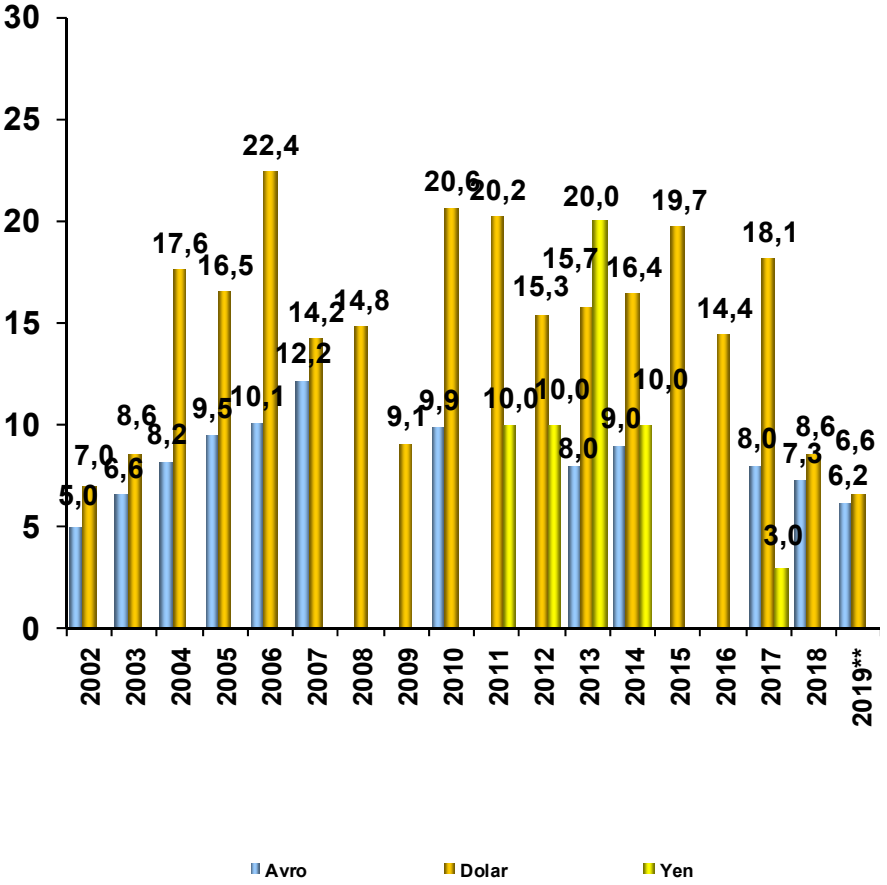
Kaynak: TCMB

Borçlanma Ortalama Vadesi

Yurt içi Borçlanma (ay)

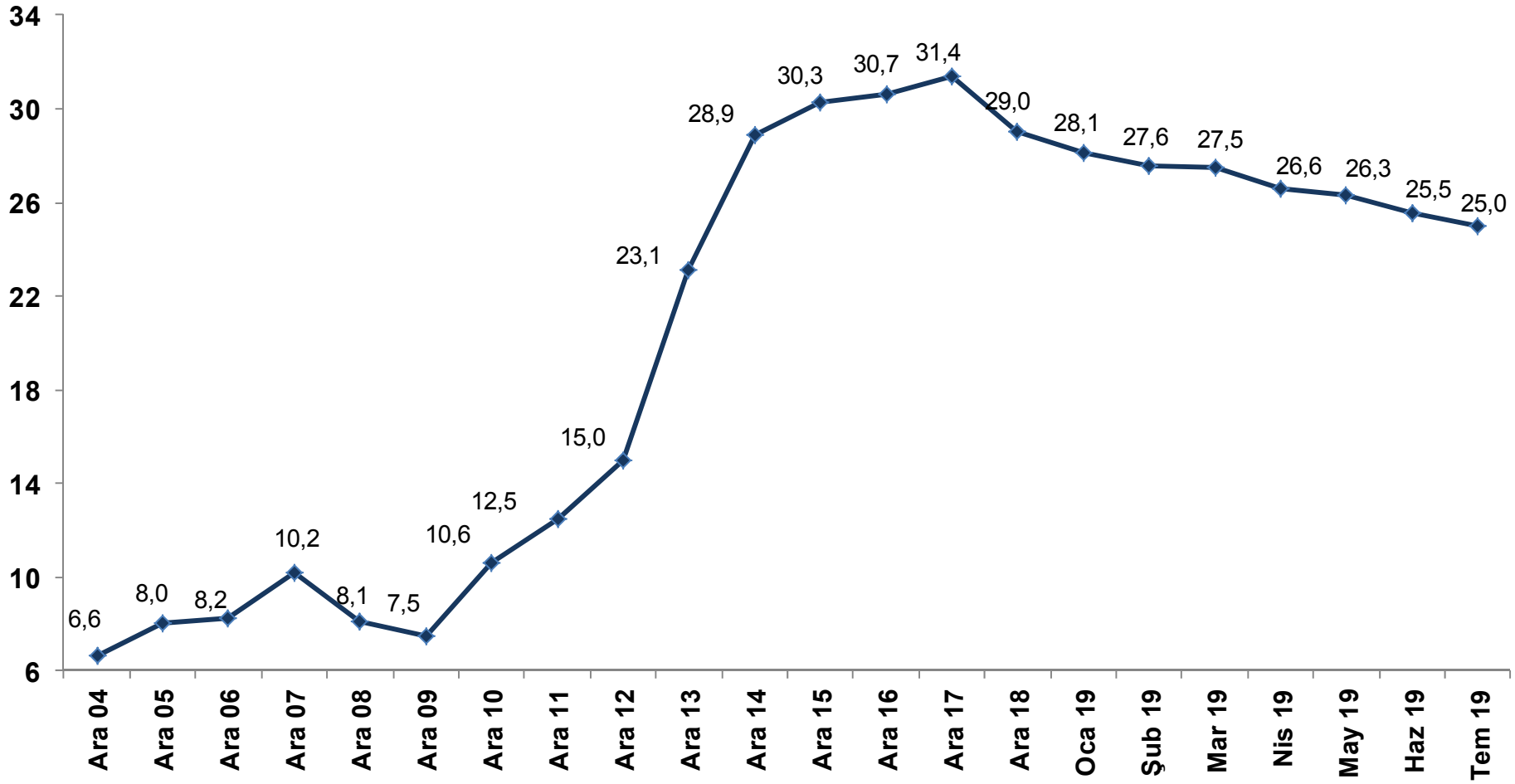

Eurobond İhracı (yıl)

*Temmuz 2019 itibarıyla
**Temmuz 2019 itibarıyla
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

TL Cinsi İç Borç Stokunun Süresi(*)(**) (Ay)

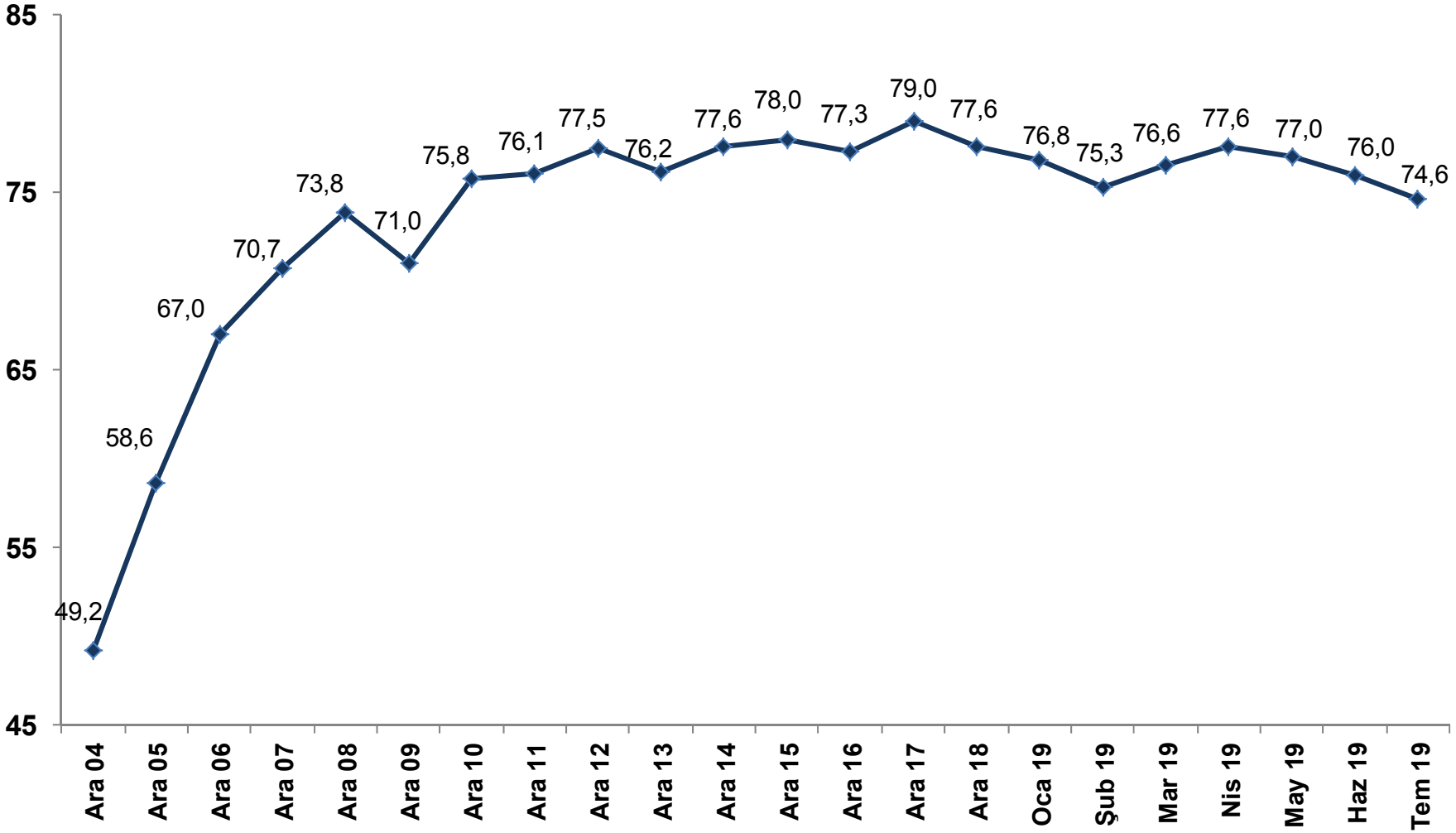

* Macaulay süresi

** Nakit dışı senetleri, TÜFE'ye endeksli devlet tahvillerini/kira sertifikalarını ve altın tahvillerini/kira sertifikalarını içermemektedir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

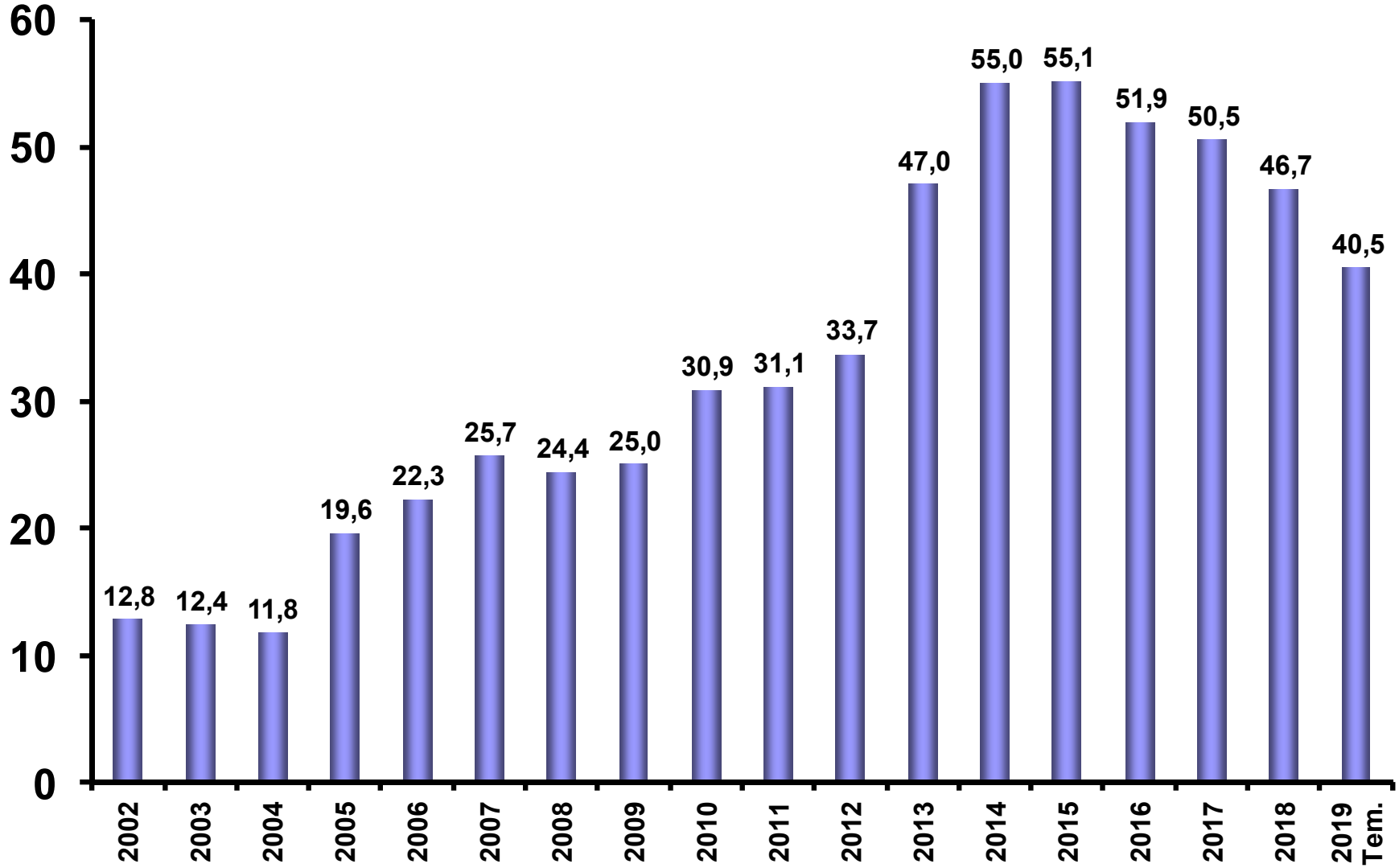
Dış Tahvil Stokunun Süresi* (Ay)

(*) Macaulay süresi

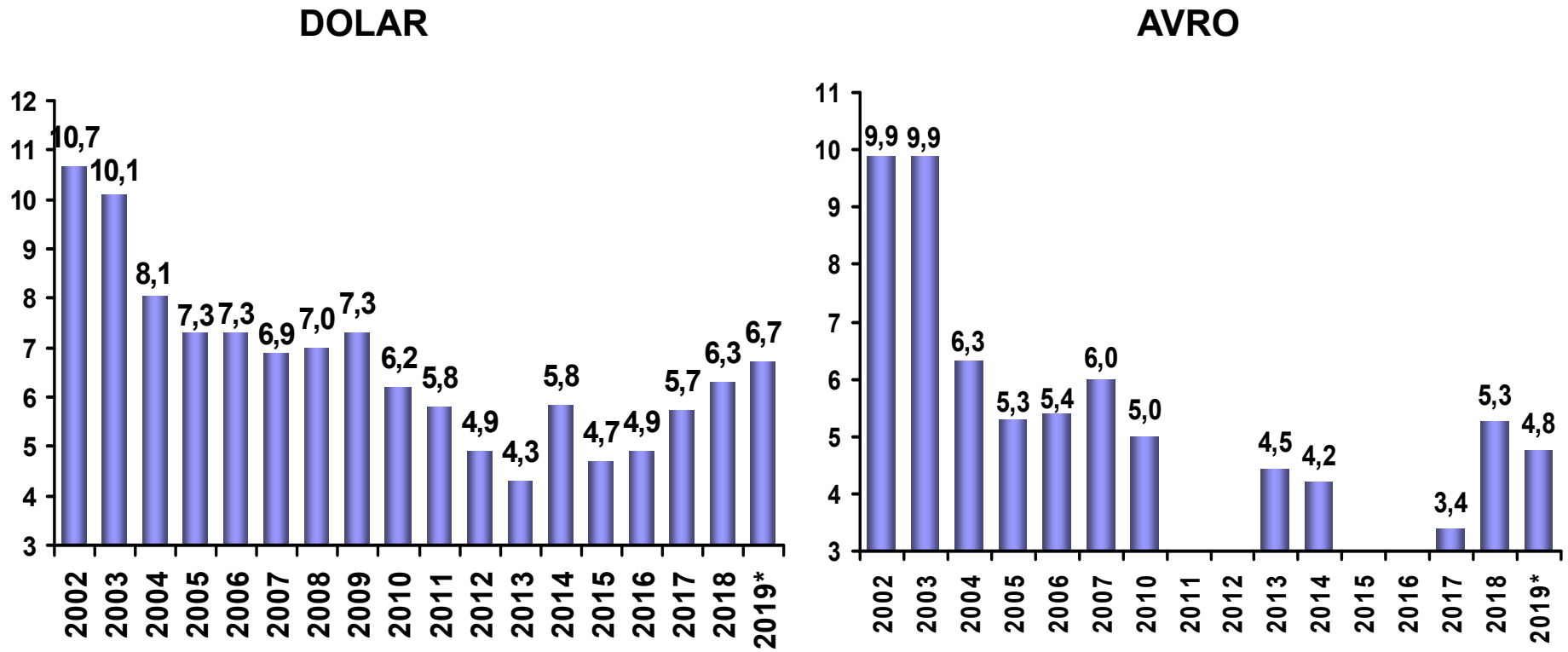
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Nakit İç Borç Stokunun Vadeye Kalan Süresi (Ay)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

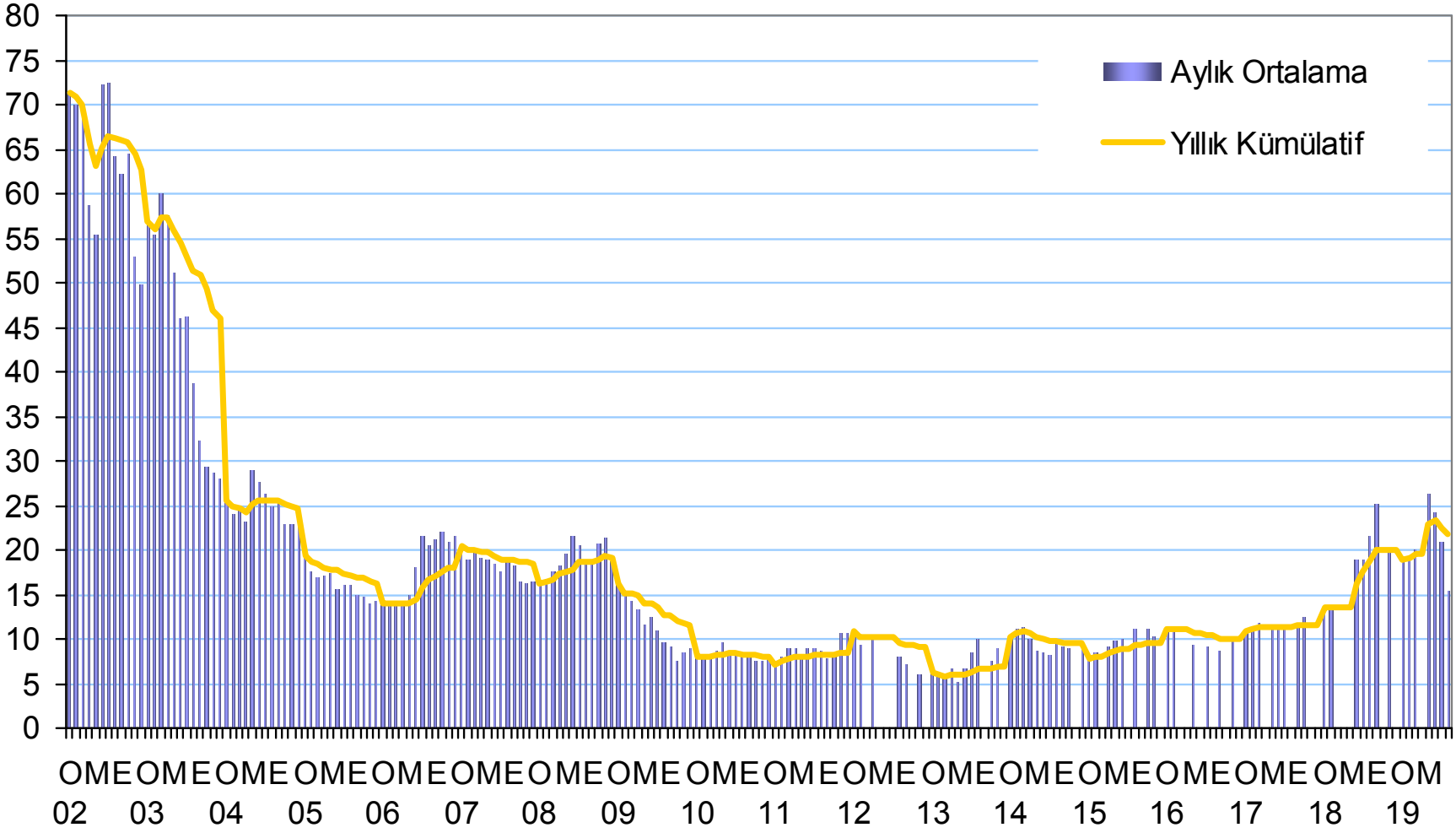
Dış Borçlanma Maliyeti (%)

*Temmuz 2019 itibarıyla

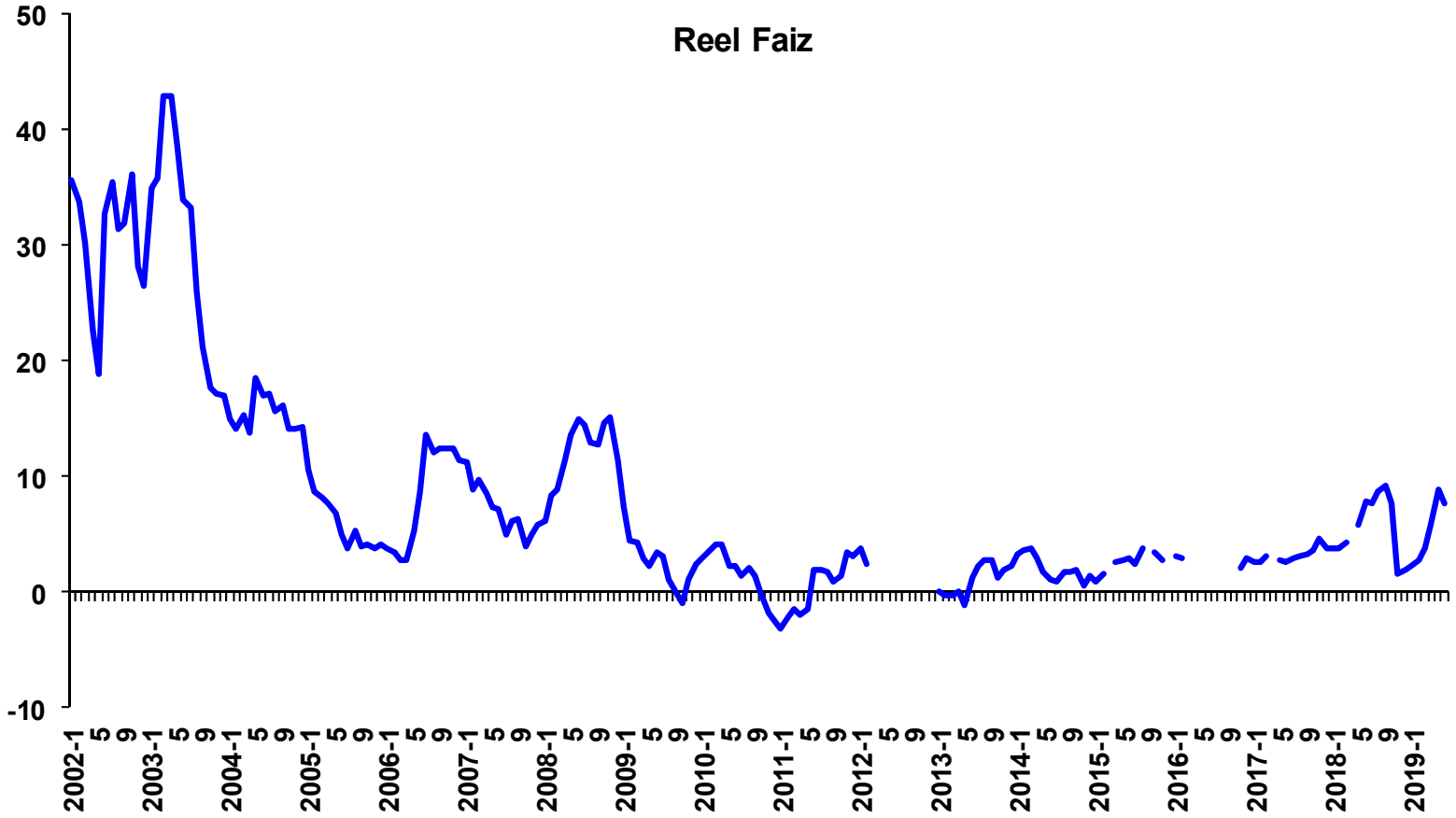
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

TL Cinsinden Kuponsuz Senetlerin Borçlanma Faizleri (Yıllık Bileşik, %)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Reel Borçlanma Faiz Oranı (Bileşik, %)

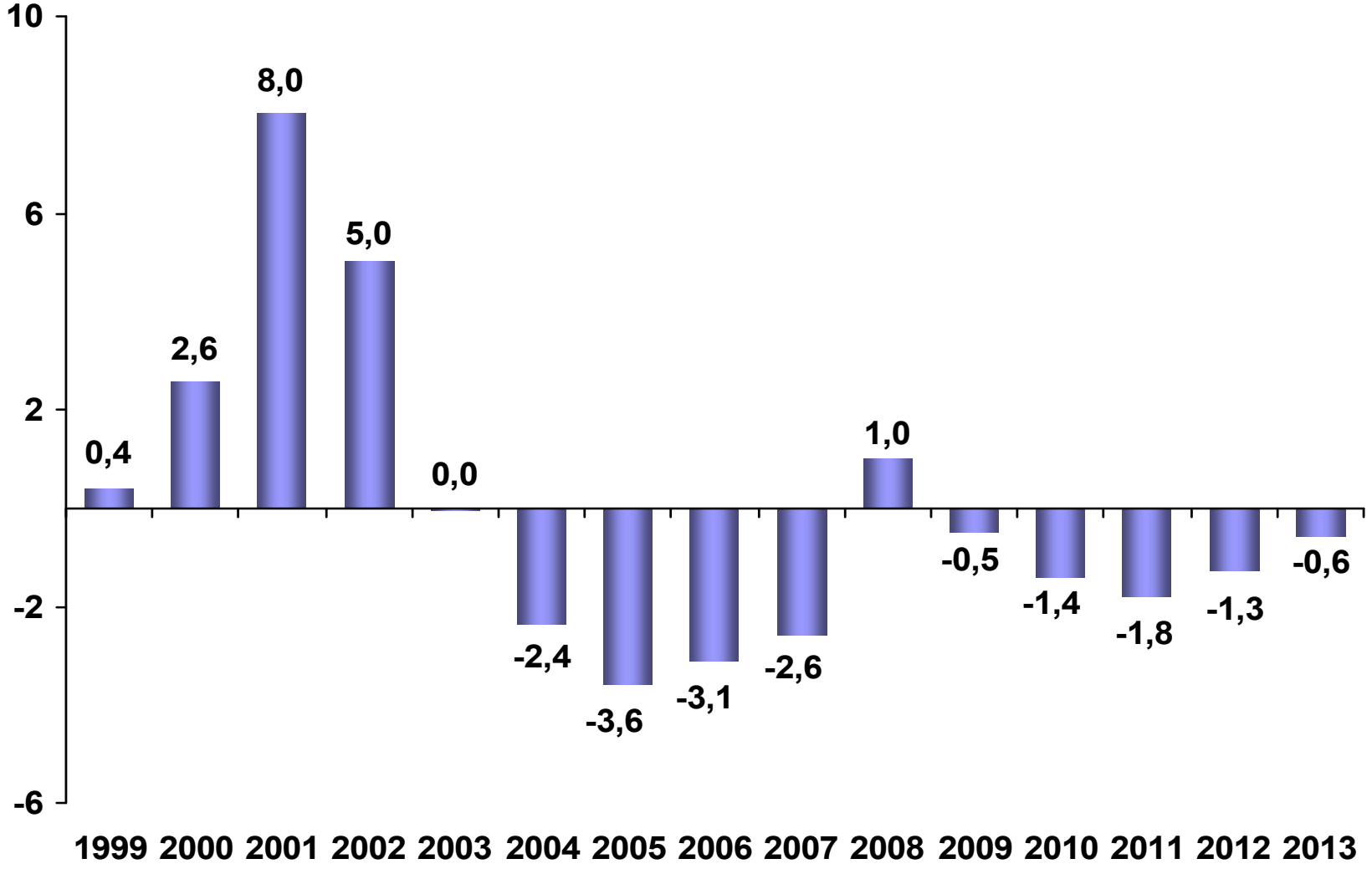

Not: - Devlet iç borçlanma ihalelerinde belirlenen borçlanma faizleri 12 ay sonraki TÜFE değerleri ile reelleştirilmiştir. 2011 Mayıs ayından itibaren TCMB Beklenti Anketi'nde tahmin edilen 12 aylık enflasyon oranları kullanılmıştır.

- 2013 yılına kadar sadece kuponsuz borçlanmaların, 2013 yılından itibaren 2 yıl vadeli sabit kuponlu ile kuponsuz borçlanmaların ağırlıklı ortalama maliyetleri esas alınmıştır.

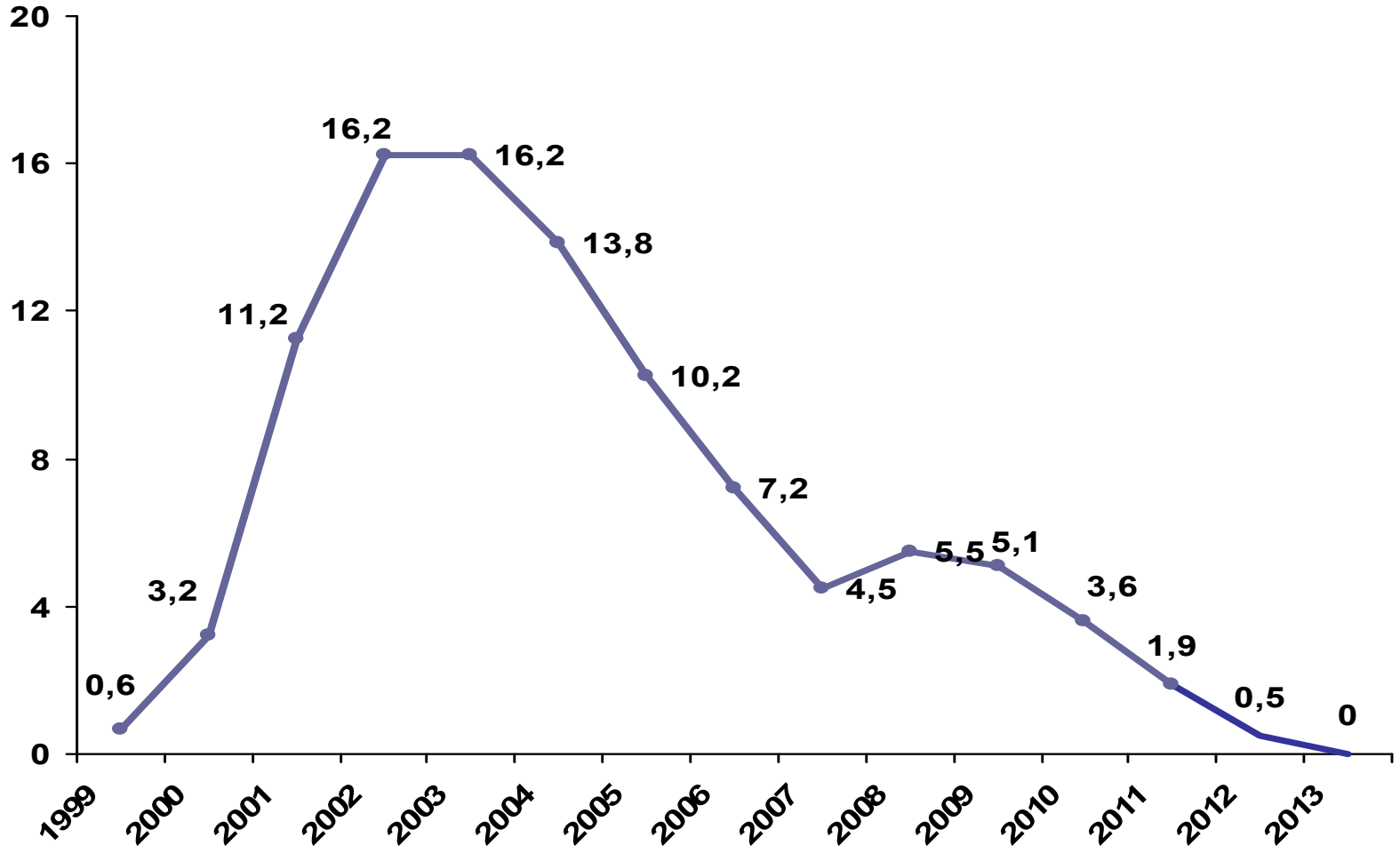
Kaynak: TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Uluslararası Para Fonu'ndan Net Anapara Kullanımı (Milyar SDR)

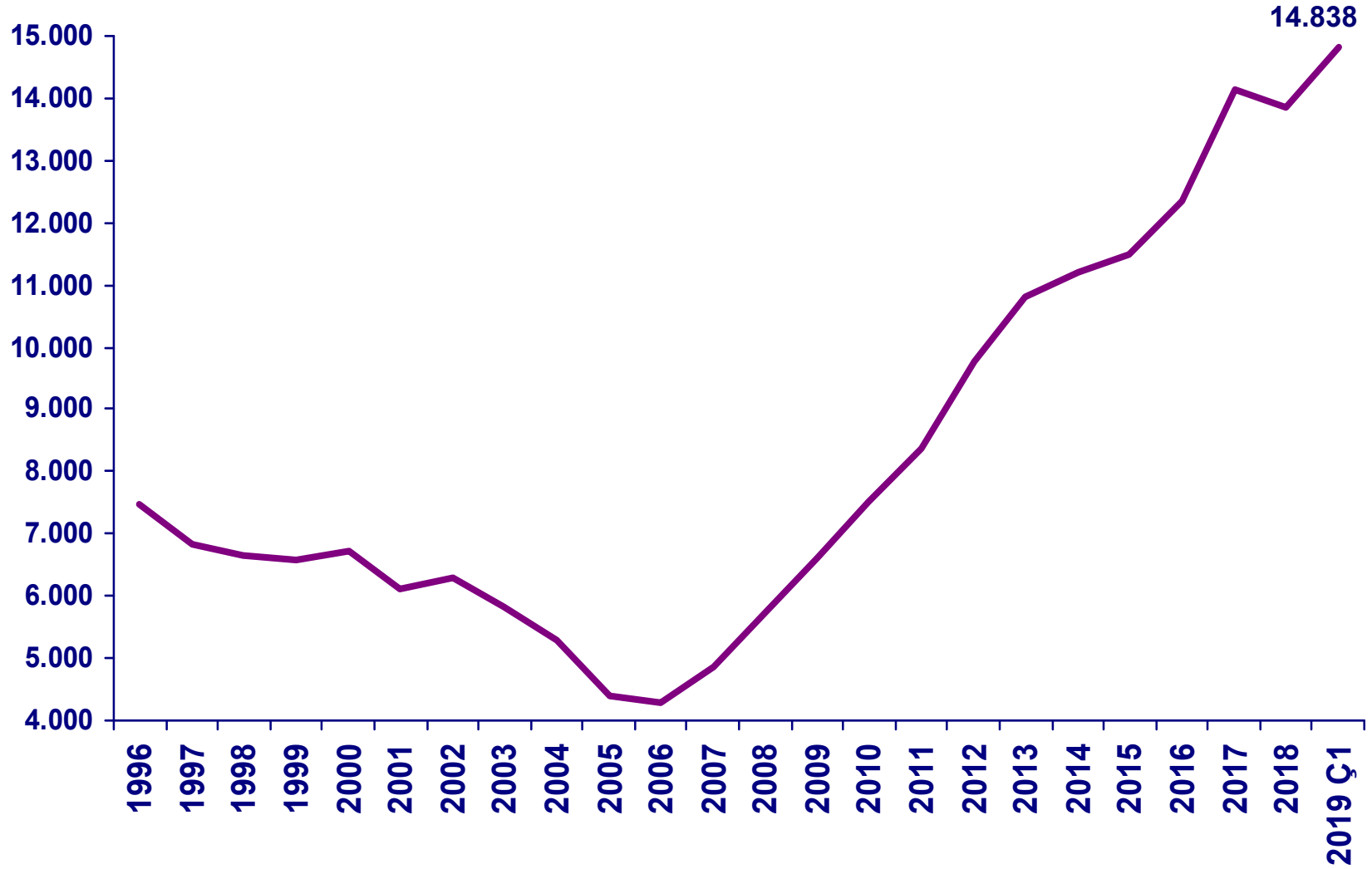
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Uluslararası Para Fonu'na Olan Borç Stoku (Milyar SDR)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

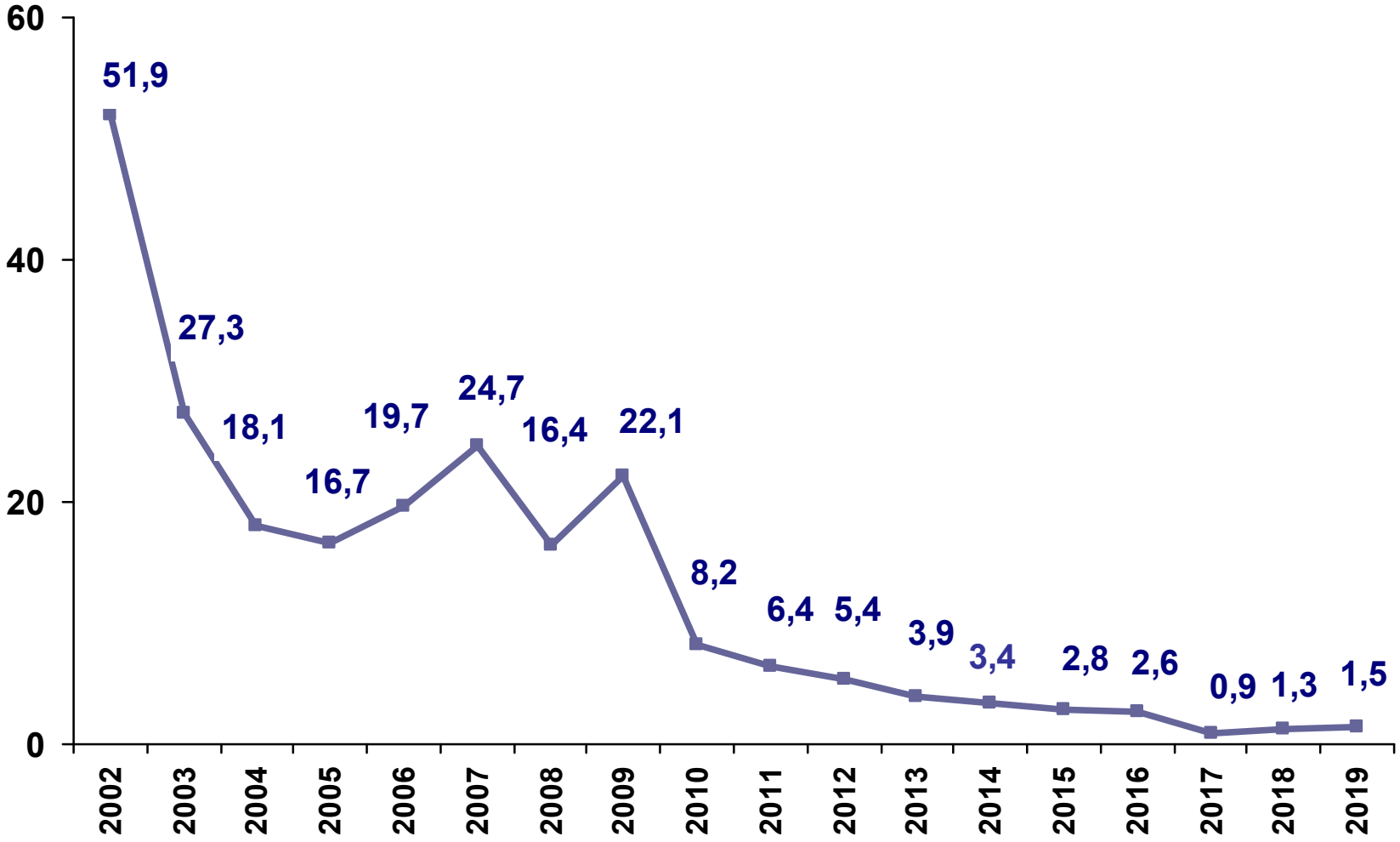
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

Milyon ABD Doları	2019 Ç1
KAMU	11.656
MERKEZİ YÖNETİM	300
MAHALLİ İDARELER	549
KAMU BANKALARI	8.350
BANKACILIK DIŞI	1.123
KİTLER	1.223
KAMU İŞLETMELERİ	110
ÖZEL	3.182
BANKALAR	3.182
GENEL TOPLAM	14.838

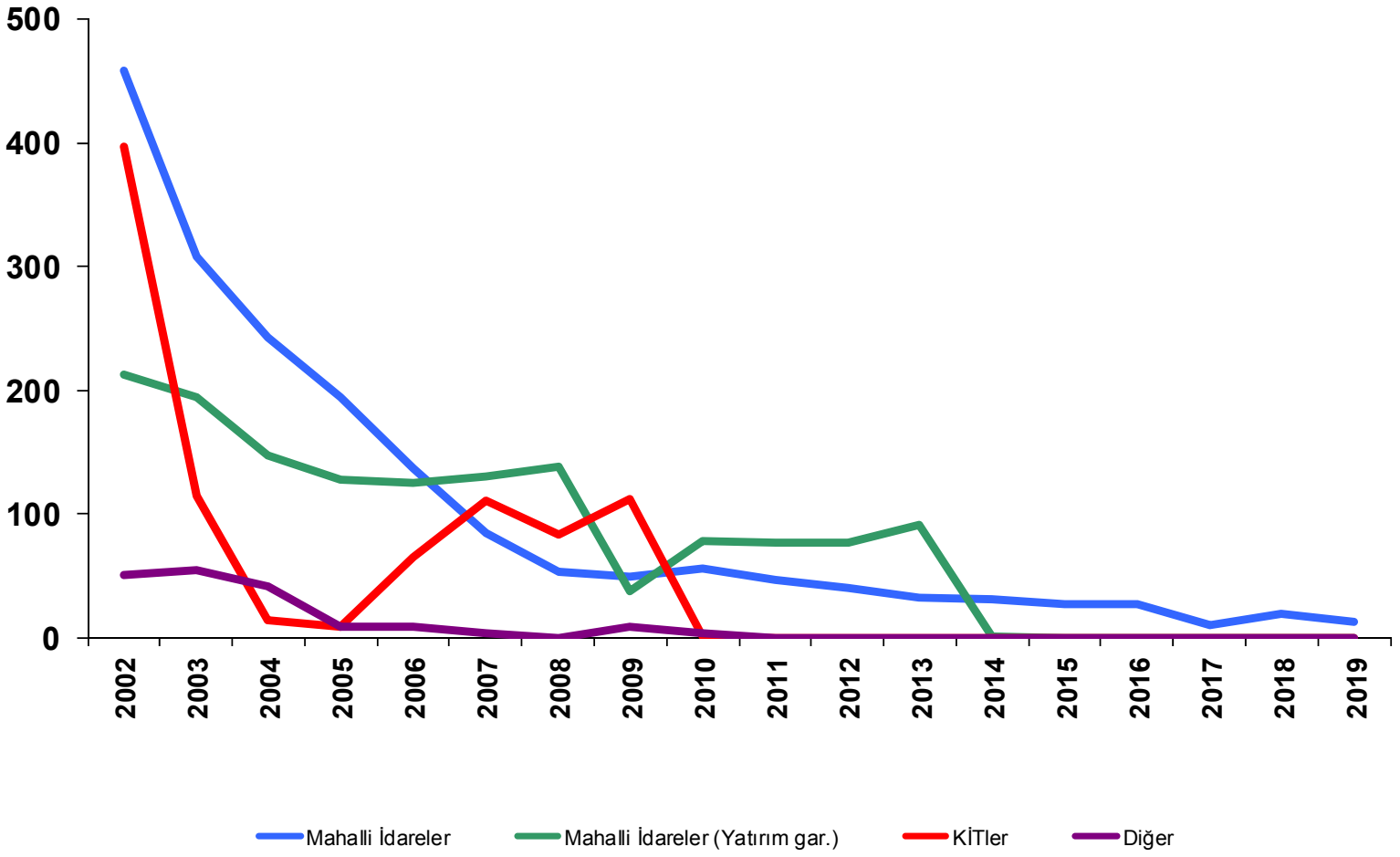
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Hazine Garantili Borçlardan Üstlenim Oranları (%)

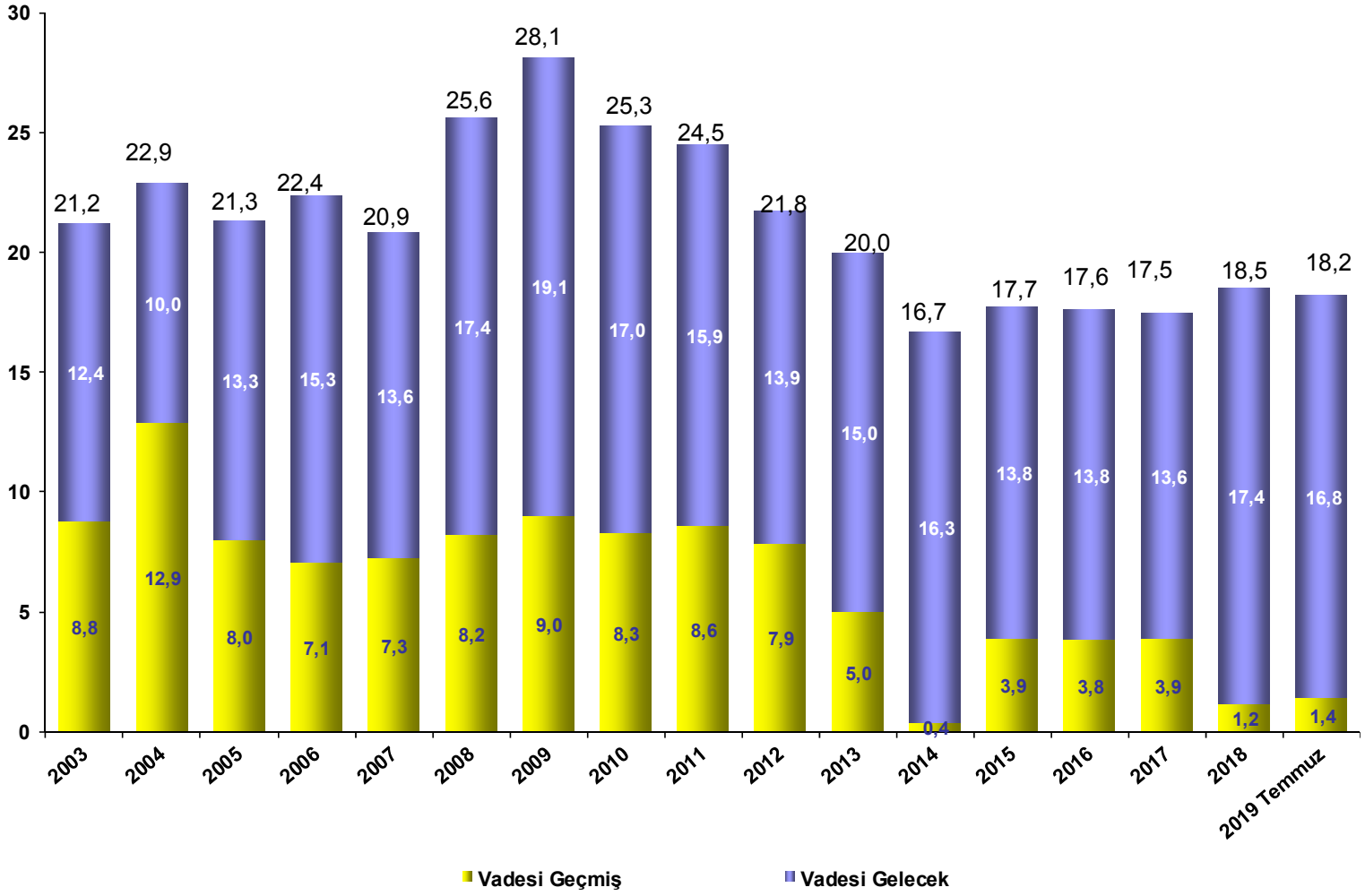
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı
•2019 yılı Temmuz ayı itibarıyla yıllıklandırılmış veridir.

Kuruluşlara Göre Garantili Borçlardan Üstlenimler (Milyon ABD Doları)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı
Temmuz 2019 itibarıyla

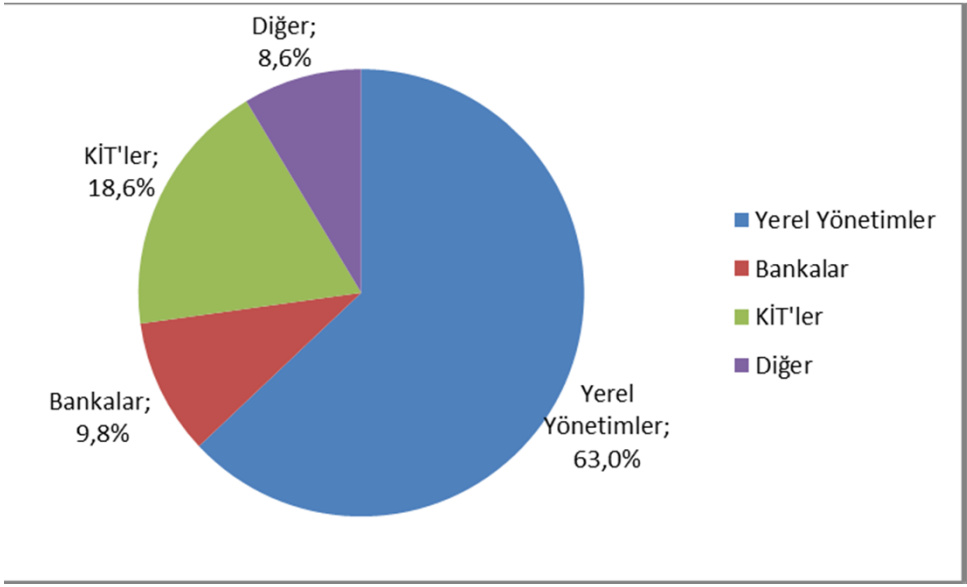
Alacak Stokunun Gelişimi (Milyar TL)

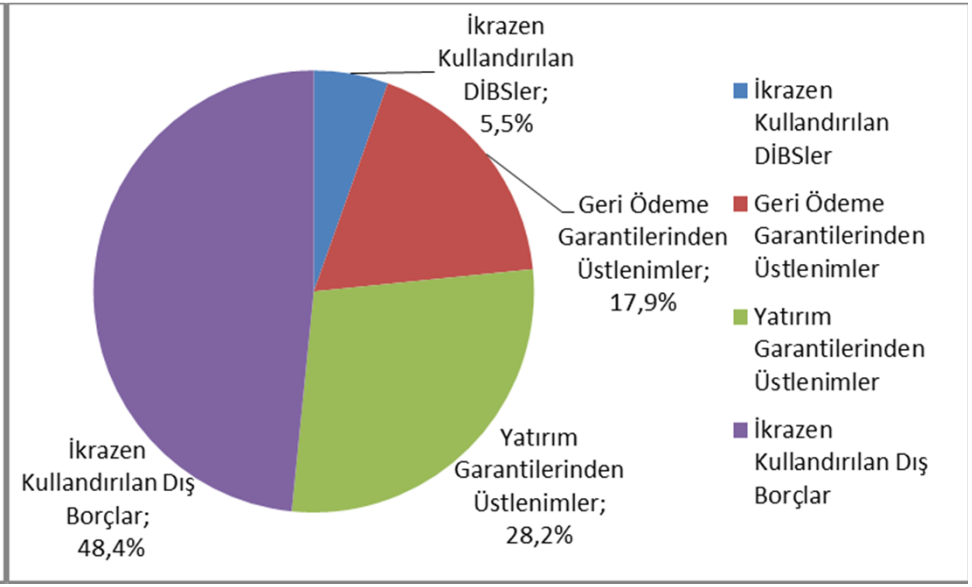
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Alacak Stokunun Yapısı (2019 Temmuz)

Borçlularına Göre (%)

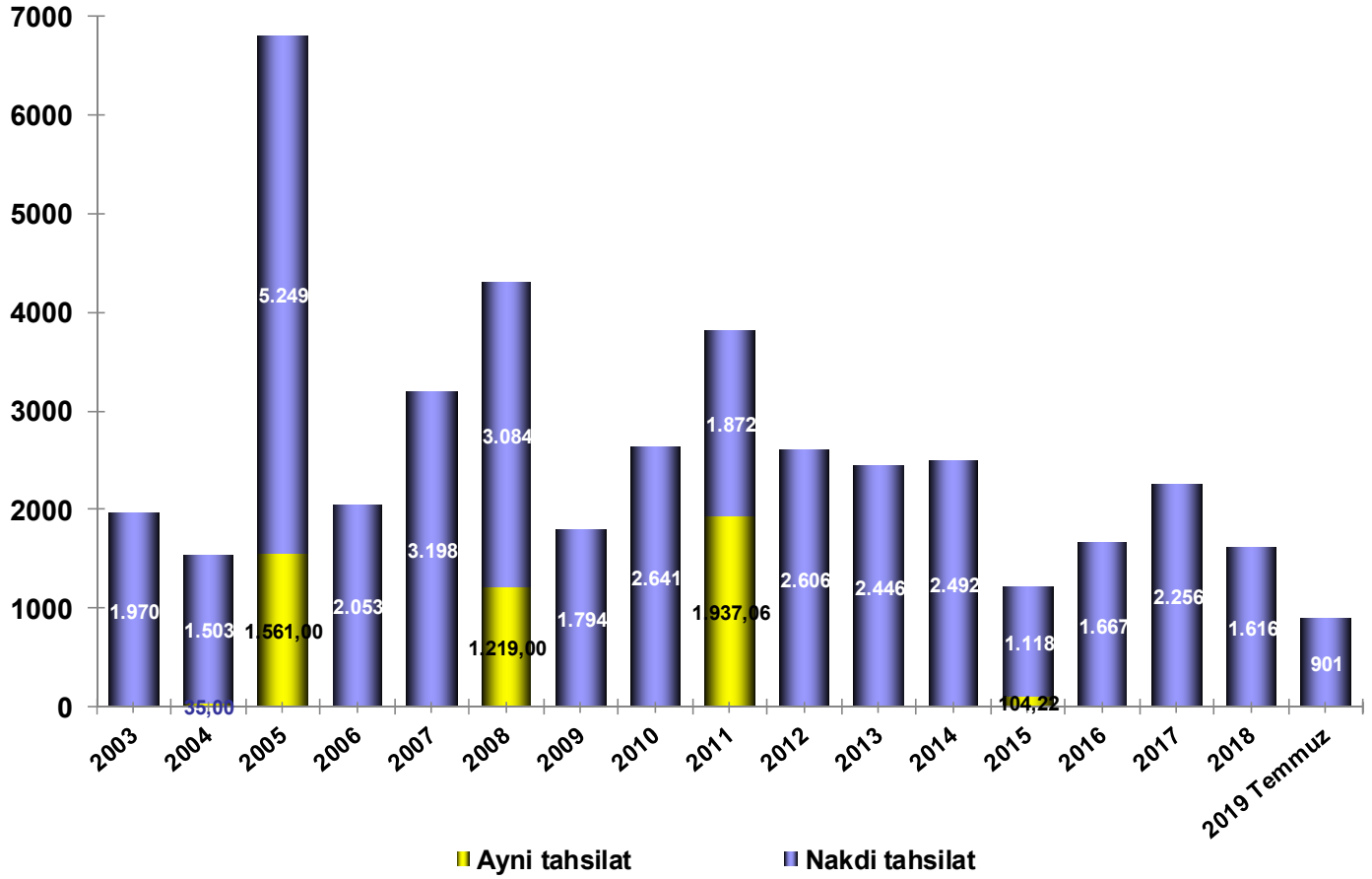

Kaynaklarına Göre (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Gerçekleşen Tahsilat (Milyon TL)

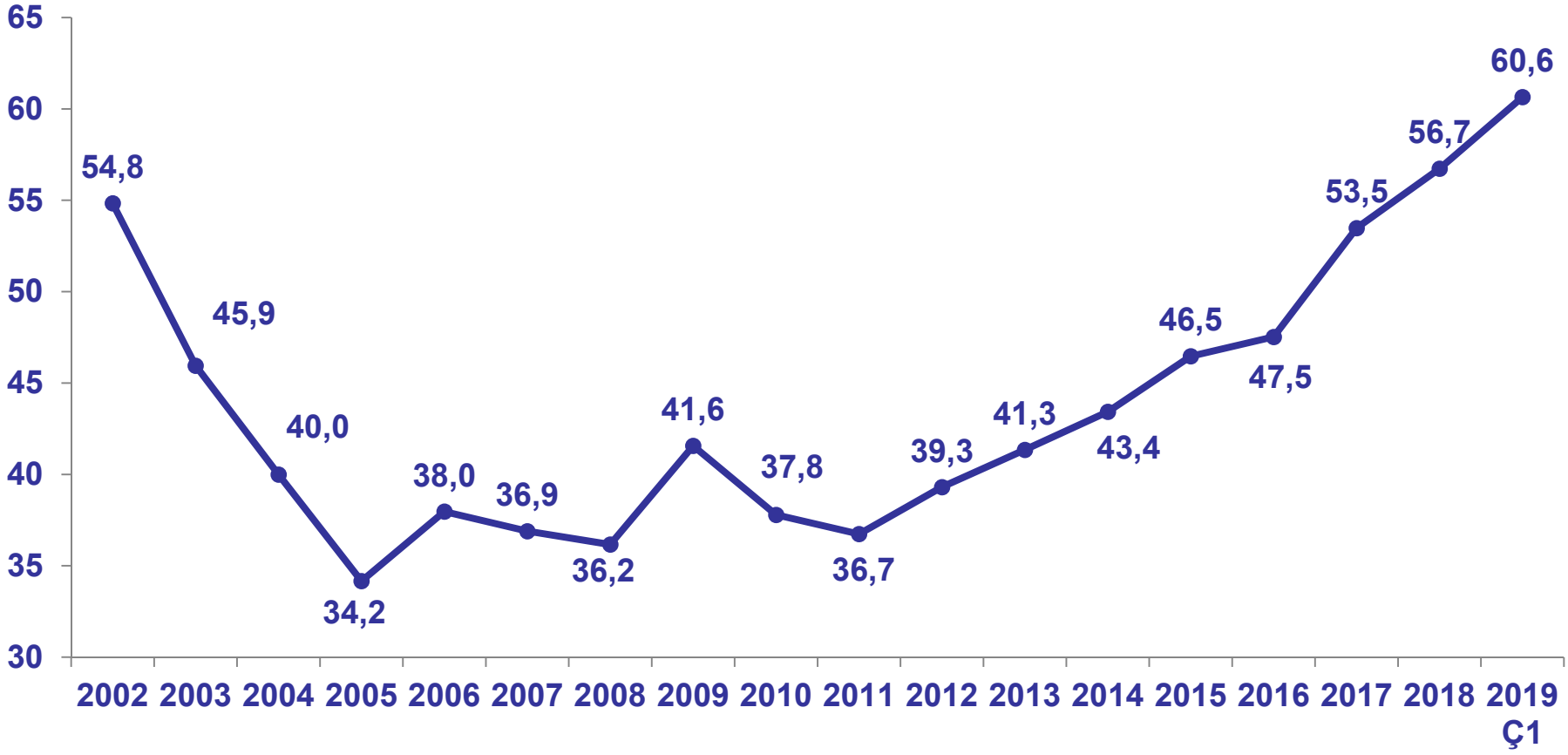
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku (Milyar Dolar)

Milyar USD	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Ç1
TOPLAM	**130**	**144**	**161**	**171**	**208**	**250**	**281**	**269**	**292**	**306**	**342**	**393**	**406**	**401**	**410**	**455**	**445**	**453**
KISA VADE	**16**	**23**	**32**	**39**	**43**	**43**	**53**	**49**	**77**	**83**	**102**	**133**	**135**	**105**	**102**	**120**	**117**	**119**
UZUN VADE	**113**	**121**	**129**	**132**	**165**	**207**	**228**	**220**	**215**	**222**	**240**	**260**	**271**	**295**	**308**	**336**	**328**	**334**
KAMU SEKTÖRÜ	**65**	**71**	**76**	**70**	**72**	**74**	**78**	**84**	**89**	**96**	**106**	**119**	**121**	**117**	**123**	**137**	**141**	**148**
Kısa Vade	1	1	2	2	2	2	3	4	4	9	13	21	21	18	20	22	22	24
Uzun Vade	64	70	74	68	70	71	75	80	85	87	93	98	100	99	104	114	118	124
TCMB	**22**	**24**	**21**	**15**	**16**	**16**	**14**	**13**	**12**	**9**	**7**	**5**	**2**	**1**	**1**	**2**	**6**	**6**
Kısa Vade	2	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	0	0	0	2	6	6
Uzun Vade	20	22	18	13	13	14	12	11	10	8	6	4	2	1	1	0	0	0
ÖZEL SEKTÖR	**43**	**49**	**64**	**85**	**121**	**161**	**188**	**172**	**191**	**200**	**229**	**269**	**282**	**283**	**286**	**317**	**298**	**299**
Kısa Vade	14	19	27	34	39	39	47	44	71	73	88	112	113	87	81	96	88	89
Uzun Vade	29	30	37	51	82	122	141	129	120	127	141	157	169	195	204	221	210	210

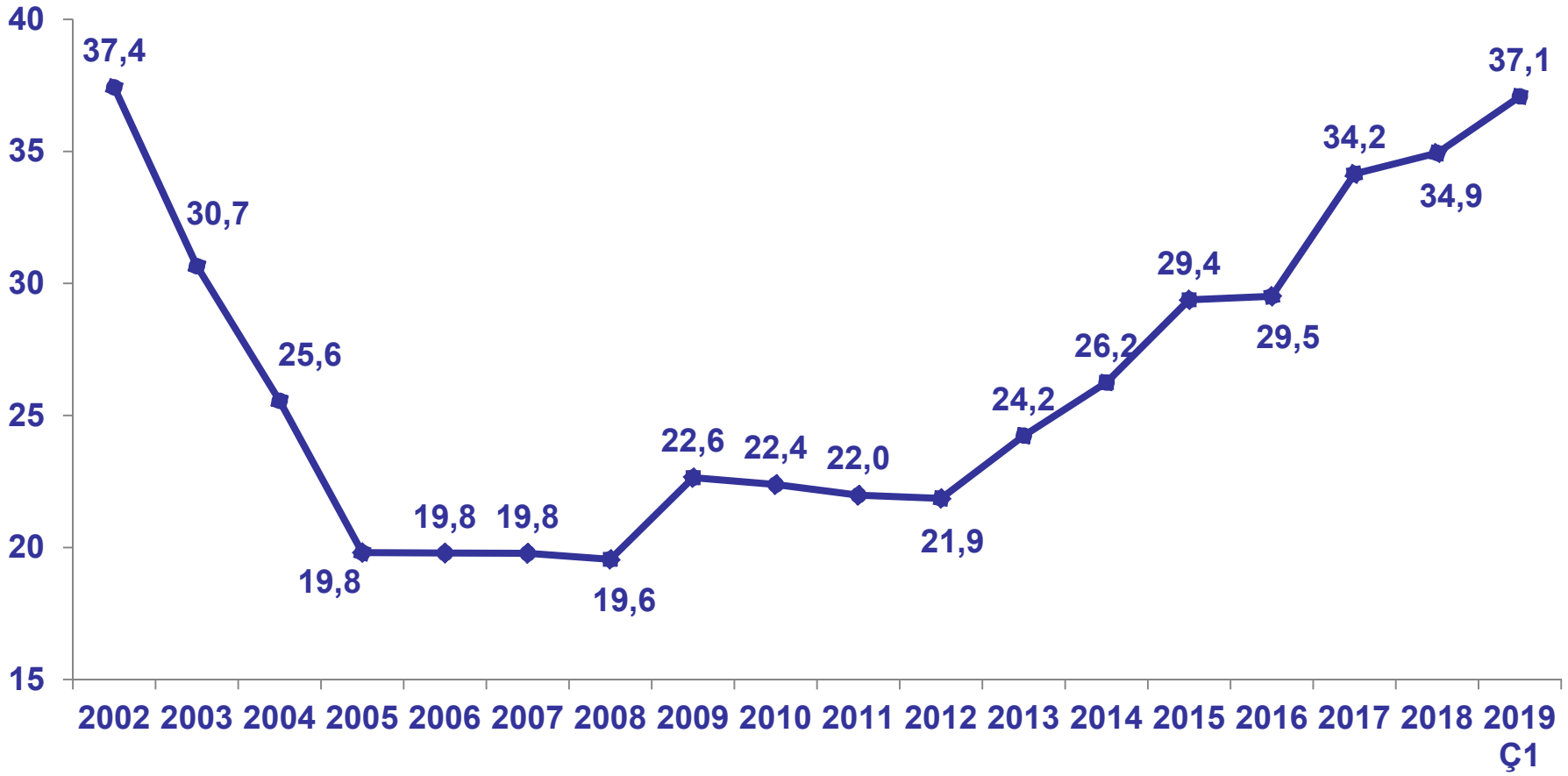
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, TCMB

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku / GSYH (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, TCMB

Türkiye Net Dış Borç Stoku / GSYH (%)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, TCMB

Dış Borç Stokuna İlişkin Oranlar (%)

%	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Ç1
TOPLAM BRÜT DIŞ BORÇ STOKU / GSYH	55	46	40	34	38	37	36	42	38	37	39	41	43	46	48	53	57	61
ÖZEL SEKTÖR BRÜT DIŞ BORÇ STOKU / GSYH	18	16	16	17	22	24	24	27	25	24	26	28	30	33	33	37	38	40
TOPLAM BRÜT DIŞ BORÇ STOKU / İHRACAT (FOB) *(*)*	359	305	255	232	243	233	213	263	256	226	225	259	258	278	288	290	265	268
ÖZEL SEKTÖR BRÜT DIŞ BORÇ STOKU / İHRACAT (FOB) *(*)*	119	104	101	116	141	150	143	169	168	149	150	177	179	196	200	202	178	177
TCMB REZERVLER (BRÜT) / TOPLAM BRÜT DIŞ BORÇ STOKU *(**)*	21	23	22	30	29	29	25	26	28	26	29	28	26	23	22	18	16	17
TCMB REZERVLER (BRÜT) / KISA VADELİ BRÜT DIŞ BORÇ STOKU *(**)*	163	146	112	130	142	170	135	144	104	94	98	83	79	88	91	70	63	63

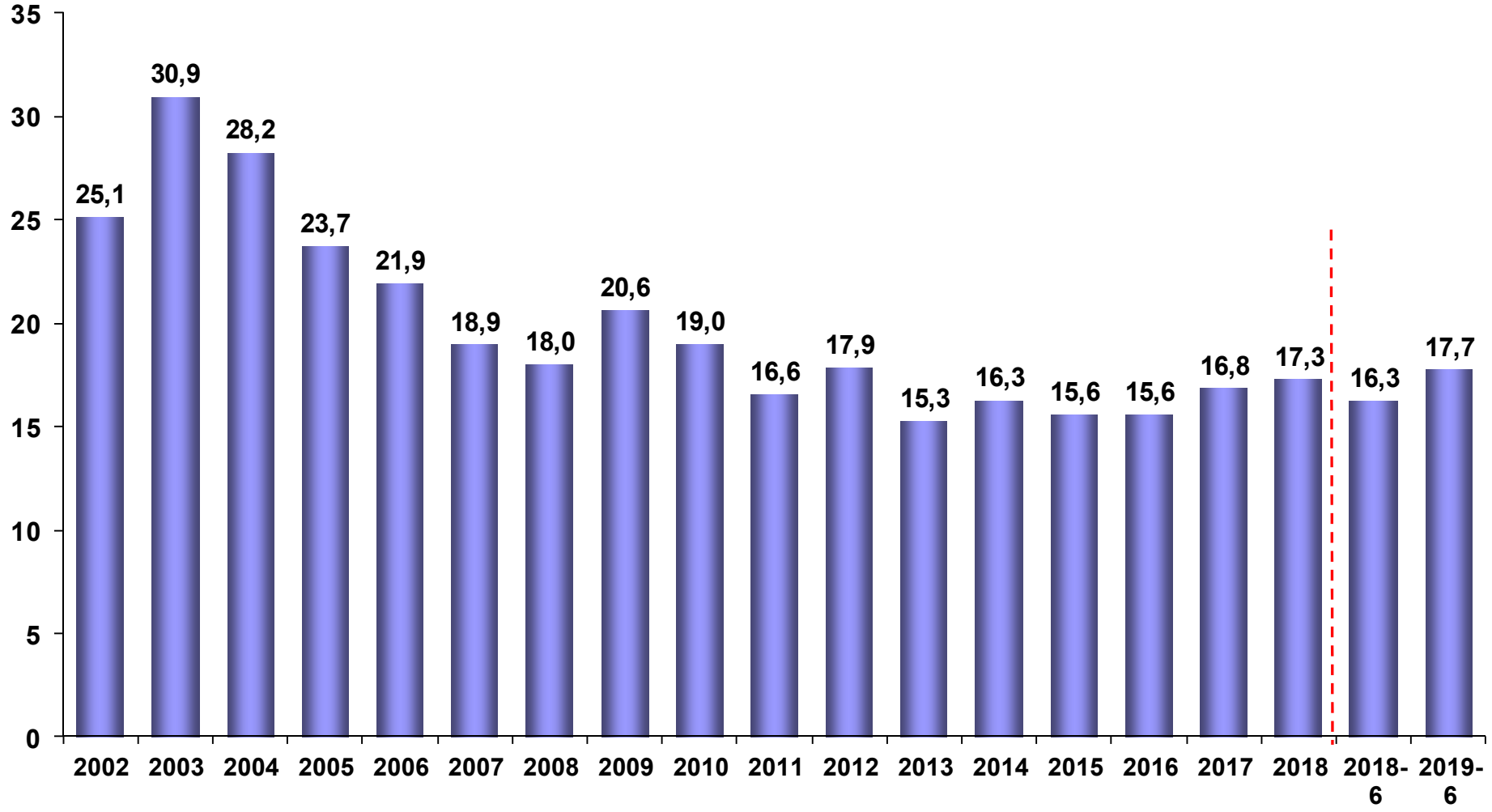
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, TCMB

(*) İhracat verileri için kaynak TCMB'nin Nisan 2019 dönemi Ödemeler Dengesi İstatistikleridir.

(**) Rezerv verileri için kaynak TCMB'nin Nisan 2019 dönemi Uluslararası Yatırım Pozisyonu İstatistikleridir.

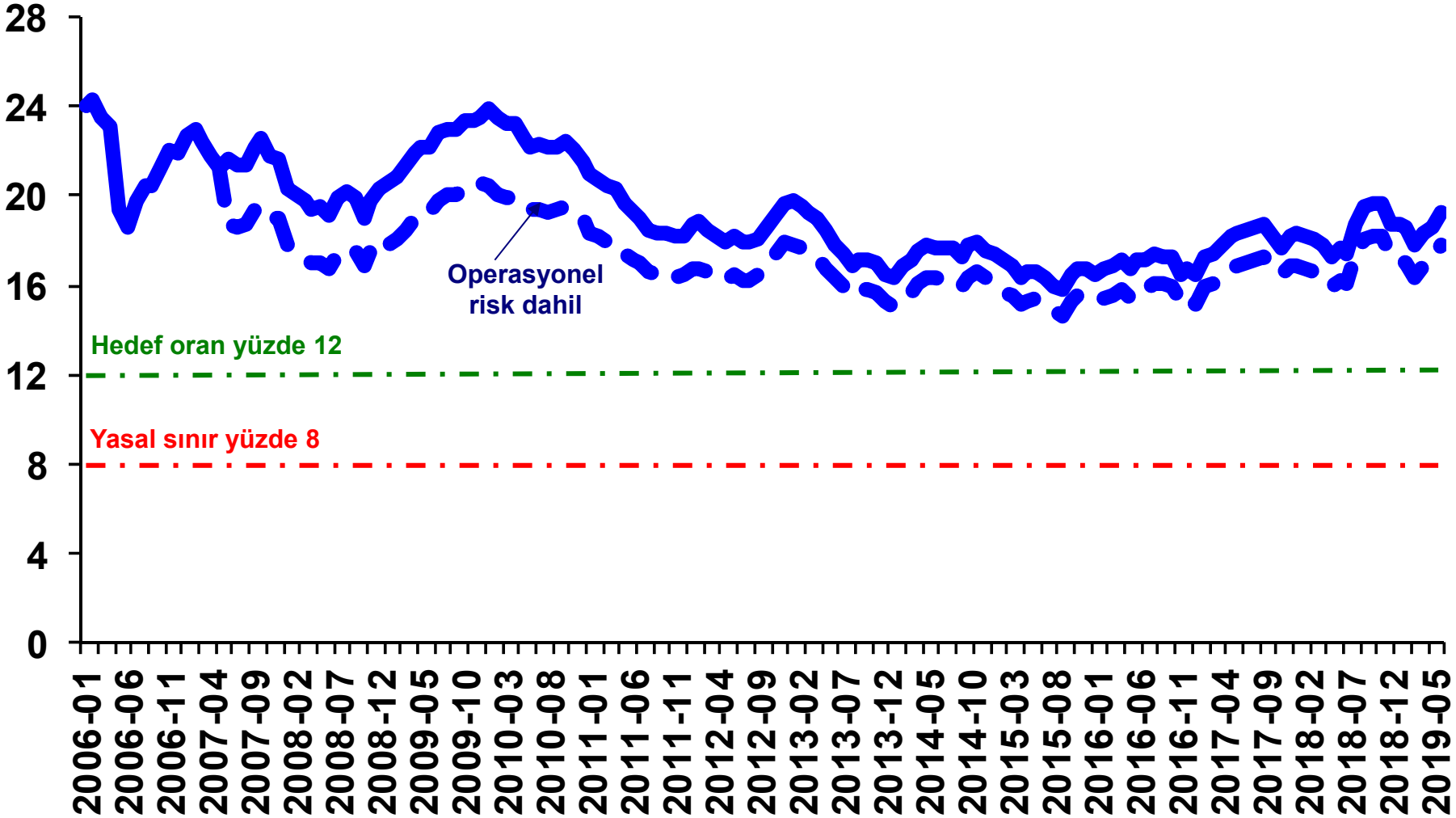
MALİ SEKTÖR

Bankacılık Sektörü: Sermaye Yeterlilik Oranı (%)

Kaynak: BDDK

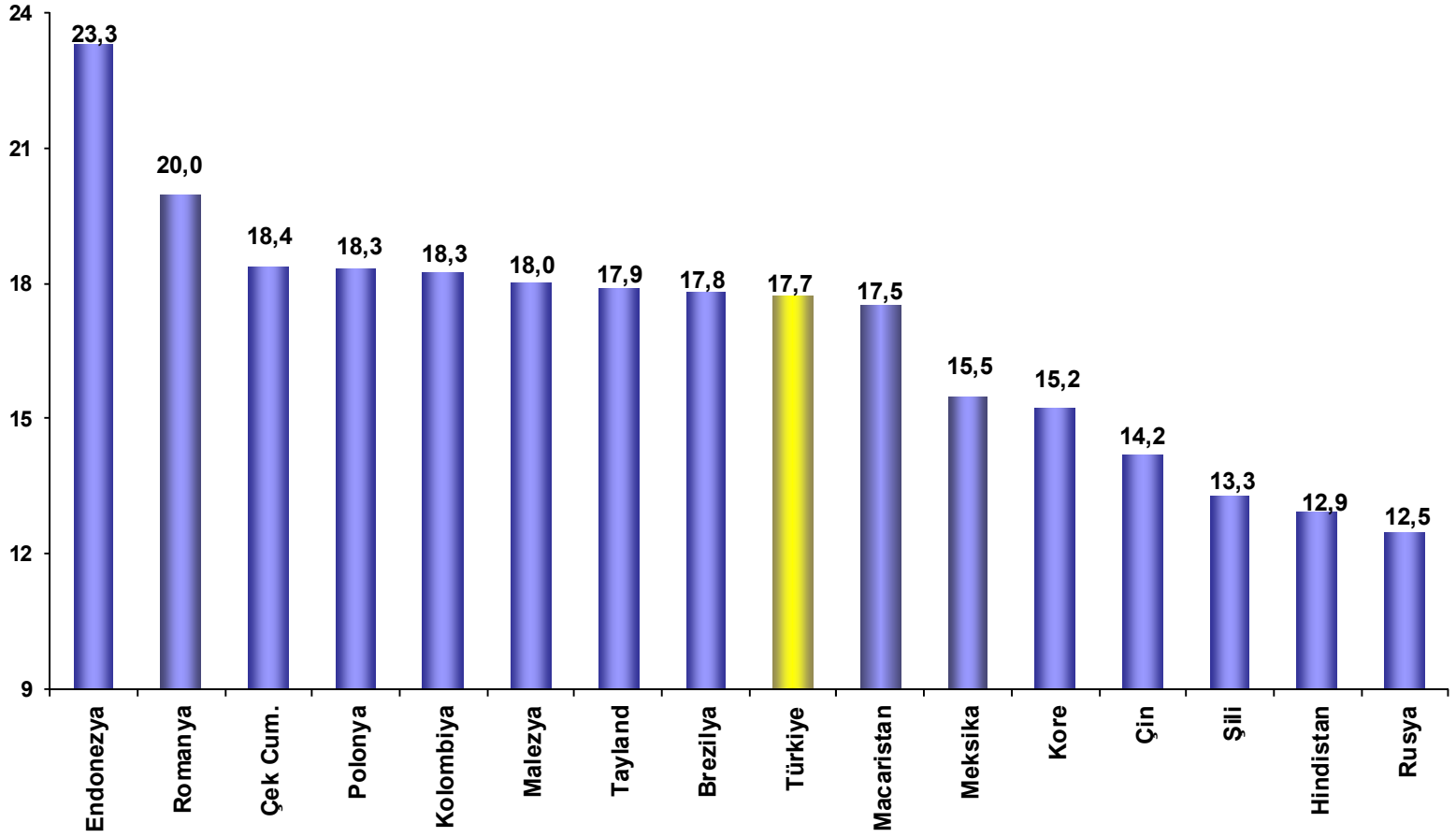
Bankacılık Sektörü: Sermaye Yeterlilik Oranı* (%)

(*) Haziran 2019 itibarıyla.

Kaynak: BDDK

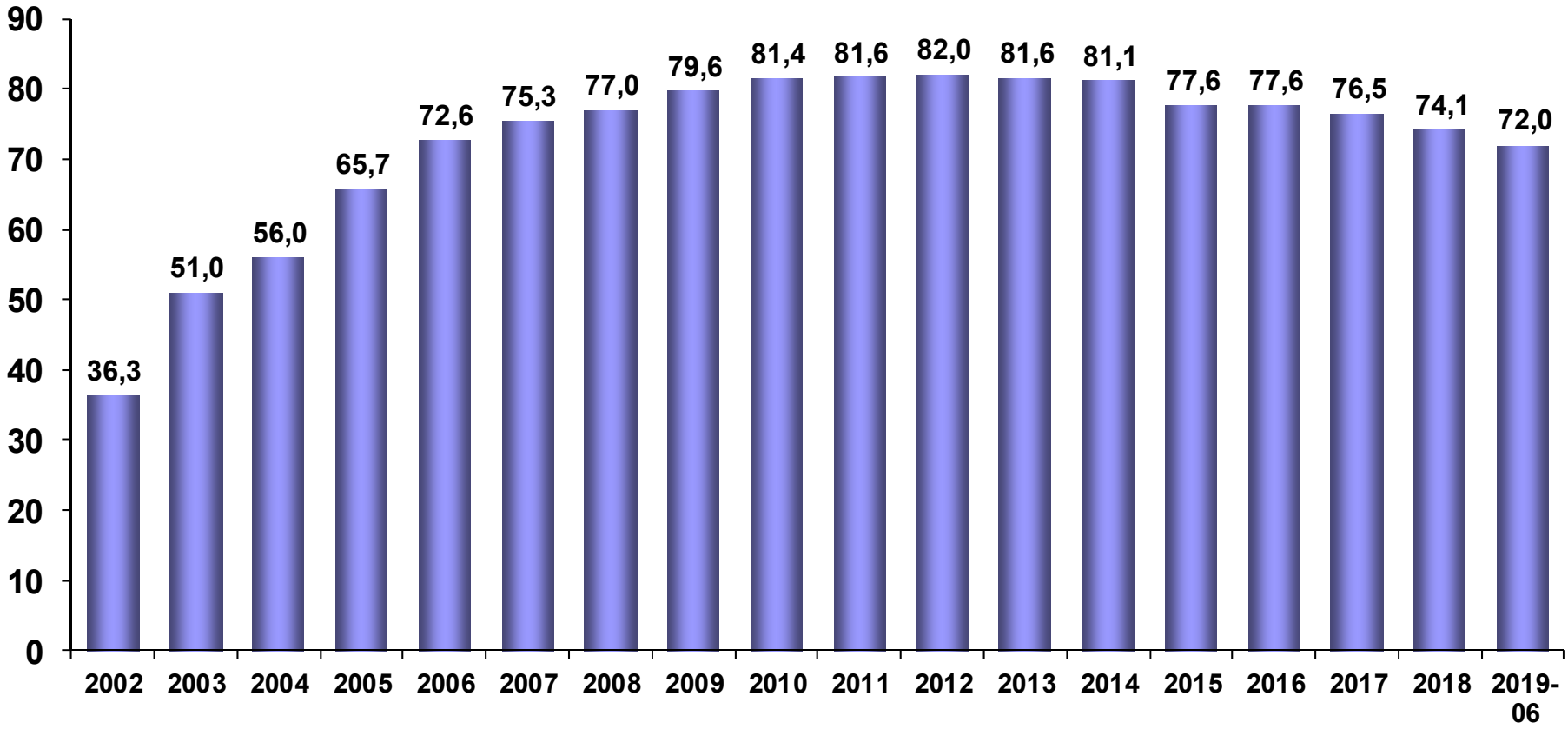
Bankacılık Sektörü: Seçilmiş Gelişmekte Olan Ülkelerde Sermaye Yeterlilik Oranları (%, 2019*)

Kaynak: IMF-FSI, BDDK

* 2019 Haziran ya da mevcut en güncel veri.

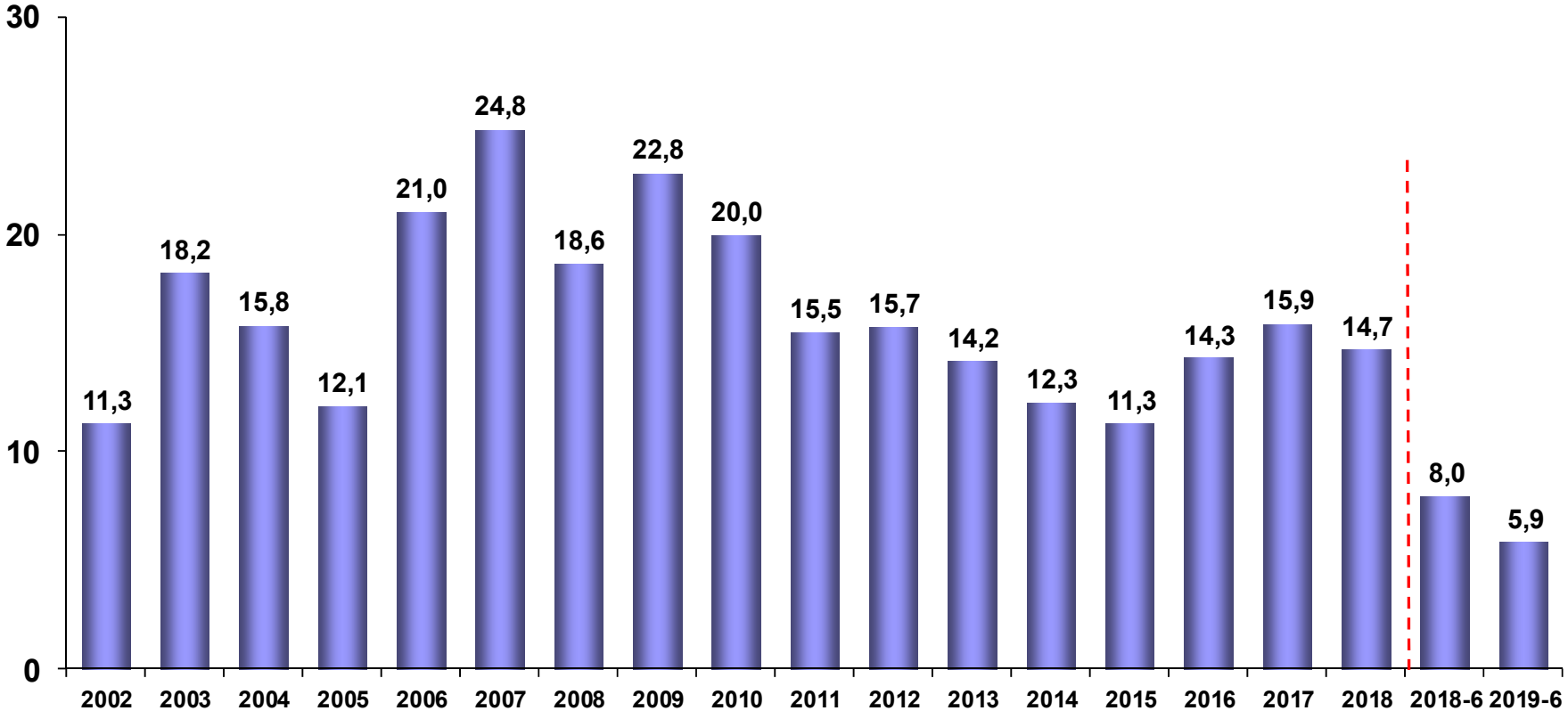
Bankacılık Sektörü: Serbest Sermaye*/ Özkaynak (%)

(*) Serbest Sermaye = Toplam Özkaynak – (Sabit Varlıklar + İştirakler, Bağlı Ortaklıklar ve Ortak Teşebbüs)

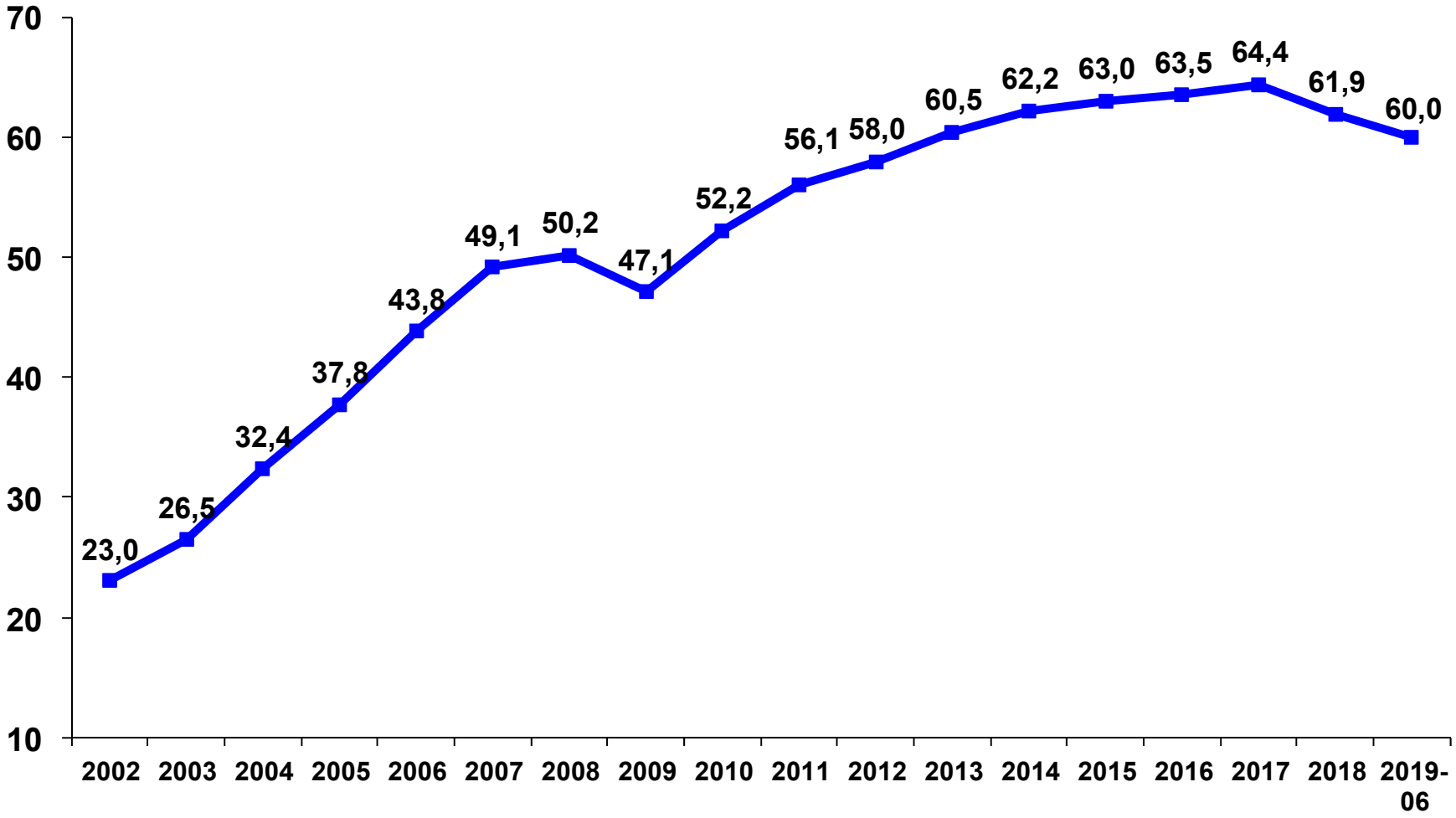
Kaynak: BDDK

Bankacılık Sektörü: Özkaynak Kârlılığı (%)

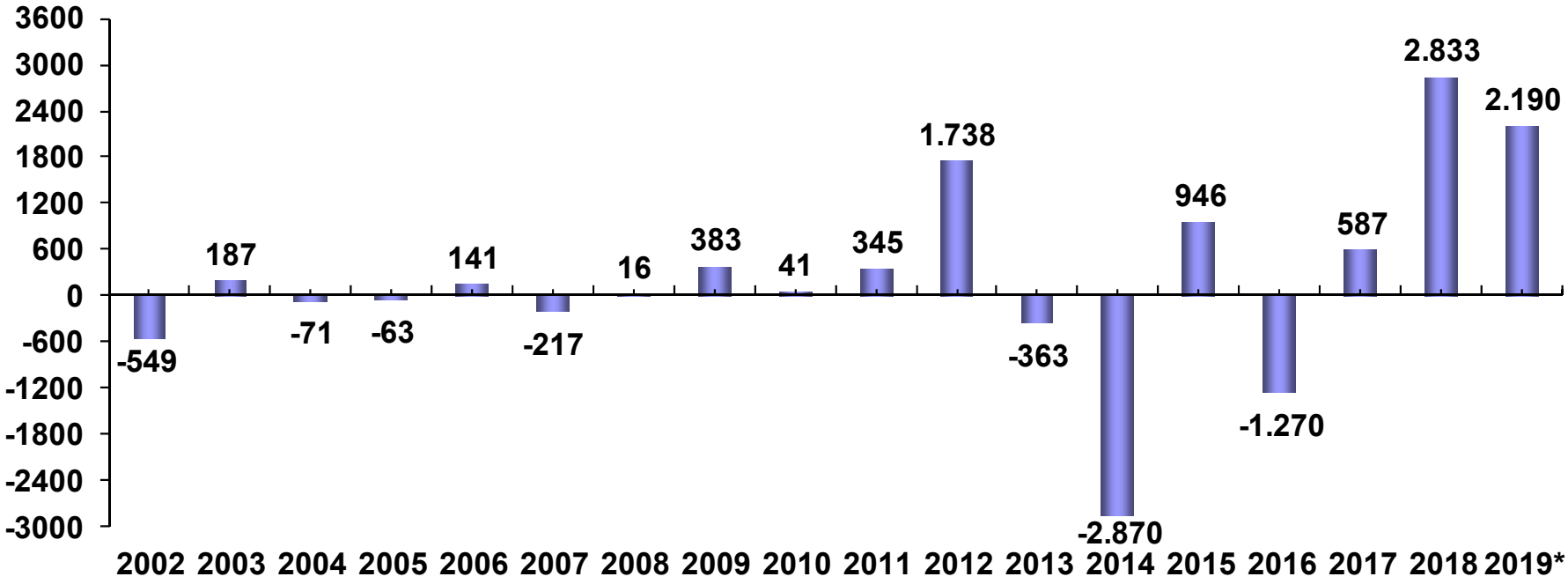
Kaynak: BDDK

Bankacılık Sektörü: Kredilerin Toplam Varlıklara Oranı (%)

Kaynak: BDDK

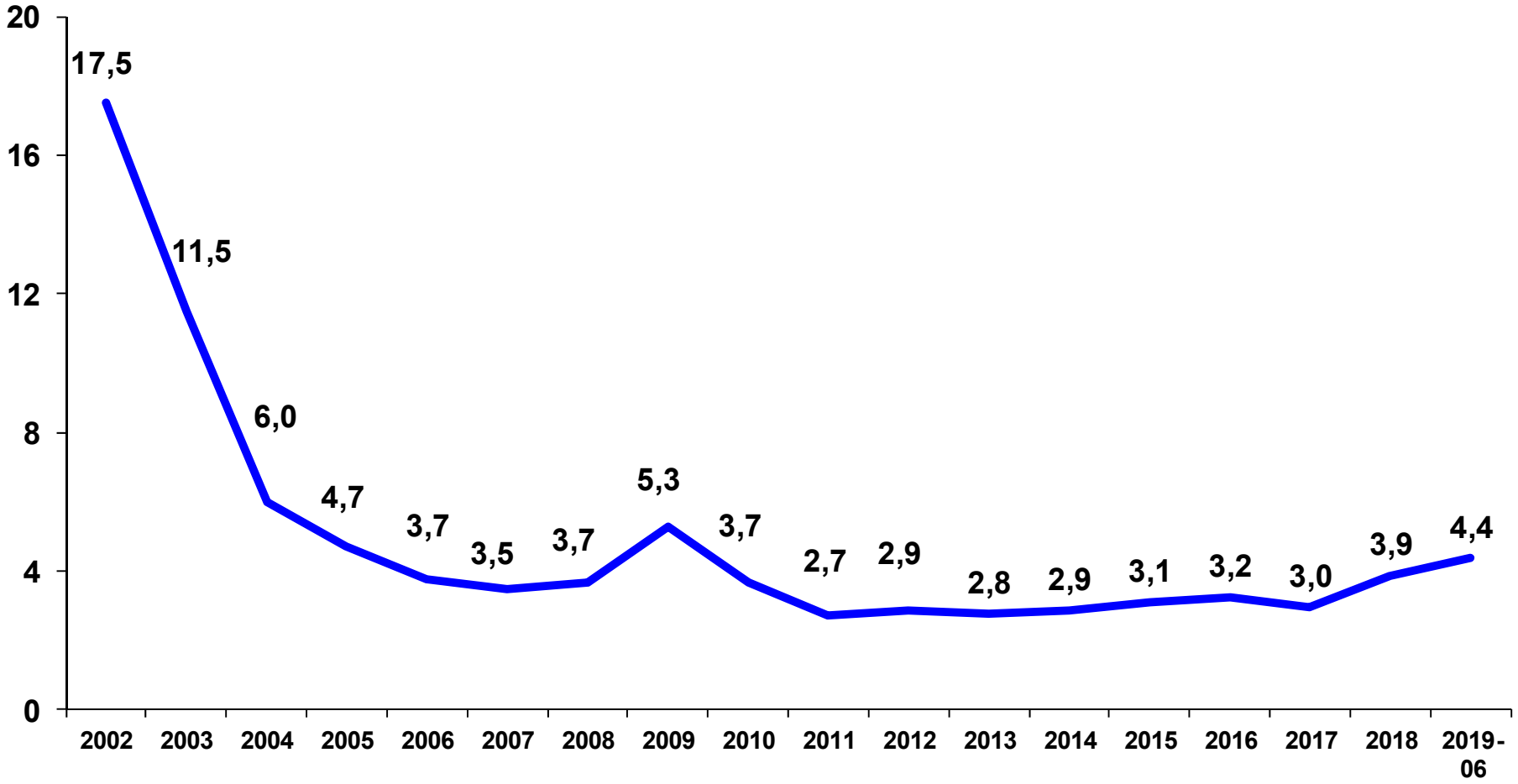
Bankacılık Sektörü: Yabancı Para Net Genel Pozisyonu (Milyon Dolar)

(*) 23 Ağustos 2019 itibarıyla.

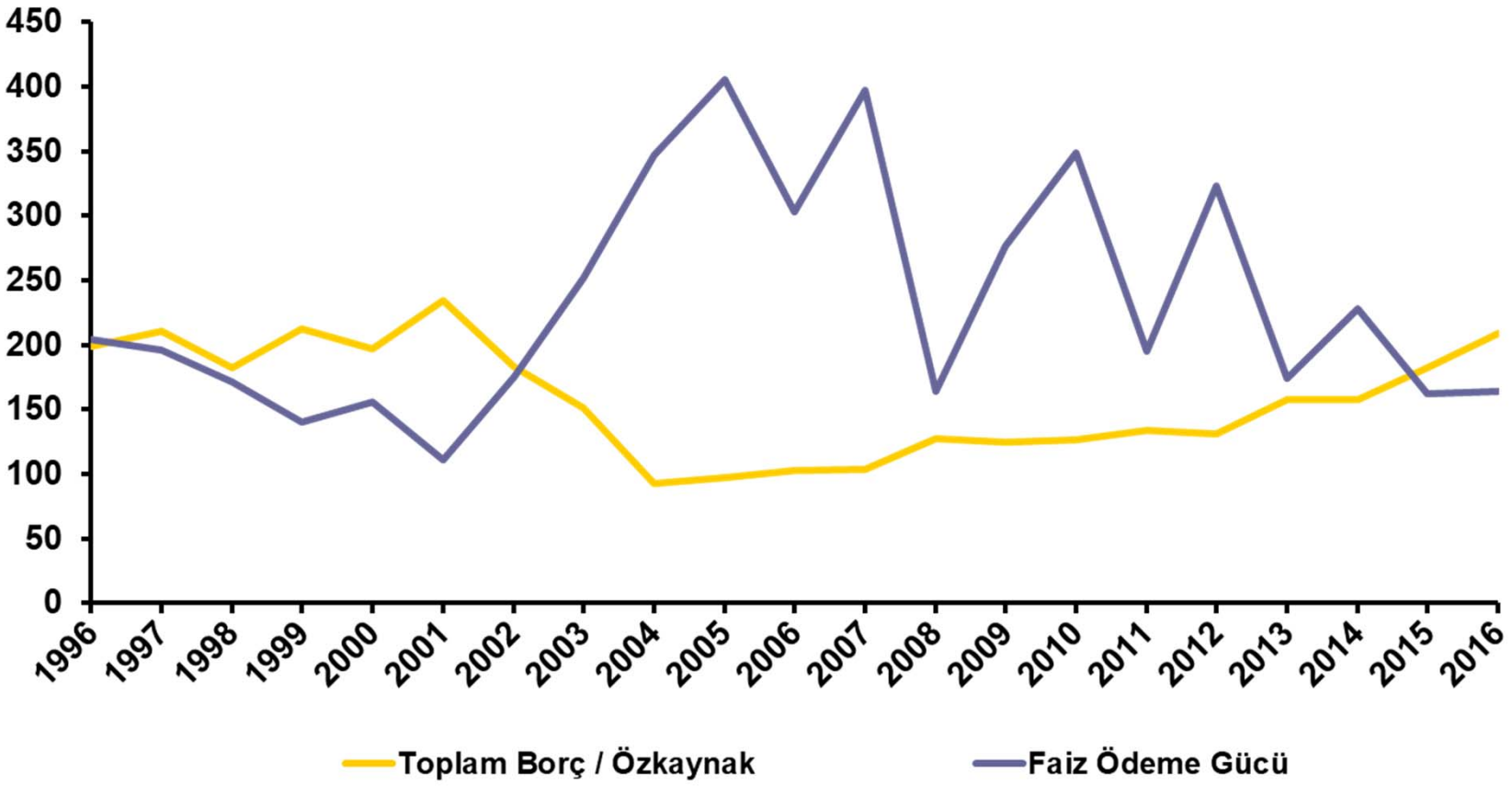
Kaynak: BDDK

Bankacılık Sektörü: Takipteki Alacaklar / Toplam Krediler (%)

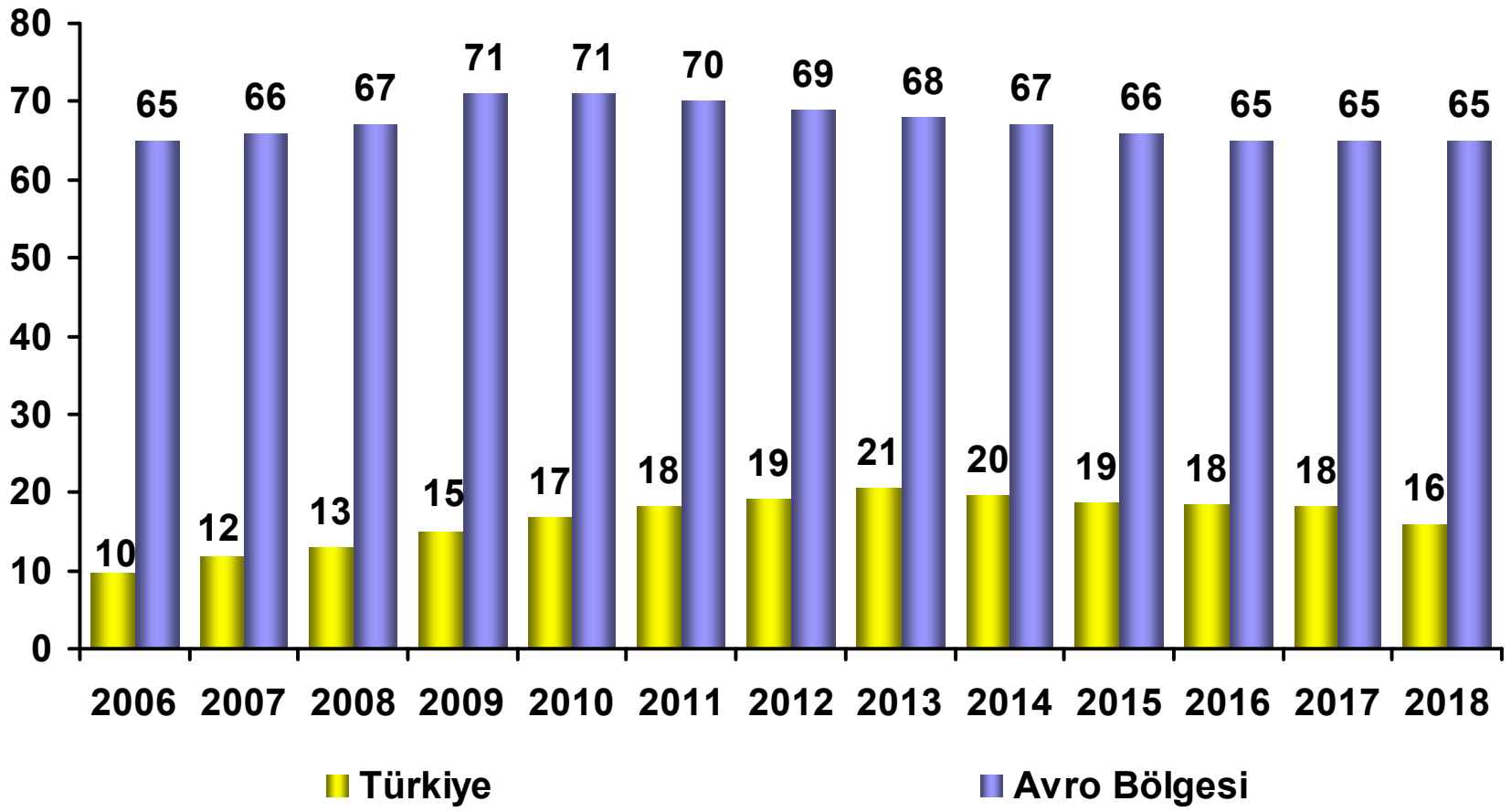
Kaynak: BDDK

Firmaların Toplam Borçlarının Özkaynaklara Oranı ve Faiz Ödeme Gücü* (Faiz ve Vergi Öncesi Kâr / Faiz Ödemeleri) (%)

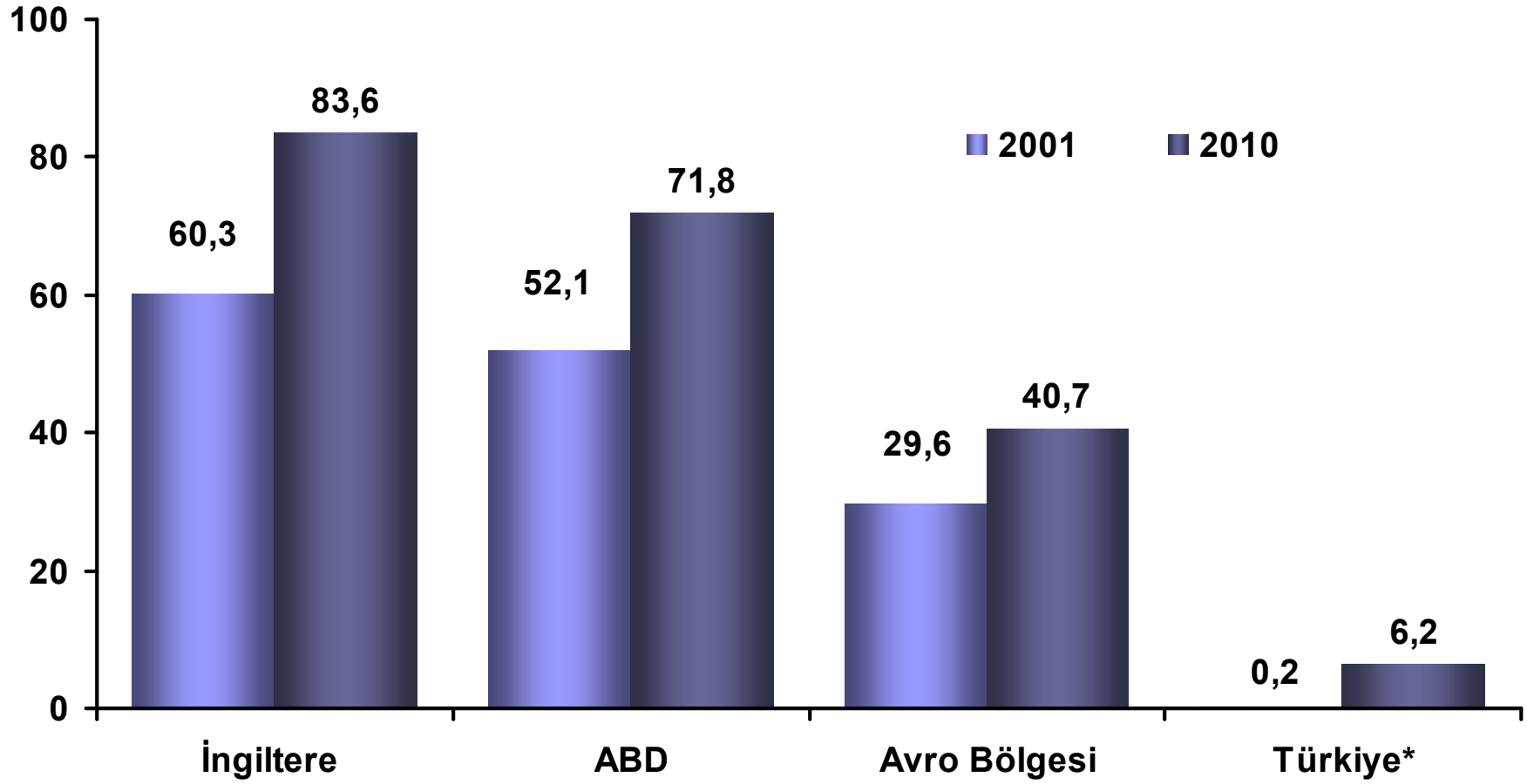
(*) Geçici Veriler
Kaynak: TCMB Sektör Bilançoları

Hanehalkı Yükümlülükleri (% GSYH)

Kaynak: TCMB, Avrupa Merkez Bankası

Toplam Konut Kredileri (% GSYH)

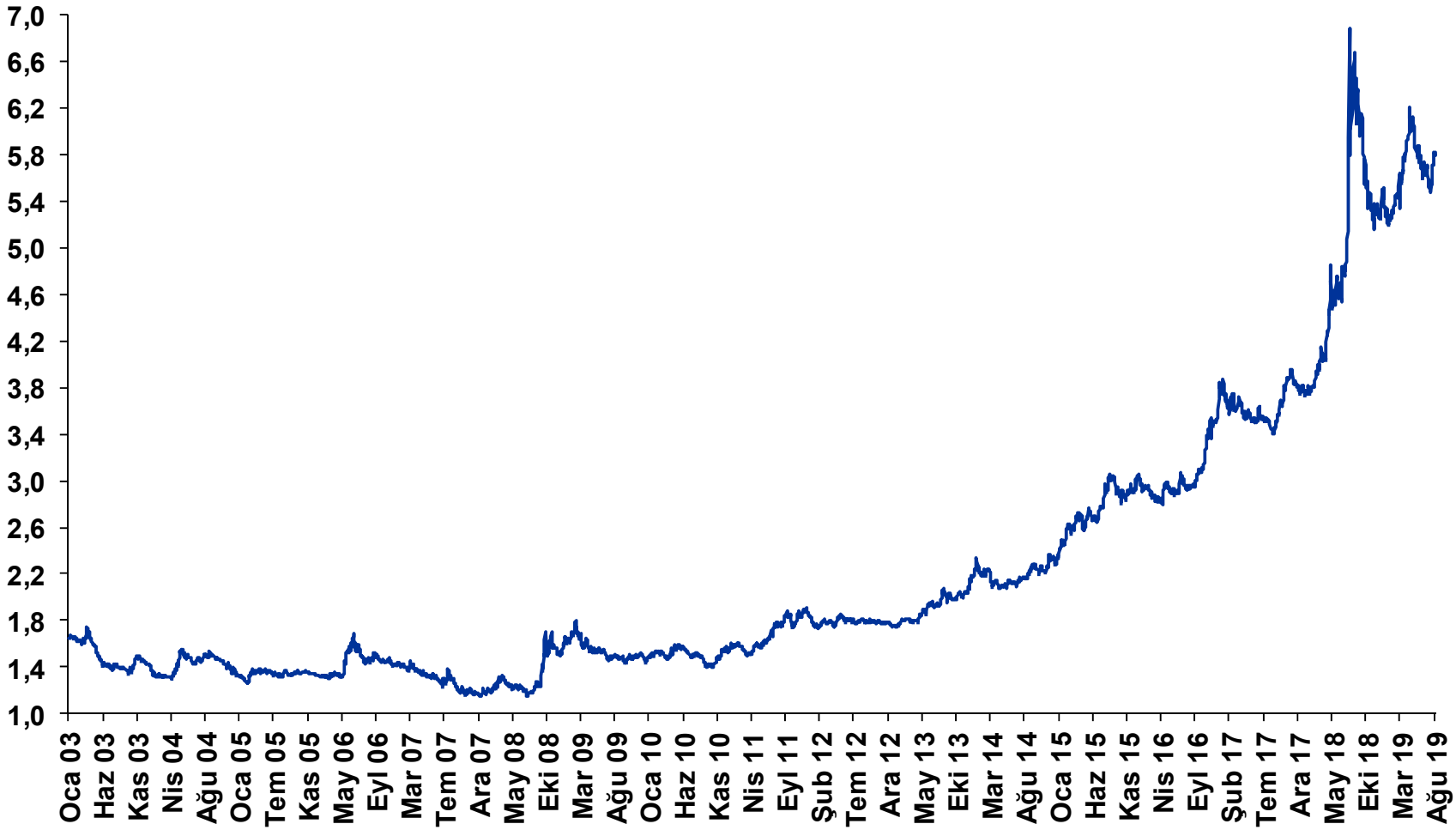

Kaynak: ABD Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası, Eurostat, İngiltere Merkez Bankası, İngiltere İstatistik Ofisi, TCMB, TÜİK, BDDK, TOKİ

*2010 yılı toplam konut kredileri bankalar ve tüketici finansman şirketlerince kullandırılan konut kredileri ile TOKİ'nin vadeli konut satışları karşılığı alacaklarından oluşmaktadır.

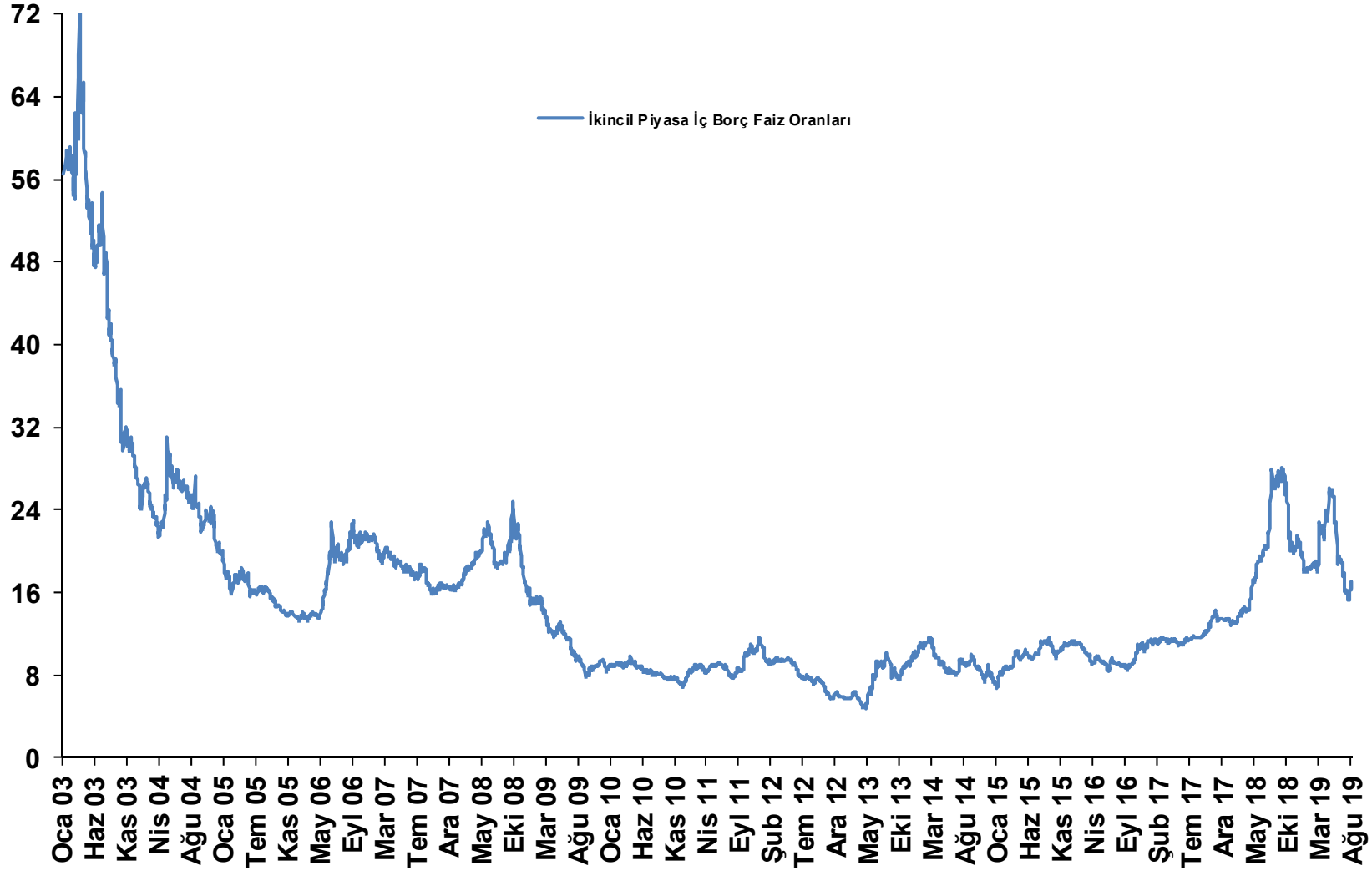
PİYASA GÖSTERGELERİ

Döviz Kuru (TL/Dolar)

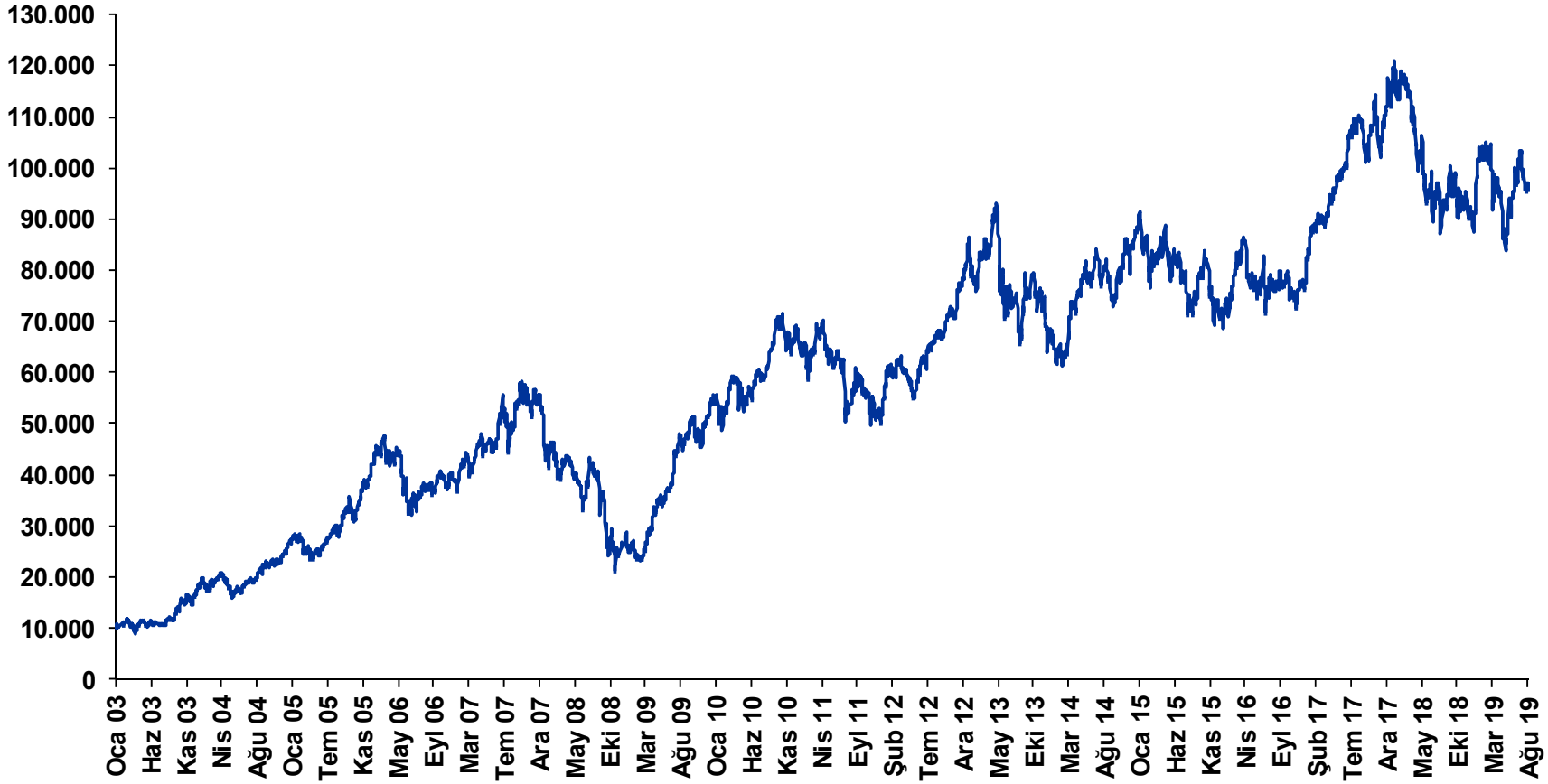
Kaynak: TCMB

Faiz Oranı (%)

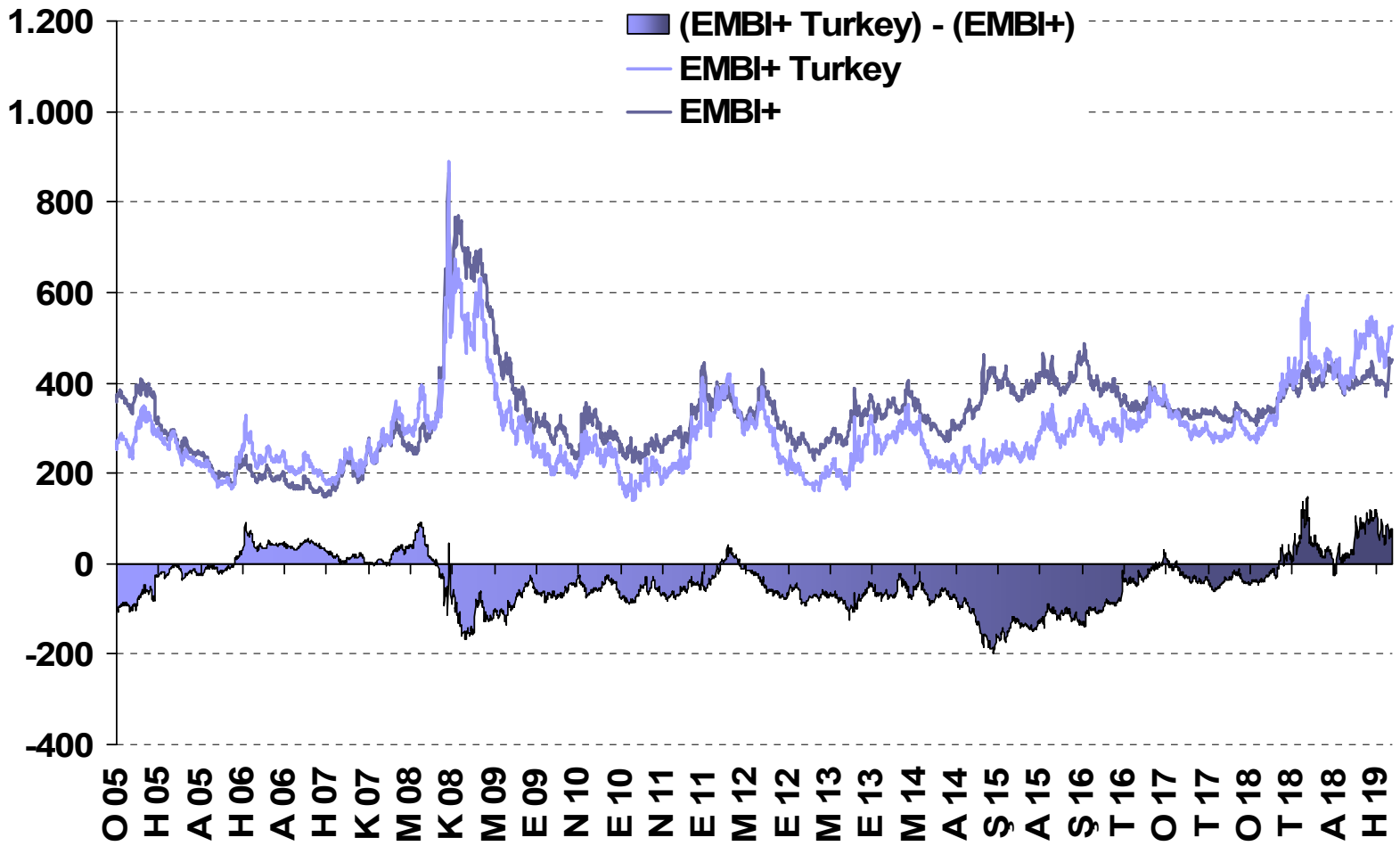
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

BIST 100 Endeksi

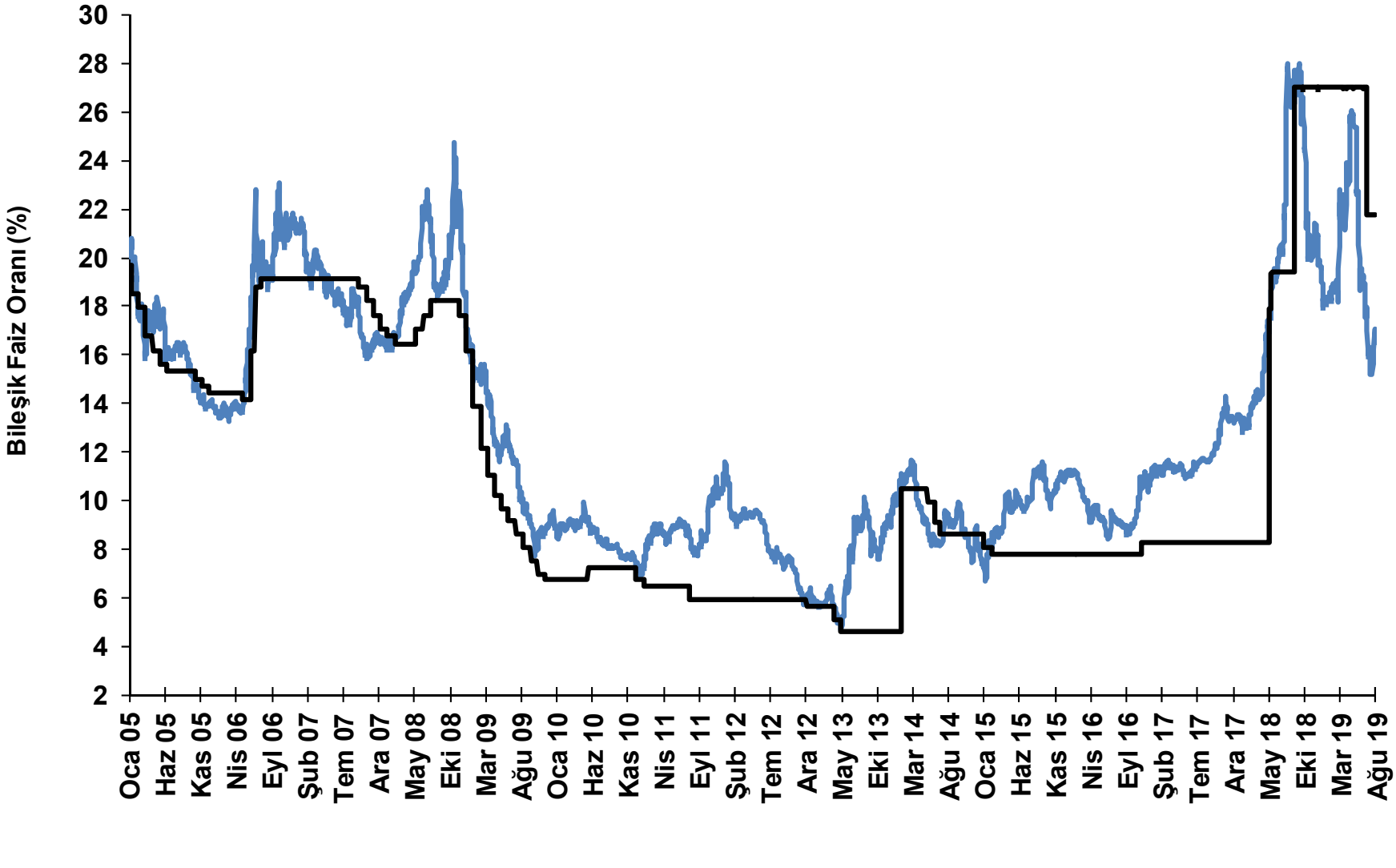
Kaynak: Borsa İstanbul

Dış Borç Risk Primi (bp)

Kaynak: JP Morgan

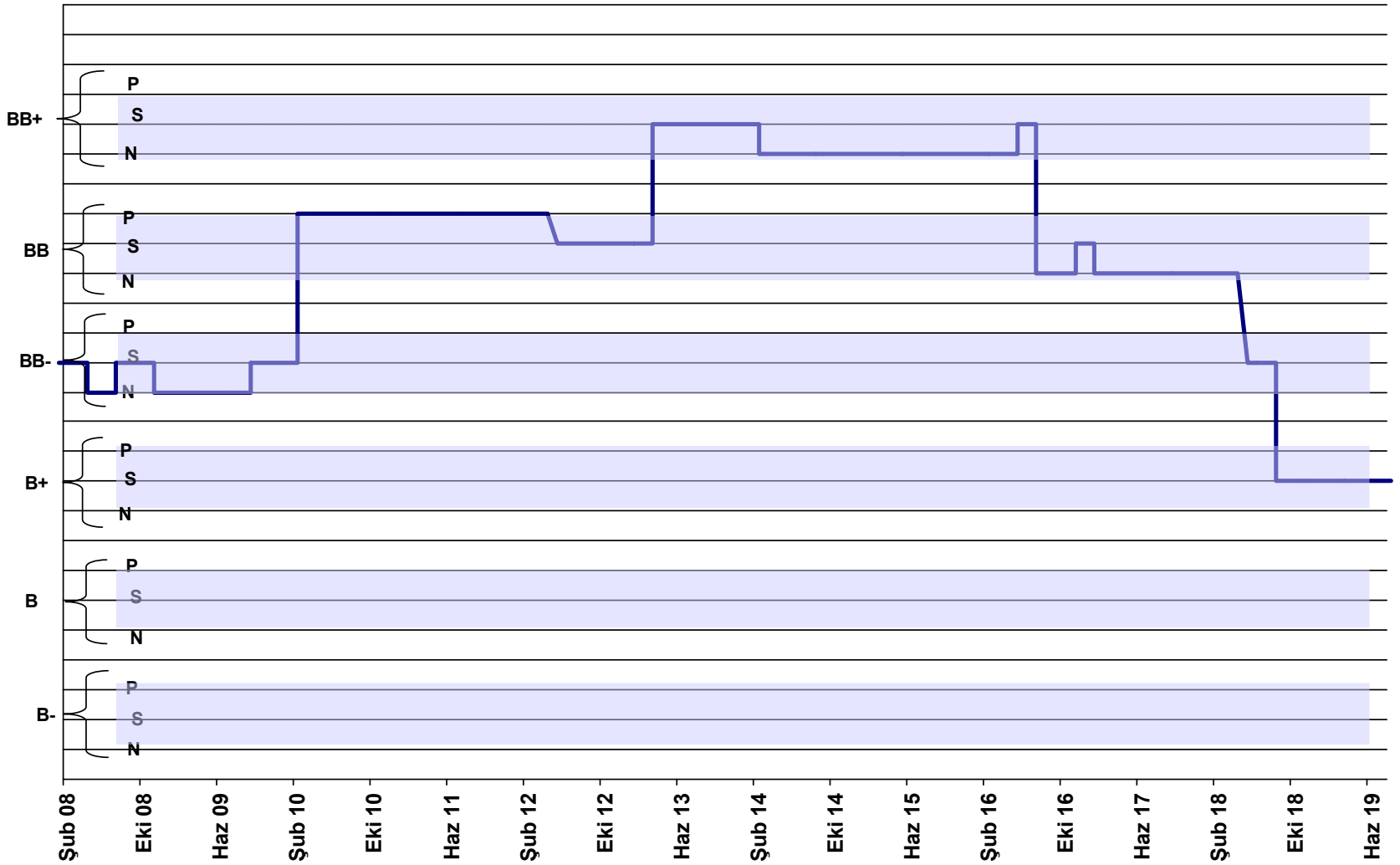
İkincil Piyasa ve TCMB Politika Faiz Oranları

Kaynak: TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Ülke Kredi Notu

Standard & Poor's Kredi Notu

Kaynak: Bloomberg

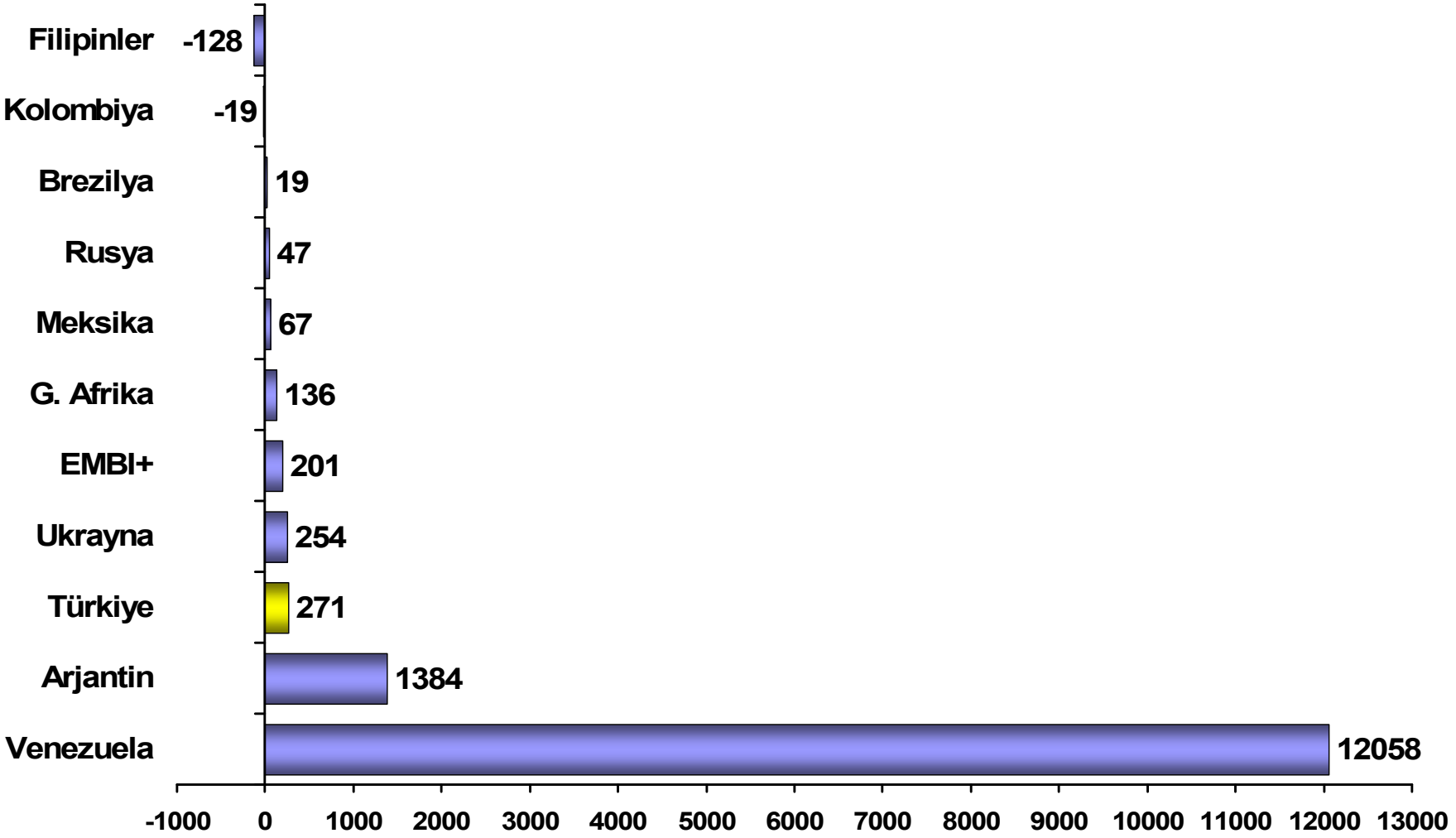
Türkiye'nin Kredi Notları (Döviz Cinsinden, 26 Ağustos2019)

Moody's		Standard & Poor's		Fitch	
A2	Botsvana, Polonya, Slovakya Malta, Bermuda, İrlanda	A	İzlanda, Litvanya, Letonya	A	Slovenya, İzlanda
A3	Meksika, Peru, Litvanya, Letonya İzlanda	A-	Botsvana, Suudi Arabistan Malta, İspanya, Polonya	A-	Polonya, Letonya, Litvanya İspanya
Baa1	Tayland, Mauritius, Slovenya İspanya, Panama	BBB+	Tayland, Peru, Panama, Filipinler , Meksika	BBB+	Tayland, Peru
Baa2	Hindistan, Bulgaristan Uruguay, Kolombiya, Endonezya, Filipinler	BBB	İtalya, Hindistan, Endonezya Uruguay, Macaristan Trianidad & Tobago, Portekiz	BBB	Kazakistan, Panama, Macaristan, Meksika İtalya, Kolombiya, Bulgaristan Endonezya, Filipinler, Portekiz
Baa3	İtalya, Güney Afrika, Rusya, Romanya, Macaristan Kazakistan, Bahamalar, Portekiz	BBB-	Fas, Kazakistan, Rusya, Kıbrıs Rum Kesimi Romanya, Bulgaristan Kolombiya, Hırvatistan	BBB-	Fas, Hindistan, Romanya, Hırvatistan Kıbrıs Rum Kesimi Uruguay, Rusya, San Marino
Ba1	Fas, Guatemala, Umman Trianidad ve Tobago Paraguay, Namibya	BB+	Bahamalar, Azerbaycan	BB+	Azerbaycan, Paraguay, Umman Güney Afrika, Namibya
Ba2	Brezilya, Hırvatistan, Gürcistan, Azerbaycan Kıbrıs Rum Kesimi	BB	Paraguay, Vietnam Umman, Güney Afrika, Sırbistan	BB	Guatemala, Vietnam Sırbistan, Gürcistan, Seyşeller
Ba3	Bangladeş, Bolivya, Fiji Senegal, Dominik Cumhuriyeti Sırbistan, Vietnam	BB-	Bangladeş, Gürcistan, Fiji Guatemala, Brezilya, Bolivya Dominik Cumhuriyeti, Honduras	BB-	**Türkiye (negatif)**, Surinam, Bolivya, Ürdün Bangladeş, Brezilya Dominik Cumhuriyeti, Yunanistan, Bahreyn
B1	**Türkiye (negatif),** Ürdün, Karadağ, Surinam Honduras, Arnavutluk, Kosta Rika, Yunanistan	B+	**Türkiye (durağan)**, Senegal Kosta Rika, Bahreyn, Yunanistan Arnavutluk, Ürdün, Karadağ	B+	Ruanda, Tunus, Maldivler Ekvador, Nijerya, Kosta Rika, Jamaika, Mısır
B2	Kamboçya, Nikaragua, Arjantin, Tunus, Bahreyn Papua Yeni Gine, Ruanda, Nijerya, Sri Lanka, Mısır	B	Papua Yeni Gine, Bosna Hersek, Kamboçya, Jamaika, Tunus, Ruanda, Beyaz Rusya, Mısır, Sri Lanka, Surinam, Burkina Faso, Nijerya,Moğolistan,Arjantin	B	Arjantin, Angola Beyaz Rusya, Moğolistan, Sri Lanka
B3	Moldova, Pakistan, Saint Vincent ve Grenadinler Bosna Hersek, El Salvador, Beyaz Rusya Ekvador, Belize, Jamaika, Moğolistan, Angola	B-	Lübnan, Angola Nikaragua, El Salvador, Pakistan Ukrayna, Belize, Ekvador	B-	Ukrayna Nikaragua, Pakistan Surinam, El Salvador
Caa1	Ukrayna, Gabon, Lübnan, Kongo Cumhuriyeti	CCC+	Kongo Cumhuriyeti, Zambiya	CCC+	
Caa2	Küba, Zambiya	CCC		CCC	Lübnan, Zambiya
Caa3	Barbados	CCC-		CCC-	
Ca		CC		CC	
C	Venezuela	C		C	
		SD	Barbados, Venezuela	DDD	
				D/RD	

Kaynak: Bloomberg

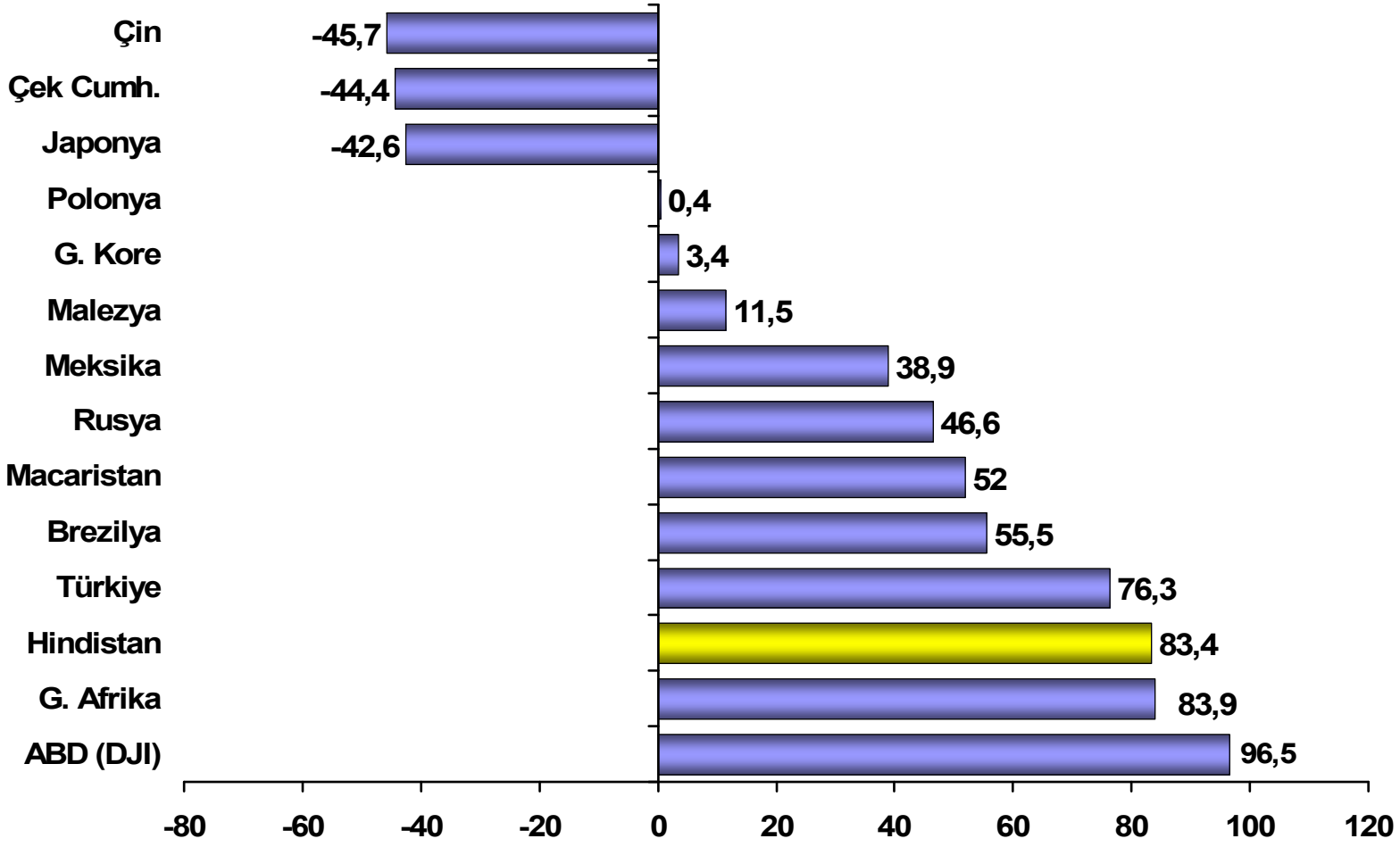
EMBI+ Endeksi Diğer Ülkelerle Karşılaştırma

Değişim (bp) (2 Ocak 2008 – 26 Ağustos 2019)

Kaynak: Bloomberg

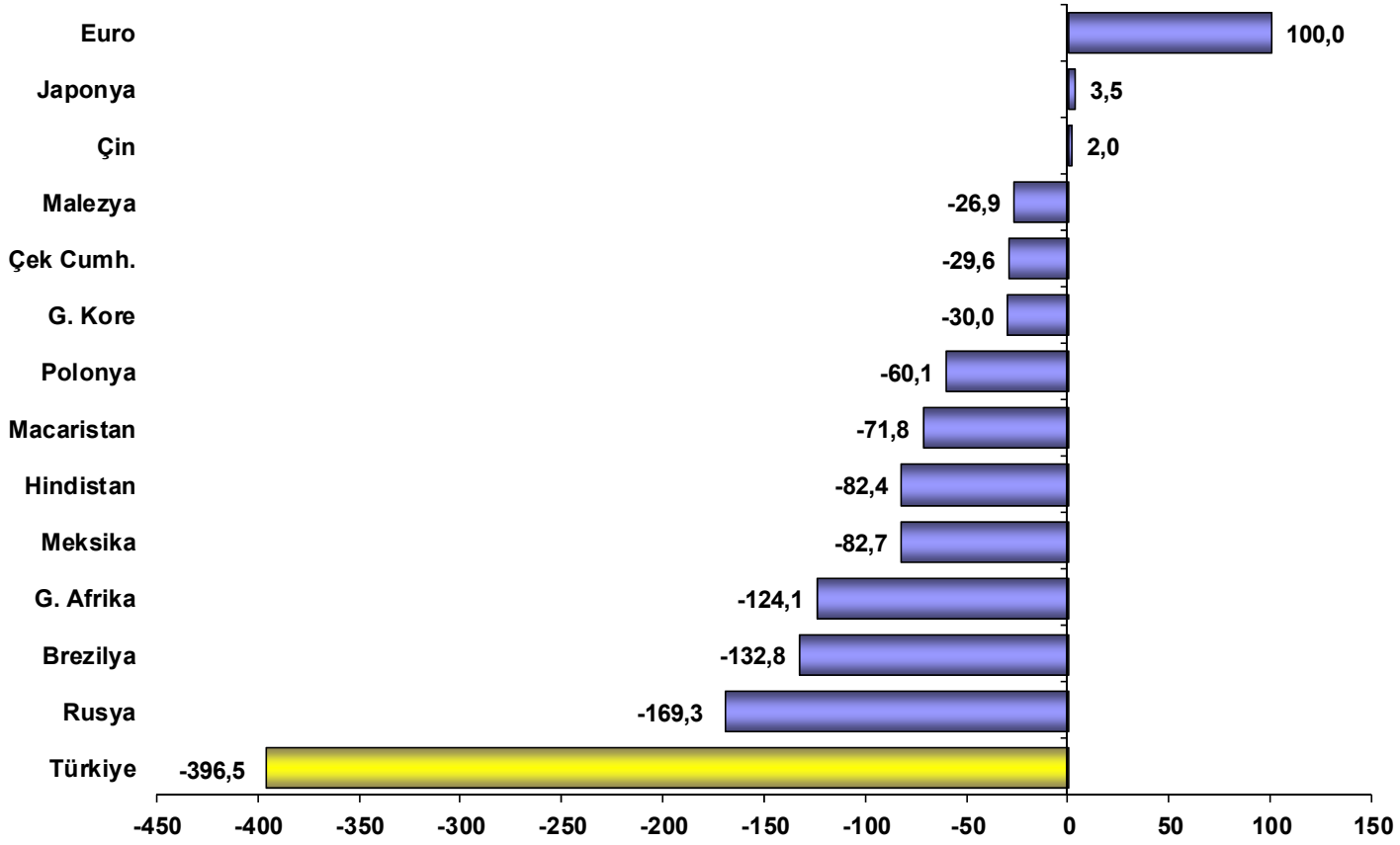
Hisse Senedi Piyasası
(Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Piyasalar)
% Değişim (2 Ocak 2008 – 26 Ağustos 2019)

Kaynak: Bloomberg

Döviz Piyasaları

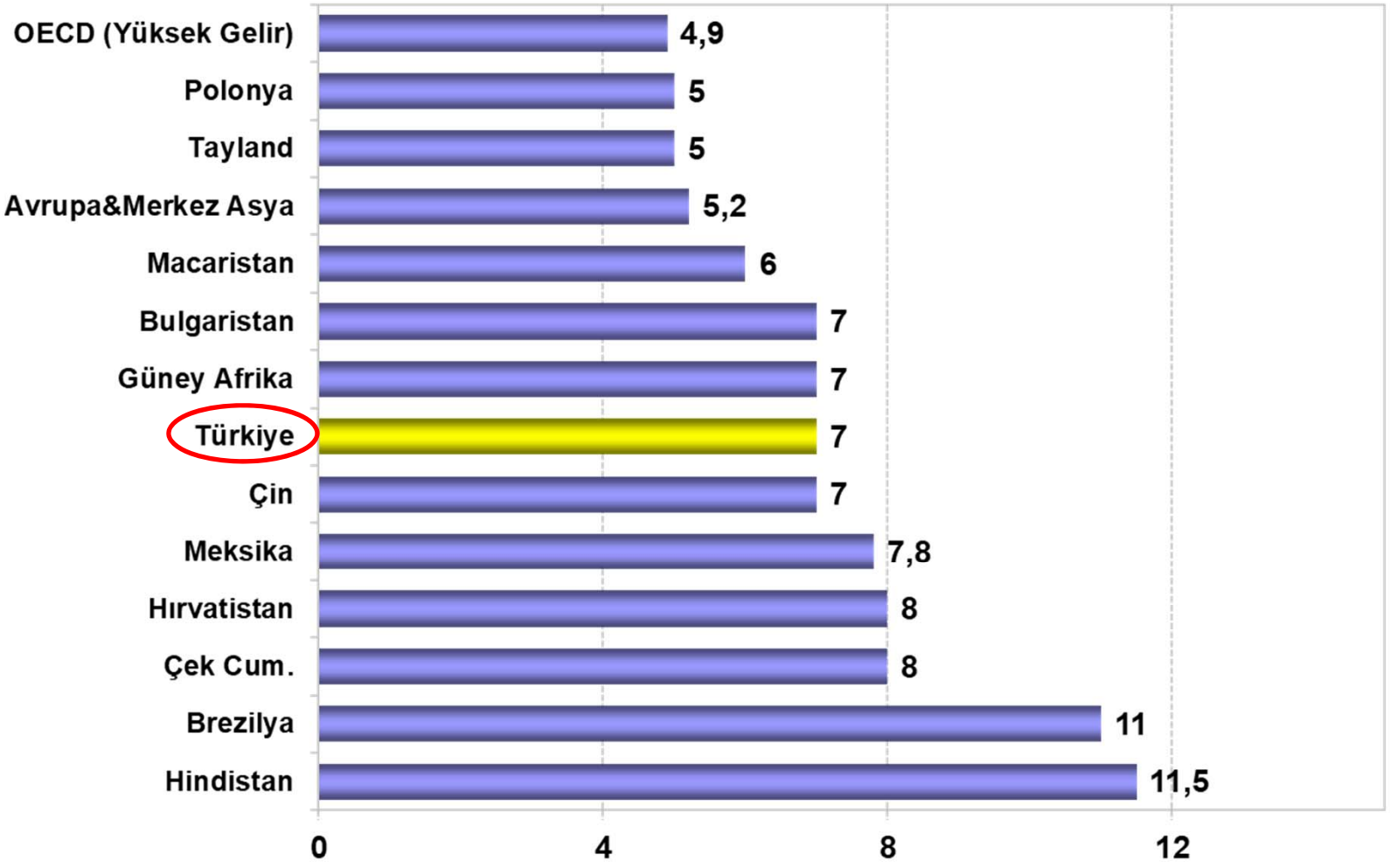
% Değişim (2 Ocak 2008 – 26 Ağustos 2019)

Kaynak: Bloomberg

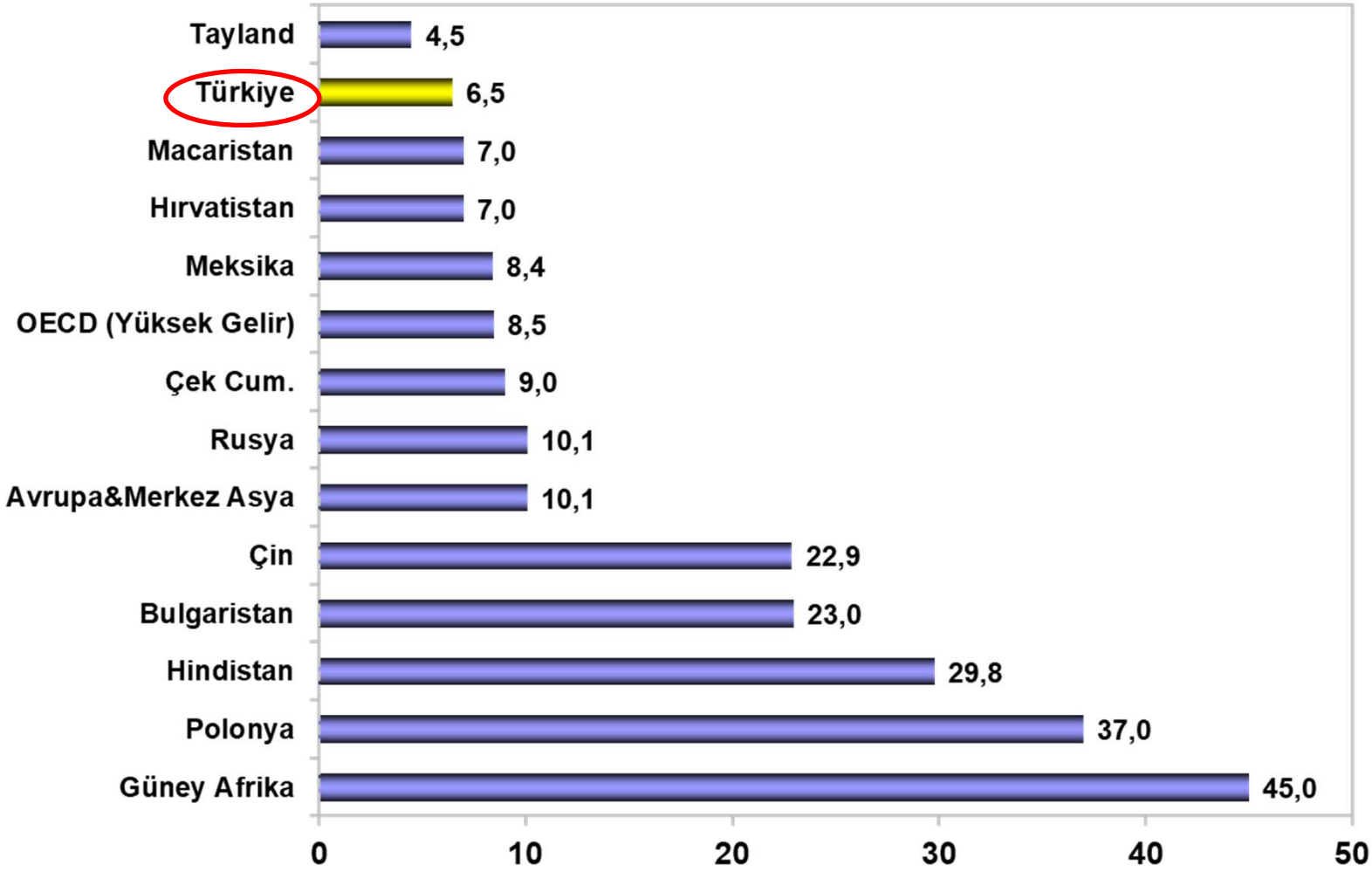
YATIRIM ORTAMI

İş Yeri Açma (İşlem Sayısı)

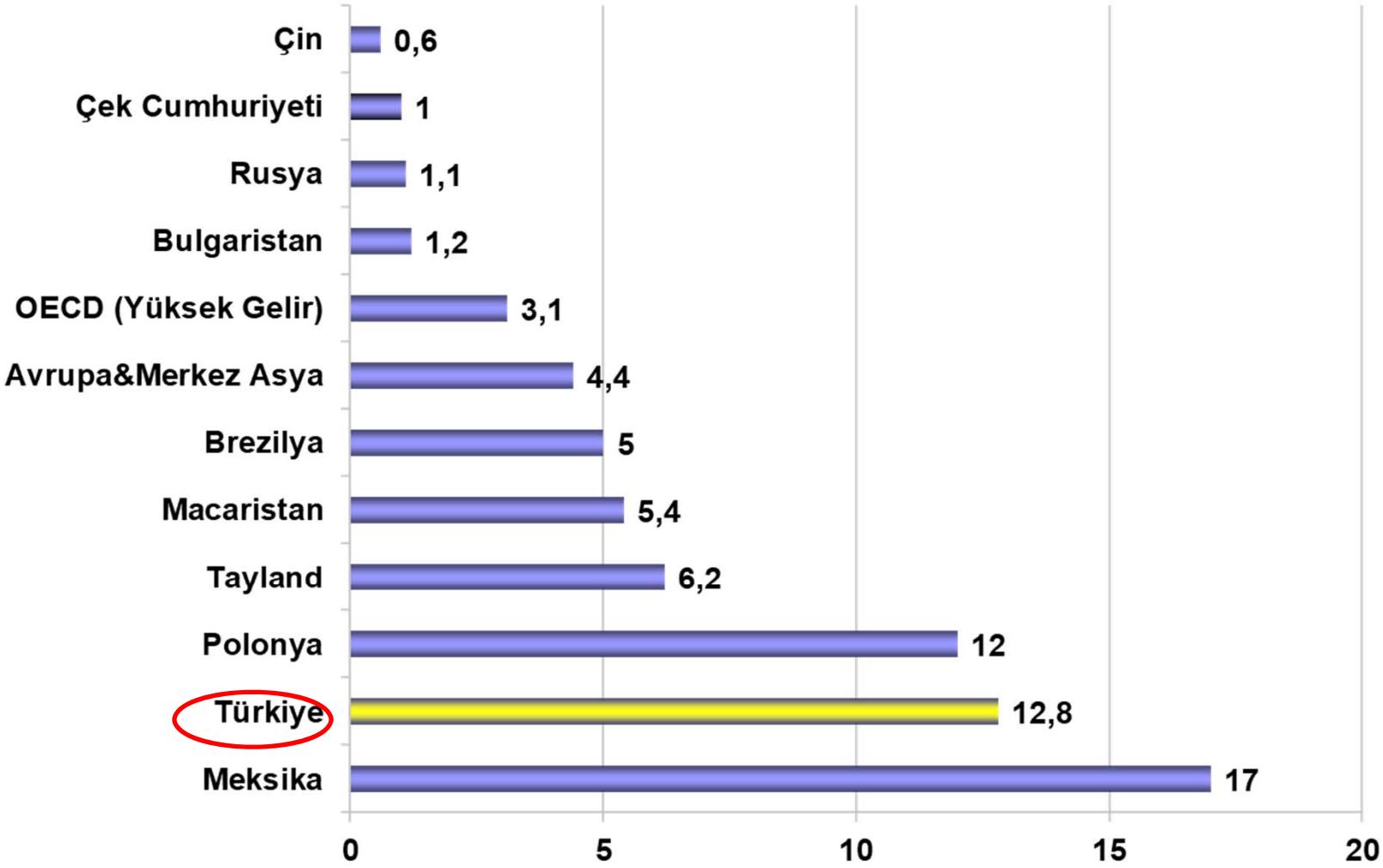
Kaynak: Dünya Bankası Doing Business Report, 2018

İş Yeri Açma (Süre, Gün)

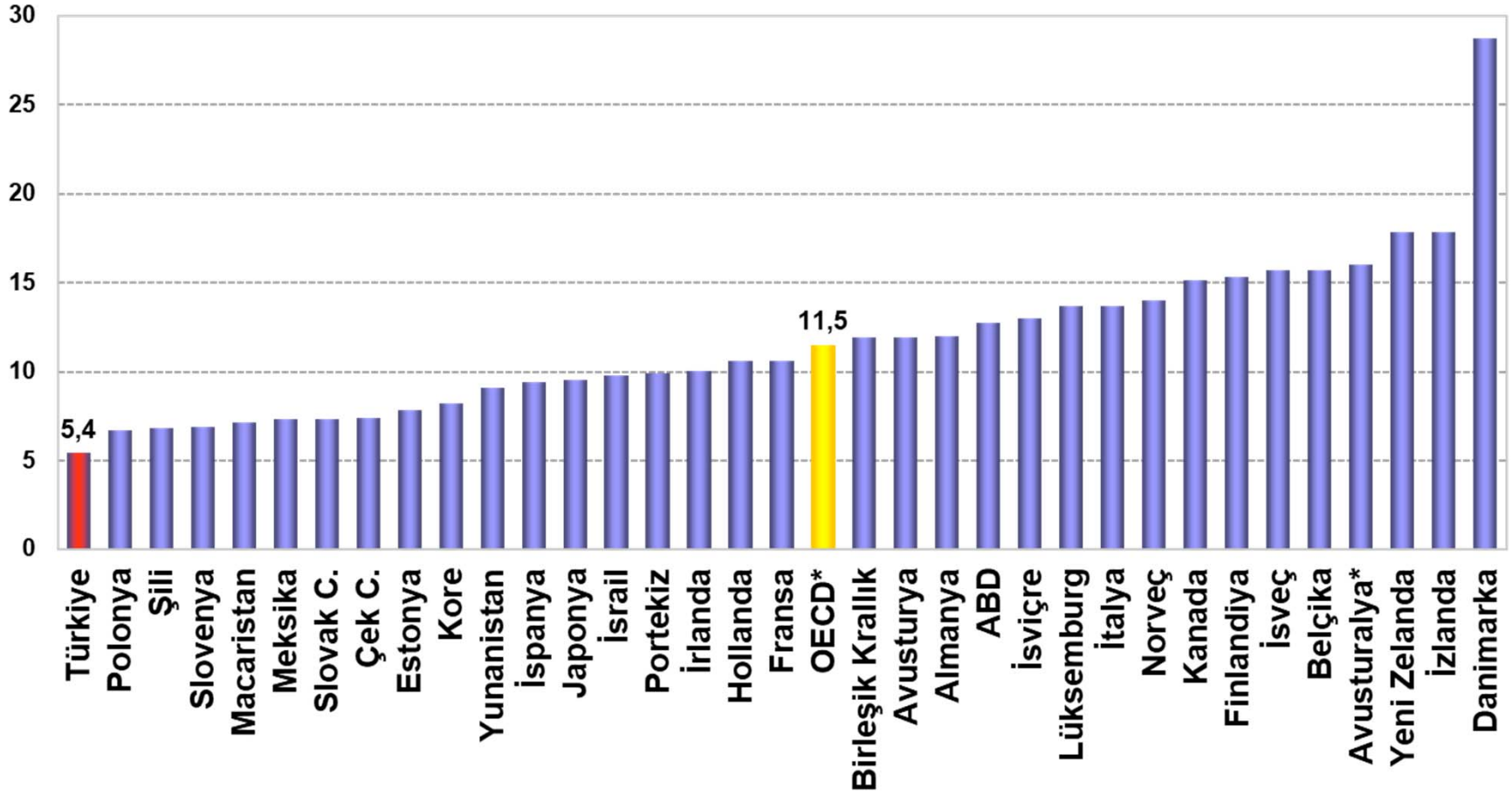
Kaynak: Dünya Bankası Doing Business Report, 2018

İş Yeri Açma (Maliyet, % Kişi Başı GSYH)

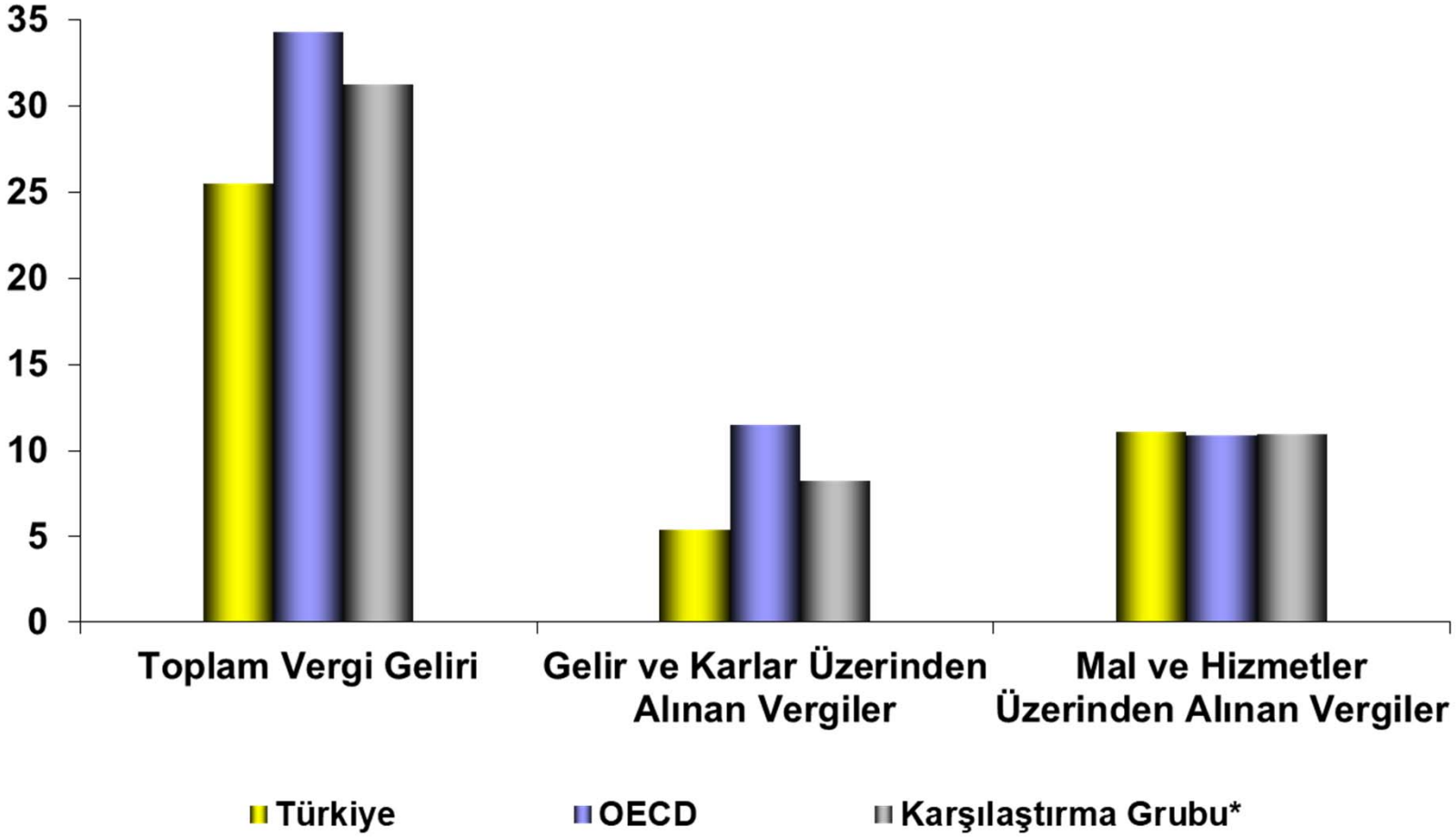
Kaynak: Dünya Bankası Doing Business Report, 2018

Gelir ve Kar Üzerinden Alınan Vergiler (% GSYH, 2016)

* 2016 verisi
Kaynak: OECD

Vergi Geliri Karşılaştırmaları (% GSYH, 2016)

(*) Meksika, Kore, Çek Cum., Yunanistan, Macaristan, İrlanda, Polonya, Portekiz, Slovak Cum. ve İspanya'yı içermektedir.

Kaynak: OECD

IMF ve AB ile İLİŞKİLER

IMF ile İlişkiler

Düzenlemeler	Süre	Onaylanan Miktar (Milyon SDR)	Çekilen Miktar (Milyon SDR)	Geri Ödeme (Milyon SDR)	Planlanan Ödemeler (Milyon SDR)
17. Stand-By Düzenlemesi	(12.1999 - 02.2002)	15.038	11.739	11.739	0
18. Stand-By Düzenlemesi	(02.2002 – 02.2005)	12.821	11.914	11.914	0
19. Stand-By Düzenlemesi	(05.2005 – 05.2008)	6.662	6.662	6.662	0
	TOPLAM	34.522	30.315	30.315	0

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Avrupa Birliği Katılım Müzakereleri Süreci

I. Tarama Süreci: 3 Ekim 2005 - 13 Ekim 2006

II. Müzakere Süreci:

- **1 Fasıl İçin** → **Müzakereler geçici olarak açılıp kapanmıştır.**

  1- Bilim ve Araştırma

- **12 Fasıl İçin** → **Müzakereler açılmıştır. Ancak kapanış kriteri getirilmiştir.**

  1- İşletme ve Sanayi Politikası, 2- İstatistik,
  3- Mali Kontrol, 4- Tüketicinin ve Sağlığın Korunması,
  5- Trans-Avrupa Şebekeleri, 6- Fikri Mülkiyet Hukuku,
  7- Şirketler Hukuku 8- Sermayenin Serbest Dolaşımı
  9- Bilgi Toplumu ve Medya, 10-Vergilendirme,
  11-Çevre 12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı

- **2 Fasıl İçin** → **Müzakere Pozisyon Belgemiz iletilmiştir. AB Ortak Pozisyon Belgesi beklenmektedir.**

  1- Eğitim ve Kültür,
  2- Ekonomik ve Parasal Politika

- **8 Fasıl İçin** → **Müzakerelere açılabilmesi için getirilen açılış kriterlerinin karşılanması gerekmektedir.**

- **Diğer fasıllar** → **Tarama Sonu Raporu beklenmektedir.**

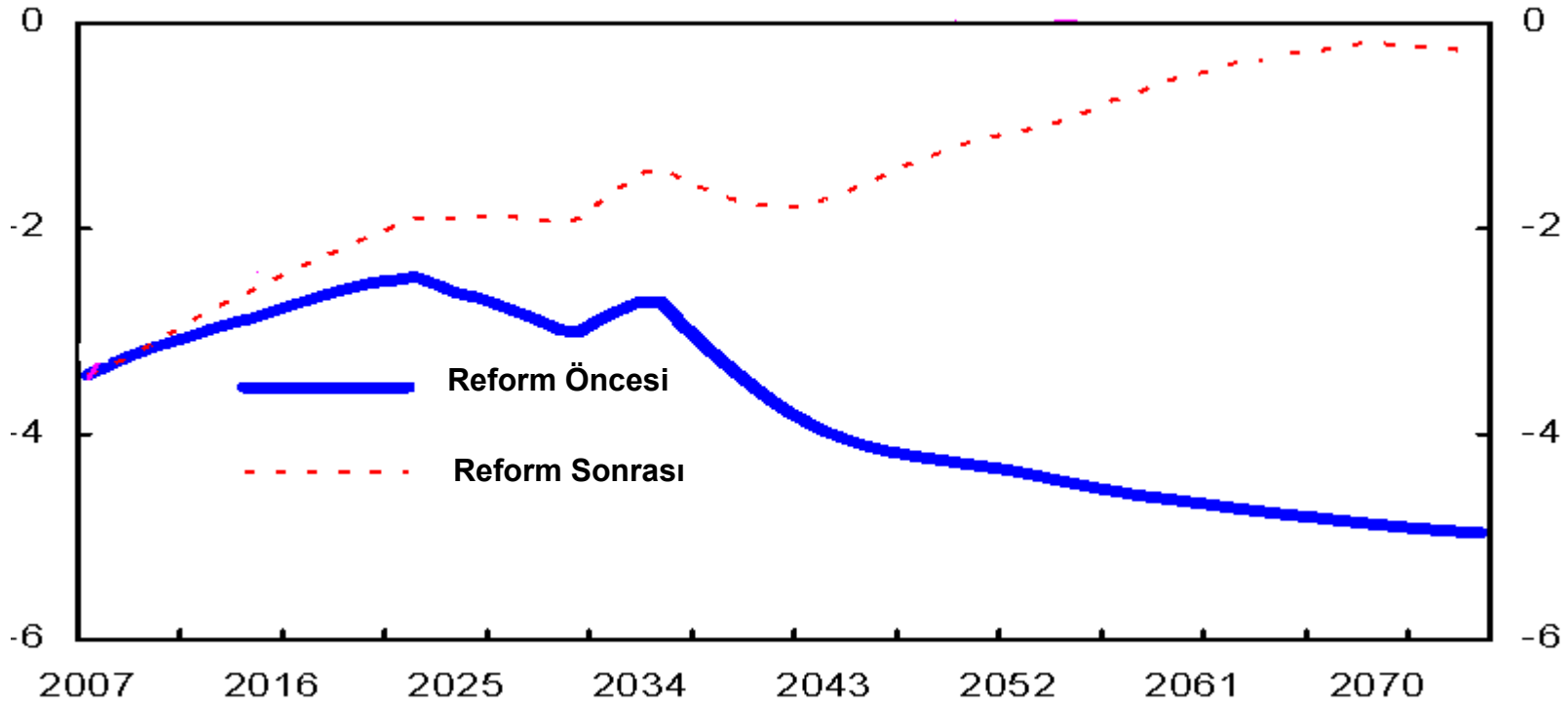
SOSYAL GÜVENLİK

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Reformu (2006 ve sonrası)

Ana Unsurlar

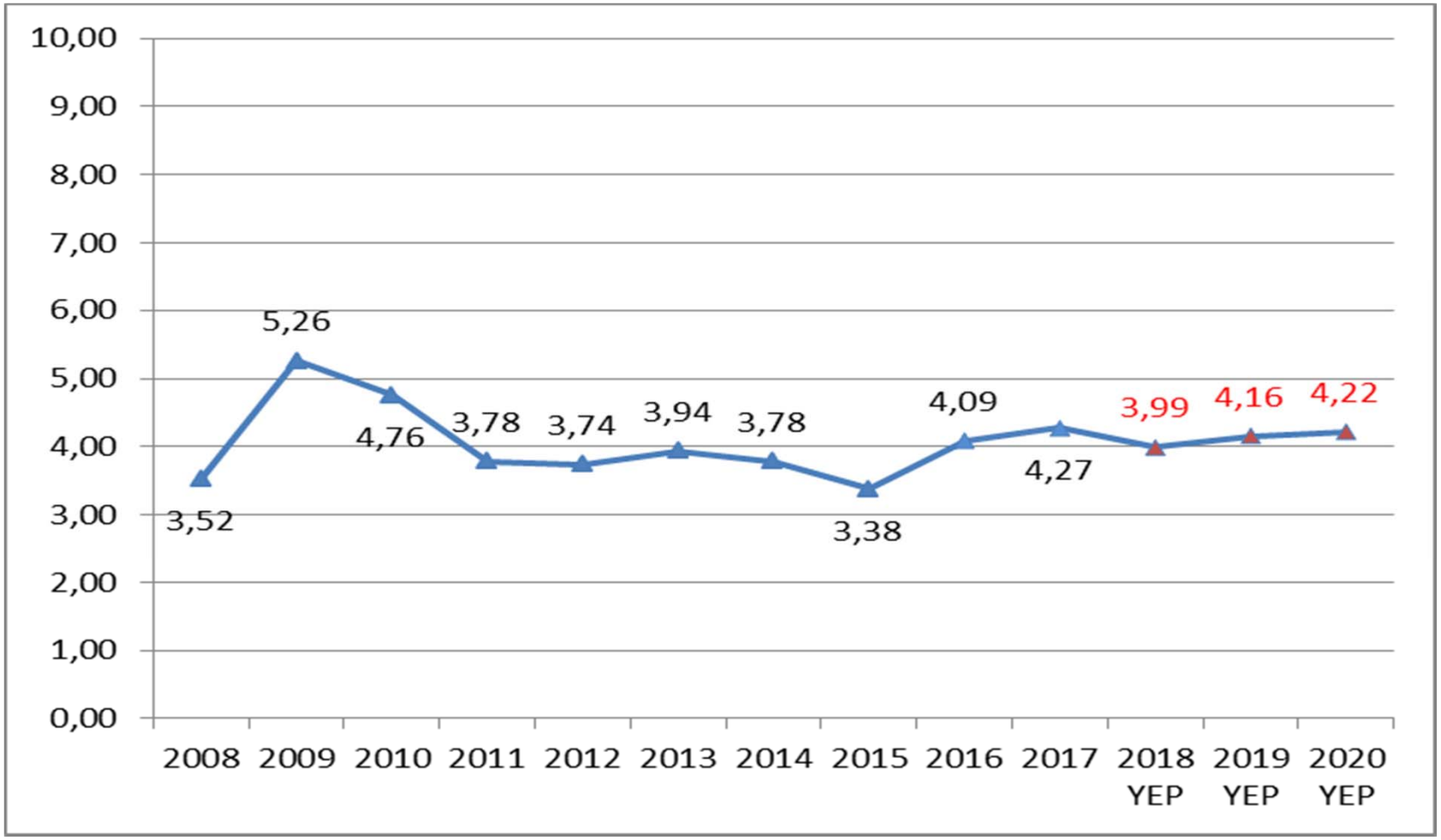
- İşçiler, kendi adına çalışanlar ve memurlar için norm ve standart birliği
- Emeklilik yaşının kademeli olarak 65'e çıkartılması
- Aylık bağlama oranının her yıl için % 2'ye düşürülmesi
- Geçmiş kazançların güncellenmesi için % 100 enflasyon+ % 30 GSYH katsayısının kullanılması
- Emekli maaşlarının enflasyona endekslenmesi
- Genel Sağlık Sigortası'nın hayata geçirilmesi (Nüfusun tamamının kamu sağlık sigortası kapsamına alınması)
- Sağlık hizmetlerinde katkı payı uygulaması
- Bazı sağlık harcamalarında global bütçe uygulaması

Emeklilik Sistemi Açığının Azaltılması (2007-2075, % GSYH)

Kaynak: Dünya Bankası Uzman Tahminleri, 2007

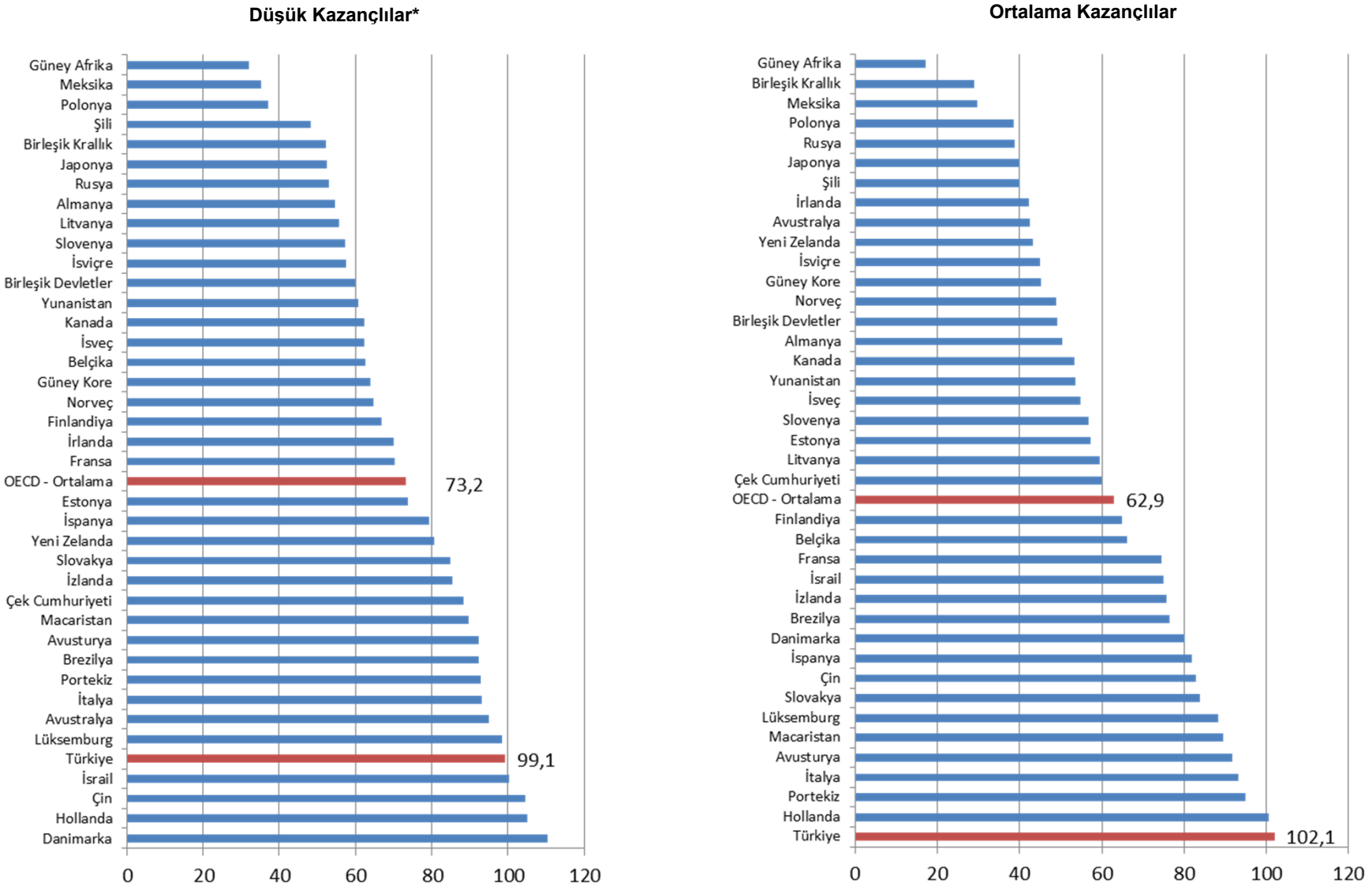
SGK'ye Yapılan Bütçe Transferlerinin GSYİH'ye Oranı* (%)

*Açık Finansmanı, Devlet Katkısı, Faturalı Ödemeler, Teşvikler, Ödeme Gücü Olmayanların GSS Primleri, Ek Ödeme, Ek Karşılık

Kaynak: SGK, Hazine ve Maliye Bakanlığı

Emeklilik İkame Oranları (%, 2016)

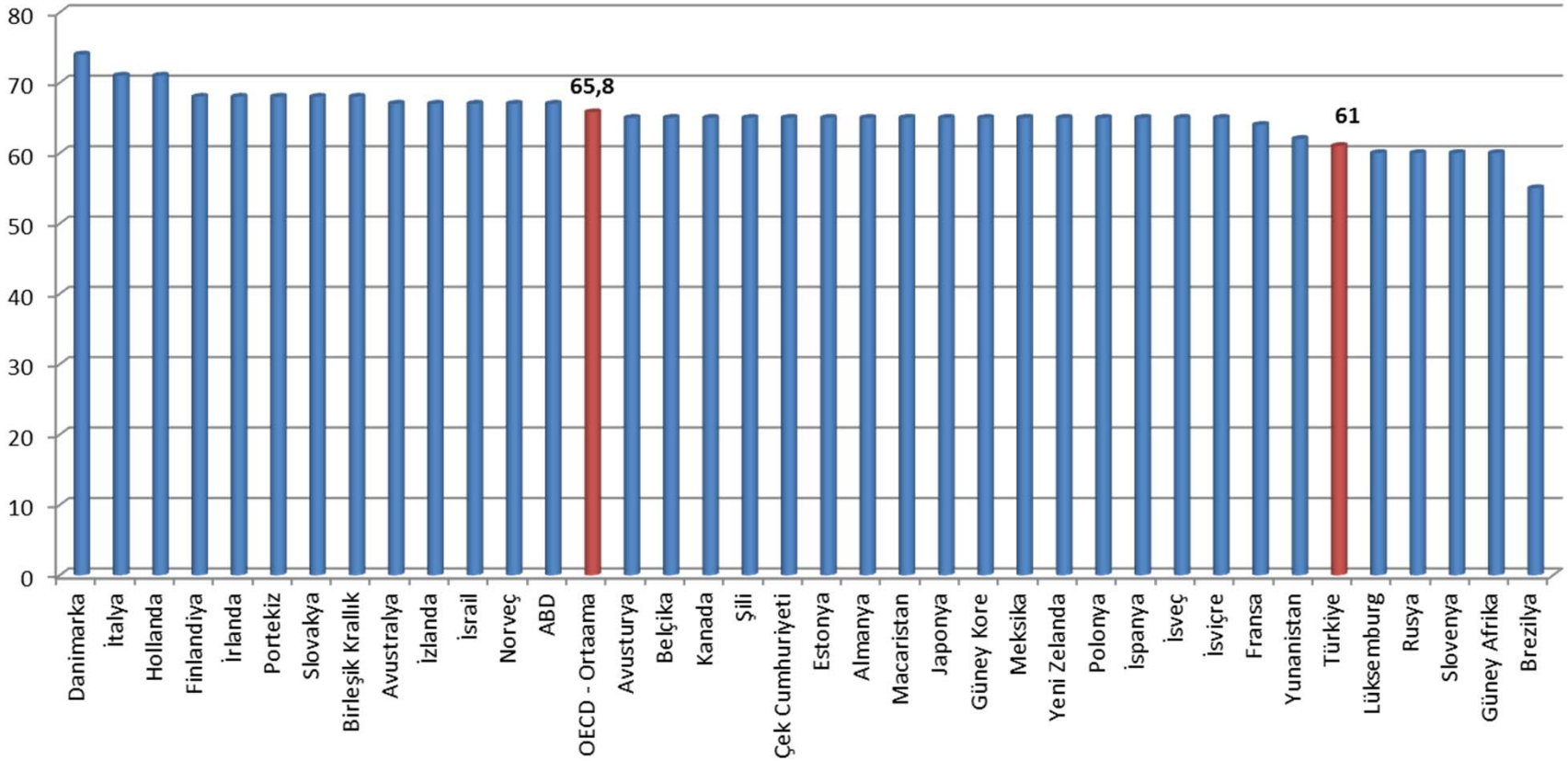

Emeklilik İkame Oranı: İşçilerin emeklilik sonrası hak ettikleri emekli maaşının emeklilik öncesi ücretlerine oranı. Hesaplamalar 40 yıl aktif çalışmış olma varsayımıyla yapılmıştır.

*Ortalama kazanç düzeyinin yarısı kadar gelir elde edenler

Kaynak: OECD, Pensions at a Glance, 2017

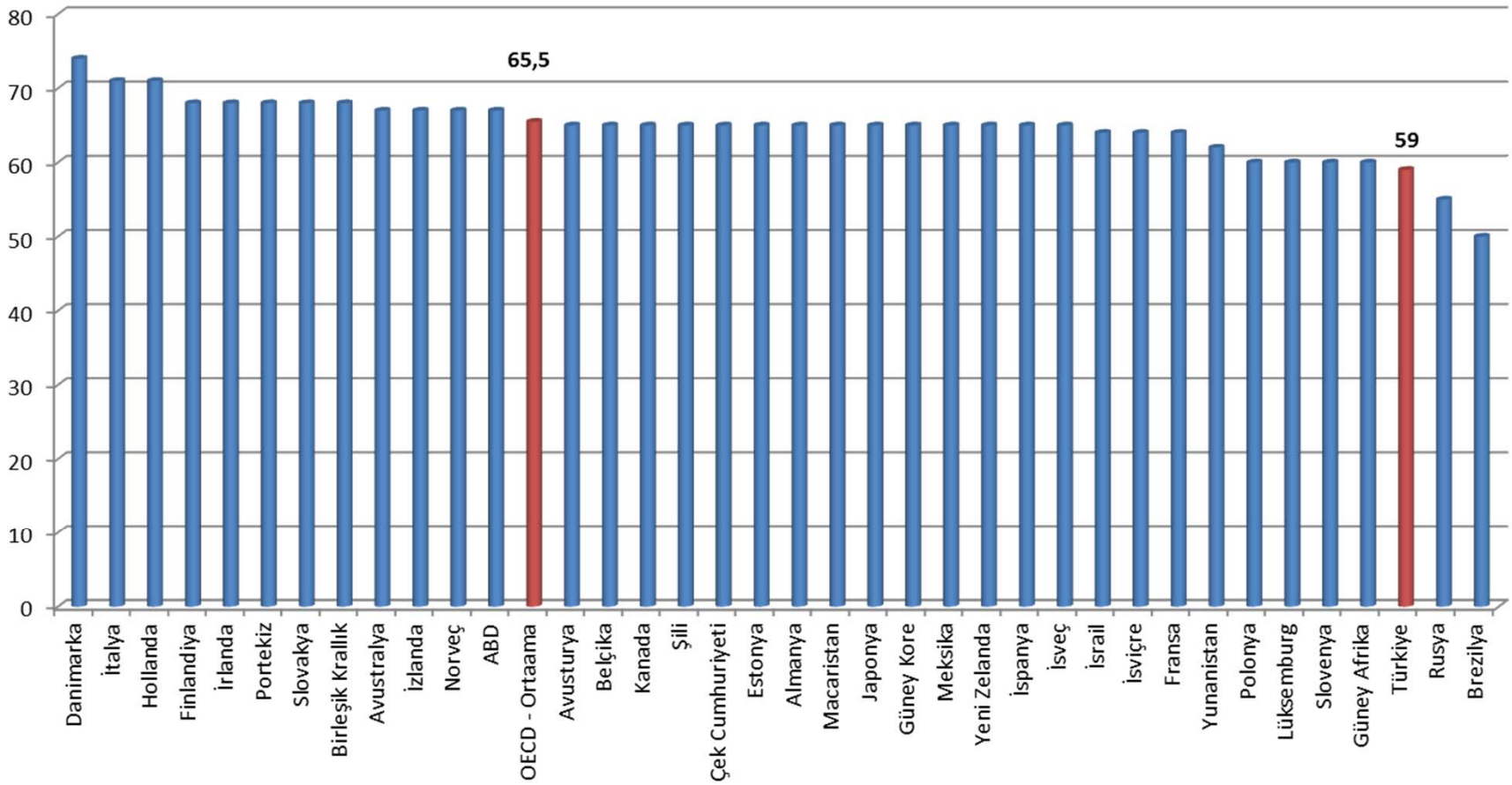
Erkeklerde Minimum Emeklilik Yaşı* (2016)

* 2016 yılında 20 yaşında işgücü piyasasına girenler için gelecekteki emeklilik yaşı.

Kaynak: OECD, Pensions at a Glance, 2017

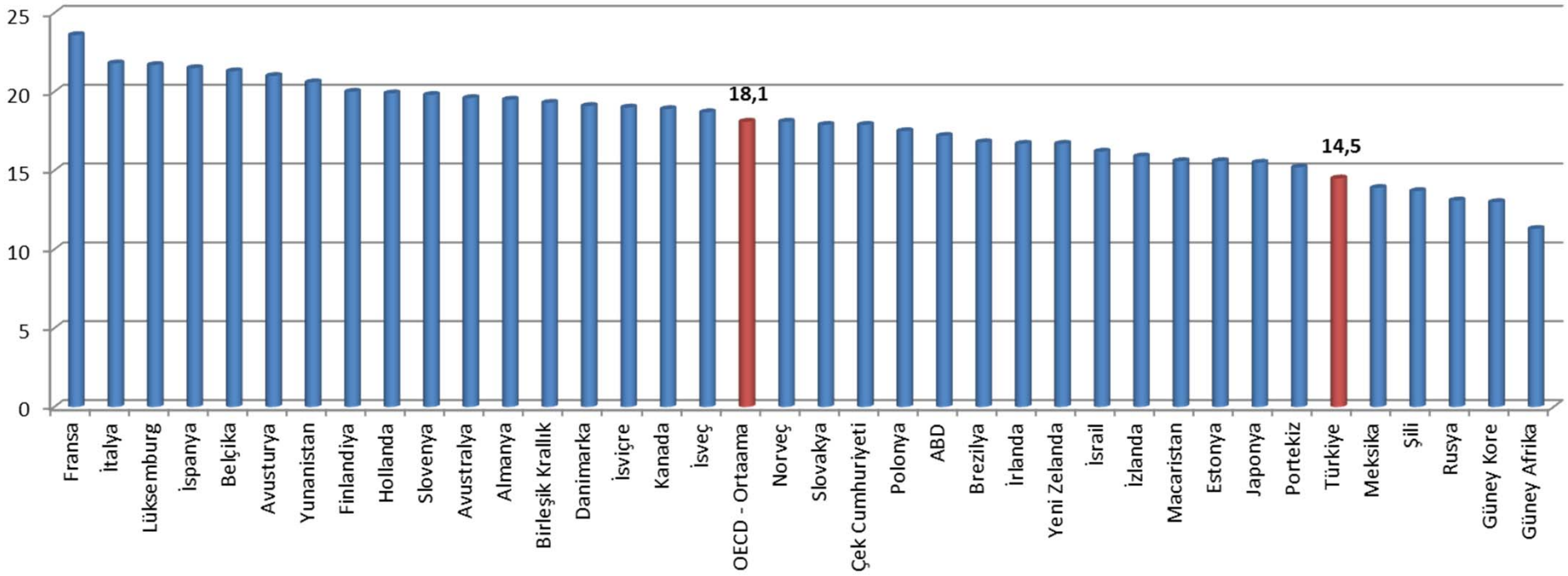
Kadınlarda Minimum Emeklilik Yaşı* (2016)

*2016 yılında 20 yaşında işgücü piyasasına girenler için gelecekteki emeklilik yaşı.

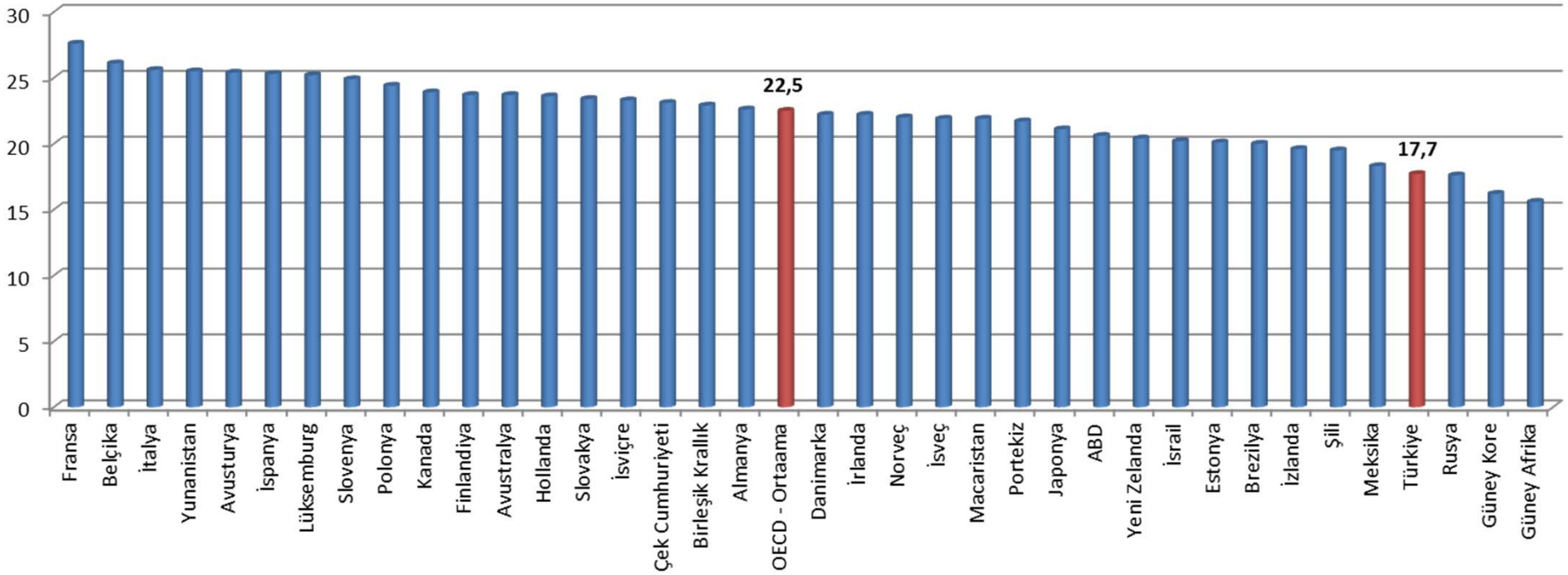
Kaynak: OECD, Pensions at a Glance, 2017

Erkeklerde Emeklilik Sonrası Yaşam Beklentisi (2016)

İşgücü piyasasından çıktıktan sonra yaşam beklentisi
Kaynak: OECD, Pensions at a Glance, 2017

Kadınlarda Emeklilik Sonrası Yaşam Beklentisi (2016)

İşgücü piyasasından çıktıktan sonra yaşam beklentisi
Kaynak: OECD, Pensions at a Glance, 2017

İŞGÜCÜ PİYASASI

İşgücü Piyasası Reformu

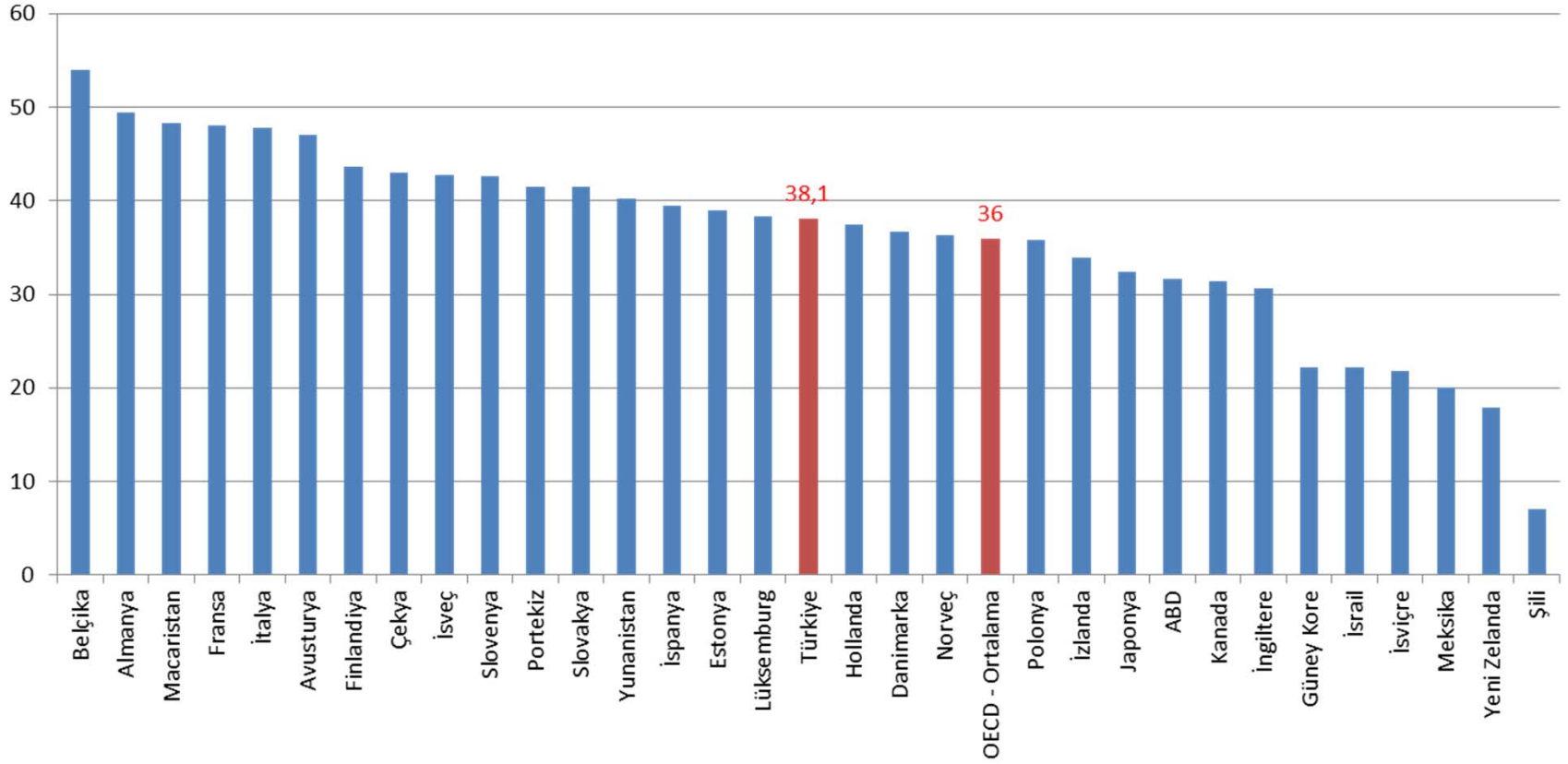
- İstihdam Piyasasının Esnekleştirilmesi Kapsamında:
  - Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılara borçlanma yoluyla tam süreli çalışmaya benzer şekilde emekli olma hakkı tanınmıştır.
  - Kısmi süreli çalışan kişilerin İşsizlik Sigortası kapsamına alınması sağlanmıştır.
  - Güvenceli esnek çalışma kapsamında, özel istihdam büroları aracılığıyla geçici iş ilişkisi kurulması ve uzaktan çalışma imkanı tanınmıştır.

- Sosyal Yardım-İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi Kapsamında :
  - Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan yardım alan kişilerden İŞ-KUR tarafından kendilerine teklif edilen mesleki eğitimi, aktif işgücü programını veya işi üçüncü kez kabul etmeyenlerin aldıkları sosyal yardımların bir yıllığına kesilmesi uygulaması getirilmiştir.
  - Sosyal yardımlardan yararlanan kişileri istihdam eden işverenlere sigorta primi desteği uygulaması başlamıştır.

- Aktif İşgücü Programlarına Ayrılan Kaynağın Artırılması Kapsamında:
  - Aktif işgücü programlarına ayrılan kaynak İşsizlik Sigortası Fonunun bir önceki yıl prim gelirlerinin %30'u kadardır.

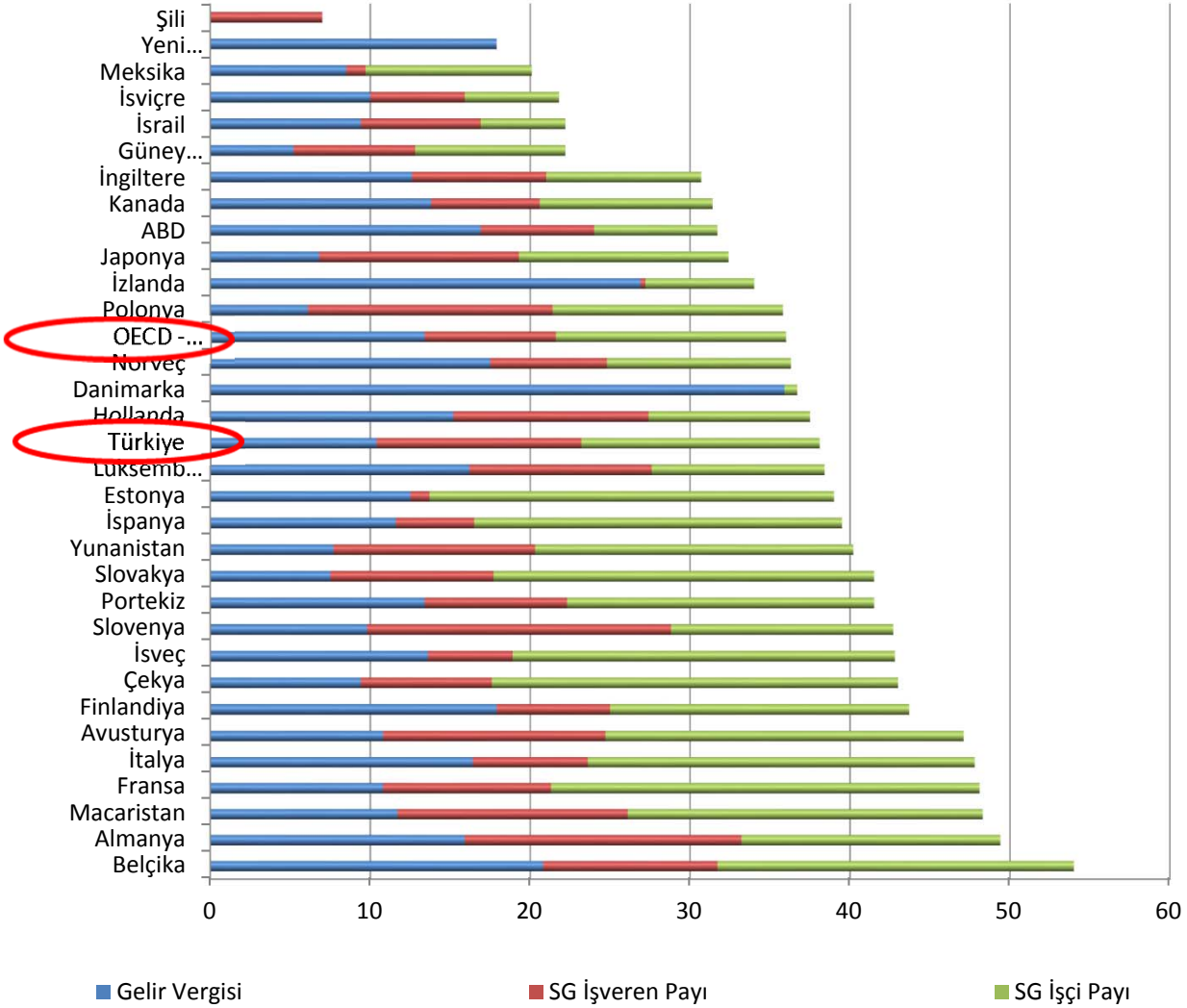
- Doğrudan veya Dolaylı Olarak İşgücü Maliyetlerinin Azaltılması Kapsamında:
  - İşverenlere 5 puanlık sosyal güvenlik primi teşviki sağlanmıştır.
  - 5 puanlık teşvikten, diğer teşviklerle eş zamanlı olarak yararlanma imkanı sağlanmıştır.
  - İstihdama yeni katılan, tüm kadın ve genç işçilerin işveren primlerinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması sağlanmıştır.
  - Kısa çalışma ödeneğinin uygulama alanlarına genel ekonomik krizin yanı sıra sektörel ve bölgesel krizler de eklenmiştir.
  - Kısa çalışma ödeneği tutarı brüt kazancın %40'ından %60'ına yükseltilmiştir.
  - Eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu kaldırılmıştır.
  - Spor merkezi ve kreş zorunlulukları esnetilmiştir.
  - Sağlık merkezi açma ve doktor bulundurma zorunlulukları esnetilmiştir.
  - Engellilerin işveren primlerinin bütçeden karşılanması teşviki sağlanmıştır.
  - 2017 yılında ilave istihdam oluşturan işverene 666 TL'lik prim desteği verilmiştir.

İstihdam Üzerindeki Vergi Yükleri* (%,2016)

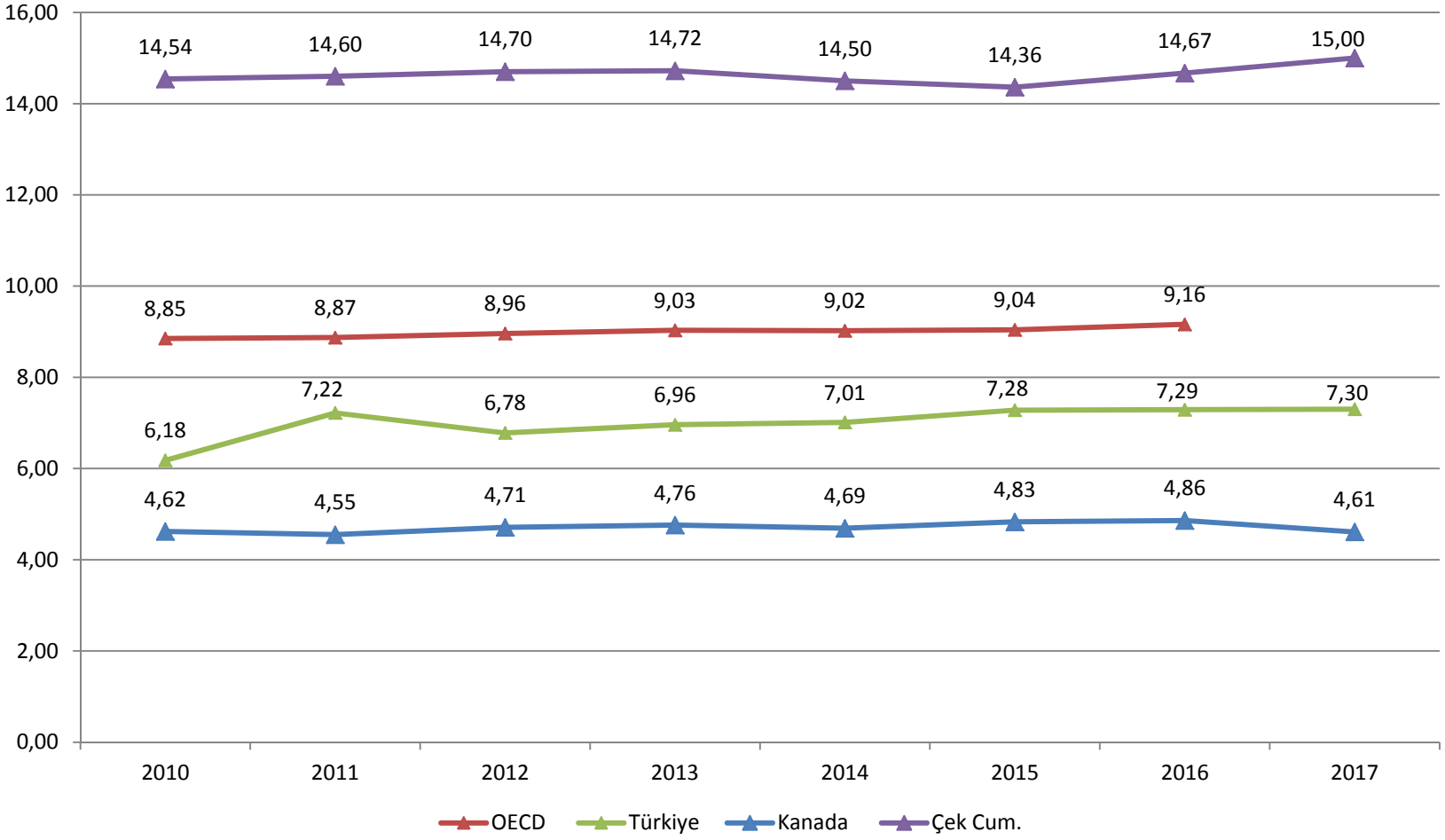
*Ortalama Kazancın %100'ünü Alan Bekar ve Çocuksuz İşçiler
Kaynak: OECD Taxing Wages 2017

İstihdam Üzerindeki Vergi Yükleri Dağılımı* (%,2016)

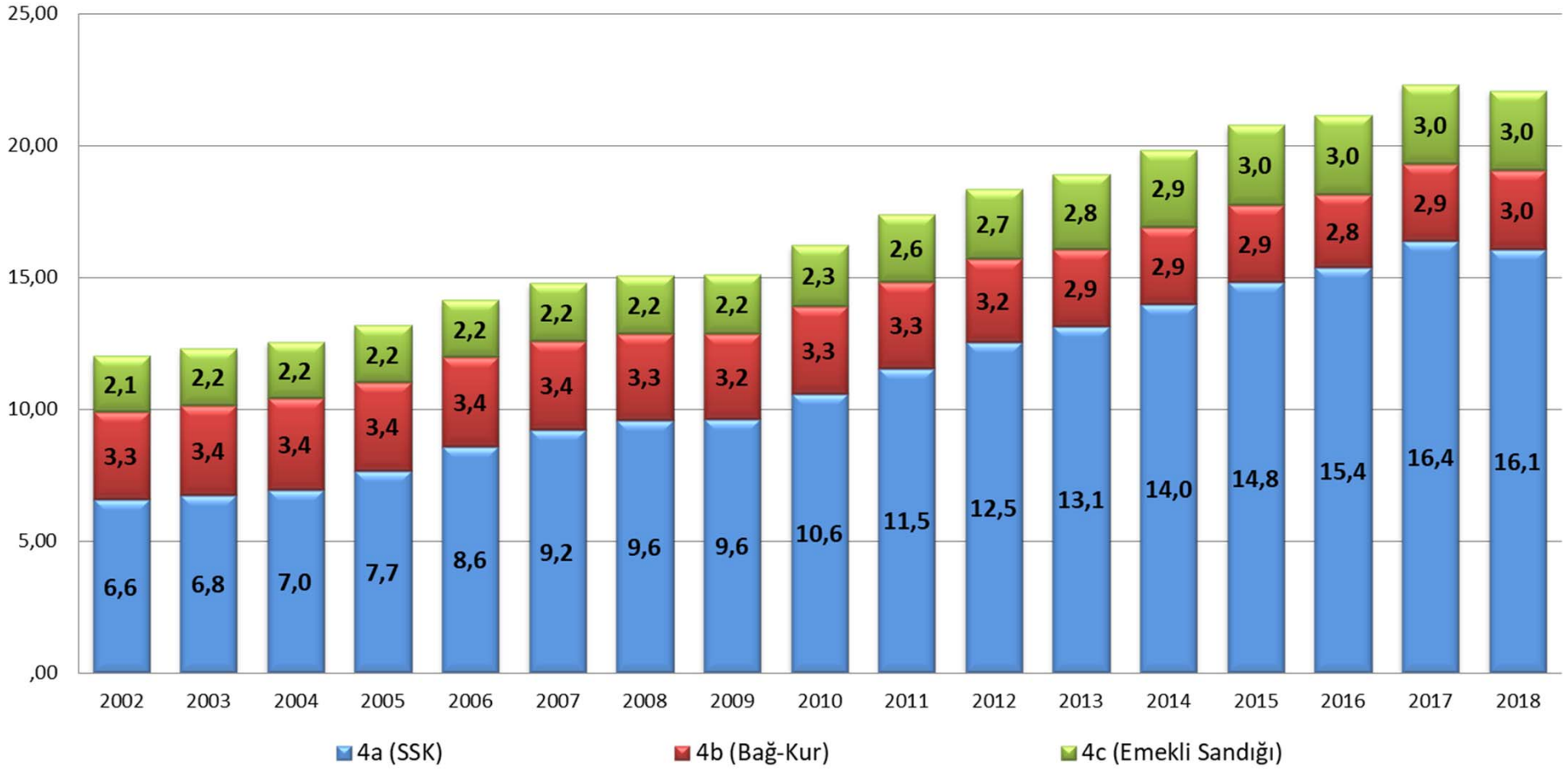
*Ortalama Kazancın %100'ünü Alan Bekar ve Çocuksuz İşçiler (Toplam Maliyetin Yüzdesi Olarak)
Kaynak: OECD Taxing Wages 2017

Sosyal Güvenlik Katkılarının GSYİH'ye Oranı (%)

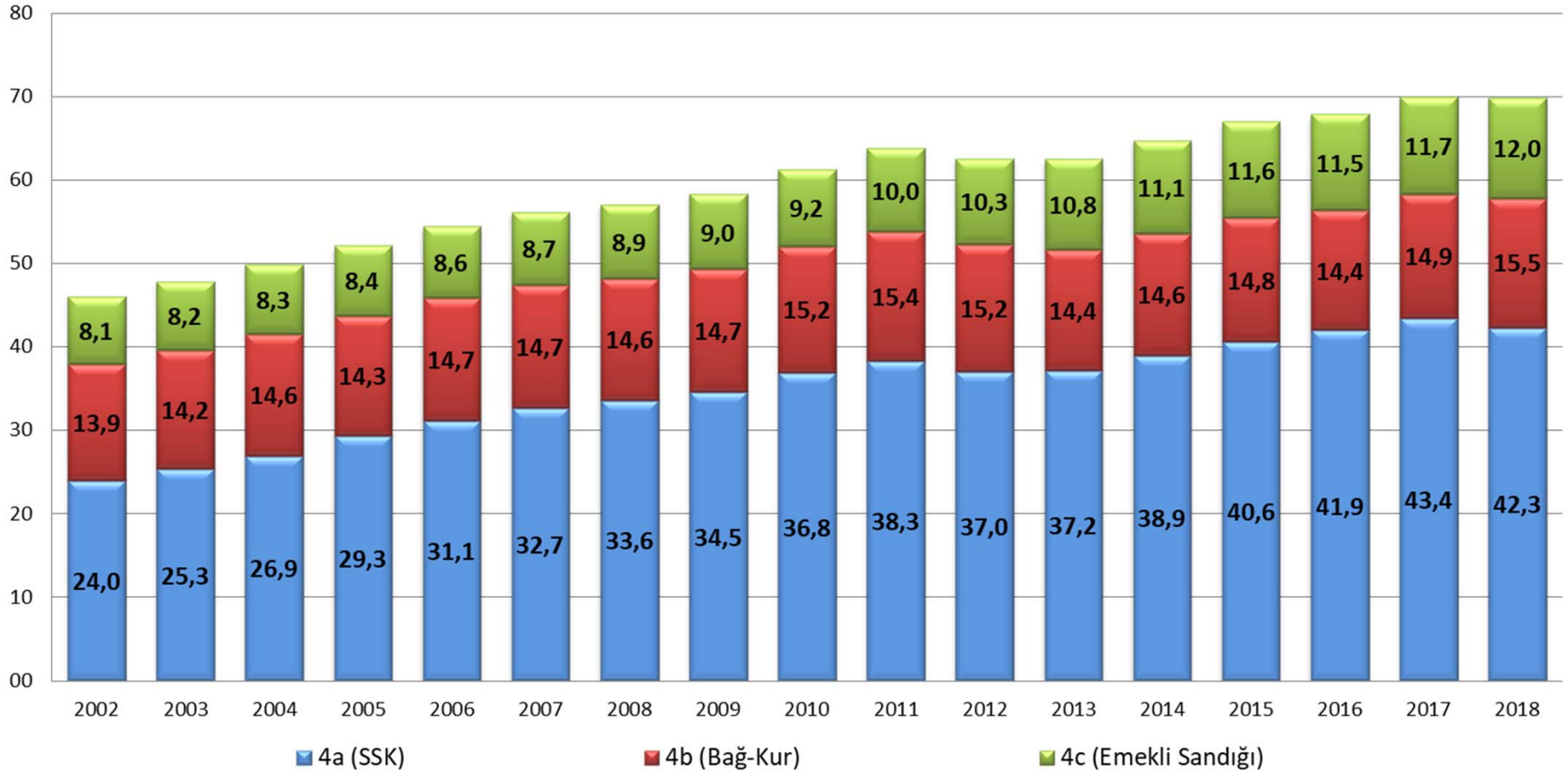
*Türkiye verileri yeni GSYİH hesaplama yönetimine göre güncellenmiştir.
Kaynak: OECD Statistics Database, 2018

Sigortalı Çalışan Sayısı (Milyon Kişi)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2018 Aralık Ayı Sigortalı İstatistikleri

Sosyal Güvenlik Sisteminin Kapsamı (Milyon Kişi)

Not: Çalışanlar ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişiler
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2018 Aralık Ayı Sigortalı İstatistikleri

Bölgelere Göre İşgücü Verileri (2017)

Bölgeler	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	İşgücü (Bin Kişi)	İstihdam edilenler (Bin Kişi)	İşsiz (Bin Kişi)	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)
Türkiye Geneli	**59 894**	**31643**	**28 189**	**3 454**	**52,8**	**10,9**	**47,1**	**28 251**
TR10 *(İstanbul)*	11 457	6578	5 664	914	57,4	13,9	49,4	4 879
TR21 *(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)*	1 367	808	741	67	59,1	8,3	54,2	559
TR22 *(Balıkesir, Çanakkale)*	1 356	675	634	40	49,8	6,0	46,8	681
TR31 *(İzmir)*	3 393	1 874	1 611	263	55,2	14,0	47,5	1 519
TR32 *(Aydın, Denizli, Muğla)*	2 339	1296	1 205	92	55,4	7,1	51,5	1 043
TR33 *(Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)*	2.395	1269	1 191	78	53,0	6,2	49,7	1 126
TR41 *(Bursa, Eskişehir, Bilecik)*	3 110	1610	1 452	158	51,8	9,8	46,7	1 500
TR42 *(Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)*	2 840	1554	1 386	168	54,7	10,8	48,8	1 286
TR51 *(Ankara)*	4 129	2210	1 960	250	53,5	11,3	47,5	1 920
TR52 *(Konya, Karaman)*	1 747	879	827	52	50,3	5,9	47,3	868
TR61 *(Antalya, Isparta, Burdur)*	2 333	1321	1 161	160	56,6	12,1	49,7	1 013
TR62 *(Adana, Mersin)*	2 994	1495	1 335	160	49,9	10,7	44,6	1 499
TR63 *(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)*	2 266	1086	961	125	47,9	11,5	42,4	1 180
TR71 *(Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)*	1 153	583	517	66	50,6	11,4	44,9	569
TR72 *(Kayseri, Sivas, Yozgat)*	1 774	876	771	104	49,4	11,9	43,5	899
TR81 *(Zonguldak, Karabük, Bartın)*	807	407	378	29	50,5	7,2	46,9	399
TR82 *(Kastamonu, Çankırı, Sinop)*	606	346	330	16	57,1	4,6	54,4	260
TR83 *(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)*	2 097	1098	1 024	74	52,3	6,7	48,8	999
TR90 *(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)*	2 054	1112	1 072	40	54,1	3,6	52,2	943
TRA1 *(Erzurum, Erzincan, Bayburt)*	761	375	355	20	49,3	5,5	46,6	386
TRA2 *(Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)*	751	381	360	21	50,7	5,5	47,9	370
TRB1 *(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)*	1 266	652	607	46	51,5	7,0	47,9	614
TRB2 *(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)*	1 371	654	571	83	47,7	12,8	41,6	717
TRC1 *(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)*	1 839	861	731	130	46,8	15,1	39,8	977
TRC2 *(Şanlıurfa, Diyarbakır)*	2 316	1113	959	154	48,1	13,8	41,4	1 203
TRC3 *(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)*	1 373	530	388	143	38,6	26,9	28,2	843

Kaynak: TÜİK, 2018

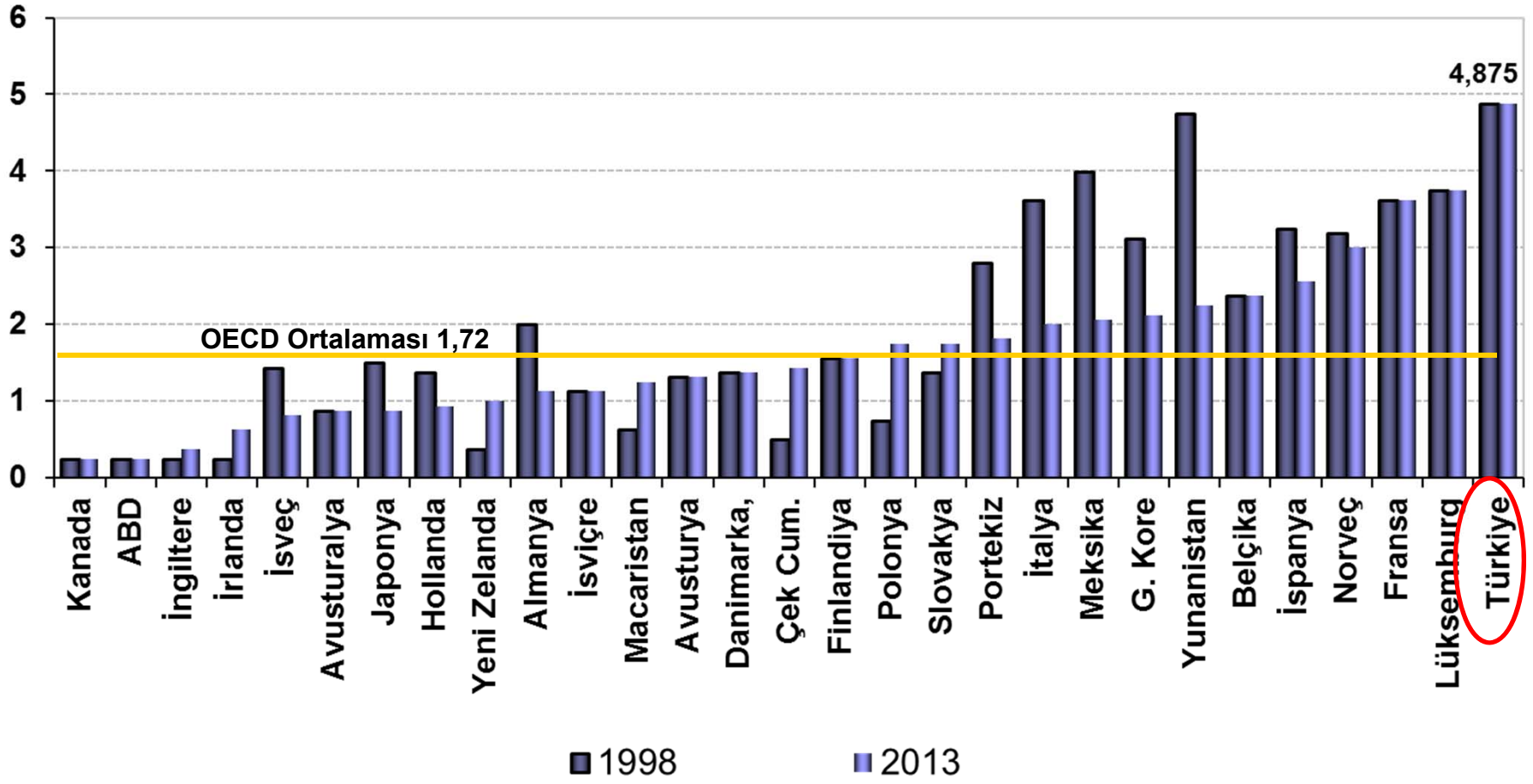
İstihdamın İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, 2017 (%)

Ülkeler	Tarım*	Sanayi	Hizmetler
Türkiye	19,4	26,5	54,1
Meksika	12,9	25,9	61,2
Polonya	10,2	31,5	58,3
Kore	4,8	25,1	70,1
Brezilya	9,5	20,7	69,8
İspanya	4,4	20,1	75,6
İtalya	3,8	26,0	70,2
Japonya	3,4	25,1	71,5
Çek. Cum.	2,8	38,1	59,1
Kanada	1,9	19,1	79,0
İngiltere	1,2	18,1	80,7
Almanya	1,3	27,4	71,3

*Ormancılık ve Avcılık İstihdamları Dahil
Kaynak: OECD Statistics Database, 2018

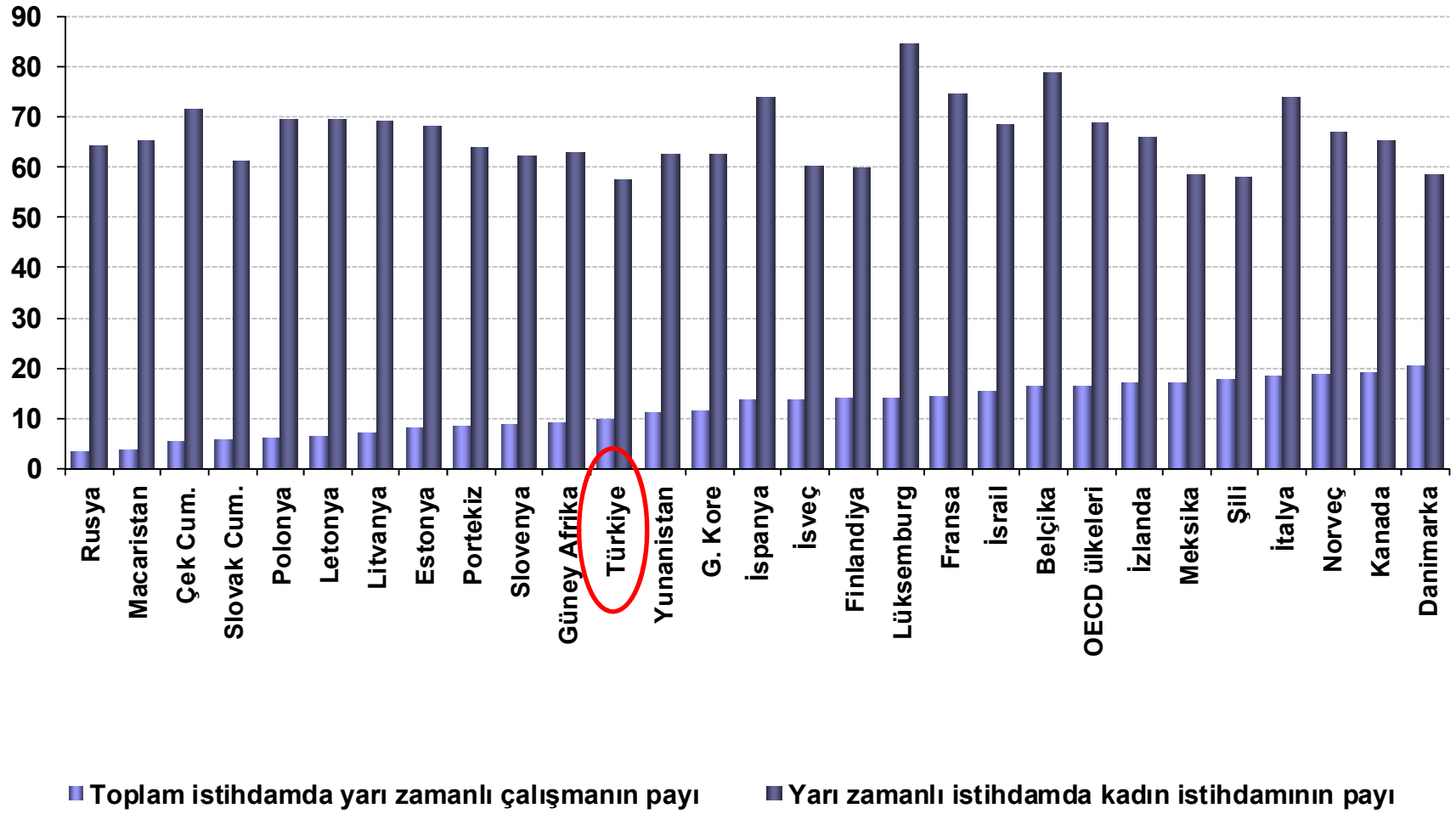
İstihdamı Koruma Mevzuatının Yarı Zamanlı Çalışanlar Üzerindeki Kısıtlayıcılığı

(Endeks Skalası 0-6 Arasında En Az Kısıtlayıcıdan En Fazlaya)

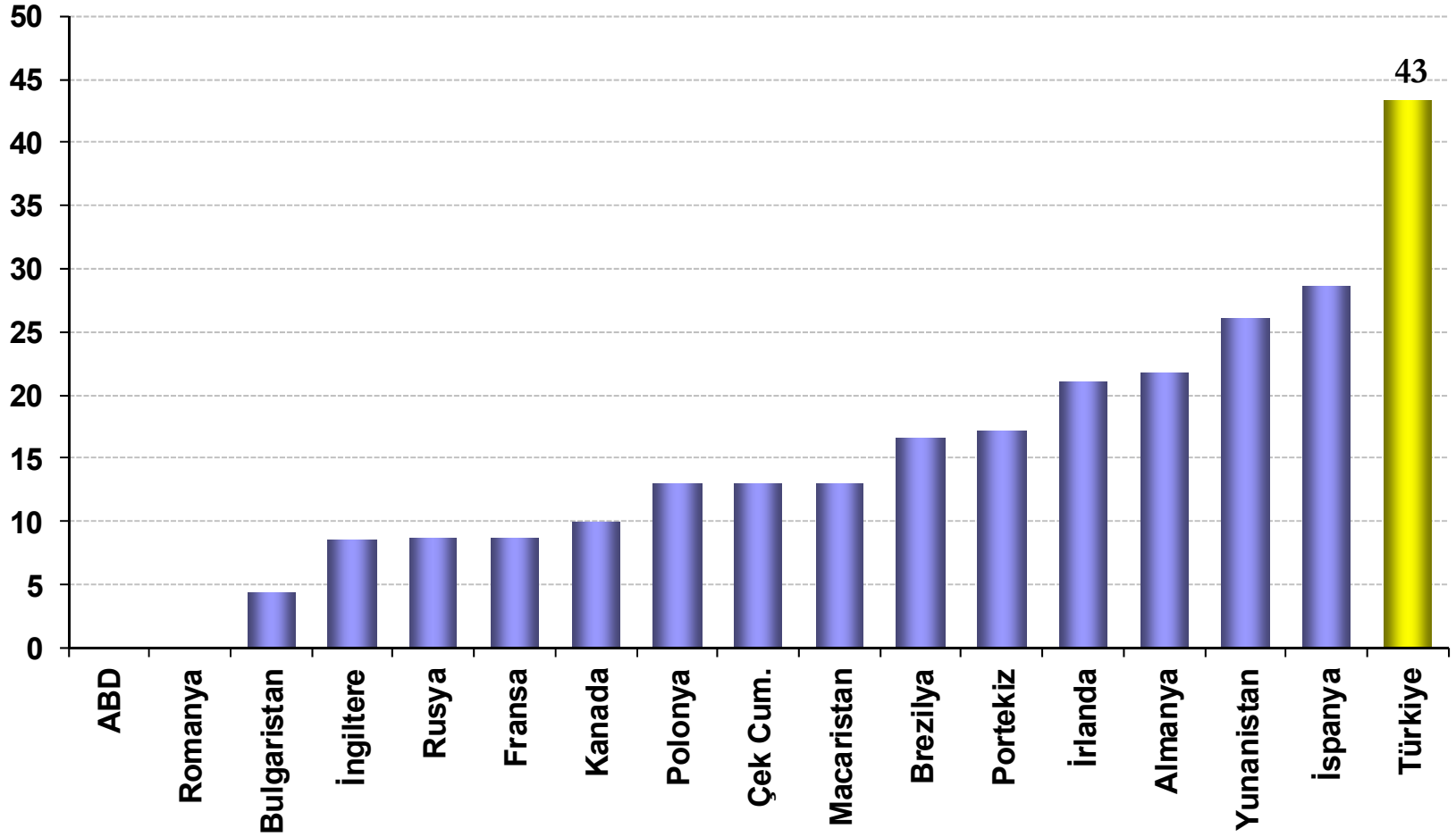
Kaynak: OECD Labour Force Statistics Database, 2018

Yarı Zamanlı Çalışma (%, 2017)

Source: OECD, Labour Force Statistics Database, 2018

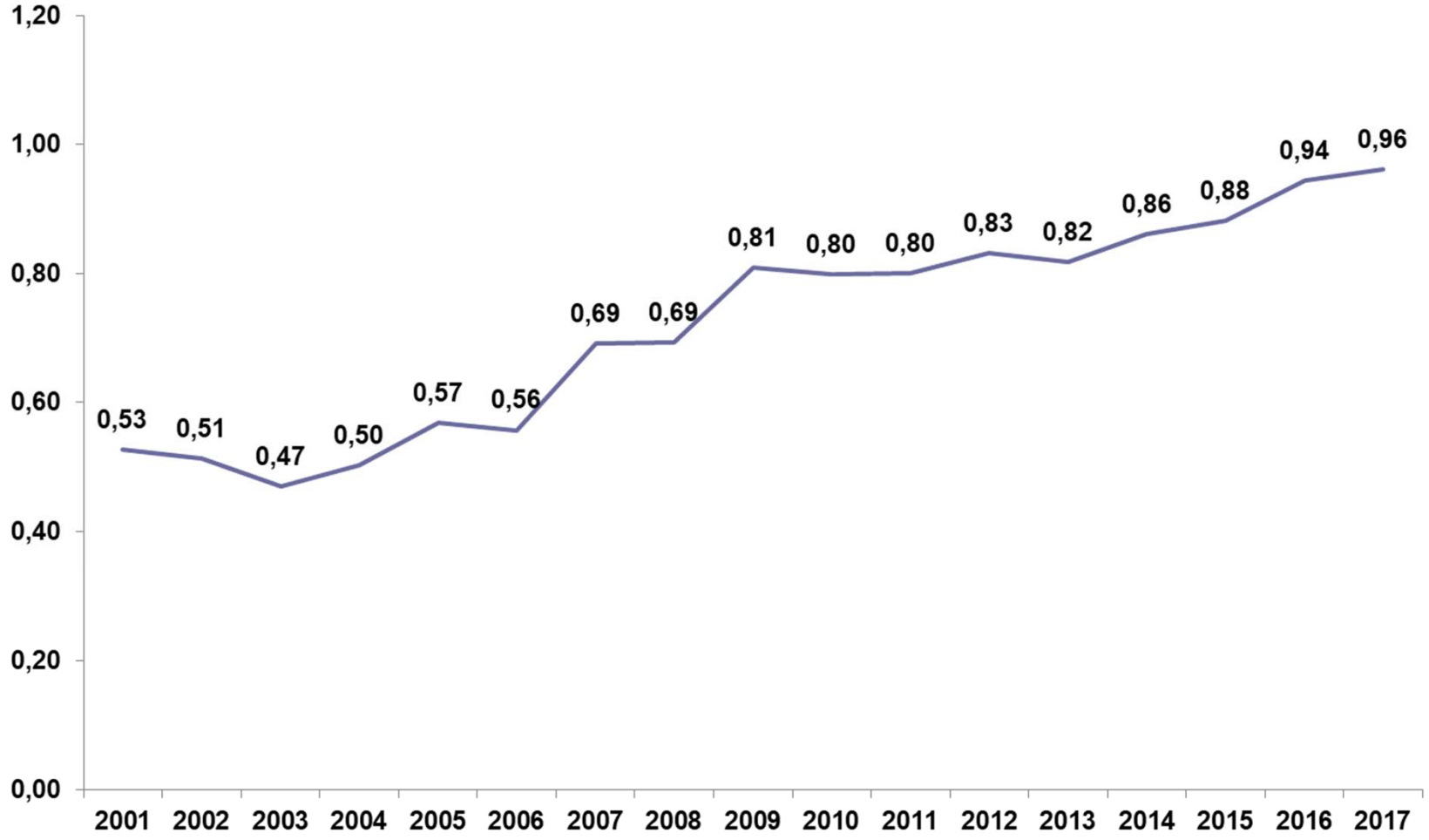
Kıdem Tazminatı Yükü (2017)
(10 Yıllık Hizmet Karşılığı Kaç Haftalık Ücret Tutarında Ödendiği)

Kaynak: Dünya Bankası Doing Business in 2018 Raporu Veritabanı

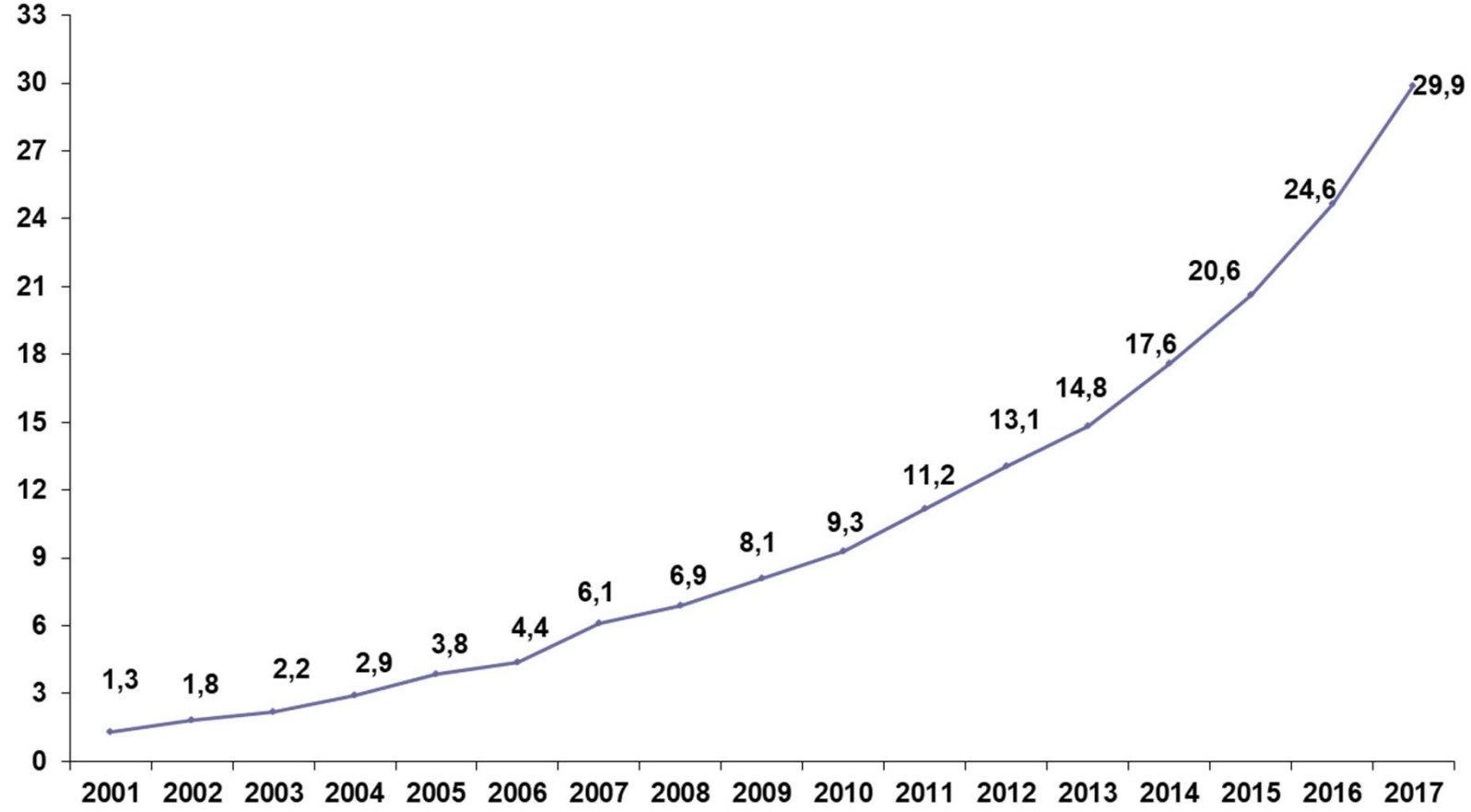
AR-GE

Türkiye’nin Ar-Ge Harcamalarının GSYH içinde Payı (%)

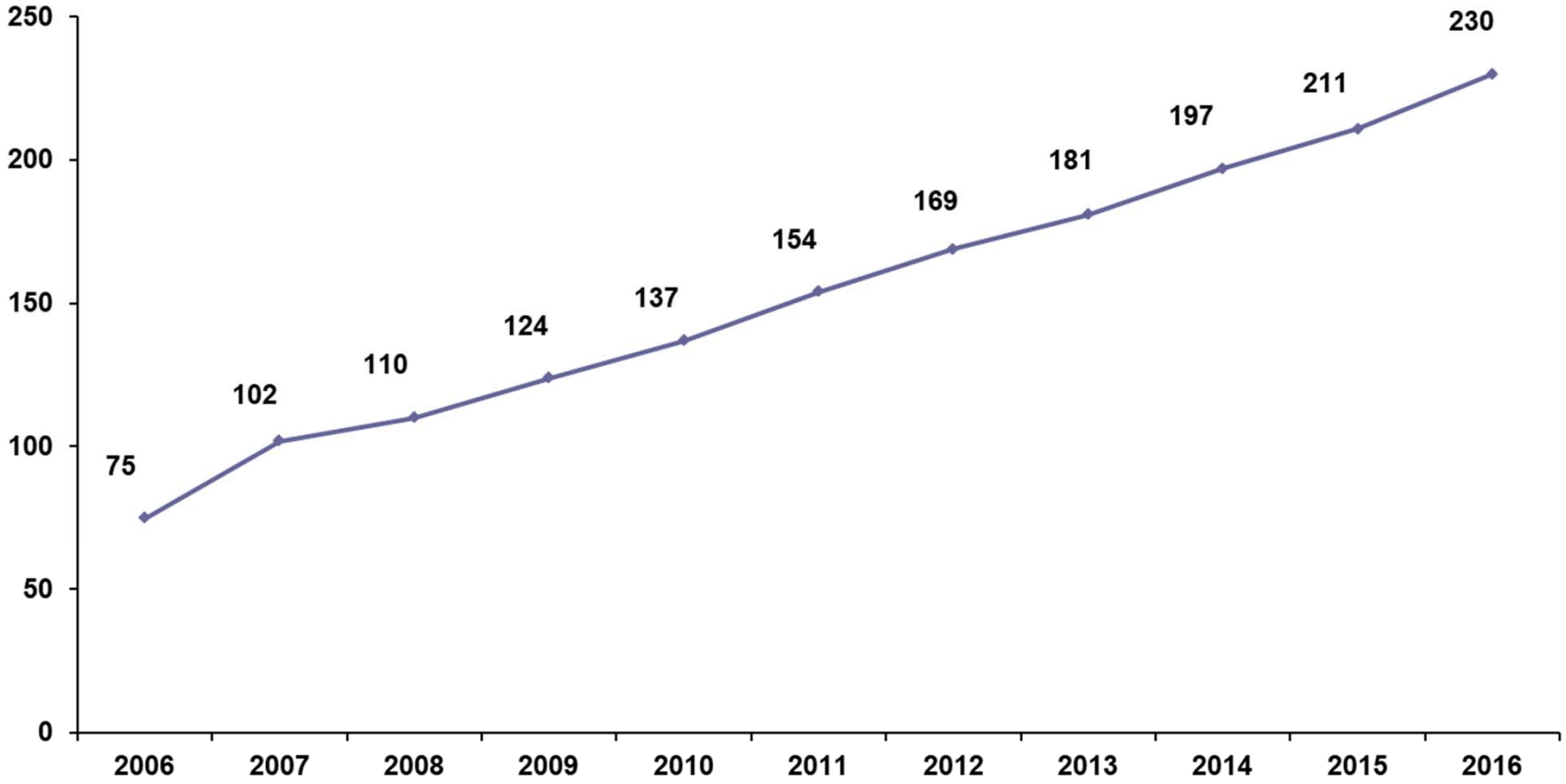
Kaynak: TUİK

Ar-Ge Harcaması* (Milyar TL)

Kaynak: TÜİK

Kişi Başına Ar-Ge Harcaması (SAGP, Dolar)

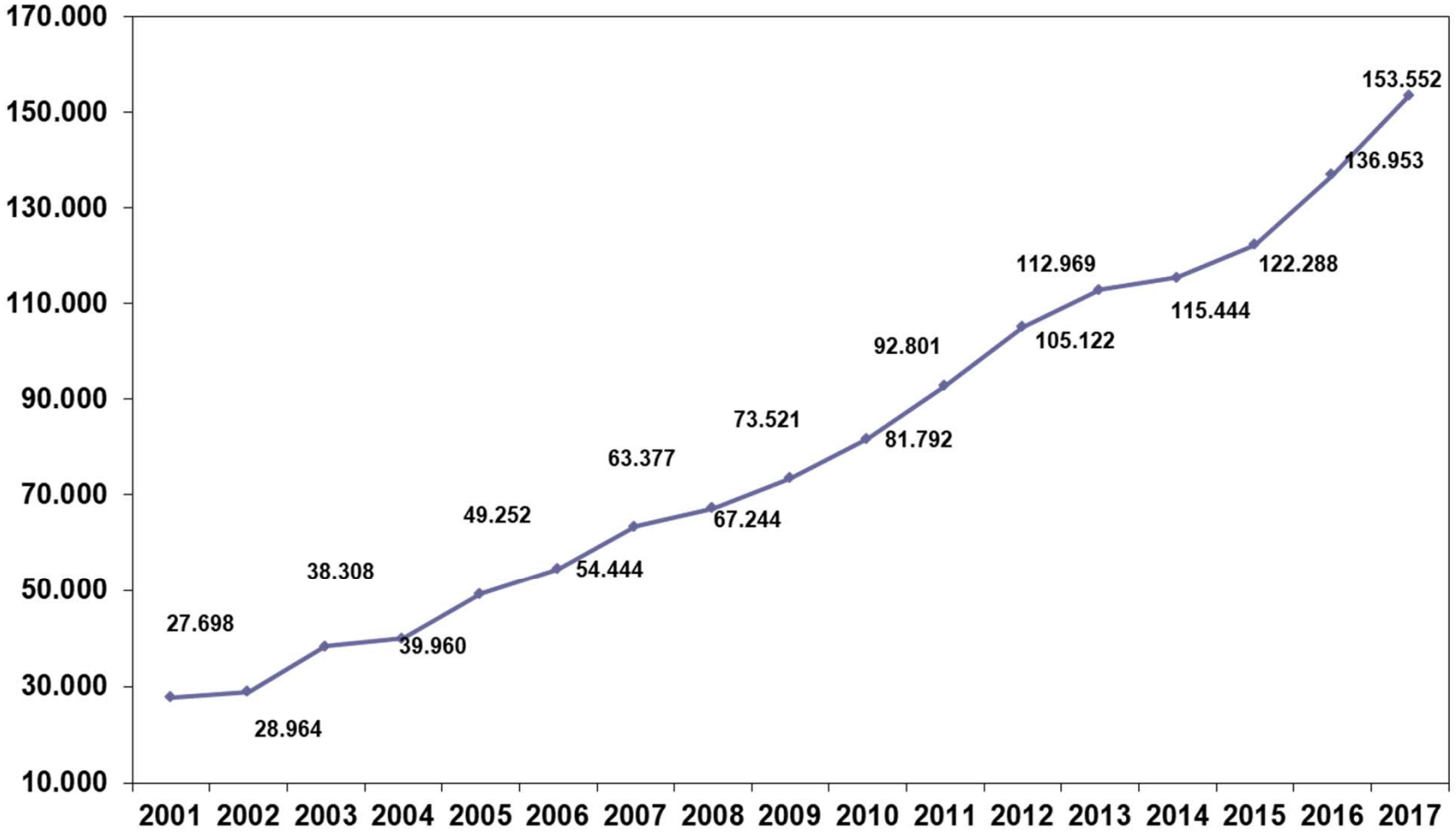
Kaynak: TÜBİTAK

Türkiye'nin Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge Personeli Sayısı

- 2002 yılında **28.964** kişi
- 2017 yılında **153.552** kişi
- 2002-2017 yılları arasında **% 430** artış

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge Personeli Sayısı

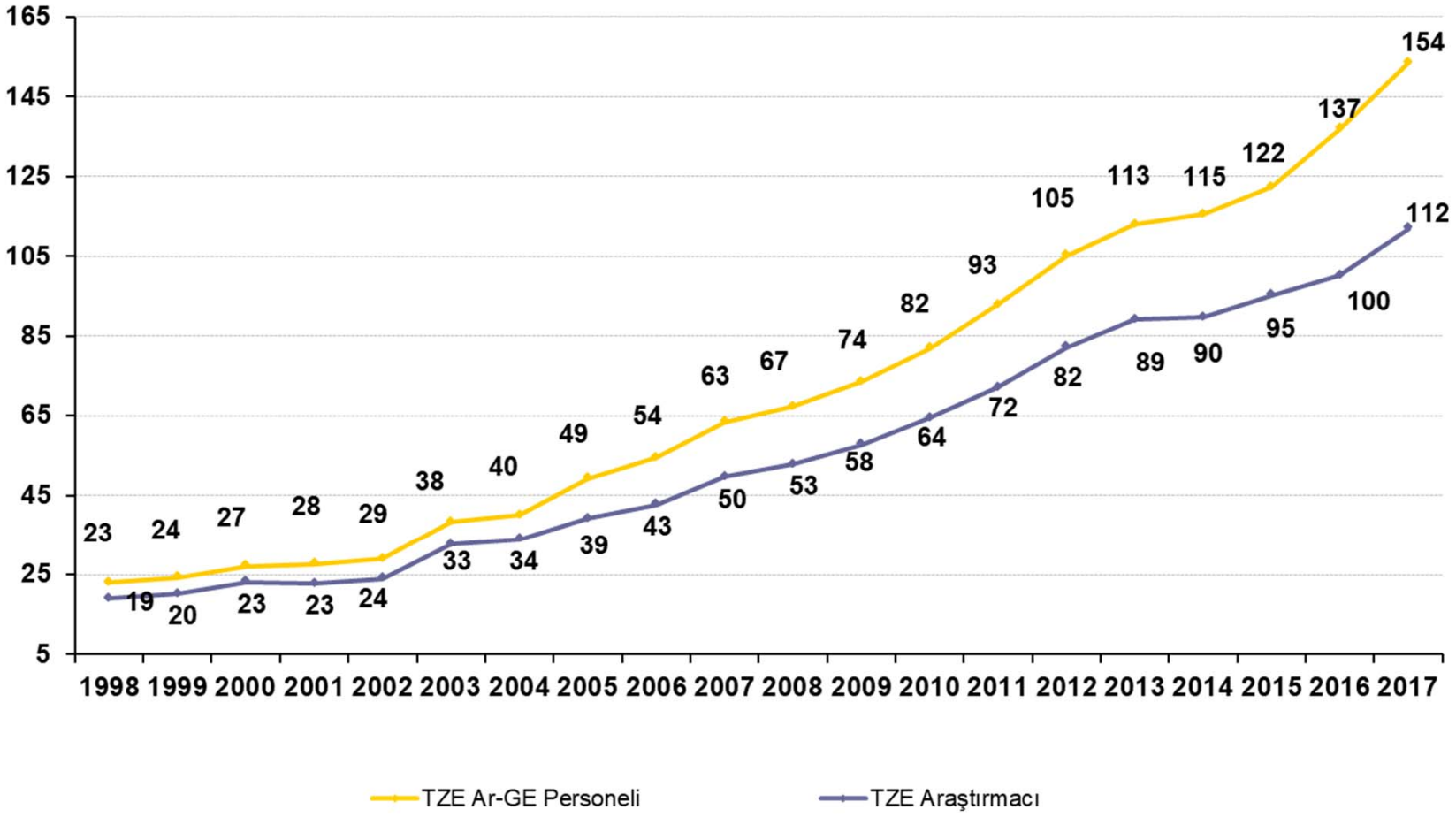
Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin TZE Araştırmacı Sayısı

- 2002 yılında **23.995** kişi
- 2017 yılında **111.893** kişi
- 2002-2017 arasında **% 366** artış

Kaynak: TÜİK

TZE Ar-Ge İnsan Gücü (1000 Kişi)

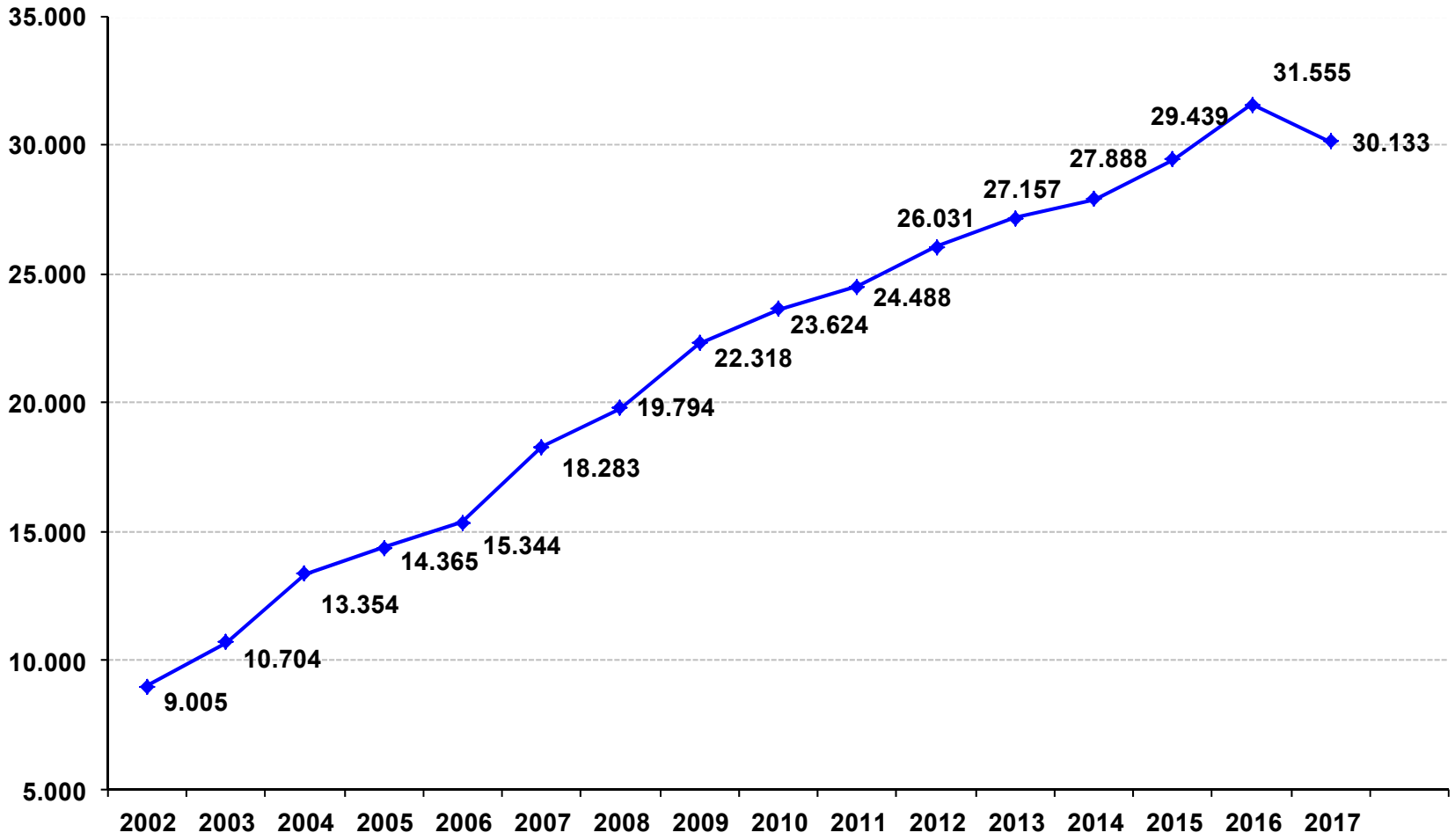
Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Bilimsel Yayın Sayısı

- 2002 yılında **9.005** yayın
- 2017 yılında **30.133** yayın
- 2002-2017 yılları arasında **% 234** artış

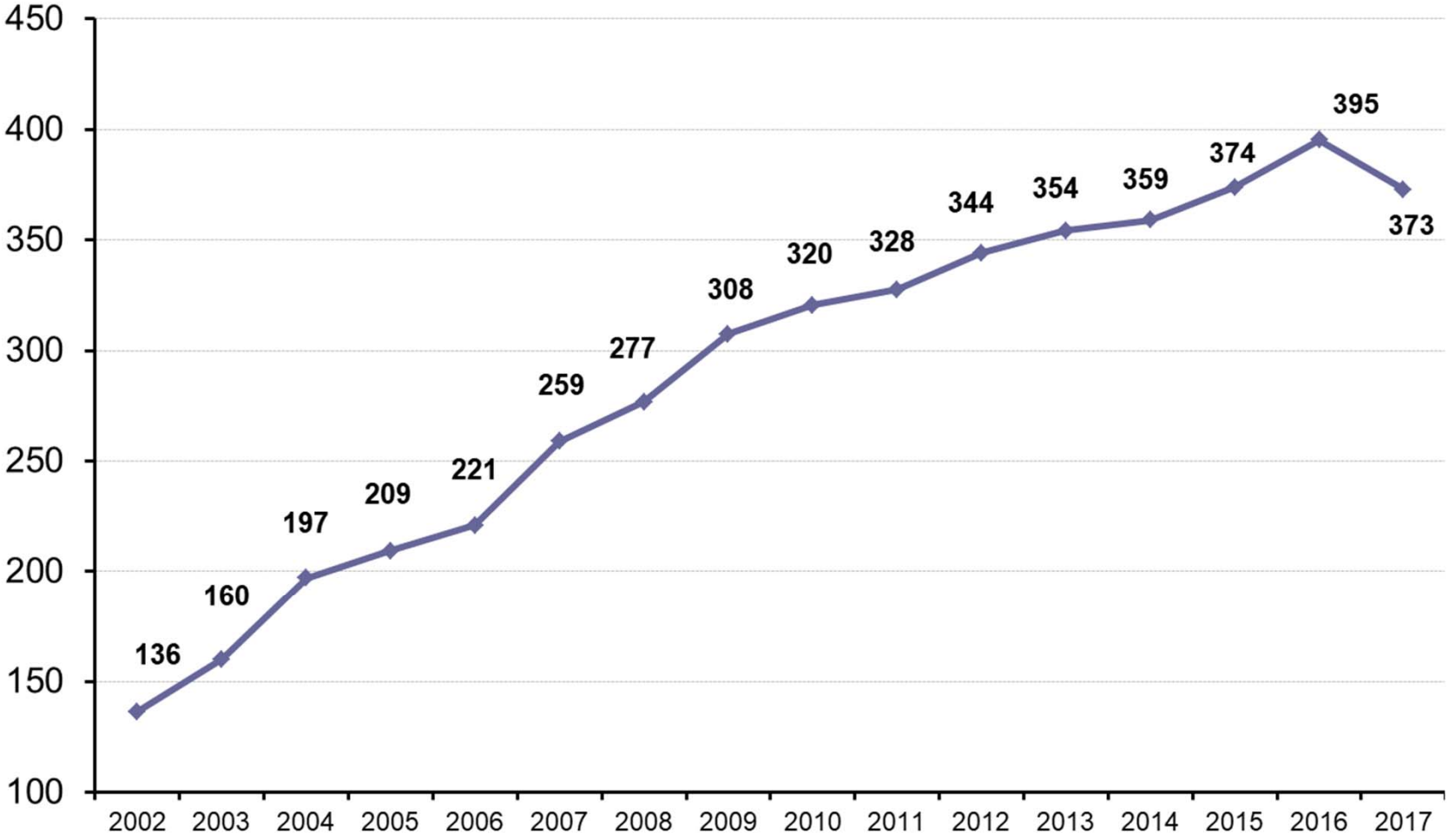
Kaynak: TÜBİTAK

Türkiye'nin Bilimsel Yayın Sayısı

Kaynak: TÜBİTAK

Milyon Kişi Başına Düşen Bilimsel Yayın Sayısı

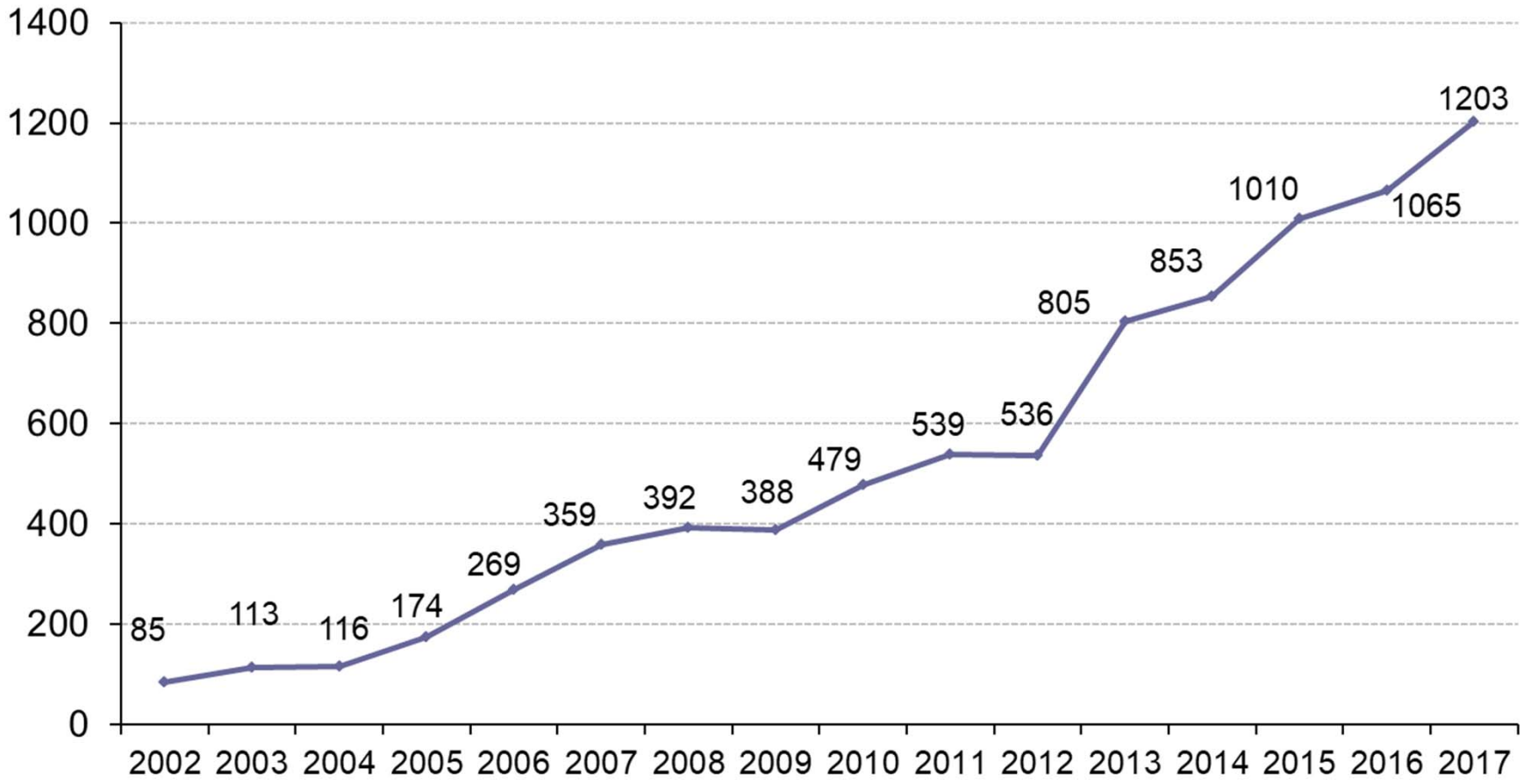
Kaynak: TÜBİTAK

Türkiye'nin Uluslararası Patent Başvuruları

- 2002 yılında **85** uluslararası patent başvurusu
- 2017 yılında **1203** uluslararası patent başvurusu
- 2002-2017 arasında **% 1315** artış

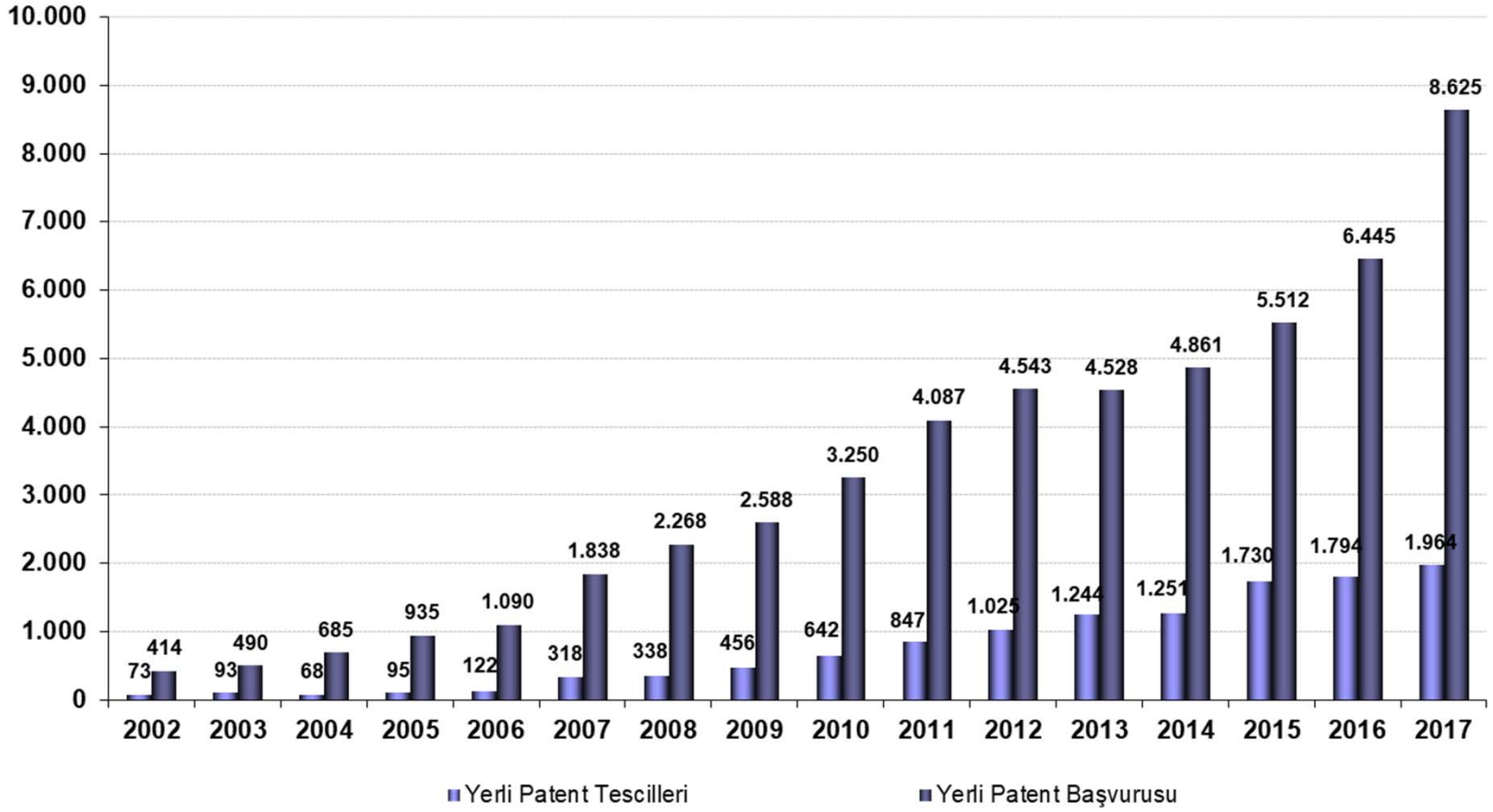
Kaynak: WIPO, World Intellectual Property Indicators Report

Türkiye'nin Uluslararası Patent Başvuruları

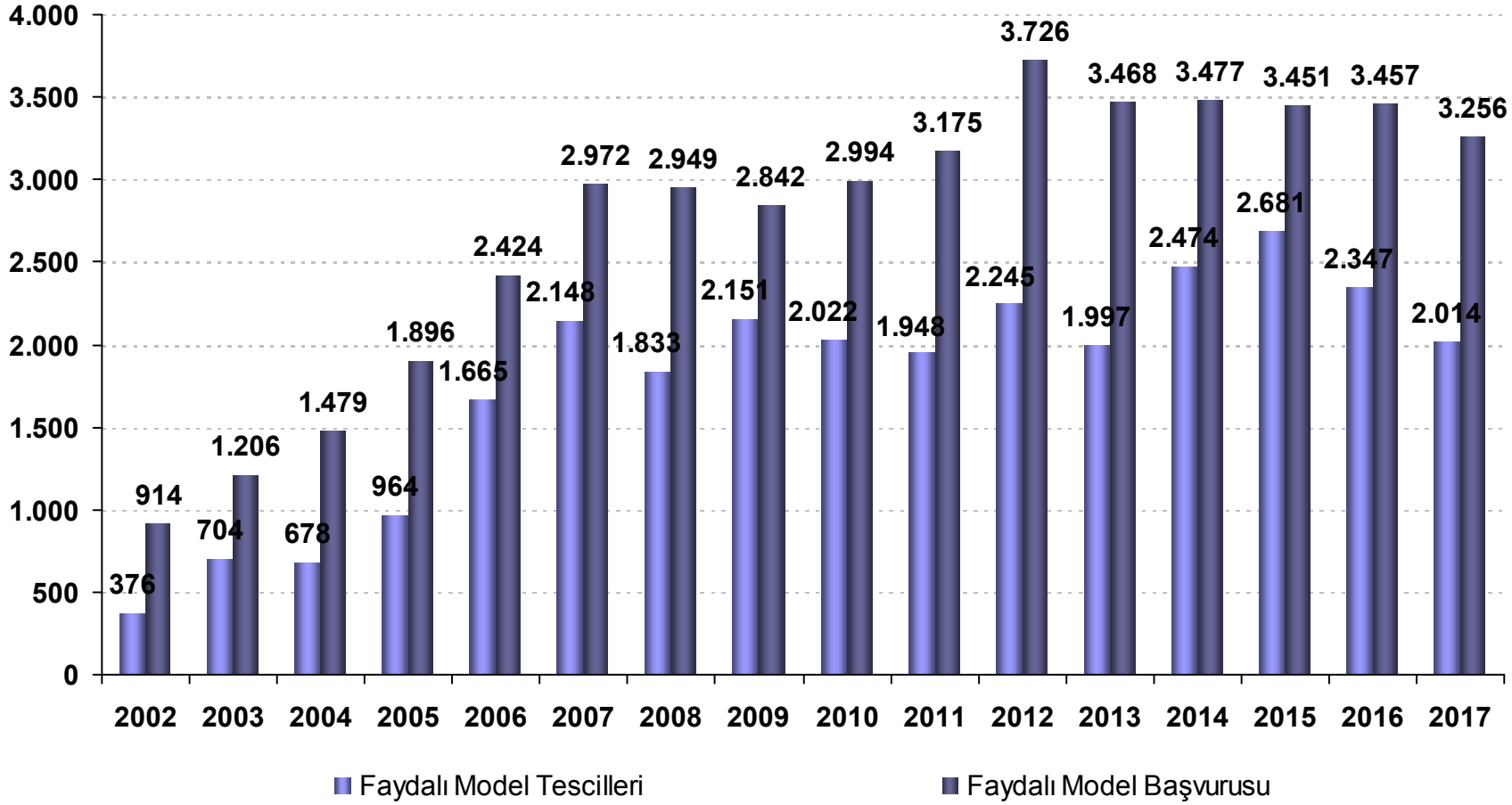
Kaynak: WIPO, World Intellectual Property Indicators

Yerli Patent Başvuru ve Tescilleri

Kaynak: TPE

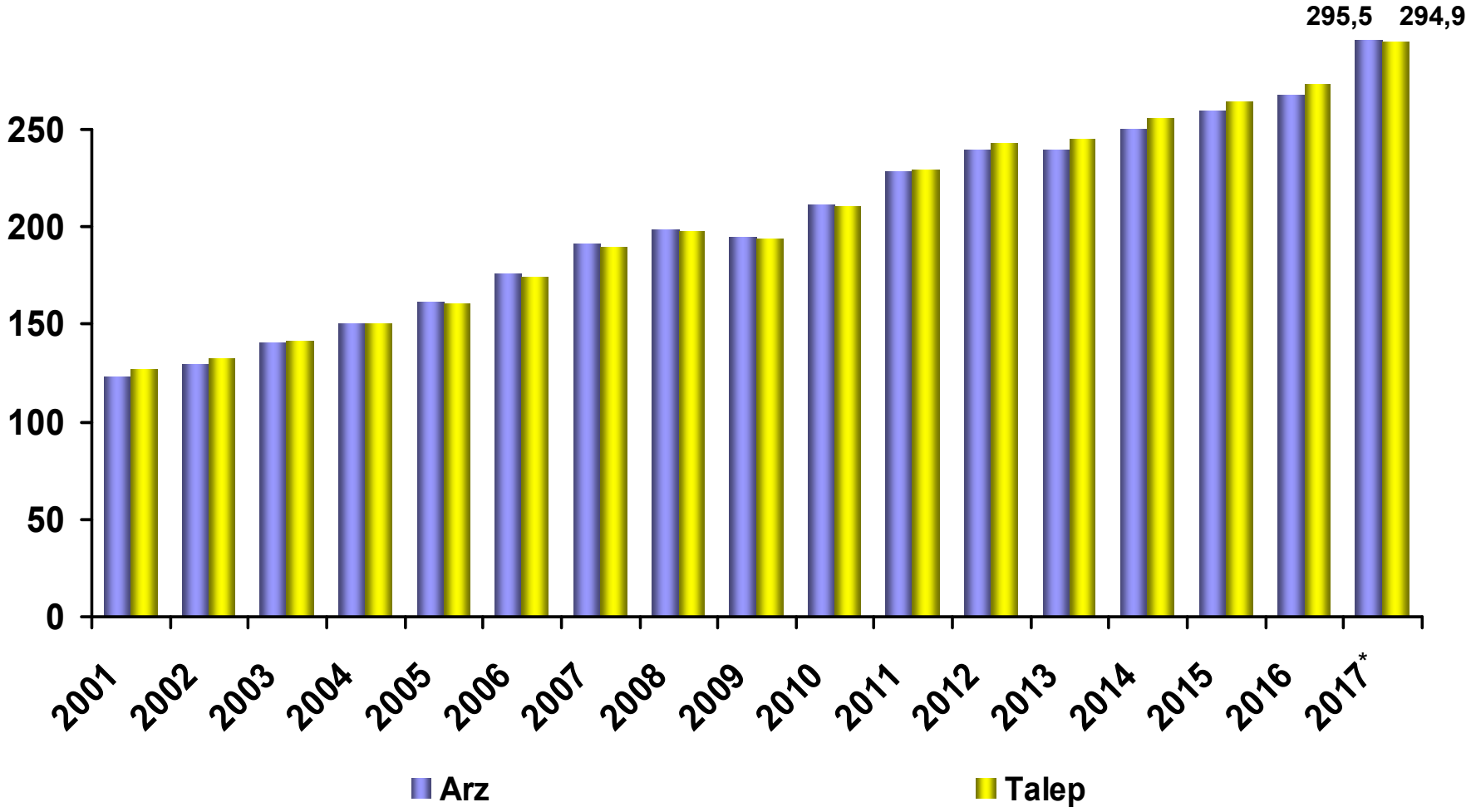
Faydalı Model Başvuru ve Tescilleri (Adet)

Kaynak: TPE

ENERJİ SEKTÖRÜ

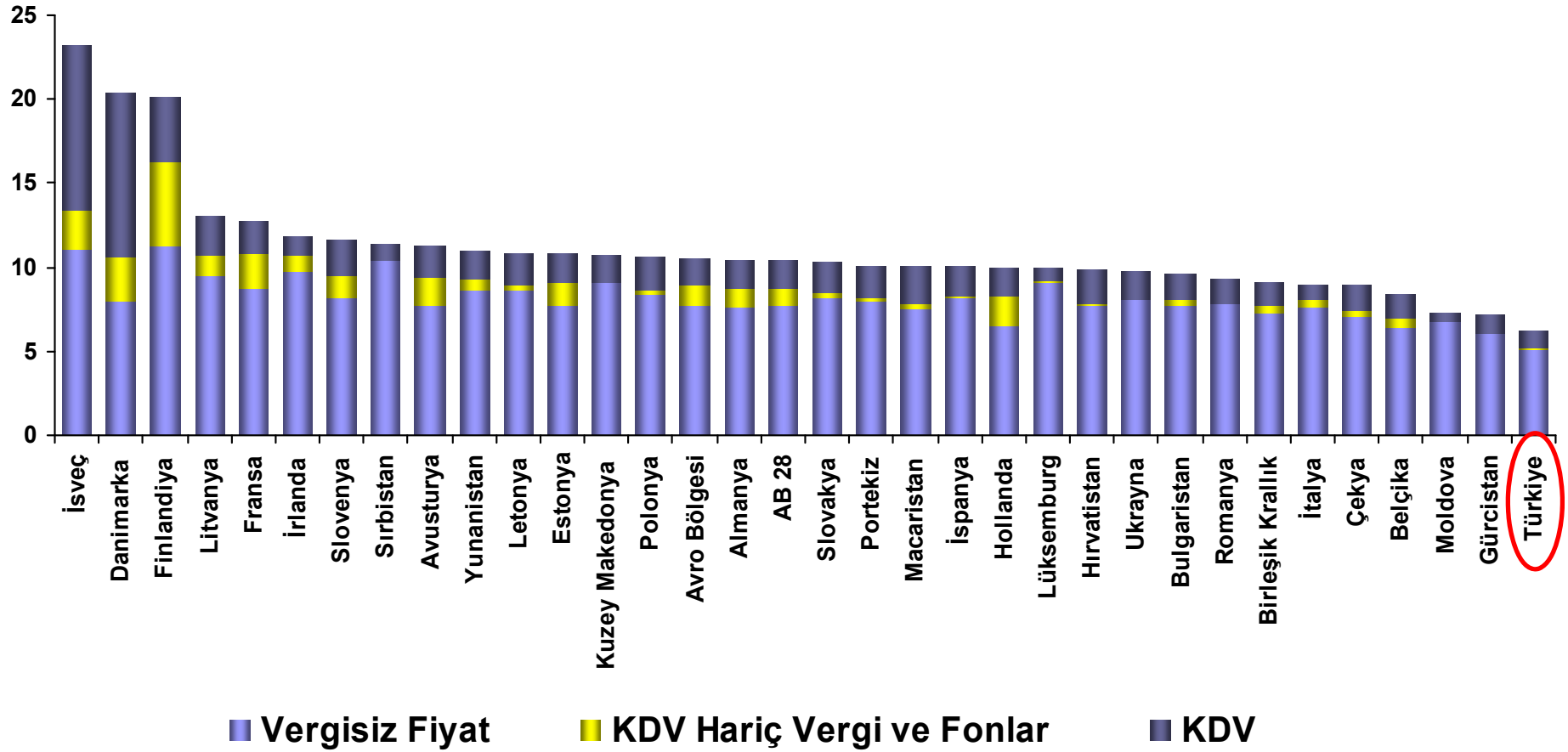
Türkiye’de Elektrik Arz ve Talebi (Milyar kWh)

Kaynak: TEİAŞ
* Geçici veridir.

Sanayi Doğalgaz Fiyatları

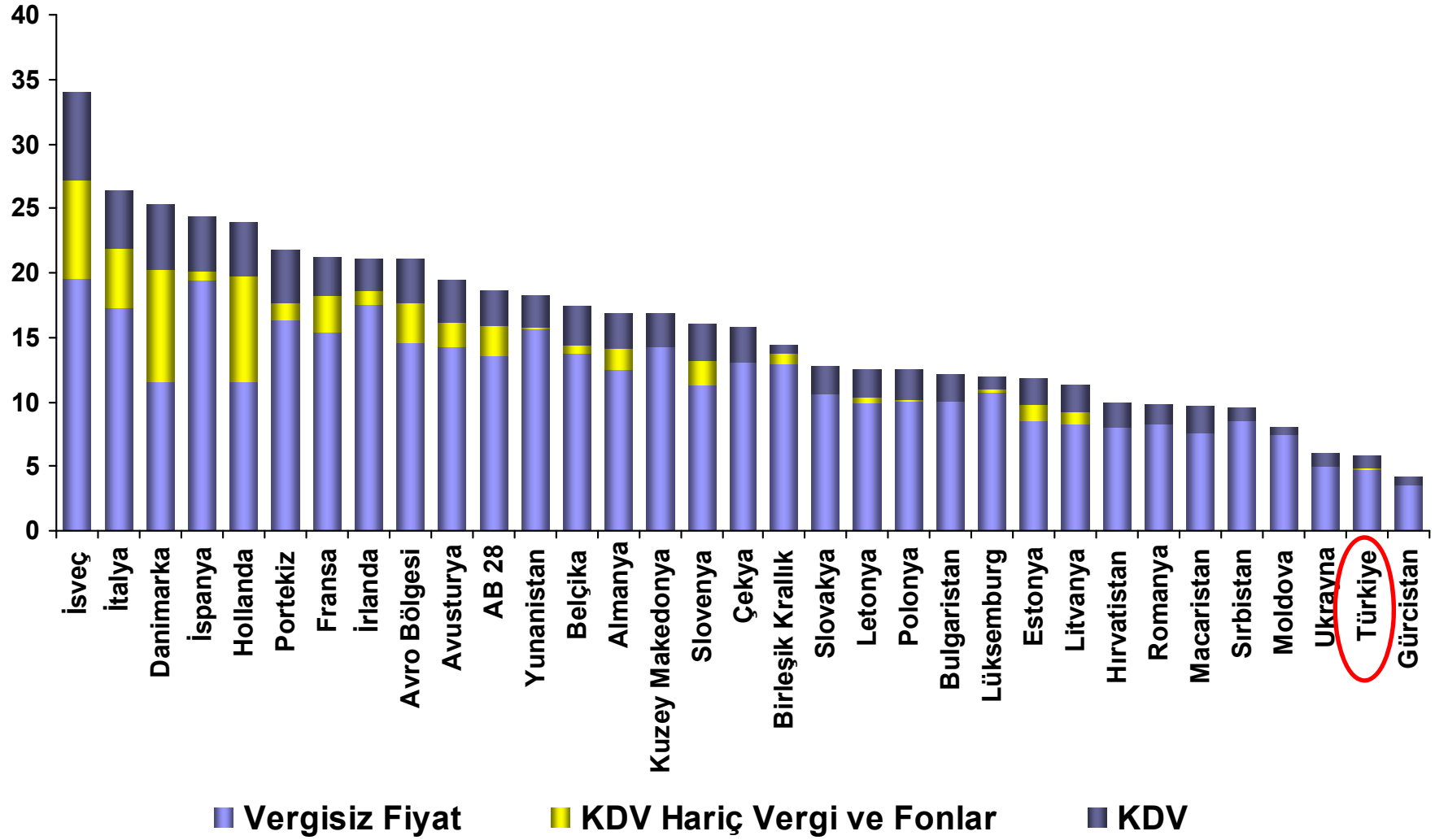
(Avro / GigaJoule, Yıllık Tüketimi 10.000 GJ - 100.000 GJ Olan Tüketiciler İçin, 2018 2. Yarı)

Kaynak: Eurostat

Mesken Doğalgaz Fiyatları

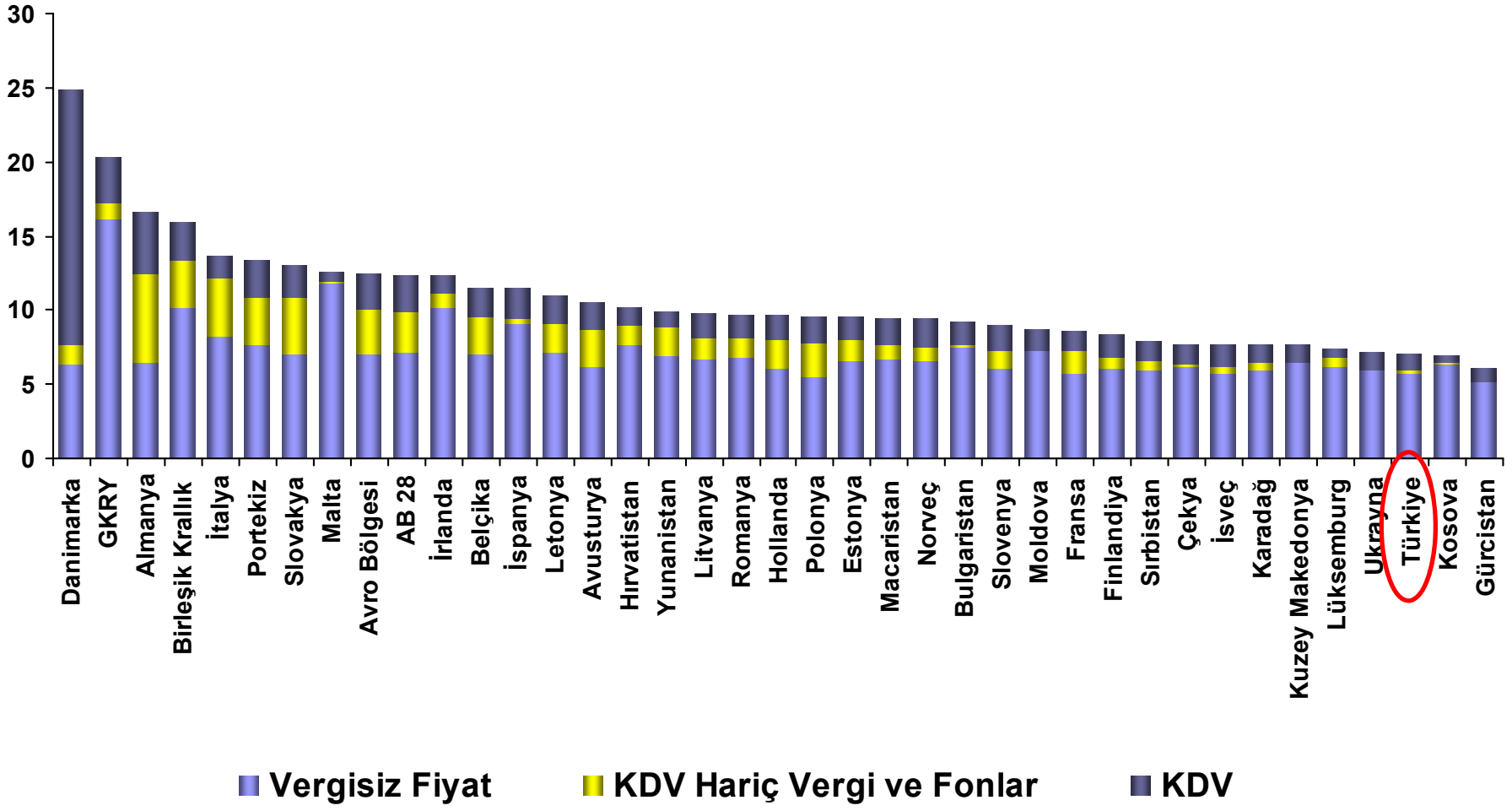
(Avro / GigaJoule, Yıllık Tüketimi 20 GJ - 200 GJ Olan Tüketiciler İçin, 2018 2. Yarı)

Kaynak: Eurostat

Sanayi Elektrik Fiyatlarında AB-Türkiye Karşılaştırması

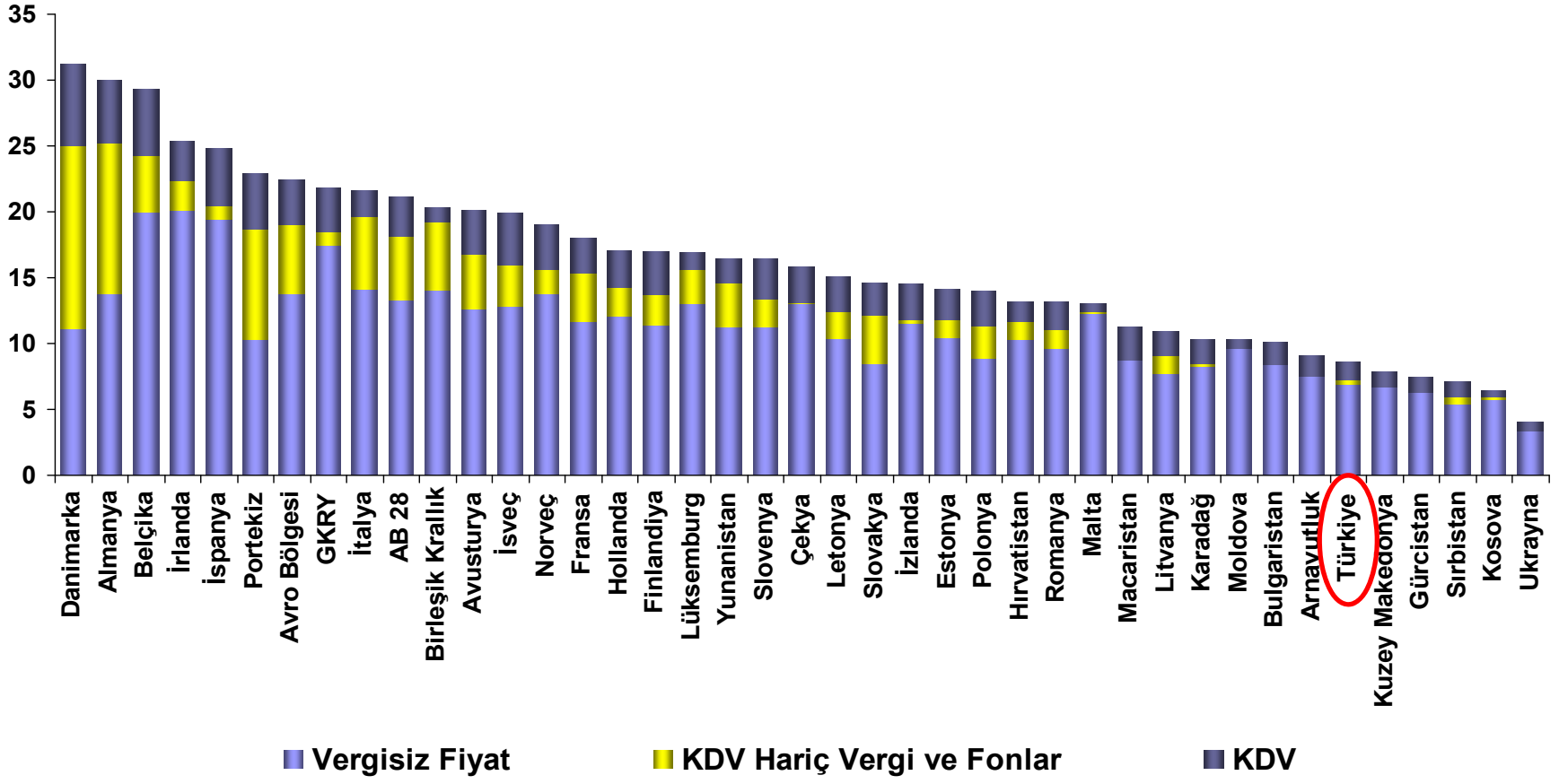
(Avrocent / kWh, Yıllık Tüketimi 2.000 MWh - 20.000 Mwh olan Tüketiciler İçin, 2018 2. Yarı)

Kaynak: Eurostat

Mesken Elektrik Fiyatlarında AB-Türkiye Karşılaştırması

(Avrocent / kWh, Yıllık Tüketimi 2.500 kWh- 5.000 kWh Olan Tüketiciler İçin, 2018 2. Yarı)

Kaynak: Eurostat

TÜRKİYE EKONOMİSİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Eylül 2019